A

ADAM Georgeta

Născută la 21 septembrie 1946 în localitatea Rogojeni, judeţul Galaţi. Absolventă a Facultăţii de Filologie, Universitatea Bucureşti – promoţia 1970. Realizator de emisiuni la redacţia învăţământ-programe educaţionale, Georgeta Adam a funcţionat în perioada 1994-1996 ca membru al Consiliului Naţional al Audiovizualului unde a coordonat primele monitorizări ale posturilor de radio şi televiziune şi a redactat studii de specialitate (ex. *Violenţa în audiovizual*, 1995).

Activitatea radiofonică este legată de realizarea în diverse redacţii a unor emisiuni cu un caracter preponderent cultural, precum **Universul artelor, Cum vă place, Anonimi celebri** ori **Floare de latinitate** (aceasta din urmă se adresează nu numai românilor din ţară, ci şi celor din afara fruntariilor). Emisiunile se caracterizează printr-o patetică implicare afectivă a realizatoarei şi prin generosul eşalon al colaboratorilor, personalităţi distincte din ţară şi din străinătate. A cultivat cu multă dezinvoltură transmisiile în direct şi s-a implicat, ca expert al audiovizualului, în organizarea unor seminarii şi conferinţe internaţionale sub auspiciile asociaţiei „Ariadna“ pe care o conduce.

Este soţia criticului şi istoricului literar Ioan Adam, împreună cu care a alcătuit o parte a ediţiei critice de *Opere* de Duiliu Zamfirescu (volumele V, VI, IX, apărute la Editura Minerva, 1982-1987) şi a tipărit volumul *G. C. Nicolescu – Duiliu Zamfirescu* (1980). O scurtă călătorie în Republica Populară Chineză

i-a oferit ocazia redactării unei „declaraţii de iubire“ pentru îndepărtata ţară asiatică (e vorba de broşura *China, început de dragoste*, 1995). O excelentă carte a fost consacrată de cei doi soţi (Georgeta şi Ioan Adam) spiritualităţii româneşti de dincolo de Prut. Volumul *Bat clopotele pentru Basarabia* (1995, premiat de Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova în anul următor) prezintă mişcătoare dovezi ale unităţii de cuget a unui neam despărţit vremelnic de ghilotina istoriei. Exerciţiul este continuat, cu dilatarea considerabilă a ariei românităţii, în *Proba exilului* (Editura Viitorul Românesc, 2002) în care, românii risipiţi pe diverse meleaguri ale planetei se spovedesc celor doi autori cu o sinceritate – uneori tragică – menită să deseneze harta amplă şi dureroasă a exilului românesc. Cărturari eminenţi, respectaţi în înalte cercuri academice sau militanţi (mai mult sau mai puţin anonimi) pentru drepturile neamului lor se manifestă sub flamura graiului străbun cu ostilitatea patriilor lor de împrumut. Ei fixează drama unei desţărări impuse de injoncţiunile istoriei, drama sufletului românesc rătăcitor prin lume.

Într-un moment în care ideea de patrie este umbrită de ispitele prosperităţii globaliste, această carte devine o dovadă esenţială despre apartenenţa fundamentală a românului, oriunde s-ar afla el, la ceea ce Lucian Blaga numea – frumos şi exact – „izvorniţa neamului“.

De remarcat faptul că multe dintre aceste confesiuni au fost făcute în faţa microfonului şi au fost difuzate de emisiunile – nu o dată vibrante – ale Georgetei Adam. Continuarea lor se află în *Clepsidra cu amintiri* (Ed. Adam, 2003), unde aflăm opiniile a 25 de personalităţi risipite de viaţă pe mai multe continente şi care, prin harul lor, „au adus (...) ţării originare un binemeritat prestigiu“.

ADAM Ioan

Născut la 19 august 1946, la Mediaş, judeţul Sibiu. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română, Universitatea Bucureşti, promoţia 1969. Doctor în filologie. Colaborator încă din 1971 al Radiodifuziunii Române (emisiunile **Viaţa cărţilor, Cronica literară** etc.) devine – de la 1 octombrie 1996 – realizator-coordonator la Canalul România Tineret şi – din 2002 – realizator de emisiuni la redacţia literatură-arte. Între emisiunile redactate de Ioan Adam cu distinct profesionalism se prenumără: **Citesc, deci exist** (sub acest generic de sorginte carteziană se află un larg panoramic al cărţilor esenţiale), **Cum ne văd? Cum îi vedem?** (eseuri radiofonice de imagologie), **Istoria secretă a limbii române** (dezvăluirea erudită a sensurilor uitate ale unor vechi expresii), **Dialoguri esenţiale, Biblioteca Babel** (conectarea noilor mijloace electronice de comunicare şi stocare a informaţiei la universul peren al culturii universale).

Cărturar de solidă formaţie umanistă, Ioan Adam este autorul mai multor cărţi de critică şi istorie literară. Debutul editorial este reprezentat de *Introducere în opera lui Duiliu Zamfirescu* (Editura Minerva, 1979), studiu consacrat unui autor de care Ioan Adam şi-a legat numele ca editor al câtorva volume din seria de *Opere,* Domnia Sa continuând (după dispariţia tragică a lui Mihai Gafiţa) acţiunea de omologare a lui Duiliu Zamfirescu drept autor esenţial al prozei române moderne. Paginile de critică literară viguroasă, consacrate unor autori clasici şi contemporani în volumele *Planetariu* (Editura Eminescu, 1984) şi *Inelele lui Saturn* (Editura Eminescu, 1998) – confirmă în Ioan Adam o personalitate a „magistraturii critice“, a judecăţii echilibrate, aptă să aşeze valorile noastre literare la locul cuvenit. Bibliografia autorului mai consemnează două volume de publicistică militantă (în colaborare cu

Georgeta Adam): *Bat clopotele pentru Basarabia* (Editura Eminescu 1995) şi *Proba exilului* (Editura Viitorul Românesc, 2002); două cărţi despre „a doua România“, cea aflată prin voia istoriei în afara graniţelor de astăzi ale ţării. Autorii au ştiut să-şi conducă interlocutorii spre adevăruri care dor, înfăţişându-ne sufletul înveşmântat în graiul de-acasă al unor oameni care – chiar dacă n-au prea des putinţa să vorbească româneşte – nu se pot arăta în faţa judecăţii lui Dumnezeu decât ca români.

În anul 2000, Ioan Adam a publicat la Editura Gramar „o galerie ilustrată a oamenilor politici români“ sub titlul *Panteon regăsit*. Galeria în cauză se dovedeşte a fi nu numai ilustrată ci şi ilustră, compusă fiind din excepţionale personalităţi (C.A. Rosetti, M. Kogălniceanu, Ion C. Brătianu, Take Ionescu, Nicolae Iorga, Iuliu Maniu, Al. Vaida-Voievod, Ion Mihalache, Constantin-Titel Petrescu).

De la generaţia patetică a anului 1848 până la cea a războaielor mondiale – Ioan Adam investighează excelenţa principiilor unor lideri politici deveniţi şi lideri istorici. Prin amplele eseuri ce preced discursurile, autorul acestei cuprinzătoare antologii a ştiut să deseneze harta gândirii (individuale şi colective) ce a creat România modernă. Cartea lui Ioan Adam ne reaminteşte marile nume ale unui secol de luptă pentru împlinirea idealurilor naţionale, nume pe care s-ar cuveni să le avem totdeauna în minte ca ilustre şi netrecătoare modele...

În aceeaşi editură (Gramar) autorul a tipărit eseul *Oglinda şi modelele. Ideologia literară a lui Duiliu Zamfirescu* – confirmare a perenei atracţii faţă de romancierul Duiliu Zamfirescu. Anul 2003, în care a apărut amintitul volum consemnează şi apariţia unui incitant volum de publicistică, evidenţiind energia polemică a istoricului şi criticului literar. Paginile din *Parole în Balcania* sunt *„reacţii,* răspund prin urmare la ceva bun sau rău din afară“, autorul nutrind sentimentul că „ne-am fi îmbarcat cu toţii pe o altă «plută a Meduzei», (...) duşi de valuri mai curând spre Balcania marilor discordii, decât pe Vestul securizant“. Cartea poartă pe copertă sigla editurii private a autorului (Ed. *Adam*).

ALTAI Kerim

Născut la 13 martie 1937 în localitatea Topraisar, judeţul Constanţa. Absolvent al Facultăţii de Filologie de la Universitatea din Bucureşti (secţia turcă) – 1962. Între 1976-1997 a lucrat la Radiodifuziunea Română, Departamentul emisiunilor pentru străinătate (RRI). După 1990 – şef al secţiei emisiunilor în limba turcă. În timpul războiului din Golf (1991) a fost corespondent special la Ankara. A participat cu comunicări ştiinţifice la simpozioanele internaţionale de turcologie de la Izmik, Bursa, Izmir (Turcia), Nicosia (Cipru) şi Amsterdam (Olanda). În prezent este redactor-şef al gazetei „Karadeniz“ (Marea Neagră) a Uniunii democrate a tătarilor turco-musulmani din România.

Debut editorial târziu (la 47 de ani, vârsta argheziană a *Cuvintelor potrivite*) – cu volumul de nuvele şi schiţe *Kaniye.* În 1996 a tipărit la Editura Kriterion un *Dicţionar tătar-turc-român*, socotit o premieră lexicografică mondială prin triada lingvistică operată. A mai editat (în colaborare) un *Ghid de conversaţie român-turc şi turc-român* care s-a bucurat de succes datorită intensificării – în ultimii ani – a comunicării dintre cele două popoare. O masivă *Antologie a poeziei române* – în selecţia şi traducerea sa în limba turcă – poate echilibra cultural antologia de poezie turcă a lui Nicolae Ioana şi Yusuzf Newzat apărută în urmă cu trei decenii în „Biblioteca pentru toţi“ – ajutând la cunoaşterea unor teritorii lirice excepţionale. Kerim Altai este şi traducătorul în limba turcă al cărţii lui Ion Iliescu, *Revoluţie şi reformă,* lansată la 12 iunie 1996 la Istanbul în prezenţa autorului dar, din păcate, nu şi a traducătorului. Mâhnire care îl cutreieră pe Kerim Altai încă şi azi.

ANDREI Mihai

Născut la 2 iulie 1937 în localitatea Hotarele, jud. Ialomiţa. Absolvent al Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale“ din Bucureşti, secţia actorie.

A fost crainic şi redactor la Radiodifuziunea Română şi realizator de programe didactice la televiziunea cu circuit închis a Universităţii din Constantine (Algeria). După 1990 a organizat şi condus – la solicitarea lui Eugen Preda – Agenţia de presă Rador a Societăţii Române de Radiodifuziune. Din 1996 este editorul buletinului „România văzută din străinătate“.

Este autorul romanului *De ce tocmai eu?* – apărut în toamna anului 2001 la Editura Tritonic din Bucureşti. O carte despre „oameni aflaţi în haosul dispe - rării, luptând să redevină ei înşişi înfioraţi de scurgerea inexorabilă a viului din trupul lor“ – după cum mărturiseşte autorul.

Eroul cărţii, Matei Arhanghelu (comentator la radioul naţional), ştie că – din păcate – „cea mai nenorocită ipostază pentru un vorbitor profesionist este să nu poată articula un sunet“. El cunoaşte o astfel de dramă, condiţionată medical, dar care poate intersecta şi muţenia impusă de injoncţiunile istoriei. Oricum, întâlnim în cartea lui Mihai Andrei primul „vorbitor profesionist“, deci primul radiofonist investit cu personalitatea unui personaj central într-o scriere literară de amploare. „Încerc să comunic cu lumea prin gesturi, prin priviri“ – astfel încearcă să obţină, compensatoriu, dreptul la existenţă comunicaţională eroul, care, văduvit de cuvânt, îşi află salvarea într-o iubire romantică şi tonică în acelaşi timp – desfăşurată într-un Bucureşti în care (totuşi!) „fericirea există“...

ANGHEL Petre

Născut la 3 februarie 1944 în localitatea Băileşti, judeţul Dolj. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română, Universitatea Bucureşti – promoţia 1969. Doctor în filologie.

Între 1974-1990 a fost redactor de rubrică la Radioteleviziunea Română, responsabil al publicaţiei „Radio-TV“ şi colabo - rator permanent al redacţiei emisiunilor culturale şi al redacţiei emisiunilor pentru străinătate.

A debutat cu versuri (volumul *Duhul pământului*, Editura Cartea Românească, 1971). Un studiu despre *Mihai Ralea – vocaţia eseului* (C. R., 1973) reprezintă fructificarea editorială a tezei sale de doctorat. Începând din 1976 – când îi apare romanul *Fratele nostru Emanuel* (C.R., Premiul Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti) – se afirmă cu precădere ca prozator. Autor al volumelor: *Prindeţi vulpile* (Editura Eminescu, 1978), *Şcoala pedepselor* (Junimea, 1978), *Lupii la stână* (C. R., 1980), *Sita lui Mamona* (C. R., 1980), *Dincolo de iubire* (Editura Junimea, 1980), *Întoarcerea fiilor risipitori* (C. R., 1982), *Oaspeţii bătrânului Catul* (C. R., 1984), *Moştenitorul* (C. R., 1986), *Dealul Viilor* (C. R., 1988), *Zodia Vărsătorului de plumbi* (Editura Militară, 1989).

Proza lui Petre Anghel configurează un teritoriu epic distinct, cu multe corespondenţe geografice şi umane de la o carte la alta. Prioritar rămâne mesajul moral al acestora, revendicându-se dintr-un reflex al învăţăturilor biblice (autorul a fost după 1998 rector al Institutului Teologic Adventist) înfăţişate într-o manieră epică difuză, care a putut înşela – la timpul potrivit – ochiul vigilent al cenzurii. După 1990, Petre Anghel s-a dedicat unor activităţi social-pedagogice care l-au ţinut departe de creaţia originală – pe care cu un deceniu mai devreme o cultivase cu asiduitate, reuşind să lanseze uneori şi trei cărţi pe parcursul unui singur an (1980) şi să marcheze editorial una din

cele mai active prezenţe ale epocii. O carte de educaţie morală (*Davidiada,* 1998) şi o ediţie îngrijită de subiect din opera lui Petre Ţuţea, (*Nelinişti metaforice*, Editura Eros, 1994) reprezintă o recoltă sumară în raport cu perioada antedecembristă a autorului care, în compensaţie, avea să-şi dirijeze, după 1990, talentul spre artele plastice. Mai multe expoziţii personale de pictură deschise în ţară şi peste hotare confirmă schimbarea de registru a acestui artist care, la un moment dat s-a implicat şi în politică, fiind (1995-1996) consilier pentru presă şi imagine al PDAR, formaţiune politică între timp dispărută.

ANTOFI George

Născut la 19 septembrie 1932 în comuna Păţeşti, judeţul Vrancea. Absolvent al Facultăţii de Filosofie a Universităţii Bucureşti (specialitatea psihologie). De la 1 martie 1964 a lucrat la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor literare, până la pensionarea sa, la 1 ianuarie 1995. Iniţiază din anul 1966 emisiunea **Pe un picior de plai** (în cuprinsul căreia s-a difuzat **Antologia de poezie populară**) introducând la radio dimensiunea cercetării etnografice aplicate prin înregistrări de teren, într-o viziune sistematică. Atrage un număr apreciabil de specialişti de la Institutul de Etnografie şi Folclor şi de la Muzeul Satului, instituţii ale căror arhive au fost „deschise“ milioanelor de ascultători. Coerenţa programului editorial şi substanţa etnofolclorică

activă aveau să determine aprobarea de către conducerea instituţiei a noii emisiuni **Mioriţa**, (1967) propusă de George Antofi drept veritabilă tribună a culturii populare. Folclorişti reputaţi, etnografi cu vechi stagii în cercetarea fenomenului, maeştri ai artei populare, instrumentişti şi creatori de instrumente, gazetari interesaţi de lumea satului s-au perindat an după an la microfonul acestei emisiuni – devenită în timp una dintre cele mai ascultate şi preţuite de publicul radiofonic. Civilizaţia populară – intens ameninţată de planurile malefice ale oficialităţii de „modernizare silită“ a satului românesc – şi-a aflat în **Mioriţa** radiofonică un bastion al rezistenţei în faţa furiei administrative. Spectacolul **Printre făuritorii Mioriţei** – desfăşurat la Sala Radio în seara zilei de 12 decembrie 1972 – s-a dovedit unul de anvergură artistică. Prin el se exprima deschis opoziţia faţă de tendinţele ideologizante ale momentului, urmărind recalibrarea folclorului prin paradigma „omului nou“.

Rareori în istoria Radioului un realizator s-a identificat cu emisiunea asupra căreia şi-a aplecat o bună parte din viaţă cum s-a întâmplat în cazul George Antofi/**Mioriţa**. Personalitatea jurnalistului (dinamism şi echilibru, trăire patetică a evenimentelor, generozitate şi respect faţă de tradiţie) a fost transferată „copilului său radiofonic“, emisiunii menite să confere culturii populare româneşti şansa remanenţei.

În anul 1982, George Antofi publica la Editura Minerva cea de-a doua ediţie a volumului *Poezii populare române* de G. Dem. Teodorescu. Masiva culegere a folclorului versificat muntenesc era din nou la îndemâna cititorilor, la aproape un veac de la prima sa ieşire în public. Din totalul de aproape 1000 de pagini ale impresionantei cărţi, circa 200 aparţineau îngrijitorului noii ediţii. Comentariile exacte, notele şi glosarul, indicii bibliografici erau expresia unei profunde cunoaşteri a domeniului. Ani la rând, George Antofi a lucrat la această operă de reîncadrare a genialei sinteze a folclorului românesc în aria contemporaneităţii. Din păcate, în 1985, când Editura Minerva relua în prestigioasa colecţie „Biblioteca pentru toţi“ ediţia lui George Antofi, multe din textele populare culese, la sfârşitul seco-

lului al XIX-lea, de G. Dem. Teodorescu au fost înlăturate. Considerate mistice, aceste texte îşi aşteaptă reeditarea, într-o formă identică celei din 1982. S-ar putea ca un editor generos să o facă nu peste prea mult timp, apreciind la justa valoare eforturile de colecţionar ale lui G. Dem. Teodorescu şi – nu mai puţin – pe acelea de exeget avizat al folclorului ale confratelui nostru George Antofi.

ARDELEAN Ligia

Născută la 24 iunie 1949 la Timişoara. Absolventă a Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“ – Facultatea de Pedagogie şi Muzicologie (1972). Angajată iniţial în Corul Radio (1 august 1972), este transferată un an mai târziu în redacţia emisiunilor muzicale, ocupându-se precumpănitor de programele consacrate muzicii de operă şi operetă. În 1996 devine realizator-coordonator la Canalul România Muzical.

Emisiuni de autor: **Incursiune în istoria operei comice, Opera pe înţelesul tuturor, Opera – între ridicol şi sublim, Opera omnia, Povestea unui personaj.** Transmisiuni în direct de la manifestări lirice (George Enescu – Bucureşti, Richard Wagner – Bayreuth), concerte şi recitaluri susţinute de Luciano Pavarotti, Teresa Berganza, Barbara Hendricks, spectacolele cu *Oedip* în regia lui Andrei Şerban şi Götz Friedrich. A fost una dintre colaboratoarele preţuite de Iosif Sava pentru tenacitatea şi competenţa sa.

Volumul *Consonanţe lirice,* apărut în 1990 la Editura Muzicală, cu şi despre baritonul Mihail Arnăutu, face şi el dovada iubirii autoarei pentru muzica de operă şi personalităţile care au dat strălucire artei lirice.

ASLAM Constantin

Născut la 14 octombrie 1954 în comuna Păltinoasa, jud. Suceava. Absolvent al Facultăţii de Istorie-Filosofie a Universităţii Bucureşti, specializat în istoria filosofiei universale şi româneşti. Doctor în filosofie. Conferenţiar universitar la Universitatea Naţională de Arte din Bucureşti. Din 1990 este realizator de emisiuni la Radiodifuziunea Română, redacţia ştiinţă. Domeniul predilect îl constituie filosofia şi logica, fapt evidenţiat de emisiunile sale **Radioenciclopedia pentru tineret, Mediateca, Planeta Radio, Idei în nocturnă**... Într-un moment în care jurnaliştii radio se consideră adeseori apţi să facă faţă celor mai diverse arii de activitate, eludând principiul specializării, Constantin Aslam a ilustrat tocmai necesitatea hipercontrolului asupra unui anumit domeniu. Cărturar distins şi echilibrat, el a izbutit să facă din „conceptul abstract al filosofiei, corespunzător rigorii ştiinţei filosofice, un bun public“, în opinia sa „emisiunile de filosofie fiind un loc de întâlnire al unor opinii diferite sau divergente (...) adresându-se tuturor celor care nu vor să-şi trăiască viaţa în mod întâmplător şi care consideră autocunoaşterea şi înţelepciunea drept valori care merită respectul şi preţuirea noastră necondiţionată“.

Autor al volumelor *Palimpsestul identităţii româneşti. Reflecţii asupra fundamentelor culturale ale filosofiei* (Editura Crater, 2000) şi *Problema ontologică în gândirea europeană. Modele conceptuale şi interpretări semnificative* (Editura Pelican, 2003), Constantin Aslam şi-a propus să investigheze principalele itinerarii ale gândirii filosofice româneşti şi continentale. Cercetarea sa este subsumată nevoii omului contemporan de a se confrunta cu marile modele culturale şi de gândire, dobândind astfel, în condiţiile asediului hipertehnologiei, reazemul necesar al înţelepciunii veacurilor. Cursurile sale univer-

sitare (*Modele de investigaţie ontologică. O perspectivă istorică şi sistematică*, *Sociologia educaţiei între teorie şi practică pedagogică, Teorii sociologice ale educaţiei în secolul XX* şi *Identitate şi Globalizare*) – aflate deocamdată doar la dispoziţia studenţilor de la bellearte pot constitui substanţa unor cărţi viitoare, menite a-l impune pe Constantin Aslam între cei mai sobri şi aplicaţi cercetători în domeniul disciplinelor filosofice.

ASTALOŞ George

Născut la 4 octombrie 1933 la Bucureşti. Absolvent al Şcolii de ofiţeri topogeodezi – promoţia 1953. Ofiţer activ al armatei române timp de un deceniu, este trecut în rezervă la cerere, pentru a se consacra scrisului (mărturia autorului). Debut editorial relativ târziu cu volumul de teatru *Vin soldaţii şi alte piese* şi cu placheta de versuri *Şodron* (ambele la Editura Eminescu, 1970). Lucrările sale dramatice fuseseră jucate deja pe scenele româneşti: *Vin soldaţii* şi *Garderobierele*, scrisă în colaborare cu Constantin Enache,, la Studioul „Casandra" al IATC în stagiunea 1968-1969, *Kant* (al cărui text este iremediabil pierdut), la Sala Studio a Teatrului de Stat din Reşiţa (1969-1970), *Ceainăria de argint* la Institutul de Arhitectură din Bucureşti (1970-1971).

Devenit membru al Uniunii Scriitorilor este trimis ca reprezentant al acesteia la Congresul PEN-Clubului Internaţional desfăşurat la Piran (Slovenia) unde Pierre Emmanuel, preşedintele PEN-Club, îi oferă o bursă de studii în Franţa. Stabilit definitiv la Paris, George Astaloş duce o existenţă plină de împliniri şi dezamăgiri – asupra căreia va depune mărturie, peste ani, în volumul *Exil* (primul tom al acestor „memorii ale unei memorii" va fi tipărit la Editura „Casa Radio" şi lansat la ediţia 2003 a Târgului de carte „Gaudeamus").

În 1972 devine redactor-şef al revistei plurilingve *Nouvelle Europe,* ce apare în Luxemburg sub direcţia lui Mimmo Morina, contribuind la cunoaşterea pe continent a poeziei române.

Poezia sa va fi tradusă în diverse limbi, precumpănitor în franceză şi în italiană, iar piesele de teatru vor fi editate şi reprezentate pe mai multe continente (*Vin soldaţii* la New York, Karlsruhe, Londra, Paris, *Mărul* la Edmonton, *Fântâna* la Copenhaga, *Ce ne facem fără Wili?* la Washington, San José şi Londra, *Domnişoara Helsinka* la Ankara, *O rugăciune de prisos* la Dortmund, Lyon, Washington etc.).

În 1992-1993, în timpul unor întâlniri pariziene, Eugen Preda îi propune organizarea la Teatrul Naţional Radiofonic a unei „Stagiuni Astaloş". Proiectul va dobândi viaţă şi va continua chiar şi după trecerea în eternitate a celui dintâi director general din istoria postrevoluţionară a Societăţii Române de Radiodifuziune. În fonoteca Radioului se află astăzi – în interpretări de marcă – lucrări precum **Ceainăria de argint, Ce ne facem fără Wili?, Domnişoara Helsinka, Robespierre, O masă pe cinste, Sarea exilului, Întoarcerea la matcă,** puse în undă de regizorul preferat al autorului, Dan Puican. De mare succes s-a bucurat **Caviar, vodkă şi bye-bye**, spectacol radiofonic itinerat de echipa condusă de amintitul regizor în diverse colţuri de lume, găzduit fiind mai cu seamă de centrele culturale româneşti din New York, Paris, Roma, Viena ori de fundaţii amicale din Germania, Spania, Portugalia, Israel şi din Australia. Piesa face parte din tripticul intitulat *Amprenta exilului* şi a fost distinsă cu premiul UNITER-2000. În distribuţie se află actorii Tamara Buciuceanu, Stela Popescu, Alexandru Arşinel şi Eugen Cristea.

La jumătatea anilor '90, George Astaloş s-a întors în România desfăşurând o energică activitate publică. Autor de emisiuni radio şi tv, el continuă să rămână în primul rând un scriitor preocupat intens de destinul operei sale prolifice. Mai multe ediţii din poemele, eseurile şi piesele sale de teatru sunt puse la dispoziţia cititorului român. Autorul nu pierde nici o ocazie în a se alătura acestuia. Calităţile sale

ludice îi înlesnesc vizibil comunicarea cu publicul.

În anul 2000 devine consilier al directorului executiv al Societăţii Române de Radiodifuziune – Dragoş Şeuleanu pentru ca, din 2002, o dată cu numirea acestuia ca manager general să devină consilier al noului preşedinte al Societăţii Române de Radiodifuziune. Dincolo de contestările la care a fost supus, George Astaloş s-a străduit să-şi manifeste încrederea în Radiodifuziune prin programele al căror autor inspirat s-a dovedit a fi. Ciclul **Povestiri din marele şi micul Paris** (realizat împreună cu Titus Vîjeu), difuzat bilunar de Radio România Actualităţi s-a bucurat de atenţia unui mare număr de ascultători, bucuroşi să retrăiască (ori, după caz, să descopere) clipe de graţie din istoria celor două oraşe cărora, prin voia sorţii, scriitorul George Astaloş le aparţine în egală măsură – Bucureşti şi Paris.

De notat şi prestaţia de traducător a acestuia, pusă în valoare de câteva volume apărute la Editura „Casa Radio" – ce se alătură celor apărute în Franţa – precum *Ethique et Esthétique* (antologie a poeziei române) sau în România (*Spectre lyrique* – selecţie antologică a poeziei româneşti de astăzi). Avem în vedere antologiile de poezie basarabeană (*Versant lyrique*), israeliană (*Héritage lyrique*), bucovineană (*Racines lyriques*) ca şi antologia deţinuţilor politici români din perioada comunismului, sugestiv intitulată *În spatele gratiilor* (*Derrière les barreaux*).

AVRAM Dumitru

Născut la 3 iulie 1946 în localitatea Baloteşti, Sectorul Agricol Ilfov. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română, Universitatea Bucureşti – promoţia 1968. Studii postuniversitare de jurnalistică.

După 1990 a lucrat la Radiodifuziunea Română ca secretar general de redacţie şi – după 1996 – ca redactor-şef al Agenţiei de presă Rador. În prezent realizator-coordonator la amintita agenţie şi membru în Consiliul de Administraţie al SRR.

Împreună cu generalul (r) Constantin Olteanu, fost ministru al Apărării Naţionale, a semnat volumul *România – o voce distinctă în Tratatul de la Varşovia* (Editura Aldo, 1999) aducând contribuţii la cunoaşterea poziţiei „eretice" în sistemul defensiv al fostului lagăr socialist şi subliniind poziţia demnă a României în combaterea „suveranităţii limitate", propagată de aşa-zisă „doctrină Brejnev" într-un context în care sferele de influenţă erau strict delimitate şi Occidentul nu părea dispus să descurajeze hegemonia Moscovei. Cartea – cuprinzând convorbirile dintre jurnalistul „provocator" şi demnitarul în retragere, deţinător al multor istorii de culise – poate interesa atât specialistul în istorie recentă, cât şi publicul larg.

B

BAGDASAR Nicolae

Fidel colaborator al postului naţional de radio încă din 1930 (conferinţe pe teme filosofice în **Universitatea Radio** din 9 mai, respectiv din 21 noiembrie), Nicolae Bagdasar (1896-1971) a fost desemnat administrator (membru al Consiliului de administraţie) al SRR la 8 mai 1941 şi a funcţionat ca atare până la 23 august 1944. Născut în anul 1896 în localitatea Roşieşti, din fostul judeţ Fălciu, într-o familie ţărănească, viitorul cărturar de elită a luat parte la primul război mondial (1916-1918) devenind – după demobilizare – student al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Universităţii din Bucureşti (1918-1922). Între 1922-1926 şi-a continuat studiile la Berlin, „oraşul filosofilor“, unde şi-a obţinut titlul de doctor cu o teză despre *Noţiunea de valoare în filosofia lui Rickert*. Întors în ţară avea să se afirme ca un important gânditor de sorginte neokantiană, activând în cuprinsul Societăţii Române de Filosofie şi ca secretar al „Revistei de filosofie“ (1928-1944), publicaţie de profil ce a contribuit semnificativ la circulaţia ideilor filosofice în România. A funcţionat în paralel ca asistent universitar în domeniul logicii şi al teoriei cunoaşterii (în epocă, disciplina era definită „teoria cunoştinţei“), fiind numit în 1942 titular al catedrei de istoria filosofiei moderne şi contemporane de la Universitatea din Iaşi. Deşi dobândise o unanimă recunoaştere ca epistemolog, Nicolae Bagdasar avea să fie epurat din învăţământul universitar în 1944 (aplicându-i-se acelaşi tratament abuziv în domeniu ca şi mentorului său – profesorul universitar Ion Petrovici) din pricina concepţiilor sale declarat metafizice. Ultimul sfert de veac al existenţei sale s-a petrecut practic sub semnul aceluiaşi boicot al noilor oficialităţi, chiar dacă, la trecerea sa în nefiinţă (1971) avea să fie omagiat în „Revista de filosofie“, de a cărei editare se îngrijise cândva cu atâta devotament.

Abia în 1988 un volum de *Scrieri* – prefaţat de profesorul Gheorghe Vlăduţescu – avea să marcheze reintrarea în circuitul public a operei acestui gânditor, autor al unor lucrări precum *Filosofia contemporană a istoriei* (1930), *Istoria filosofiei româneşti* (1940), *Teoria cunoştinţei* (vol. I 1941, vol. II 1942).

Nicolae Bagdasar a semnat temeinice studii despre filosofia lui George Berkeley, David Hume, Vasile Conta, Edmund Husserl, Constantin Rădulescu-Motru şi – împreună cu Virgil Bogdan şi C. Narly – a consacrat filosofilor stoici o *Antologie filosofică* în anul 1943.

Între 1941-1944 a fost administrator al „Casei Şcoalelor“, puternica editură a Ministerului Educaţiei şi şi-a exercitat mandatul de membru al Consiliului de administraţie al Societăţii Române de Radiodifuziune. Programele Radioului s-au bucurat de la începuturi de contribuţia sa autoritară în domeniul filosofiei, unele din textele ce formează universul bibliografic al gânditorului fiind citite în premieră la Radio (v. conferinţa *Viaţa unui filosof englez*: *David Hume*, în **Universitatea Radio** din 22 octombrie 1932, prefigurând apariţia volumelor *Cercetare asupra intelectului omenesc* – 1936), ori *Teoria fatalismului* (**Universitatea Radio** din 7 sept. 1943), text menit să contribuie la cunoaşterea şi răspândirea volumului lui Vasile Conta, *Teoria fatalismului – Teoria ondulaţiunii universale*, acestea făcând parte din **Cărţile româneşti cu răsunet,** potrivit genericul ciclului găzduit de **Universitatea Radio**. Nicolae Bagdasar – frate al eminentului neurochirurg Dimitrie Bagdasar (1893-1946) – a mai vorbit la microfonul Radioului despre *Probleme noi în filosofie* (**Universitatea Radio** – 1932) despre *Schopenhauer artist* (**Universitatea Radio** din 27 sept.

1941), *A. D. Xenopol – filosof al istoriei* (**Universitatea Radio** din 10 iulie 1942) ori despre *Kant şi proiectul său de pace eternă între popoare* (**Universitatea Radio** din 28 ianuarie 1944). O mărturie de mare utilitate pentru înţelegerea impactului de început al Radioului asupra publicului său o constituie conferinţa *Psihologia ascultătorului de radio* (14 septembrie 1934).

BALINT Mario

Născut la 18 iulie 1970 la Lugoj, judeţul Timiş. Absolvent al Facultăţii de Jurnalistică, Universitatea Tibiscus din Timişoara. După o lungă colaborare, este angajat în 2002 reporter (special) la Studioul de Radio Timişoara.

Desfăşoară o bogată activitate obştească în sprijinul breslei ca preşedinte al sindicatului de presă „Mediavest“ şi ca vicepreşedinte al SZR.

Prezenţa sa ca jurnalist la începutul anilor ’90 pe fronturile ce au însângerat fosta Iugoslavie l-a condus la scrierea volumului *Cronologie amară (180 de zile de război iugoslav)*, apărută la Editura Intergrat. Războaiele şi tensiunile din diverse colţuri de lume constituie subiectul unor volume precum: *Primul război al mileniului* (documentar, Editura Augusta, 2002, în colaborare cu Raico Cornea, bun cunoscător al dramei iugoslave), *Kandahar* (album foto, Editura Mirton, 2002), *Target Iraq* (Editura Mirton, 2002), *Invazia* (Editura Augusta, 2003). Locurilor natale le sunt consacrate volume cu caracter monografic precum *Reşiţa 230* (în colaborare cu Anca Fara, Editura Mirton, 2001) şi *Armeniş* (Editura Brumar, 2001).

Experienţa dobândită în Irak în calitate de trimis special al SRR (2004) pe lângă unităţile militare româneşti dizlocate în zonă va constitui probabil substanţa unor cărţi viitoare.

BARAN Iulia-Leonora

Născută la 27 mai 1957 la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Limbi Străine de la Universitatea Bucureşti – specialitatea rusă-portugheză. Din 1990 lucrează la Radiodifuziunea Română, Departamentul Radio România Internaţional (secţia portugheză) ca redactor de rubrică. Interviuri, comentarii, cronici de teatru, prezentări de expoziţii în **Radio magazinul tineretului** şi eseuri-portret în rubrica **Pe străzile Bucureştiului**. Emisiunea **Convergenţe** are drept ţel reflectarea relaţiilor României cu ţările de expresie portugheză în domeniul politic, economic şi cultural prin participarea unor personalităţi marcante din spaţiul lusofon (Portugalia, Brazilia etc.).

Traduceri din poezia portugheză în ampla lucrare *Poezia simbolistă europeană* alcătuită de Zina Molcuţ (Editura Albatros, 1981). Câteva titluri de mare răsunet ale unor autori portughezi şi brazilieni: *Filosofia educaţiei* de Arnaldo Niskier (Editura Economică, 2000), *Dependenţă şi dezvoltare în America Latină* de Fernando Henrique Cardoso şi Enzo Faletto (Editura Univers, 2000), *Lumea în Portugheză: un dialog* de F. H. Cardoso şi Mário Soares (Editura Fundaţiei Culturale Române, 2001), *De vorbă cu João Carlos Martins* de David Dubal (Editura Economică, 2001). Sunt cărţi menite să activeze schimburile de idei în contextul mondializării informaţiei. Împreună cu poetul Constantin Abăluţă a tradus volumul de versuri *Înainte de a te atinge* de Eduardo Mendes Camargo (Editura Fundaţiei Culturale Române, 2001), iar împreună cu colegul său de redacţie, Lucian Popescu a tălmăcit *Construirea democraţiei* de Fernando Henrique Cardoso (Vasile Goldiş University Press, 2002). În acelaşi timp, Iulia-Leonora Baran a echivalat în portugheză textele din volumul *România – Renaşterea speranţei* de Ion Iliescu, apărut la São Paolo, în editura Universităţii

Mackenzie. Pentru activitatea sa energică de traducător – dar şi de îmbogăţire a dialogului româno-brazilian prin mijlocirea emisiunilor sale radiofonice – Iulia-Leonora Baran a fost distinsă cu Ordinul Rio Branco în grad de Ofiţer, conferit de Guvernul Federal al Braziliei, diploma *Primus inter pares* din partea Institutului Brazilia-România şi Medalia de Aur a Academiei Braziliene de Litere.

BĂCANU Cristina

Născută la 24 iulie 1967, la Arad. Absolventă a Facultăţii de Filologie (Limbi clasice: latina şi greaca veche) – Universitatea Bucureşti, promoţia 1989. La 1 aprilie 1990 este angajată prin concurs la Radio România Internaţional – secţia greacă – unde realizează câteva cicluri de emisiuni de lungă durată: **Dicţionar de cuvinte fundamentale**, **Relaţii diplomatice româno-elene**, **Prezenţe româneşti la Muntele Athos**, **Grecii din România**. Din 1996 este coordonator al secţiei amintite. Cristina Băcanu predă limba neogreacă în cadrul Catedrei de Limbi Clasice a Universităţii Bucureşti şi este doctorand al Universităţii din Atena. Este autoarea primei gramatici a limbii neoelene scrisă în România (*Gramatica neogreacă*) 490 de pagini – apărută în anul 2000). În 2002 a publicat *Neogreaca în 150 de exerciţii cu rezolvări* – instrument didactic util însuşirii acestei limbi în care s-au scris numeroase capodopere literare. Unele dintre ele se află cuprinse chiar în volumele (numeroase, traduse – singură ori în colaborare – de această harnică specialistă care este Cristina Băcanu): *Suflet cipriot* (Antologia nuvelei cipriote, 1997), *Eseul elen* (pagini aparţinând lui Hristos Malevitsis, Hristos Yannaras, Mihail Stasinopoulos, 1998), Thanasis Petsalis-Diomidis / *Clopotul Sfintei Treimi* (2000). A îmbogăţit biblioteca naţională teologică prin cele trei studii consacrate eminentului duhovnic Porfirie, de prestigioşi teologi greci: Georgios Kroustalakis (*Bătrânul Porfirie, părinte duhovnicesc şi pedagog*, 1999), Konstantinos Yannitsiotis (*Lângă părintele Porfirie* – ed. I, 1999, ed. a II-a, 2002) şi Anastasios Sotirios Tzavaras (*Amintiri despre bătrânul Porfirie* – ed. I, 1999, ed. II-a, 2003). A publicat totodată un volum din „scrierile revoluţionare“ ale lui Rigas Velestinlis, figură emblematică a luptei pentru suveranitate a poporului grec şi important autor, legat aproape legendar de realităţile româneşti ale timpului său.

BĂDESCU Horia

Născut la 24 februarie 1943 în localitatea Arefu, judeţul Argeş. Absolvent al Facultăţii de Filologie, Universitatea „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca, promoţia 1968. Doctor în filologie. După terminarea studiilor, a lucrat la Studioul de Radio Cluj ca redactor şi realizator de emisiuni, până la întreruperea activităţii studioului, în 1985. În 1987 devine director al Teatrului Naţional din Cluj. Din 22 decembrie 1989 se implică în reluarea activităţii Studioului teritorial (transformat în Studio de Radio şi Televiziune, al cărui director va fi în primii ani de după revoluţie).

După 1993 este angajat la Ministerul Afacerilor Externe. Director adjunct şi ulterior director al Centrului Român de Cultură din Paris, unde organizează

manifestări de anvergură consacrate artei româneşti. După anul 2000 funcţionează ca ataşat cultural şi consilier al Ambasadei României în Franţa. S-a afirmat ca scriitor în cadrul grupării „Echinox“ din Cluj-Napoca (alături de Adrian Popescu, Ion Mircea, Dinu Flămând, Aurel Şorobetea ş.a.). Debut editorial în 1971 cu volumul *Marile Eleusii*, urmat de *Nevăzutele Urse* (1975), *Cântece de viscol* (1976), *Anonimus* (1977), *Ascunsa trudă* (1979), *Recurs la singurătate* (1982), *Starea bizantină* (1983), *Apărarea lui Socrate* (1985), *Anotimpurile* (1987). Poezia lui Horia Bădescu e melancolică şi meditativă, aidoma autorului. Cel mai adesea e transpusă în tipare clasice, cu accente de virtuozitate prozodică în poezia în formă fixă (rondel, sonet şi... *ronset*, sinteză a primelor două, impusă de autorul român). Când renunţă la forma impecabilă, apelând la verslibrism, poetul devine grav şi voit autoritar: „Ceea ce spune/ ochiul/ e fiinţa!/ Ceea ce spune/ auzul/ e mişcarea!/ Ceea ce spune/ Cuvântul/ – ascunsa trudă de-a exista!“. Foarte populare au fost (şi încă mai sunt) în mediile intelectuale, preponderent studenţeşti – baladele acestui romantic întârziat (atras, poate nu fără temei, de poezia unui Grigore Alexandrescu, analizată cu multă subtilitate într-un eseu din 1981), balade ce eliberează tonuri de orgă, precum *Balada toamnelor târzii* (dedicată Almei Mater Clusiensis), ori cele identificând un elan trubaduresc, goliard, închinate spaţiului convivial de la „Mongolu'“, o crâşmă clujeană frecventată de alumnii oraşului. Armonioasă şi bogată în trăiri, poezia lui Horia Bădescu reprezintă cel mai adesea o stare decât un mesaj: „Soseşte diligenţa de seară/ Sărută-mă pe ochi, Doamna mea,/ ah, surugiul roşu, la scară/ uşa de umbră o deschidea...“

Două romane, *Joia patimilor* (1981, prelucrarea epică a unui tragic episod din istoria Transilvaniei în perioada Unirii) şi *Zborul gâştei sălbatice* (1989, desenând din cuvinte o stampă orientală închinată iubirii) – fixează dimensiunea de prozator a autorului. Eseistul s-a dovedit şi el unul activ şi pătrunzător, începând cu volumul despre *Magda Isanos – Drumul spre Eleusis* (1975) şi continuând cu cel despre *Grigore Alexandrescu – Parada măştilor* (1981) şi cu *Meşterul Manole sau imanenţa tragicului* (1986). Intelectual de solidă formaţie umanistă, autorul acordă de fiecare dată obiectului cercetării coordonate esenţiale, menite să-l individualizeze. Analiza este ductilă şi lipsită de patetismul altminteri inutil – cum se întâmplă în multe cazuri cu autori ce vor să-şi sacralizeze modelul propus.

După 1990, poetul şi-a tipărit publicistica în volume şi a tradus din poeţi de limbă franceză cu a căror operă se află într-o vizibilă consonanţă (Gérard Bayo, Michel Camus, Dominique Daguet ş.a.). La rându-i, a fost tradus în spaţiul francofon cu volume de versuri. Romanul *Zborul gâştei sălbatice* a fost editat în limba franceză într-una din marile case de editură din Hexagon.

Modelul cultural al lui Horia Bădescu pare a fi întruchipat de Lucian Blaga, căruia i s-a devotat de altfel – în calitate de preşedinte al comitetului de organizare – prin ediţiile succesive ale unui festival internaţional desfăşurat în România şi Franţa.

BĂLAJ Veronica

Născută la 7 octombrie 1946 în localitatea Ivăneşti, judeţul Vaslui. Licenţiată în filologie, studii postuniversitare de jurnalism. Lucrează de peste două decenii la Studioul de Radio Timişoara ca redactor de rubrică în secţia culturală. Emisiuni realizate: **Carusel cultural, Viaţa literară, Radioclub Art**, preocupate de înfăţişarea vieţii cultural-artistice din Banat.

Debut literar în volumul colectiv de proză *În căutarea timpului pierdut* (Editura Facla, 1989). Activitatea scriitoricească se intensifică după 1990 când îi apar cărţile: *Poeme* (Editura Paradox, 1990), *Jurnal de Timişoara* (Editura Hercules, 1991), *Sărbători amânate* (Editura Helicon, 1993), *Ploua la Troia* (Helicon, 1994), *Vara himerelor* (Editura Perenia, 1994), *Zile de sticlă*

(Editura Augusta, 2000), *Balta - zara* (Editura Augusta, 2002) etc.

Autoarea s-a ilustrat în diverse genuri literare: poezie, proză scurtă, roman, literatură pentru copii. Mai multe culegeri de versuri au apărut în ediţii bilingve, româno-franceze (*Ne tirez plus, Paris sans moi, Le Café du bouquiniste*) ori româno-engleze (*Între alb şi negru/ Between White and Night*), fapt ce demonstrează convingerea autoarei că o circulaţie internaţională ar putea asigura poemelor sale dreptul la o mai bună şi mai dreaptă cunoaştere.

Veronica Bălaj a mai semnat o carte-document consacrată munţilor Apuseni şi locuitorilor zonei (*Imagini din Ţara Moţilor*, Editura Mirton, 1998) şi un volum de jurnalism radiofonic intitulat *Istoria clipei la microfon* (Editura Augusta, 1999).

BERCHINĂ Doina

Născută la 12 noiembrie 1950 la Constanţa. Absolventă a Facultăţii de Filosofie de la Universitatea din Bucureşti (specialitatea teoria şi practica presei) – 1974. Colaborator al Programului III încă de la înfiinţarea acestuia (1973), unde semnează emisiunea **7 zile – 7 arte** (Arhitectură), **Agenda culturală** şi **Trecem pe recepţie** (emisiune de tip magazin, cu caracter enciclopedic, realizată pe baza propunerilor extrase din scrisorile ascultătorilor). Din 1990 este redactor principal, ulterior realizator-coordonator la Postul de Radio România Tineret. Realizează (alături de Sebastian Sârcă) radioprogramul **Vorbeşte-mi despre tine**, emisiuni „feministe“ precum **Prietena mea, Eva; Provocările modei; Şcoala nevestelor; Moda pe mapamond. (Prietena mea, Eva** a obţinut în 1992 Premiul UNCER.) Din anul 2000 se transferă la redacţia jocuri şi concursuri unde realizează emisiunile **Blue jeans life-style, Şcoala nevestelor** şi **Provocările modei** – difuzate de Radio România Tineret. Colaborează intens şi cu celelalte posturi de la Radio România: **Civilizaţia înfăţişării** (România Cultural), **Caruselul iubirii** (România Actualităţi), **Radiofashion** (Antena Bucureştilor).

Doina Berchină (pseudonim: Doina Vlad) este autoarea mai multor cărţi dedicate în primul rând tinerilor cititori: *Civilizaţia înfăţişării* (Editura Editis, 1996), *Provocările modei* (Nemira, 1996), *Săgetaţi de Cupidon* (coautor: Sebastian Sârcă – Nemira, 1996), *Mic dicţionar subiectiv de modă* (Nemira, 1998), *Moda pe înţelesul tuturor* (Paideia, 2000). Sunt cărţi care valorifică din plin experienţa jurnalistică desfăşurată la radio de autoare, care şi-a fixat un public cititor/ascultător-ţintă, la a cărui formare estetică şi-a propus să contribuie prin coordonate estetice şi para-estetice, ce ţin de civilizaţia contemporană.

O culegere de evocări literare dedicate lui Publius Ovidius Naso face notă aparte în bibliografia Doinei Berchină, deşi preocupările de acum aproape două milenii ale autorului lui *Ars amandi* nu diferă prea mult de cele ale omului zilei de azi (*Lui Ovidiu* – Editura Dacia, 1977).

BÎLBÎIE Răduţ

Născut la 21 iulie 1963 la Ploieşti. Absolvent al Şcolii Militare de ofiţeri activi de Artilerie, Rachete Antiaeriene şi Radiolocaţie – Braşov şi al Universităţii Bucureşti – Facultatea de Litere (română-franceză). Doctor în ştiinţe filologice. Stagii de perfecţionare în ţară şi străinătate (Canada) în domeniul limbilor străine (rusă, engleză). Locote-

nent-colonel MApN. În perioada 1998-2001 a fost realizator de emisiuni militare la Societatea Română de Radiodifuziune (**Ora armatei**). Din 2001 redactor-şef adjunct la Trustul de presă al Armatei şi realizator de emisiuni militare la Radio România. Cadru didactic asociat la diverse facultăţi de jurnalism (Universitatea Bucureşti, Universitatea Media şi Universitatea Hyperion) unde a predat, succesiv, istoria presei, genuri publicistice de informare, presă locală şi regională, presă tematică. Colaborator la *Manual de jurnalism – tehnici fundamentale de redactare* – coordonat de prof. dr. Mihai Coman (vol. II, Editura Polirom, 1997, ed. a II-a, 2001) şi (împreună cu Cristian Florin Popescu) autor al unui *Mic dicţionar de jurnalism* (Fundaţia Rompres, 1998).

A realizat pentru Radio România Internaţional rubrici permanente şi emisiuni precum: **Patrie, Onoare, Credinţă**; **Secolul XXI la români** şi **Privatizarea 2001**. A întocmit o *Cresto - maţie de texte juridice* privind regimul presei şi al comunicării (1800-1942) în 1999 şi o alta referitoare la ultimii 10 ani ai regimului comunist reflectaţi în presa română (2002) – ambele putând fi consultate la Biblioteca Facultăţii de Jurnalism şi Ştiinţele Comunicării a Universităţii Bucureşti.

Răduţ Bîlbîie este şi autorul unui volum de versuri *Luna ca o groapă de var* (Editura Hiparion, Cluj, 2000) care îi defineşte cel mai deplin potenţialul de creaţie – generos răspândit în varii activităţi militare şi civile.

BLAZIAN Henri

Publicistul Henri R. Blazian (1902-1962) a făcut parte din prima echipă redacţională a Societăţii Române de Radiodifuziune, funcţionând în calitate de referent literar din 1930 până în 1934. După numirea lui Vasile Voiculescu în această funcţie (1934), a devenit referent de presă.

H. Blazian a studiat arta dramatică la Conservatorul din Cluj, dar şi dreptul şi filosofia la Universitatea din Bucureşti. A colaborat la principalele publicaţii culturale ale timpului („România literară”, „Rampa”, „Curierul artelor”) dar şi la ziare („Dreptatea”, „Năzuinţa”), editând totodată propriile sale periodice („Progresul literar”, „Cărvunarii”). S-a evidenţiat printr-o generoasă disponibilitate a abordării artelor (literatură, plastică, muzică). Între volumele ce-i poartă semnătura se află *Balcicul în artă* şi monografia *Jean-Louis Forain* – ambele din 1931. A tradus din Benedetto Croce (*Lirismul şi totalitatea artei*), H. G. Wells (*Mărul cunoaşterii*) şi Stefan Zweig (*Giacomo Casanova*, în colaborare cu Al. Al. Philippide).

A conferenţiat la Radio despre *Chipul lui Beethoven* (**Universitatea Radio** din 27 martie 1930, text dezvoltat într-o lucrare omonimă tipărită şapte ani mai târziu), a prezentat ascultătorilor *Arta cehoslovacă* (2 martie 1930) şi *Literatura suedeză* (16 aprilie 1930). Arta românească a constituit însă domeniul său predilect, înfăţişând publicului artişti consacraţi precum Nicolae Grigorescu (18 iulie 1933, 15 mai 1934) ori Ştefan Luchian (**Universitatea Radio,** din 15 mai 1930) şi a readus în actualitate „artişti-uitaţi“ precum Constantin Lecca. A pus în lumină activitatea de colecţionar a lui Anastasie Simu, prezentând testamentul acestuia (29 martie 1935) şi muzeul născut din truda marelui colecţionar (11 iunie 1940).

Memorialul de drum al cărturarului este marcat de impresiile sale moscovite (*Ce-am văzut la Moscova* – **Universitatea Radio** din 12 octombrie 1934, text sincron acţiunilor de detensionare a raporturilor româno-sovietice ca urmare a tratativelor la nivel guvernamental dintre N. Titulescu şi Maxim Litvinov) ori lusitane (*Portugalia* – în emisiunea **Lumea** din 26 noiembrie 1939).

BODEA Gheorghe

Născut la 17 iulie 1939 în localitatea Someşeni, jud. Cluj. Absolvent al Facultăţii de Istorie-Filosofie a Universităţii „Babeş-Bolyai" din Cluj-Napoca, promoţia 1961. Doctor în istorie. Cercetător ştiinţific (1961-1983), muzeograf la Muzeul de Istorie a Transilvaniei (1987-1993) devine – în perioada 1993-2001 – realizator de emisiuni la Radio Cluj. Radioprogramele sale, ancorate în tematică istorică, s-au remarcat prin calitatea informaţiei oferite ascultătorilor, prin obiectivitatea comentariului de specialitate, prin calitatea colaboratorilor invitaţi la microfon.

Gheorghe Bodea a publicat de-a lungul a patru decenii de activitate profesională desfăşurată cu patetism şi sobrietate, peste 1500 de studii, articole şi recenzii. A colaborat la volumele: *1918. Unirea Transilvaniei cu România* (Editura Politică, 1970), *Avram Iancu – în conştiinţa poporului român* (Editura Dacia, 1976), *Administraţia militară horthystă în nord-vestul României* (Editura Dacia, 1988).

A editat – sub frumosul titlu: *Mausoleul iubirii* – corespondenţa lui Octavian Goga cu soţia sa, Veturia (Editura Viitorul Românesc, 1997) şi a descris *Viaţa lui Carol al II-lea. Destinul unui pribeag* (Editura Dacia, 2000).

Foarte utile sunt şi ultimele sale cercetări privind *Tragedia evreilor din nordul Transilvaniei – 1944* (Editura Hiparion, Cluj-Napoca, 2001) şi *Octavian Goga. Corespondenţa primită. Documente inedite 1900-1918* (Editura Limes, Cluj-Napoca, 2003), aceasta din urmă reprezentând prima parte a unui demers menit să împlinească efigia marelui scriitor şi om politic, atât de legat de pătimirea milenară a Transilvaniei.

BOIANGIU Magdalena

Născută la 7 septembrie 1939 în Bucureşti. Absolventă a secţiei de critică şi teorie literară de la Facultatea de Filologie a Universităţii din Bucureşti (promoţia 1960). Din 1961 a lucrat la Radiodifuziunea Română, în redacţia Teatru radiofonic. A contribuit prin emisiunile sale la crearea unei estetici proprii a teatrului hertzian, gândit special pentru receptare auditivă. Totodată, a înlesnit cunoaşterea de către ascultătorul român a unor lucrări dramatice din repertoriul universal (Beckett, Ionesco etc.). „Participarea la acest efort colectiv al redacţiei (şeful compartimentului era Pavel Câmpeanu), şi al regizorilor artistici, tehnici şi muzicali, mi se pare mai importantă decât lista eventualelor colaborări semnate" – declara cu modestie Magdalena Boiangiu. Cu toate acestea, trebuie spus că fonoteca Radioului deţine multe spectacole excepţionale ce poartă semnătura sa ca redactor, aşa cum, după 1973, când s-a transferat în redacţia Programului III, a semnat (ca redactor şi, adesea, ca autor) scenarii radiofonice destinate emisiunilor **Biografia unei capodopere** şi **Jurnale şi memorii, Figuri de seamă din istoria culturii şi a ştiinţei**. În paralel, Magdalena Boiangiu a desfăşurat o semnificativă activitate publicistică, acoperind actualitatea teatrală a vremii (emisiunea **7 zile – 7 arte: teatru**) semnând comentarii şi realizând inspirate reportaje radiofonice.

Din păcate, în 1983, Radiodifuziunea a renunţat, prin punerea sa în disponibilitate din motive ideologice, la serviciile acestei admirabile profesioniste, deţinând întotdeauna o bogată informaţie de specialitate şi cultivând cu har relaţiile de cooperare cu distinşi reprezentanţi ai artei spectacolului. După 1990, Magdalena Boiangiu s-a remarcat în presa scrisă (ziarul „Adevărul" şi revistele „Lumea" şi „Teatrul Azi"). Din 1993 este redactor-şef adjunct la revista „Dilema" (din 2004 „Dilema veche"), fondată de Andrei Pleşu.

A tradus piese de teatru şi volume de proză şi eseistică din limbile franceză şi rusă. Între acestea se află romanul *Tabloul* de Daniil Granin (Editura Eminescu, 1983), *Despre democraţie în America* de Alexis de Tocqueville (această cercetare clasică a democraţiei americane a fost tradusă în colaborarea cu Beatrice Suciu şi a apărut la Editura Humanitas, în 1995), Raul Hilberg: *Exterminarea evreilor din Europa* (Editura Hasefer, 1997), Elie Wiesel: *Şi marea nu se umple* (Hasefer, 1998) *Celebrare talmudică* şi *Celebrare hasidică* (Hasefer, 2002), împreună cu soţul său, cunoscutul regizor de film Alexandru Boiangiu cu care a mai semnat traducerea cărţii lui Tzvetan Todorov *Memoria răului, ispita binelui* (subintitulată „o analiză a secolului") un volum consacrat lui Tristan Tzara şi dinamitardei mişcări avangardiste tutelate de autorul franco-român (François Buot: *Tristan Tzara, omul care a pus la cale revoluţia Dada*, Ed. Compania, 2003) şi Georges Nivat: *La pas prin Rusia* (Ed. Compania, 2004).

BRĂILOIU Constantin

Muzicolog, etnograf şi compozitor de excepţie, Constantin Brăiloiu (1893-1958) a făcut parte începând cu anul 1930 din Comitetul de programe al Societăţii Române de Radio. După studii de specialitate în Austria, Elveţia şi Franţa, s-a impus ca secretar al Societăţii Compozitorilor Români, (S.C.R.), organism iniţiat de el în 1920. Activitatea S.C.R. a rodit atât în numeroasele concerte cu public organizate în Bucureşti şi în ţară cât şi în arhiva sa de folclor, pe care Constantin Brăiloiu a îmbogăţit-o an după an ca urmare a deselor sale călătorii exploratorii în satele diverselor regiuni geografice ale ţării.

Component al echipelor de cercetare etnografică ale profesorului Dimitrie Gusti, Constantin Brăiloiu a comunicat zestrea spirituală şi artistică a cântecului popular în mai multe lucrări de referinţă: *Arhiva de folclor* (1931), *Cântece bătrâneşti din Oltenia* şi *Despre bocetul la Drăguş* (ambele din 1932).

A fost un activ propagator al folclorului nostru în alte spaţii, publicând la Paris lucrarea *Esquisse d'une méthode de folklore musical* şi articolele consacrate subiectului în *Zenei Lexikon* (Budapesta) şi *A Dictionnary of Modern Music and Musicians* (Londra).

Compoziţiile sale de tinereţe – pe versurile lui Jean Moréas ori ale unor poeme arabe au fost urmate de cele inspirate de cântecul popular românesc.

La Radio a susţinut – încă din toamna lui 1928 – **Cronica muzicală** şi a ţinut prelegeri de istoria muzicii româneşti şi universale.

Astfel, a conferenţiat despre Haydn (5 iunie 1929), Schubert (12 iunie 1929), Chopin (29 mai 1929) dar şi despre *Şcoala franceză contemporană* (22 mai 1929) ori despre George Dima (23 aprilie 1930) şi Dimitrie Kiriac (17 mai 1930).

Evident, melosul popular a fost nu o dată în centrul atenţiei sale, începând cu *Despre cântecul popular românesc* (20 decembrie 1928) şi terminând cu *Muzica românilor de peste Bug* (1 februarie 1942). A prezentat cu promptitudine cercetările „echipelor regale studenţeşti" la a căror coordonare luase parte (17 ianuarie şi 22 decembrie 1936). Toate aceste contribuţii la punerea în valoare a folclorului românesc ar putea fi aşezate sub titlul generic – oferit de prezentarea sa radiofonică din 4 decembrie 1940 – *Din ţara Mioriţei*, opera de cercetare şi de creaţie a lui Constantin Brăiloiu fiind organic legată de această componentă esenţială a spiritualităţii naţionale.

BRĂTESCU-VOINEŞTI I.Al.

Născut la 1 ianuarie 1868 la Târgovişte. Decedat la 14 decembrie 1946 în Bucureşti. Studii de

medicină (nefinalizate), de drept, litere şi filozofie. Licenţiat în drept (1892). Membru al Academiei Române (1918). Face parte din primele Consilii de Administraţie ale Societăţii Române de Radiodifuziune, deţinând funcţia de vicepreşedinte (1928-1929, sub preşedinţia lui Dragomir Hurmuzescu) 1930-1931 (sub cea a lui Dimitrie Gusti) şi în 1932 – preşedinte fiind Alexandru Mavrodi). Se prenumără – deci – printre ctitorii Radiodifuziunii Naţionale, la a cărei propăşire a contribuit atât prin talentul său organizatoric (timp de peste trei decenii a fost şi secretar general al Camerei Deputaţilor), cât şi prin prestaţia sa directă, la microfon. A citit din lucrările sale (17 decembrie 1928, 3 mai 1929, 9 noiembrie 1929, 31 decembrie 1929) şi a vorbit *Despre Mihail Sadoveanu*, aducând un frumos omagiu mai tânărului său confrate la împlinirea vârstei de 50 de ani (**Universitatea Radio** din 3 nov. 1930); *Amintiri literare despre Mihai Eminescu* (**Universitatea Radio** – 3 ianuarie 1935) şi *Sfaturi unui tânăr scriitor* (**Universitatea Radio** – 20 aprilie 1933). A conferenţiat de mai multe ori *Despre pescuit* (**Universitatea Radio** – 1 martie 1933, *Ţara* – 27 mai 1936), a prezentat *Cărţi pentru tineret* (**Universitatea Radio** – 25 mai 1933).

Prieten apropiat al lui Alexandru Vlahuţă, împreună cu care a redactat două reviste de oarecare ecou („Dacia“ şi „Lamura“), I. Al. Brătescu-Voineşti se află şi prin literatura pe care a scris-o în proximitatea estetică a acestuia. Volumul de debut *Nuvele şi schiţe* din 1903 avea să fie reeditat, cu unele adăugiri, în 1906 sub titlul – ce avea să devină emblematic pentru autor – *În lumea dreptăţii*. (Invocarea justiţiei sociale avea să faciliteze, de altfel, reabilitarea scriitorului în 1957, când Mihai Gafiţa edita – prima oară în noul regim – o parte din opera scriitorului anatemizat drept „duşman al poporului“ prin prezenţa pe lista persoanelor denunţate de guvernul generalului N. Rădescu – la presiunea sovietică – ca fiind „responsabile de dezastrul ţării“).

Apropiat la început de cercul „Junimii“ bucureştene (scriitorul a avut o relaţie intelectuală solidă cu fostul său profesor Titu Maiorescu, împreună cu care a călătorit prin Europa la începutul sec. XX), apoi de cel al revistei „Viaţa românească“, I. Al. Brătescu-Voineşti a scris texte despre politică şi piese de teatru (împreună cu A. de Herz a publicat în 1915, *Sorana*, pe care, ulterior, şi-o va revendica în exclusivitate), un îndreptar pentru pescarii amatori, *Cu undiţa* (care a cunoscut mai multe ediţii: 1930, 1934, 1940) şi în care sunt cuprinse şi sfaturile sale citite la Radio, dar şi evocări literare, de asemenea incluse în programele radiofonice. Volumul *Din pragul apusului – Gânduri. Amintiri* a cunoscut şi el mai multe ediţii, în 1935, 1940 şi 1944.

Prozator al provinciei, a adus în literatură „o întreagă clasă de eroi suferind de răul noului veac, meditativi şi mizantropi, purtându-şi reveriile poetice prin oraşele de provincie“ (G. Călinescu). Lumea aceasta nemaiexistând de mult timp, nici literatura lui Brătescu-Voineşti nu-şi mai poate păstra interesul. Cu atât mai mult cu cât scriitorul n-a izbutit să realizeze – precum marii creatori – personaje care să-şi poată domina epoca şi să se sustragă contextelor temporale înguste cărora le aparţineau. Ceea ce rămâne însă ca o caracteristică proprie autorului nostru este infinita tandreţe cu care îşi înconjoară nu o dată eroii. Duioşia aceasta a fost remarcată de altfel, de toţi comentatorii scriitorului, începând cu Titu Maiorescu, cel care în „raportul cetit în Academia Română pentru acordarea unui premiu“ scria despre nuvelele lui I. Al. Brătescu-Voineşti că „icoanele acestei vieţi, îndeosebi provinciale, sunt descrise cu o căldură de stil care câştigă de la început inimile cetitorilor şi le lasă impresia unei binefaceri sufleteşti – cu atâta iubire şi cu o aşa respectuoasă decenţă a căutat autorul să priceapă generaţia care dispare din mijlocul nostru şi să ne-o înfăţişeze în forma nepieritoare a artei“.

Deşi la data întocmirii raportului amintit (1907) scriitorul se îndepărtase de spiritul junimist, marele critic nu putea să nu consemneze că „acest merit al d-lui Brătescu-Voineşti este aşa de excepţional în starea literaturei române de astăzi, încât va contribui să unească sufragiile noastre întru premierea operei sale literare“.

O menţiune aparte se cuvine – din perspectiva remanenţei valorice – literaturii pentru copii a scriitorului (*Puiul*, *Niculăiţă Minciună* etc.), admirabilă în descrierea universului infantil şi pe care emisiunile de radio continuă să o popularizeze cu succes.

BRUMĂ Aurel

Născut la 20 mai 1946 în localitatea Nicoreşti, judeţul Galaţi. Absolvent al Facultăţii de Filologie – Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iaşi (1969). Din 1975 este redactor la Studioul de Radio Iaşi. A realizat emisiuni sociale, de tineret, culturale şi de divertisment. În prezent – editor, producător şi realizator al emisiunilor de divertisment, satiră şi umor de la Radio Iaşi. A avut de-a lungul anilor o constantă relaţie de colaborare cu Studiourile centrale ale Radiodifuziunii Române. În anul 2002 a obţinut la Paris o menţiune specială a juriului „Grand Prix de la Radio“ la concursul internaţional al Universităţii Internaţionale de Radio şi Televiziune (SRR a fost reprezentată în juriul amintit de Titus Vîjeu). De asemenea, distincţii în ţară la diverse competiţii de umor desfăşurate la Bistriţa, Vaslui şi Botoşani. Emisiunile realizate de Aurel Brumă se caracterizează însă printr-o plajă întinsă de preocupări, de la **Orizont cultural** – emisiune de informaţie cotidiană – la săptămânala *radioenciclopedie,* intitulată **4+1** şi de la juvenilele **Întâlniri Albatros** la emisiunile pentru copii intitulate – sadovenian – **Dumbrava minunată**. În zona emisiunilor de divertisment a introdus elementul informaţional (**Radio-Sfera**) şi a dezvoltat „umorul confesiv“ (**Sâmbăta cu prieteni**). Pe scenele din Moldova i s-au jucat mai multe piese de teatru (*Un om* – la Teatrul Tineretului din Piatra Neamţ, *Podul* – la Teatrul „Victor Ion Popa“ din Bârlad şi *Clopot de iarbă* – la Teatrul Naţional „V. Alecsandri“ din Iaşi).

Membru al Asociaţiei Scriitorilor din Iaşi, Aurel-Mihai Brumă este autorul mai multor volume de versuri (*Poezii cu jucării* – Editura Junimea, 1977, *Pasărea Run* – Editura Savia, 1996), de reportaj (*Silvia*, Editura Cariatide, 1991) şi, bineînţeles, de literatură umoristică, gen predilect al autorului: *Beleleaua Română* (Editura Savia, 1993), *M'en fiche* (Editura Thalia, 2002), *Câinele dizident* (Editura PIM, 2003).

BRUMARU Ada

Născută la 5 iulie 1930 la Bucureşti. Absolventă a Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“, secţia pedagogie, în 1955. Încă din anii studenţiei (1950-1954) a funcţionat ca redactor muzical la Radiodifuziunea Română. Între 1954 şi 1970 a fost şef al secţiei de muzică clasică. O certă notorietate îi vor aduce însă emisiunile de cultură muzicală pe care le va realiza la Televiziunea Română în deceniul 1970-1980, amplificând prestigiul dobândit ca muzicolog în Radio. Între ciclurile de emisiuni radiofonice s-au distins **Cântecul din amurg** (1968-1970), prima retrospectivă a creaţiei marilor muzicieni, autoarea lor începând comentariul de la „cântecul de lebădă“, ultima operă a acestor mari creatori (J. S. Bach, L. v. Beethoven, R. Wagner, H. Berlioz, F. Liszt etc.) şi **Muzica românească – epocă şi convergenţe** (1970-1971) – o panoramă a muzicii naţionale a secolului XX fixată în ansamblul evoluţiilor europene.

Chiar şi după retragerea din activitatea redacţională, Ada Brumaru a continuat să colaboreze cu Radioul, realizând cicluri de educaţie şi estetică muzicală pentru postul România Muzical „George Enescu“. Prezentarea integralei Ceaikovski ori a istoriei festivalului de la Bayreuth a confirmat spiritul analitic fermecător al autoarei. Ca şi ciclul intitulat **Sotto-voce** (consacrat rolului fe-

meilor în viaţa şi opera unor mari compozitori) ori cele 28 de emisiuni consacrate în 2001 centenarului morţii lui Giuseppe Verdi.

Ada Brumau a fost membru în juriul unor concursuri pentru programe muzicale radio (Brno, Florenţa etc.) şi a susţinut conferinţe în străinătate pe teme de muzicologie. A participat la realizarea unei *Săptămâni româneşti* în Franţa (RTV în colaborare cu O.R.T.F.) asigurând prezentarea unor concerte de muzică simfonică şi de cameră.

Este autoarea a două volume: *Jocul permanenţelor* (Editura Eminescu, 1976, o dezvoltare – în vederea lecturii – a ciclurilor radiofonice **Cântecul din amurg**) şi *Grădina sunetelor* (Editura Muzicală, 1991, valorificare a ciclului de emisiuni **Muzica în lume**).

De remarcat faptul că Ada Brumaru este un promotor al muzicologiei radiofonice, urmărind în eseurile şi prezentările sale raportul dintre idee şi ilustrarea ei muzicală, varietatea tematicii destinate parcurgerii timpului radiofonic fiind mereu riguroasă şi atractivă.

BUCUŢA Emanoil

Născut la 27 iunie 1887 în localitatea Bolintin-Deal, judeţul Giurgiu. Decedat la 7 octombrie 1946 la Bucureşti. Studii filologice la Universitatea din Bucureşti (specializare în germanistică). Studii (nefinalizate) de doctorat la Berlin. Membru în Consiliile de Administraţie ale Societăţii Române de Radiodifuziune în 1937, 1938 şi 1940, prezidate de generalul C. Ştefănescu-Amza. La acea dată era un scriitor consacrat şi o figură publică, deţinătoare a unor funcţii de oarecare importanţă (director în Ministerul Muncii, secretar general în Ministerul Cultelor şi Artelor). În 1941 avea să fie ales membru corespondent al Academiei Române. S-a implicat cu fervoare în activitatea Radioului încă de la începuturile acestuia. În 1929

conferenţia despre *Legăturile noastre cu marea*, obsesia aş spune „ondinică“ a acestui autor născut în inima Câmpiei Române şi care avea să acorde întinderilor acvatice câteva cărţi pline de interes: *Maica Domnului de la mare* (1930), *Balcic* (1931), *Il Danubio romeno* (1941). Chiar şi cercetările sale publicistice cu intenţii socio-istoriografice ţintesc – nu întâmplător – atari realităţi acvatice: *Românii dintre Vidin şi Timoc* (1923) (una din primele semnalări documentare, în contextul postbelic al noilor tratate de pace a prezenţei masive a românilor sud-dunăreni, „vlahii timoceni“), *Populaţie românească de apă* (1938), *Românii din Timoc* (1944). Cel mai cunoscut (şi, probabil, cel mai bun) roman al său, *Fuga lui Şefki* este tutelat de imaginea unei Cetăţi iluzorii ce se iveşte şi dispare din (în) ape, într-un purificator efort de întâlnire a Mării. (Peste ani, Ana Blandiana va folosi şi ea imaginea călătoriei pe ape, a unei biserici transilvane într-una din prozele sale). Toată proza lui Emanoil Bucuţa – *Maica Domnului de la mare* (1930), *Capra neagră* (1938) – este fixată pe efectul de *fata Morgana* al istoriei. Surprins de acest efect, G. Călinescu socotea că „proza lui Bucuţa e dioramatică, plină de policromie muzeală“.

Atras aproape magnetic de lumina Orientului, acest cărturar format în spaţiul culturii germane, deci mai degrabă al nordului, va consacra pagini memorabile Balcicului (atât de iubit şi de frecventat în perioada interbelică de intelectualitatea românească) dar şi altor locuri în care oglinda apei răsfrânge frumuseţi neasemuite. La Radio, a conferenţiat – spre exemplu – nu o dată despre *Dunărea de Jos şi Deltă* (29 martie 1930), despre *Dunărea de Jos etnografică* (6 august 1932) şi, din nou despre Deltă (în limba franceză: *Le Delta du Danube* – în 19 iunie 1934, în germană *Das Donau Delta* o săptămână mai târziu – 26 iunie 1934 – şi, în sfârşit, în limba română în cuprinsul **Universităţii Radio** din 29 iunie 1934).

A prezentat cultura cehă (**Universitatea Radio**, 26 aprilie 1930), austriacă (**Universitatea Radio**, 10 mai 1930), iugoslavă (**Universitatea Radio**, 24 mai 1930), poloneză (în **Program de**

seară, 3 iulie 1930), turcă (**Universitatea Radio**, 12 decembrie 1931), bulgară (18 aprilie 1932). (Conferinţa-reportaj despre *Biserica din Boiana*, Bulgaria, difuzată în 13 mai 1932, ca urmare a unei vizite în ţara vecină, a fost publicată în volumul *Microfonul vagabond* editat în anul 1998 de Editura „Casa Radio“).

A consacrat medalioane lui Constantin Rădulescu-Motru (**Universitatea Radio**, 2 noiembrie 1932) şi Bucurei Dumbravă (**Program de seară**, 18 iulie 1933), dar şi lui Duiliu Zamfirescu şi Titu Maiorescu, priviţi prin prisma epistolarului lor (**Universitatea Radio**, 11 aprilie 1935). O atenţie specială merită, credem, medalionul consacrat lui Thomas Mann la 13 septembrie 1933, în **Program de seară**. La acea dată, autorul *Muntelui vrăjit*, laureat Nobel în 1929, era deja ţinta unei campanii ostile din partea noului regim nazist. Scriitorului german îi fuseseră retrase titlurile şi i se confiscau bunurile; fapt ce avea să determine exilul lui Thomas Mann în Elveţia (1934-1938) şi în SUA (1938-1949). Literatura ţării sale şi a lumii a reprezentat unul din subiectele preferate ale acestui conferenţiar neobosit, capabil de altfel, să vorbească despre turism (**Universitatea Radio**, 30 august, 1936) sau despre Regina Maria (17 ianuarie 1939), despre Berlin (emisiunea **Lumea** din 22 aprilie 1939) sau Constantinopol (20 iunie 1940).

A conferenţiat despre *Eminescu, geniu romantic* (26 martie 1940) şi a înfăţişat ascultătorilor *O istorie a literaturii româneşti de astăzi în limba franceză* (e vorba de vestita, astăzi, *Panorama de la littérature roumaine contemporaine*, apărută în 1938 la Paris şi care avea să fie prompt şi oportun recenzată de Em. Bucuţa la 7 octombrie, acelaşi an).

Se observă că febrilitatea culturală a lui Emanoil Bucuţa (în acte: Emanoil Popescu) a fost copleşitoare. Când avea să remarce el însuşi faptul că artistul a fost pus în umbră de „cultural“, era prea târziu pentru revanşa celui dintâi. Dar, ca unul care tradusese încă din 1927 eseul-povestire al lui Okakura Kakuzo, *Cartea ceaiului*, apărut în 1914 în limba engleză la New York (şi închinat pictorului John La Farge) nu se poate să nu se fi consolat prin citirea şi recitirea acestuia. Sau, măcar a primelor două-

trei rânduri din capitolul al VII-lea (*Meşterii ceaiului*).

„În religie, viitorul e îndărătul nostru. În artă, timpul de faţă e veşnic. Meşterii ceaiului erau de părere că numai aceia pot preţui în adevăr arta, care fac din ea o înrâurire de viaţă“.

Emanoil Bucuţa a fost un astfel de meşter care „trecu în necunoscut“ aidoma personajului Rikiu, „descoperindu-şi îmbrăcămintea albă, neprihănită a morţii“, după ce trăise decenii la rând mai mult în artă decât în realitatea palpabilă.

BUDESCU Ion

Născut la 5 martie 1939 în comuna Dalboşeţ, judeţul Caraş-Severin. Absolvent al Facultăţii de Filologie a Universităţii din Bucureşti – promoţia 1965. În 1966 este angajat la Radiodifuziunea Română, redacţia culturală, unde realizează emisiunile **Revista literară radio, Cărţi care vă aşteaptă, Revista revistelor culturale**. În 1970 este promovat redactor-şef adjunct la redacţia amintită. Un an mai târziu se transferă la TVR – de unde se pensionează.

Activitatea literară este marcată de câteva volume de versuri. Debutul e reprezentat de placheta *Viaţa cu mine, viaţa fără mine* (Editura Eminescu, 1982). Aceeaşi casă editorială îi tipăreşte volumele de versuri *Omul interior* (1985), *Ucroniile* (1986), *Cuţitele, torţele, măştile* (1990). În 1995 o editură timişoreană publică, sub titlul *Arta fericirii,* o antologie din lirica acestui fiu al Banatului ce se distinge printr-o viziune modernă asupra lumii, marcată deopotrivă de romantism şi luciditate.

BUGA Ana

Născută la 6 iunie 1944 în localitatea Piatra, judeţul Teleorman. Absolventă a Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“, din Bucureşti – promoţia 1974. Angajată la Radiodifuziune încă din 1964 în sectorul tehnic (operator sunet, ilustrator muzical). Din 1980 până în 2002 a desfăşurat activitate redacţională în zona programelor muzicale. Redactor al emisiunilor **Opere mai puţin cunoscute**, **Opera în afara operei, Religie, Legendă şi Istorie în drama muzicală, Personaje de operă în travesti, Biografii artistice în pagini de operă**. Între 1996-1999 a fost editor al postului România Cultural, iar între 1999-2002 – realizator-coordonator la secţia operă-operetă-musical a redacţiei muzicale.

Este coautoare (împreună cu Cristina-Maria Sârbu) a ghidului de operă *Patru secole de teatru muzical*, apărut în 1999 la Editura Du Style (Grupul Universalia), amplă panoramă a evoluţiei teatrului liric în expresiile sale naţionale. În anul 2003, a publicat în regie proprie (Editura Arvin Press) studiul *Shakespeare în teatrul liric*, analiză temeinică a creaţiilor de operă inspirate de capodoperele lui William Shakespeare cu accent pe creaţiile unor Gioacchino Rossini şi Giuseppe Verdi, Hector Berlioz şi Charles Gounod. De la Henry Purcell la Pascal Bentoiu, teatrul shakespearean a alimentat generos muzica de operă cu subiectele sale atât de cunoscute. Interesantă este analiza unor opere aparţinând tinerilor compozitori români Leonard Dumitriu (n. 1962), autor al unei *Îmblânziri a scorpiei* şi Laura Ana Mânzat-Simion, a cărei creaţie lirică *Romeo şi Julieta* a avut prima audiţie absolută în vara lui 2003 la Sala Radio.

„Dramele şi comediile lui William Shakespeare au avut o influenţă puternică asupra muzicii chiar prin bazele esteticii sale şi principiile generale care au stat la baza concepţiei artistice“ – este punctul de plecare al cercetării întreprinse de Ana Buga asupra unui segment important şi oarecum particular al muzicii de operă.

BULHARDT Franz Johannes

Născut la 21 mai 1914 la Braşov. Studii liceale în oraşul natal, urmate de o şcoală comercială. Ziarist în presa de limbă germană, a lucrat din 1968 până la pensionare la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor în limba germană. În anii ’50 a scris texte (în versuri şi proză) mărturisind acceptarea entuziastă a „comenzii sociale“. De altfel, un volum al său va purta chiar acest titlu, derivat din materia lexicală a documentelor de partid ale epocii: *Comanda socială* (1955). Înaintea acestuia mai tipărise *Recunoştinţă* (1949), *Reconstrucţie şi pace* (1950), *Pe acelaşi drum* (1953), broşuri şi plachete ce recomandă din titlu orientarea ideologică partinică a autorului. La fel de discursivă, poezia lui Franz Johannes Bulhardt din *Frumoasa noastră patrie* (1957) şi *Lupta continuă* (1959) a pătruns în manuale şcolare ca expresie a ataşamentului autorilor aparţinând „naţionalităţilor conlocuitoare“ din România la politica partidului comunist.

Încercări tardive de evadare din canonul pe care îl acceptase mult timp, în volumul de proză *Cursa italiană* (1968).

BURERIU Lucian

Născut la 22 noiembrie 1942 la Lugoj. Absolvent al Facultăţii de Filologie, Universitatea din Timişoara (1965).

Activitatea sa publicistică este legată de emisiunile pe care le-a realizat la Studioul teritorial de radio Timişoara (1972-1976). Redactor al unor programe ce s-au distins prin moderarea lor elegantă şi prin valoarea invitaţilor (cazul doctorului Aurel Cosma, fost colaborator apropiat al lui Nicolae Titulescu).

Spirit cultivat şi racordat la noutăţile în domeniu, Lucian Bureriu a realizat multe emisiuni culturale de ţinută.

Nonconformismul său – proverbial în oraşul de pe Bega – s-a transmis şi emisiunilor sale – în momente în care nealinierea la canon presupunerea, nu o dată, un risc deloc neglijabil. Într-un oraş deschis către lume precum Timişoara, Lucian Bureriu reprezenta în anii '70 tipul realizatorului-artist, înclinat spre calofilie, spre „forma" atât de boicotată de oficialităţi. Explicaţia rezidă în asumarea deplină a condiţiei sale de poet. Versurile din *Afectivităţi conştiente* (1968) marcau o energie lirică adolescentină.

Zece ani mai târziu, *Concert pentru mâna stângă* marca pătrunderea în zona prozei satirice, teritoriu în care va cantona autorul şi cartea – intitulată provocator la adresa sistemului politic ce solicita intens strategii ale recuperării resurselor – *Viaţa refolosibilă* (1983). Un volum apărut în 1989 se intitula – premonitoriu – *Marele solstiţiu*, anticipând fără voie schimbarea de anotimp politic din decembrie '89.

BURLACU Emil

Născut la 18 iulie 1934 în localitatea Osoi, judeţul Iaşi. Absolvent al Institutului de Limba şi Literatura Rusă „Maxim Gorki" din Bucureşti, promoţia 1959. Jurnalist la Agerpres, iar din 1965 până la 1 ianuarie 1991, redactor la Radiodifuziunea Română. A lucrat în echipa de la radiojurnal şi în cea de la radioprogramul **Răspundem ascultătorilor**. A tradus din literatura lui Afanasi

Afanasievici Fet, romantic rus ce s-a remarcat prin concizia expresiei lirice. Exerciţiu util care şi-a pus pecetea şi asupra poeziei originale a lui Emil Burlacu, chiar dacă poemele sale din volumul *Clipe captive* (Editura Ex Libris Universalis, 2001) se revendică din cu totul alt spaţiu poetic: cel japonez. Bun cunoscător al producţiilor lirice nipone (tanka şi haiku), autorul român descoperă „demonul conciziei" nu doar la prestigioşi poeţi japonezi, precum Matsuo Basho, ci şi la poeţi armeni ca Hovhannès din Erzenga, Hovhannès din Tâlguran, Nahaled Kuciak ori Sargavac din Berdac, ce ar fi anticipat această severitate a expresiei.

Iată acest poem de Kuciak (sec. 16): „De-al dragostei foc/ ţări cutreier şi mări./ Neîntâlnirea".

Ceea ce-l interesează pe autor din frecventarea acestor modele culturale este „poetica interioară", pe care o transferă simţirii europene şi chiar peisajului uman actual: „Ninsoare-n vârtej,/ viscolite fanare,/ la metrou, grevă". Micropoemul ni-l evocă pe cel al lui Ezra Pound (*Într-o staţie de metrou*) scris în primii ani ai secolului trecut, în perioada vorticismului.

La aceeaşi editură (Ex Libris Universalis) Emil Burlacu a publicat în 2003 – într-o bună traducere – *Demonul* şi alte poeme ale lui Mihail Iurievici Lermontov.

BUZDUGAN Ion

Născut la 9 martie 1887 în localitatea Brânzenii Noi, judeţul Bălţi – Basarabia. Decedat la 27 ianuarie 1967 în Bucureşti (nume la naştere: Ivan Alexinonovici Buzdâga). Studii diverse (agricultură, drept şi literatură, probabil nefinalizate) în diferite centre din fostul imperiu ţarist, continuate la Iaşi. A fost doctor în economie al Universităţii din Cernăuţi. Colaborează cu versuri

şi publicistică şi cercetări folclorice la multe publicaţii din Basarabia („Cuvântul moldovenesc“, „Basarabia literară“, „Pagini basarabene“) şi din vechiul regat al României („Adevărul literar şi artistic“, „Convorbiri literare“, „Flacăra“, „Gândirea“, „Lamura“, „Luceafărul“, „Sburătorul“ etc.). A făcut parte din grupul de luptători basarabeni pentru Unire din jurul lui Pan(telimon) Halippa şi Anton Crihan.

Lirica sa – în maniera cunoscutului Alexei Mateevici – a fost strânsă în volumele *Miresme de stepă* (1922), *Ţara mea* (1928), *Păstori de timpuri* (1937). Mult mai utile rămân cititorului colecţiile folclorice intitulate *Cântece din Basarabia – 1916-1921* şi *Cântece din Basarabia – 1905-1916*, tipărite în 1921, şi, respectiv, 1928.

A făcut parte din primul Consiliu al cenzorilor (1928) al Societăţii Române de Radiodifuziune – în calitate de membru supleant, reales şi în consiliile următoare (1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936) în aceeaşi calitate.

A colaborat la programele Radiodifuziunii prin conferinţe menite să contribuie la cunoaşterea unor realităţi culturale de dincolo de Prut (conferinţa *Poezii basarabene* – difuzată în **Universitatea Radio** din 26 ianuarie 1932) şi a citit din poemele sale cu tendinţă sămănătorist-mistică (poeziile *Candelă de strajă*, *Umbră sfântă*, *Tăgadă*, *Înviere*, *Christos*) în programul pascal din 6 aprilie 1936.

După 1944 a suportat prigona destinată intelectualilor basarabeni de către noile autorităţi de la Bucureşti, care acţionau la comanda brutală a Kremlinului. Buna cunoaştere a limbii ruse l-a ajutat să supravieţuiască, traducând şi publicând (sub pseudonimul B. I. Alion) opere de mari autori precum Alexandr Serghee vici Puşkin (*Evgheni Oneghin*) sau Maxim Gorki (*Fata şi moartea*).

C

CANTACUZINO Ion

Născut la 7 noiembrie la Bucureşti. Decedat la 26 iulie 1975 în oraşul natal. Studii de medicină, de filosofie şi de regie de teatru la Bucureşti. În 1933 şi 1934 a fost desemnat comisar al guvernului pe lângă Consiliul de Administraţie al SRR prezidat de generalul N. M. Condiescu.

A fost unul dintre cei mai activi conferenţiari la microfonul Radiodifuziunii. Polivalenţa sa recunoscută l-a ajutat să acopere sfere diverse de interes public prin analizele sale remarcabile. La **Universitatea Radio** sau în programele de seară, dr. Ion Cantacuzino era o prezenţă mereu aşteptată de ascultătorii săi fideli. Medic psihiatru, Ion Cantacuzino a analizat *Psihologia mahalalei* (**Universitatea Radio** din 24 octombrie 1930), *Mentalitatea modernă; moartea visului* (**Universitatea Radio** – 30 ianuarie 1931) şi *Psihiatria modernă* (**Universitatea Radio** – 26 august 1936).

A vorbit despre *Pirandello – romancier* (**Universitatea Radio** – 9 decembrie 1930), despre James Joyce (**Universitatea Radio** – 21 martie 1934) şi John Dos Passos (**Universitatea Radio** – 20 iunie 1934) dar şi despre *Poezia românească tradiţională* (**Universitatea Radio** – 16 mai 1934) sau despre *Primii poeţi români – Văcărescu şi Cârlova* (**Universitatea Radio** – 22 martie 1932) despre Vasile Alecsandri (**Program de seară** – 2 noiembrie 1931) şi Al. Davila (idem – 19 octombrie 1931).

Ceea ce introduce nou în programele radio Ion Cantacuzino este însă **Cronica cinematografică**, pe care avea s-o susţină ani buni, cu mare succes. A fost – de

altfel, în epocă – alături de Victor Iliu, acesta în paginile „României literare“ condusă de Liviu Rebreanu, marele susţinător al artei cinematografice, într-un moment de răscruce pentru evoluţia filmului: apariţia sonorului. Cartea sa *Uzina de basme* (1935), consacrată celei de-a 7-a arte este, practic, rezultatul activităţii sale sistematice de cronicar cinematografic la Radio. Adeziunea la valorile noii arte a imaginii şi competenţa în domeniu l-au recomandat de la sine pentru ocuparea unor funcţii importante în noua industrie cinematografică naţională. A fost director de producţie al Oficiului Naţional Cinematografic (ONC) şi director al Societăţii „Cineromit“, susţinută în timpul războiului cu capital mixt, român-italian. „Viaţa exprimată prin mişcarea luminii. Poezia imaginii prinsă în ceea ce are mai caracteristic. Ritmul intim al mişcării ei. Iată caracterele definitorii ale artei ecranului“ – aprecia în anul 1935 cel ce menţinea săptămânal, cronica filmului la Radio.

Ion Cantacuzino este şi autorul volumelor de eseuri *Note pentru azi* (1934), *De amore* (1935) şi *Contrapunct teatral* (1940). După război, a publicat sinteza *Momente din trecutul filmului românesc* (1965) şi micromonografia *René Clair* (1968). Împreună cu istoricul de film B. T. Râpeanu a redactat repertoriul cinematografiei naţionale din perioada filmului mut: *Producţia cinematografică din România* (1897-1930). Lucrarea a apărut în 1970.

CARAMAN FOTEA Daniela

Născută la 4 mai 1943 la Constanţa. Absolventă a Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“ din Bucureşti (1965). Membru al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România şi fondator al Colegiului criticilor muzicali „Mihail Jora“. Angajată prin repartiţie guvernamentală la Radiodifuziunea Română (1 septembrie 1965), la Direcţia muzicală, redacţia de muzică de operă şi operetă. Realizatoare a sute de programe muzicale, iniţiatoare a ciclurilor de emisiuni **Panoramic Opera, Personaje în monolog, Solişti români pe meridianele lumii, Opera românească şi literatura, Galeria personajelor de operă**. Din această perioadă datează *Ghidul de operă* şi *Ghidul de balet* (împreună cu Iosif Sava, Grigore Constantinescu şi Gabriela Constantinescu – apărute la Editura Muzicală în 1971, respectiv 1973). Numirea sa ca şef al secţiei de muzică uşoară marchează deturnarea tinerei jurnaliste radio, specializată în muzica de operă, spre teritoriile muzicii uşoare, pop, rock şi folk – deţinătoare în epocă a unei cote de audiţie extrem de înalte. Până în anul 1979, Daniela Caraman Fotea va realiza emisiuni cu adevărat populare: primele ediţii *live* ale programului matinal **La microfon, melodia preferată** ori **Radiorecording** (în colaborare cu Nicolae Duţu, program prezentat de crainicul Ionel Thomas Tudor şi de jurnalistul Paul Grigoriu, cunoscut în epocă mai ales din ediţiile **Radiovacanţa**). A făcut transmisii în direct de la Festivalul de muzică uşoară „Mamaia“ şi de la Festivalul de jazz de la Sibiu, ca şi relatări de la unele evenimente muzicale internaţionale. Mobilitatea publicistică a ajutat-o, după părăsirea Radioului, să se adapteze la condiţiile de lucru din Televiziune, Electrecord, ARIA şi – după 1990 – din companiile discografice şi de radio private. Publicul şi-o va aminti însă în primul rând ca realizator energic al Radioului naţional. Implicarea tot mai puternică în fenomenul muzicii uşoare (cu derivaţiile lui multiple) a condus-o la redactarea integrală – sau parţială – a unor utile instrumente de lucru şi de informare precum *Disco Ghid rock* (împreună cu Florian Lungu – Editura Muzicală, ediţia I, 1977, ediţia a II-a, 1979), *Conexiuni rock* (o istorie a rock-ului internaţional – Editura Muzicală, 1982), *Meridianele cântecului* (Editura Muzicală, 1989), *Dicţionar rock, pop, folk* (în colaborare cu Cristian Nicolau – Editura Humanitas, 1999), *Aşteptându-l pe Vanghelis* (studiu mono-

grafic, Editura Muzicală, 2001), *Rock, pop, folk... remix* (în colaborare cu Cristian Nicolau, Editura Humanitas şi Humanitas Educaţional, 2003), *Alternative pop-dance* (în colaborare cu Titus Andrei, Editura Humanitas Educational, 2003). Zecile de cronici muzicale, eseuri şi prezentări publicate în reviste şi ziare precum „Muzica“, „Melos“, „Contemporanul“, „România liberă“, „Cotidianul“ ş.a. întregesc fişa de creaţie a Danielei Caraman Fotea, unul dintre cei mai activi şi respectaţi critici muzicali ai acestor ani.

CAZABAN Alexandru

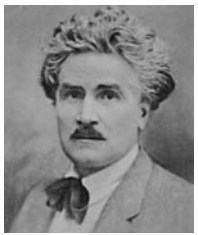

Născut la 6 octombrie 1872 la Iaşi. Decedat la 24 mai 1966 în Bucureşti. Studii de arhitectură, nefinalizate. Membru în Consiliul de Administraţie al Radiodifuziunii în 1935 şi 1936 (preşedinte: general adjutant N. M. Condiescu, vicepreşedinte: Liviu Rebreanu).

Prozator sârguincios, descriind într-o mulţime de cărţi lumea provincială, cu un acut simţ al observaţiei caracterologice. Umorul însoţeşte cel mai adesea istorisirile sale de la *Încurcălume* (1899) la *Grija stăpânului* (1955). Volumul *Chipuri şi suflete* (1908) avea să fie reeditat în 1973. În rest, proza sa rămâne captivă unor contexte sociale şi umane demult apuse. *Între femeie şi pisică* (1913) sau *Între frac şi cojoc* (1922) exprimă, chiar prin titlurile lor, spaţiul de manevră al prozatorului. Importantă rămâne, din punctul de vedere al istoriei literare, reacţia sa antisemănătoristă. De asemenea, se remarcă admirabila consecvenţă în tratarea temelor cinegetice. Alexandru Cazaban se apropie prin povestirile sale vânătoreşti de autorii „şcolii naturale“ ruse (Aksakov, Turgheniev), dar şi de Maupassant (cel din *Contes de la bécasse*). Această dimensiune a scrisului său (dar şi a existenţei sale cotidiene) a fost dominanta

prezenţei sale la microfon. *Poveşti vânătoreşti* (7 iulie 1930), *Despre vânătoare* (**Program de seară**, 7 august 1932), *Vânătoreşti* (**Universitatea Radio**, 11 octombrie 1932), *Despre vânătoare* (**Ora satului**, 15 noiembrie 1936) – fixează cu umor şi, uneori, cu autoironie coordonate cinegetice extrem de agreabile ce vor fi produs, neîndoios, atracţia publicului ascultător. A citit din operele sale (*Lecturi*, în **Universitatea Radio** din 3 septembrie 1930). Paginile din *Grija stăpânului* citite la 18 aprilie 1935 la **Universitatea Radio** aveau să apară în volum 20 de ani mai târziu (1955). În **Ora satului** s-a preocupat de relatarea unor *Cunoştinţe folositoare* (6 ianuarie 1935, 21 ianuarie 1936, 3 ianuarie 1937) pentru ascultători, mai ales pentru cei din mediul rural.

G. Călinescu socotea că „Al. Cazaban stă tematic în raza lui Sadoveanu (vânătoare, compătimire pentru sălbăticiuni, vădane enigmatice) şi e un foiletonist cu repeziciune de condei şi muşcătură sarcastică“.

CĂTINEANU Tudor

Născut la 2 mai 1942 în localitatea Ocniţa, judeţul Bistriţa-Năsăud. Absolvent al Facultăţii de Filologie (1964) şi de Filosofie (1971) de la Universitatea „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca. Doctor în filosofie. Carieră didactică (şef al catedrei de filosofie sistematică) la Universitatea clujeană. Autor de cursuri universitare (retorică, teoria valorilor, istoria filosofiei, istoria culturii). În 1995 este ales de Parlamentul României – în temeiul legii de organizare şi funcţionare a Societăţii Române de Radiodifuziune – Preşedinte Director-General al Societăţii Române de Radiodifuziune cu un mandat de patru ani. După 1999 devine consilier al Directorului General al SRR.

Autor al mai multor volume de specialitate: *Structura unei*

sinteze filosofice, teză de doctorat, tipărită în anul 1982 la Editura Dacia din Cluj-Napoca, (distinsă cu Premiul revistei „Amfiteatru“ pentru cea mai bună lucrare social-politică a anului), *Elemente de etică,* volumul I – *Faptul moral* (Editura Dacia, 1985); *Structura unei sinteze filosofice* (vol. II – *Perspectiva extrinsecă*, primul volum, din 1982, fiind consacrat *Perspectivei intrinseci*, Dacia, 1985); *Elemente de etică* – volumul II, *Problematica fundamentală* (Dacia, 1985).

În acelaşi an – 1985 – profesorul Tudor Cătineanu era distins cu Premiul „Vasile Conta“ al Academiei Române. Publică în revistele de specialitate peste 200 de studii şi ţine circa 75 de conferinţe publice, făcând proba unui talent oratoric deosebit.

Cele mai recente cărţi ale autorului sunt destinate unui public cititor ceva mai larg. Este vorba de *Constructe* (Editura Sinapsa – 2000) şi *Echilibru şi dezagregare* (2002). Referitor la titlul primei lucrări, autorul ne avertizează că „de esenţă culturală şi reflexivă fiind, constructul are un înţeles şi un rost, exprimat uneori direct, alteori aluziv, parabolic“. Autorul are aici un limbaj academic altoit pe o rostire frustă, aproape ţărănească. Trimiteri bibliografice erudite întâlnesc în paginile cărţii motive sapienţiale rurale. Observaţii privind fenomene de anvergură se întretaie cu gânduri simple, ivite din curgerea vieţii cotidiene. Tudor Cătineanu are darul de a alia toate acestea într-o vibraţie lexicală şi ideatică unitară. De aceea, *Constructe*-le sale au darul de a ordona gândurile cititorilor, de a le elibera de obsesiile lor mecanice, restituindu-le fiinţei, necorupte de noxele civilizaţiei trepidante în care trăim. Autorul ne avertizează că „barbaria, ca şi civilizaţia, se desfăşoară pe cercuri, pe valuri“ şi că ea nu poate fi anihilată decât prin puterea conştiinţei multiplicate. Adică prin puterea conştiinţelor însumate.

Cea mai recentă lucrare a autorului, *Echilibru şi dezagregare* valorifică un moment capital din biografia eminesciană. E vorba de momentul 1883, când, se pare că mintea poetului s-a întunecat definitiv, spulberând un eşafodaj logic de anvergură. Experimentat dascăl de filosofie, Tudor Cătineanu preferă în analiza sa amănuntelor biografice puterea conceptelor. Antinomia eminesciană i se relevă prin fractura produsă la un moment dat între „echilibru şi dezagregare“. Pentru prima oară, ipoteza fracturii derivă nu din ecuaţii organice, ci din aria cugetului. Drama s-ar fi produs aşadar dintr-o cauză ce ţine de miracolul – dar şi de limitele – cunoaşterii omeneşti. Căci, declară Domnia Sa, „Eminescu este unul dintre puţinele spirite ale umanităţii care au luat în serios tema şi problema Infinitului“. Teza devine convingătoare prin demonstraţia făcută de-a lungul celor două sute de pagini ale cărţii. Marele nostru înaintaş a fost preocupat de intrarea în relaţie cu forţa uriaşă a Cosmosului până acolo unde „neputând să cuprindă Universul întreg pe calea gândirii, a fost cuprins el în Univers şi s-a stins asemenea stelei sale: singur în viaţă, singur în moarte“... Prin *Echilibru şi dezagregare*, eminescologia se îmbogăţeşte cu una din cercetările cele mai sobre şi mai aplicate din ultimele decenii. Dar şi cu una dintre cele mai seducătoare provocări în descifrarea ecuaţiilor eminesciene, cartea fiind concentrată asupra unui unic reper biografic: acela în care poetul părăsea lumea miturilor pentru a deveni el însuşi un mit, la capătul a şase ani de infernală tulburare a minţii sale cuprinzătoare.

CÂMPEANU Pavel

Născut la 29 februarie 1920 la Bucureşti. Decedat la 18 noiembrie 2003 în acelaşi oraş. Doctor în ştiinţe sociale (titlu obţinut la fostul Institut de Ştiinţe Sociale „A. A. Jdanov“ din Bucureşti, devenit ulterior Academia de Studii Social-Politice „Ştefan Gheorghiu“).

Între 1960-1980 a lucrat la Radiodifuziunea Română (iniţial coordonator al **Teatrului radiofonic,** apoi şef al Oficiului de Studii şi Sondaje al RTV, din 1967).

A aderat încă din adolescenţă la activitatea clandestină a partidului comunist, fiind de mai multe ori arestat de autorităţi. În octombrie 1941, a fost condamnat de către Curtea Marţială la 25 de ani de muncă silnică pentru activităţi subversive. Până în august 1944 este deţinut în închisorile de la Malmaison, Jilava şi Caransebeş. După război, ocupă funcţii în aparatul CC al PMR (secţia de relaţii externe) îndeplinind sarcina de a stimula programele comuniştilor greci exilaţi în România. În acest sens, se remarcă prin sprijinul dat postului de radio „Grecia Liberă“ ce emitea din România. Peste ani, entuziasmul cominternist (cominformist) al lui Pavel Câmpeanu avea să sublimeze într-o neaşteptată atitudine anticomunistă. Semnele ereziei sale erau însă mai vechi. După ce – în 1957 – publicase placheta intitulată *Penitenciarul Special Caransebeş*, adunând versuri scrise în vremea războiului în lagărul amintit, avea să fie „demascat“ pentru o proză consacrată activităţii ilegale a tinerilor comunişti de către Mihai Novicov (articolul *O carte care derutează*, apărut în „Scânteia tineretului“) la comanda fostului său tovarăş, Nicolae Ceauşescu, devenit influent lider al PCR. Acestui controversat personaj politic îi va consacra, de altfel, o monografie polemică: *Ceauşescu, anii numărătorii inverse* – apărută în 2002, la Editura Polirom.

Orizonturile contestării sistemului politic reprezentat de Ceauşescu fuseseră stabilite încă din anii 80 când Pavel Câmpeanu publicase (sub pseudonimul Felipe Garcia Casals) lucrarea *The Syncretic Society* (Societatea sincretică) la o editură din SUA, M. E. Sharpe, urmată de cele trei volume *Sociology of the Stalinist Social Order* (1986-1990). Abia în august 2002 *Societatea sincretică* avea să apară sub semnătura autorului la Editura Polirom (traducerea din engleză aparţine Nadiei Badrus).

Cititorii români luau astfel act, cu oarecare întârziere, de ceea ce Alfred G. Meyer numea „o minte dialectică, silindu-se să pătrundă până în ultimele contradicţii şi incoerenţe ale societăţii staliniste şi să o înţeleagă în întreaga complexitate a ramificaţiilor ei“.

Activitatea desfăşurată în fruntea Oficiului de Studii şi Sondaje al RTV i-a înlesnit lui Pavel Câmpeanu scrierea unor cărţi, precum *Radio, televiziune, public* (1972), *Oamenii şi teatrul* (1973), *Oamenii şi televiziunea* (1976). O altă lucrare de gen: *Oamenii şi filmul* – scrisă în colaborare cu Ştefana Steriade – a fost oprită de la difuzare în anul 1985. În sfârşit, cercetarea sociologică intitulată *România, cozile pentru hrană*, scrisă în chiar momentele de expansiune a acestui fenomen al foametei avea să fie publicată după prăbuşirea regimului ceaușist la Editura Litera (1994).

După 1990, Pavel Câmpeanu a fost unul din membrii fondatori ai Grupului de Dialog Social, publicând în 1993 o carte despre noul peisaj electoral (*De patru ori în faţa urmelor*, 1993) şi susţinând în paginile revistei „Dilema“ timp de mai mulţi ani o rubrică ce-i punea în valoare spiritul dinamitard.

CENUŞĂ Elza

Născută la 20 septembrie 1950 la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Filologie – Universitatea Bucureşti, promoţia 1975. Doctor în filologie. Din 1979 lucrează la Radiodifuziunea Română, iniţial în redacţia Programului III (unde a realizat, alături de Doina Papp şi Titus Vîjeu, **Clubul artelor**) şi, după 1990, în departamentul Învăţământ-Ştiinţă-Educaţie (devenit, după 1996 redacţia învăţământ-programe educaţionale). S-a distins, în cadrul ciclului **Mediateca**, prin abordarea unor domenii diferite într-o structură modulară. Rubrici memorabile: **Conexiuni, Lectura ideilor, Structurile umanului, Rotonda personalităţilor, Barometrul şanselor educaţionale**. A scris scenarii radiofonice (originale şi adaptări după

autori celebri), marcându-i, dincolo de aptitudinile jurnalistice, talentul literar evident.

Editorial, a debutat în anul 1982 cu antologia critică intitulată *Literatură şi pictură* (Editura Albatros) reunind texte esenţiale pentru „sistemul vaselor comunicante“ existent între cele două teritorii artistice. Se obţinea astfel o dimensiune revelatoare a incidenţelor estetice, exprimate de gândirea unor creatori şi teoreticieni de valoare, preocupaţi de întrepătrunderea celor două arte, dincolo de statutul lor autonom, manifestat de-a lungul secolelor. Elza Cenuşă este şi autoarea unui volum de versuri în care lirismul (cerebral) împlineşte un destin cultural.

CINCA Silvia

Născută la 15 iunie 1934 la Bucureşti. Absolventă a Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale“. După absolvire a lucrat timp de 15 ani (1958-1973) la Radiodifuziunea Română unde a realizat emisiuni de cultură cinematografică şi de actualitate artistică (**Carnet cinematografic, A şaptea artă** etc.). În 1977 se stabileşte în Statele Unite ale Americii. Din 1982 este angajată ca *producer* la Radio Europa Liberă – redacţia din Washington. După propria-i mărturie, experienţa acumulată în Radiodifuziunea Română a fost decisivă în acceptarea sa în corpul redacţional *Free Europe*. Chiar şi proza Silviei Cinca – aflată în numeroase volume de schiţe, povestiri şi – mai ales – romane, este îndatorată acestei experienţe jurnalistice legată de arta oralităţii. Scriitoarea a debutat editorial în anul 1966 cu volumul de schiţe şi povestiri *Pisica şi vorbele* (Editura pentru literatură), urmat de *Spargeţi oglinzile* (Editura Eminescu), ambele cărţi fiind expresia nonconformismului prozei feminine din epocă în spaţiul căreia s-au lansat autoare de primă mărime ca Sânziana Pop, Maria-Luiza Cristescu şi Alexandra Târziu. În 1971 publică povestirea pentru copii *Trenul fără staţii* (Editura Ion Creangă), iar în 1973 romanul de dragoste *Zăpadă nevăzută* (Editura Albatros). Aceleiaşi perioade îi aparţine şi monografia *Jean Gabin* (Editura Meridiane, 1969), dedicată unuia dintre marii actori de film ai secolului XX.

Stabilită în Statele Unite ale Americii, Silvia Cinca şi-a continuat şi activitatea literară. Îi apar în limba engleză volume de povestiri scurte (*The Night of the Rising Dead*), romane şi cărţi considerate drept *nonfiction*. De un interes notabil s-au bucurat romanul *Comrade Dracula* (1988) şi nuvela *Scream* despre „Romania Ceausescu's Era“, înfăţişând

cititorului american aberaţiile „epocii de aur“ într-un moment în care paranoia megalomanică atinsese apogeul. Cărţile Silviei Cinca s-au afirmat în acele momente dramatice pentru poporul român drept adevărate pamflete politice la adresa „tovarăşului Dracula“ şi a acoliţilor săi. După 1990, Silvia Cinca va naveta între SUA şi România, publicând în cele două patrii ale sale cărţi numeroase (cele mai multe în limba maternă), ce se disting printr-un anume mesaj spiritual. Semnate cu numele cunoscut ori cu pseudonimul Roberta King, aceste cărţi sunt în majoritatea lor pledoarii pentru o existenţă purificată de vanităţi. Ilustrare a unor concepte biblice, ele nu pot evita un anume didacticism. Cu toate acestea, ficţiuni ori nonficţiuni, scrierile Silviei Cinca devin – pentru a folosi titlul uneia dintre cărţile sale de succes – „radiografii pentru iubire“, articulate de pe poziţiile unui anume misionarism. Despre literatura Silviei Cinca (membru Pen American Writers Club, American Romanian Academy şi fondator Literart XXI) au scris elogios George Astaloş, Andrei Pandrea (Paris),

Andrei Codrescu, Vladimir Tismăneanu (SUA). În ţară, cărţile sale au fost comentate de Gabriel Dimisianu, Marian Popa, M. N. Rusu etc.

CIOCÂLTEA Georgeta

Născută la 24 ianuarie 1945 la Bucureşti. Decedată la 22 martie 1999. Absolventă a Facultăţii de Limbi Germanice a Universităţii din Bucureşti (secţia engleză) – promoţia 1967. Timp de cinci ani (1967-1972) este redactor la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor culturale unde realizează **Atlas cultural**. Între 1972 şi 1984 a lucrat la serviciul de presă al Ambasadei SUA la Bucureşti. Din 1987 până în 1995 a fost angajatul BBC-World Service, emisiunea în limba română. Vocea sa, auzită cândva la Radio Bucureşti, venea spre casele românilor de data aceasta de la Londra. Întoarsă în ţară, şi-a continuat activitatea jurnalistică la un post privat de televiziune. Moartea prematură a răpit breslei o personalitate care a ştiut să alieze jurnalismul cultural celui politic. Experienţa exilului a făcut-o să se apropie de unele repere bibliografice evaluând critic perioada istorică românească de după război. A fost şi cazul lucrării istoricului britanic Dennis Deletant, *Ceauşescu şi Securitatea. Constrângere şi disidenţă în România anilor 1965-1989*, apărută în echivalarea românească a Georgetei Ciocâltea, în 1998 la Editura Humanitas. Traducerea rămâne – alături de cea a monografiei consacrate pictorului iugoslav Ivan Generalič (publicată în 1982 de Editura Meridiane) – semnul trecerii prin viaţă a unei intelectuale cu care soarta nu s-a dovedit deloc generoasă.

CIOMAC Emanoil

Născut la 5 februarie 1890 la Botoşani. Decedat la 13 iunie 1962 la Bucureşti. Studii muzicale la Conservatorul din Iaşi şi la cel din Leipzig. Studii de drept la Paris. Doctor al Universităţii Sorbona. Profesor de istoria muzicii şi director la Filarmonica din Bucureşti (1945-1947). A fost unul dintre primii colaboratori permanenţi ai Radiodifuziunii. Prestaţia sa în câmpul comentariului muzical este comparabilă cu aceea a lui Perpessicius în aria literaturii, amândoi onorând o lungă perioadă Societatea Română de Radiodifuziune cu prezenţa lor la microfon. Încă din 16 ianuarie 1929 Emanoil Ciomac vorbea ascultătorilor *Despre muzica modernă românească*. La 11 noiembrie 1930 susţinea *Prima prelegere din ciclul asupra formelor muzicale: Motivul (cu exemplificări muzicale)*. A consacrat mai multe conferinţe romantismului în muzică în cuprinsul **Universităţii Radio** (în iarna şi primăvara anului 1931). Seducătoare profiluri au fost consacrate marilor muzicieni: Ludwig van Beethoven (7 decembrie 1931, 21 martie 1932, 15 mai 1932, 23 mai 1932, 8 noiembrie 1932), Wolfgang Amadeus Mozart (13 octombrie 1932), Georg Friedrich Händel (9 decembrie 1932), Franz Schubert (10 ianuarie 1932), Joseph Haydn (21 ianuarie 1935), Hector Berlioz (21 octombrie 1935), Gioacchino Rossini (27 noiembrie 1935), Nikolai Rimski-Korsakov (9 decembrie 1935).

De altfel, conferinţele lui Emanoil Ciomac vizau introducerea ascultătorului atât în teritoriul amplu al istoriei muzicii cât şi în acela, foarte delicat al teoriei muzicale. A prezentat timp de mai mulţi ani concertele simfonice ale Radioului şi a dedicat programe tematice operei franceze ori muzicii italiene vechi. Ambitusul abordării cronologice a fost la Emanoil Ciomac unul impresionant.

Mai multe secole din vieţuirea umanităţii, marcate de capodopere, au fost „reconstituite“ în identitatea lor spirituală ce a asigurat marile germinaţii ale sunetelor. A acordat de asemenea, o mare importanţă muzicienilor români (G. Enescu, Dimitrie A. Dinicu), şi s-a aplecat asupra evenimentelor muzicale continentale, precum *Festivalul Wagner* (în **Universitatea Radio** din 14 ianuarie 1937).

A evaluat îndrăzneţ *Spiritul muzicii româneşti* (**Universitatea Radio** din 11 iulie 1937) şi a evidenţiat în sinteză *Evenimentele muzicale ale anului* (6 ianuarie 1938).

Spirit erudit, Emanoil Ciomac a semnat şi cronici dramatice (7 februarie 1921, 21 februarie 1929) şi a consacrat în mai multe ediţii ale **Universităţii Radio** *Spiritului american în lumina literaturii de azi* (4 noiembrie 1930, 18 noiembrie 1930, 16 decembrie 1930, 30 decembrie 1930) – dovedind o admirabilă cunoaştere a domeniului, comparabilă doar cu aceea a unui Petru Comarnescu, şi el conferenţiar la **Universitatea Radio** despre *Spiritul american şi european* (28 noiembrie 1931) sau despre *Poezia americană* (7 ianuarie 1935).

Descendent al unei vechi familii armene stabilită în nordul României, Emanoil Ciomac a fost un susţinător al ansamblului „Komitas“ al comunităţii căreia îi aparţinea. Moştenise înclinarea spre lirism a neamului său şi a publicat mai multe volume de versuri, începând cu *Mistica roză* (1921), şi terminând cu poemul *Prometeu* (1954). A fost preocupat cu precădere de *Mituri şi ritmuri* (cum se numeşte, de altfel, o culegere de versuri a sa) şi de acele *Farmece antice* (alt titlu!) capabile să confere existenţei umane moderne argumente ale perenităţii. A mai scris piese de teatru precum *Un vis al lui Socrate* (1959) şi *Franciscanii* (1959). Dar, evident, ipostaza de muzicolog rămâne fundamentală. Admiraţia sa faţă de George Enescu a rodit în nenumărate pagini cu caracter memorialistic dar şi de judecată valorică.

Emanoil Ciomac a tradus libretul operei *Oedip* (prezentată publicului în premieră la Opera Mare din Paris la 13 martie 1936), libret aparţinând lui Edmond Fleg.

Tragedia lirică a lui Enescu avea să cunoască astfel succesul şi în patria marelui compozitor, pe care Emanoil Ciomac îl considera cel mai aproape de sufletul său, alături de Richard Wagner, căruia i-a consacrat de altfel o inspirată monografie.

CIUCĂ Valentin

Născut la 23 martie 1943 la Vălenii de Munte, judeţul Prahova. Dublu licenţiat al Universităţii „Al. I. Cuza“ din Iaşi (Facultatea de Filologie – 1967 şi Facultatea de Drept – 1977). A colaborat la Radio Iaşi încă din 1968. În 1990 este numit redactor-şef adjunct, în timpul directoratului lui Grigore Ilisei. După trecerea acestuia, în 1994, la Studioul de Televiziune, Valentin Ciucă devine director al Studioului de Radio Iaşi. Confirmat în 1996 prin concurs, ocupă şi în prezent acest post de conducere. Este membru al Uniunii Scriitorilor (1990), al Uniunii Artiştilor Plastici (1982) şi al Asociaţiei internaţionale a criticilor de artă (2000). A colaborat la realizarea unor emisiuni specializate precum **Pictori şi capodopere** şi **Jurnalul artelor**, uzând de pregătirea de critic de artă dobândită în timp prin frecventarea teritoriului plasticii româneşti. Ataşamentul său fundamental la pictura naţională a fost evidenţiat de comentariile sale cuprinse în albume de artă închinate unor Lascăr Vorel (1982), C. D. Stahi (1989), Şt. Luchian (1984), Aurel Băeşu (1987), Otto Briese (2002), Ion Irimescu (2003); dar şi de „monografiile de investigaţie“ intitulate *Pe urmele lui Nicolae Tonitza* (1984), *Pe urmele lui Nicolae Grigorescu* (1987) şi *Pe urmele lui Ştefan Luchian* (1990) – toate trei apărute într-o colecţie faimoasă a Editurii Sport-Turism. Un demers similar a fost întreprins de autor *Pe urmele lui Calistrat Hogaş* (1982). (Trebuie spus că,

fixat un timp la Piatra-Neamţ, Valentin Ciucă s-a devotat cercetării unor valori ale locului, precum C. Hogaş şi Lascăr Vorel, contribuind la menţinerea lor în sfera interesului naţional). Artei româneşti îi sunt consacrate volumele: *Vernisaje elective* (primul tom apărut în 1983, al doilea în 2000) *Pictori şi capodopere* (2001), centrat pe ideea excelenţei în artă. Spirit cultivat şi energic, Valentin Ciucă şi-a propus – se pare – să cuprindă în raza sa vizuală cât mai multe din valorile plasticii naţionale, cărora le-a dedicat eseuri şi comentarii critice de o aplicată factură.

Călător impenitent, scriitorul şi-a strâns impresiile în mai multe cărţi în care turismul cultural este predominant. *De la Cetatea Eternă la Zidul chinezesc* (1993) fixează prin titlu chiar coordonatele geografice ale unor mari civilizaţii. *Impresii europene* (1996) este un alt memorial de drum, filtrat de acest cărturar român prin experienţa sa culturală de anvergură. Interesante sunt şi reflecţiile sale despre Radiodifuziune, publicate în volumul *Ştirile de pe strada mea* (editat de SRR) şi din monografia *Radio Iaşi* apărută în anul 2001. Între multele premii naţionale şi locale obţinute îl notăm pe cel mai recent: premiul „Petru Comarnescu“ pentru critică, la Salonul de artă al Filialei Iaşi a UAP – 2003.

COJOCARU Andrada

Născută la 25 aprilie 1970 la Timişoara. Absolventă a Facultăţii de Drept „Nicolae Titulescu“ din Craiova. După 1990 a realizat la studioul de Radio din capitala Olteniei emisiuni pentru tineret (vârsta autoarei o recomanda pentru acest tip de programe!) precum **Universitaria** şi **Amfiteatrul tinereţii**. Subiecte de interes general tratate în radioprograme precum **Studioul cetăţeanului** şi **Bun venit la noi acasă** – denotând o eficientă implicare reportericească în problematica la zi a zonei.

Andrada Cojocaru este autoarea unui volum de poeme intitulat *Jefuitorii de vise* (Editura „Curierul doljean“ – 1999) care, probabil, va fi urmat şi de alte culegeri ce ar putea s-o impună în contextul generaţiei sale.

COMĂNESCU Radu

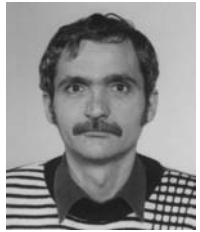

Născut la 20 octombrie 1956 la Buzău. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română (secţia română-engleză) a Universităţii din Bucureşti. Colaborator, înainte de 1989, la **Clubul artelor,** devine după 1990 redactor la Programul III. Realizator al emisiunilor **Călătorie în imposibil** (1992-1996), **Şcoala elitelor** (1993-1996) şi **Miracole şi fapte** (1996-1997). Din 1997 este redactor în redacţia emisiunilor literar-artistice. Realizează **Almanah**. **Supliment al Revistei Literare Radio** (1996-1997) pe Canalul România Cultural şi versiunea nouă a emisiunii **Miracole şi fapte** (acelaşi canal) iar în 1997-1998 produce pentru Canalul România Actualităţi emisiunea **Convorbiri creştine**. Preocupările susţinute ale autorului pentru ştiinţele de frontieră şi ezoterism, ca şi consecvenţa urmăririi unor procese spirituale de anvergură, marchează şi activitatea sa editorială. Radu Comănescu este autor – împreună cu Emilian M. Dobrescu – al unor cărţi consacrate francmasoneriei: *Francmasoneria. O nouă viziune asupra istoriei lumii civilizate* (Editura Valahia – 1991), *Istoria Franc-masoneriei* (Editura Tempus, vol. I-II în 1992, volumul III în 1994). Volumele *Parapsihologia* (Editura Freamăt – 1994) şi *Miracole şi fapte din această lume* (Editura Pantheon – Piatra-Neamţ, 1996) îşi trag substanţa din emisiunile realizate de autor la Radio România. O *Viaţă a sfântului Apostol Pavel*, publica-

tă cu pseudonimul Radu Diac, a apărut în anul 2002 la Editura Fundaţiei Anastasia, în colecţia „Teologumene“, „cu binecuvântarea Î.P.S. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului“, lărgind spectrul preocupărilor lui Radu Comănescu în investigarea – la fel de patetică – a lumii păgâne şi a celei creştine sub semnul omului dornic să-şi armonizeze aspiraţiile trecătoare cu acelea ale unui univers veşnic. Emisiunile şi cărţile lui Radu Comănescu exprimă o marcată nelinişte intelectuală, menită să forţeze frontierele cunoaşterii, cu riscul boicotului unor contemporani.

CONDIESCU N. M.

Născut la 2 octombrie 1880 la Craiova. Decedat la 15 iunie 1939 la Bucureşti. Studii militare superioare. General şi aghiotant regal al lui Carol al II-lea. A fost preşedinte al Societăţii Scriitorilor Români şi unul din liderii Societăţii Române de Radio - difuziune. A făcut parte în 1932 din Consiliul de Administraţie prezidat de Alexandru Mavrodi. În 1933, 1934, 1935, 1936 – este Preşedinte al Consiliului de Administraţie. În toată această perioadă funcţia de vicepreşedinte a fost deţinută de Liviu Rebreanu. (În 11 ianuarie 1938 acesta notează în jurnal că „Şeicaru m-a asigurat că revine Condiescu la Radio şi eu, imediat, la programe“. Informaţia s-a dovedit însă nerealistă).

Prezenţa publicistică a generalului Condiescu la microfon a

constituit o necesară pată de culoare, mai ales prin memorialele de călătorie consacrate unor spaţii oarecum exotice în care îl însoţise pe Principele Carol al României – cu un deceniu mai înainte – precum India (21 iulie 1930), Egipt (9 august 1930), Japonia (27 august 1930), China (în mai multe emisiuni – din 10 septembrie, 4 octombrie şi 31 octombrie 1930). O dată cu sporirea atribuţiilor administrative s-a implicat în susţinerea politicii oficiale prin conferinţe despre *Realizările iniţiativei particulare în aviaţie* (15 aprilie 1935) sau despre *Bucureştiul în ziua Restauraţiei* (**Universitatea Radio** din 8 iunie 1935).

Scriitor astăzi uitat, N. M. (Nicolae-Matei) Condiescu a publicat la doar 19 ani un volum de versuri sentimentale (*Din lacrămi*, 1899). Sentimentalismul nu-l va părăsi nici peste decenii, fiind prezent şi în romanul *Însemnările lui Safirim* (prima ediţie în 1936, a doua în 1983). Mult mai „citibile“ rămân notele de călătorie din *Peste mări şi ţări* (1922-1923). În cele două volume sunt cuprinse pagini despre spaţiul mediteranean (Egipt, Grecia) şi despre cel asiatic (India). Unele dintre ele au făcut obiectul amintirilor în conferinţele radiofonice din 1930.

CONSTANTINESCU Luminiţa

Născută la 24 februarie 1949 în localitatea Bărbuleţu, judeţul Dâmboviţa. Absolventă a Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“ din Bucureşti. Între 1972-1979 a lucrat la Radiodifuziunea Română ca reporter, redactor şi realizator de emisiuni în redacţia emisiunilor muzicale. Între ciclurile realizate se numără **Biografii muzicale, Al treilea gong, Vernisaje lirice, Amfiteatrul artei lirice, Zig-zag muzical**. În cuprinsul lor, autoarea a realizat portrete radio-

fonice ale unor solişti preţuiţi şi a prezentat opere mai puţin cunoscute publicului, a întreprins incursiuni în genuri muzicale diverse şi a oferit „lecţii“ în interpretarea unor mari solişti români. A realizat transmisii în direct din sălile teatrelor lirice din Bucureşti şi din ţară (emisiunea **Seară de operă**) şi a contribuit la lansarea multora din cântăreţii care azi fac glorie ţării pe marile scene ale lumii: Angela Gheorghiu, Ruxandra Donose, Leontina Văduva...

La Televiziunea Română – unde lucrează din anii ’80 – Luminiţa Constantinescu şi-a valorificat din plin aptitudinile profesionale, experimentate cu succes în activitatea radiofonică. Zecile de convorbiri realizate cu personalităţi muzicale româneşti şi străine sunt o certă dovadă a faptului că „Şcoala Radioului“ – cultivând oralitatea, rostirea firească – i-a folosit din plin acestei profesioniste a mediei electronice care, prin emisiunile sale s-a afirmat drept unul din principalii propagatori ai muzicii de operă în România. Multe din convorbirile avute în faţa microfonului de către Luminiţa Constantinescu cu participarea unor distinse „voci lirice“ au apărut în volumele publicate la Editura Info-Team (2001, 2003) *Vă place opera?* (interviuri cu Viorica Costescu-Duca, Cornelia Gavrilescu, Lucia Bercescu, Şerban Tassian, Magda Ianculescu, Valentin Teodorian, Nicolae Herlea etc.) şi *Vă mai place opera?* (cu mulţi invitaţi din străinătate: José Carreras, Placido Domingo, Luciano Pavarotti, Sir Georg Solti, dar şi cu artişti români în plină afirmare internaţională, precum Ruxandra Donose şi Leontina Văduva).

CONSTANTINESCU Titel

Născut la 17 februarie 1927 la Râmnicu-Sărat. Studii filologice (Universitatea Bucureşti) şi cinematografice (IATC „I. L. Caragiale“).

A lucrat timp de peste trei decenii la Radiodifuziunea Română unde s-a afirmat ca regizor al teatrului radiofonic. Fonoteca SRR deţine zeci de piese de teatru şi scenarii purtând semnătura sa (ca autor şi regizor). A făcut parte din generaţia unor profesionişti remarcabili care, preluând de la maeştrii *mise-en-ondes* Mihail Zirra şi Paul Stratilat arta propagării hertziene a textului dramatic au contribuit la sporirea prestigiului unui gen radiofonic foarte popular în prima jumătate de secol a existenţei radiofoniei în România. Între spectacolele radiofonice pe care le-a semnat în calitate de autor se află: **Baladă cu femei şi copiii melci** (1968), **Bătrânul la poartă** (1970), **Groapa cu furnici** (1972), **Dimineaţă de toamnă** (1973), **Lauda câmpului** (1984). Este autorul şi al altor piese de teatru, destinate scenei: *Ia un cal şi zboară cu el* (1987) şi *Crângul meu cu măceşe roşii* (1998), aceasta din urmă fiind probabil ultima sa lucrare literară, înaintea dispariţiei fizice. Scenariul radiofonic *Legenda ouălor roşii* (1993) după Titela Haqué este reprodus în volumul *Legenda ouălor roşii şi alte poveşti,* prin care Editura „Casa Radio“ valorifică literatura pentru copii a celebrei „Tanti Radio“ (col. „Radio-Prichindel“, 2004). A scris proză pentru copii (*Poveşti,* Editura Tineretului, 1950), *Prietenii mei cei mici* (Editura Tineretului, 1958), *S-au întors graurii* (Editura Tineretului, 1960), *Omul de zăpadă* (Editura Ion Creangă, 1971, cu o continuare, patru ani mai târziu: *Ultimul om de zăpadă*), dar şi pentru cititorii „în toată firea“ precum romanul *Vacanţă cu lebădă* (Editura Albatros, 1985). Un succes a fost indiscutabil jurnalul autorului, publicat în anul 1996 la Editura Victor Frunză sub titlul *Frica şi alte spaime*, un memorial menit să lămurească drame produse de istoria recentă a României în conştiinţa unui scriitor care a traversat angoasele unui timp îngheţat în lozinci partinice şi violentat de o represiune brutală.

O carte apărută în 1999 la Râmnicu-Sărat – oraşul natal al autorului – prin grija Fundaţiei pentru Democraţie „Corneliu Coposu“, adună poemele sale netipărite în timpul vieţii; *Moda de toamnă* reprezintă încercarea sa

de a supravieţui prin cuvânt. Mai bine de două decenii de poezie se află în aceste file, prefaţate cu preţuire colegială de istoricul literar Al. Săndulescu: „Mă întreb acum, citindu-i mănunchiul de versuri postume, aproape toate respirând un sentiment de însingurare, de durere înăbuşită, gata să răbufnească faţă de un regim opresiv, precum cel comunist, dacă Titel Constantinescu nu a cultivat insistent literatura pentru copii şi apoi regia spre a se feri de compromisurile politice pe care atâţia condeieri au fost nevoiţi să le facă“ – scrie fostul coleg de liceu şi de facultate al lui Titel Constantinescu care descoperea în „literatura de sertar“ a acestuia „tonul grav (...) dublat uneori de o ironie tăioasă“. Căci, „din pricina multelor potrivnicii ale vieţii, Titel Constantinescu a fost un mare nemulţumit, cu iluziile aproape mereu sfărâmate, purtând cu sine (şi nu era singurul) durerea de a nu se fi putut exprima aşa cum ar fi dorit-o“.

La 18 octombrie 1985, în plină criză a sistemului politic de atunci, Titel Constantinescu scria în poezia ce avea să dea titlul volumului său postum: „Se poartă tăcerea/ Se poartă însingurarea/ Se poartă lacrima,/ Se poartă frigul....“ (*Moda de toamnă*).

După ce a suferit spaimele unei epoci demonice, Titel Constantinescu şi-a văzut iluziile îngropate într-un alt timp, în care literatura nu ţine, din păcate, de foame. Şi nici de frig...

CORBEA Ileana

Născută la 1 februarie 1942 în localitatea Hăneşti, judeţul Botoşani. Absolventă a Facultăţii de Filologie a Universităţii din Bucureşti. Angajată în septembrie 1964 la Radiodifuziunea Română – prin repartiţie guvernamentală – ca redactor stagiar, în redacţia emisiunilor literare. Promovată prin concurs în funcţiile de redactor principal şi realizator. Între emisiunile realizate de Ileana Corbea cu un recunoscut profesionalism se află: **Prietenii mei, scriitori** (evocări literare), **Amfiteatru literar** (emisiune săptămânală de teorie literară), **Ediţie radiofonică** (studii monografice, dedicate scriitorilor clasici), **Viaţa cărţilor** (vizând actualitatea editorială), **Cărţi, idei, manuscrise** (emisiune de analiză a fenomenului intelectual românesc – clasic şi modern), **Convorbiri peste timp** (interviuri), **Diaspora literară** (emisiune realizată în direct, de prezentare a scriitorilor români din exil). A mai colaborat la emisiunile **Mari cupluri ale iubirii, Bibliotecă de literatură română, Acasă la...**

Emisiunile Ilenei Corbea se disting prin rigoare ştiinţifică, prin „dosarele emisiunii“ minuţios pregătite, prin tonul echilibrat şi convingător. Multe din ele au îmbogăţit Fonoteca de Aur a Societăţii Române de Radiodifuziune, graţie mărturiilor esenţiale aparţinând unor prestigioşi invitaţi.

Împreună cu soţul său, istoricul literar Nicolae Florescu, a publicat mai multe cărţi ce valorifică tezaurul radiofonic existent: *Biografii posibile* (trei volume de convorbiri, apărute între anii 1971-1983), *Resemnarea cavalerilor* (2002) şi *Convorbiri prin timp* (apărută în anul 2003 la Editura „Casa Radio“ şi lansată în cuprinsul celei de-a 11-a ediţii a Târgului Internaţional de Carte Bookarest).

Cu o modestie ce trebuie remarcată, Ileana Corbea şi-a dăruit radioului naţional patru decenii de viaţă, îmbogăţind zestrea sonoră a acestuia. Mai tinerii săi colegi au putut desprinde din truda sa zilnică o lecţie de ataşament faţă de cultura română prin punerea inteligentă în valoare a mijloacelor de expresie radiofonică. Demersul său de restituire a valorilor exilului literar (întreprins alături de prestigiosul istoric literar Nicolae Florescu şi de mai tinerele sale colege, Anca Mateescu şi Georgeta Drăghici) rămâne unul esenţial. Integrarea în marea (şi indivizibila) literatură română a miilor de pagini recuperate astfel nu poate fi concepută în afara acestor eforturi care au rodit graţie competenţei şi tenacităţii Ilenei Corbea. Cea mai recentă dovadă o constituie

„ediţia sonoră“ Gala Galaction îngrijită de ea în 2004 (Editura „Casa Radio“).

COROIU Constantin

Născut la 6 octombrie 1943 în localitatea Ţifeşti, judeţul Vrancea. Absolvent al Facultăţii de Filologie, Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iaşi. Între 1967 şi 1985 a fost redactor la Studioul de Radio Iaşi. Realizator de emisiuni culturale. Între acestea s-au distins **Jurnalul artelor** – emisiune consacrată literaturii şi artelor plastice, cu participarea unor autori şi artişti din principalele centre culturale ale Moldovei – şi **Convorbiri literare** (revista radiofonică mensuală, cuprinzând cronici literare, eseuri, dialoguri şi mese rotunde pe problemele creaţiei artistice).

Mulţi dintre invitaţii la microfon ai lui Constantin Coroiu pot fi întâlniţi şi în paginile unor cărţi semnate de acesta: *Dialoguri literare I* (1976), *Dialoguri literare II* (1980). Publicistică literară expresivă în volumele: *Tinereţea lui Gutenberg* (1982), *Dialog în actualitate* (1985), *Mărturii în timp* (1997), *Paradisul perisabil* (2002), *Paralele inegale* (2003). Această – cea mai recentă apariţie editorială (Polirom) se doreşte – în viziunea autorului – „un document intelectual de tranziţie“, grupând o serie de interviuri cu personalităţi ale vieţii noastre culturale de-a lungul unui deceniu (1993-2003) ca şi un „interviu imaginar“ cu mentorul junimist de cândva, Iacob Negruzzi. Jurnalist incisiv (comentariile sale din „Adevărul“ şi „Adevărul literar şi artistic“ – publicaţii al căror redactor este – o dovedesc), Constantin Coroiu semnează frecvent în paginile unor gazete şi reviste ieşene („Evenimentul“, „Convorbiri literare“, „Saeculum“) dezvăluindu-şi mereu ipostaza militantă a personalităţii. Cronicile sale literare se înscriu în zona apărării „moralităţii artei“ şi a mesajului transparent. Chiar

după abandonarea Radioului (impusă de măsuri administrative) a continuat să consacre radiofoniei eseuri apărute în paginile unor importante publicaţii din Bucureşti („Adevărul literar şi artistic“) şi Iaşi („Convorbiri literare“, „Cronica“).

COZMA George Florin

Născut la 17 decembrie 1945 la Câmpulung Muscel, judeţul Suceava. Decedat la 4 octombrie 1996, în Bucureşti. Absolvent al Şcolii Superioare de Ofiţeri „Nicolae Bălcescu“ din Sibiu şi al Facultăţii de Ziaristică – Bucureşti. Realizator al emisiunii **Ora armatei**, s-a distins pin modul profund uman de a aborda actualitatea ostăşească, obiect al radioprogramului amintit, acordând cuvântului şi rostirii acestuia un rol esenţial în comunicarea cu ascultătorul.

Făptură eminamente lirică, George Florin Cozma a lăsat amintirea unui admirabil confrate şi pe aceea a unui scriitor hărăzit. A debutat în literatură cu volumul *Oglinzi în rouă* (Editura Eminescu, 1974) ca laureat al concursului de debut al editurii amintite. Poezia sa a fost receptată drept expresia unui talent spontan denotând, – după cuprinzătoarea formulă critică a lui Ştefan Augustin Doinaş – „stăpânire deplină a versului, irezistibilă tentaţie a rimei, eleganţă şi rafinament al frazării, sentimentalism abia deghizat, sugestie sprintenă a unui vers de cultură şi sensibilitate cu care, din păcate, nu suntem ispitiţi destul de des...“ Prin tot ceea ce a scris – chiar şi în condiţiile impuse de alinierea la aşa-zisa „literatură ostăşească“ – autorul a rămas acelaşi spirit cast, refuzând canonul oficial. Dovadă, apariţiile sale de la Editura Militară: *Anotimp* (1975), *Pajiştea cu straturi* (1977), *Pecete de etern* (1982) – cărţi de poezie cărora li se alătură *Ostaşul de la microfon*, *Cadenţe* şi *Apartamentul de la*

etajul 18 (aceasta din urmă în colaborare cu Ioan Chilom) – în care mesajul aşa-zis „educaţional“ este filtrat de evidenta sa vocaţie lirică.

„...De unde să te-ncep, eternitate?“ – Acest vers dintr-un triptic postum (*ABC*) ar putea constitui emblema întregii opere literare a acestui scriitor în uniformă care nu s-a sfiit să cultive boema ca o parte substanţială a spectacolului vieţii şi al poeziei. Colonel al Armatei Române, George Florin Cozma a produs nu o dată, superiorilor săi, veritabile şocuri prin modul deschis, liber de a-şi gândi şi ordona existenţa. La fel se întâmplau lucrurile şi în poezia sa („Cenuşă, crâng şi cântec, ghicitoare“) compunând imaginea aceluiaşi refuz al supunerii faţă de inflexibilitatea canonului. „Bun poet, expresie cultivată“ – avea să noteze criticul literar Nicolae Manolescu despre acest scriitor elegiac, păstrând în sufletul şi cugetul său puritatea Bucovinei din care venea.

Gazetarul George Florin Cozma a pus rânduială în memoriile generalului – locotenent(r) Emilian Ionescu (*În uniformă pentru totdeauna*) – militar ce a jucat un rol important – în calitatea sa de aghiotant regal – în desfăşurarea evenimentelor de la 23 august 1944 şi care, ca mulţi ofiţeri ai Armatei Române avea să pătimească – în regimul comunist – sub povara unor lungi pedepse carcerale.

Multe pagini rămase în manuscris (proză literară, jurnal, poezie) au fost publicate de confraţii săi de la revista „Viaţa armatei“ care au iniţiat şi un concurs literar purtând numele lui George Florin Cozma.

CRAINIC Nichifor

Născut la 24 decembrie 1889 în localitatea Bulbucata, judeţul Giurgiu. Decedat la 21 august 1972 în Bucureşti. Licenţiat al

Facultăţii de Teologie din Bucureşti (1916) cu specializări la Viena (1920-1922). Profesor universitar. A fost preşedinte al Consiliului de Administraţie al SRR (între 5 octombrie 1940 – 25 ianuarie 1941) într-unul din cele mai dramatice şi confuze momente din istoria ţării şi, implicit, a Societăţii Române de Radiodifuziune. E vorba de perioada „statului naţional legionar“ care s-a încheiat cu rebeliunea legionară din ianuarie 1941 împotriva generalului Antonescu. În noul guvern este numit (pentru 4 luni) ministru al Propagandei Naţionale, funcţie pe care o deţinuse (pentru câteva zile: 30 iulie – 6 august 1940 şi în guvernul Gigurtu). A fost unul dintre primii intelectuali români care au îmbrăţişat cauza radioului. Codirector (cu Cezar Petrescu) al revistei „Gândirea“ (1926-1928) şi director al acesteia (1928-1940). Doctrina „gândiristă“ şi-a tras esenţele în primul rând din gândirea teologică a lui Nichifor Crainic (nume la naştere: Ion Dobre), autor al unor lucrări precum *Puncte cardinale în haos* (1936), *Ortodoxie şi etnocraţie* (1938) şi *Nostalgia paradisului* (1940) care-i fixează efigia de „apărător al creştinismului ortodox“. „Spiritualitatea e, fireşte, efectul unui principiu istoric universal reflectat în fapta omului. Spiritualitatea românească e modul istoric cum s-a răsfrânt spiritul în gândul şi în fapta poporului român [...]. Spiritualitatea în istorie e un fenomen în veşnică mişcare, pe plan concret în veşnic progres, pe plan creator în veşnică înnoire. Acestei spiritualităţi i-am spus de multe ori tradiţie sau tradiţionalism dar, am adăugat imediat: tradiţionalism dinamic, spre a-l deosebi de paseism, care are un sens reacţionar“. În aceste fraze aflăm, poate, cheia înţelegerii întregii filosofii a lui Nichifor Crainic.

În conferinţele sale de la Radio religia a reprezentat o constantă, fie că e vorba de *Conferinţa religioasă* din 21 noiembrie 1929, de *Frumuseţea psalmilor* (**Universitatea Radio** din 29 ianuarie 1932), de *Mit şi religie* (**Universitatea Radio** din 6 februarie 1935) sau de *Puterea înnoitoare a religiei* (4 octombrie 1940).

La 12 octombrie 1939 citea câteva pagini din *Nostalgia paradisului*, curs universitar editat în 1940.

Nichifor Crainic a fost profesor la Facultăţile de Teologie din Chişinău (1926-1931) şi Bucureşti (1932-1944). Influenţa sa asupra tinerei generaţii a fost considerabilă, comparabilă doar cu acea, exercitată, în aceeaşi perioadă, de profesorul Nae Ionescu. A crezut sincer în *Ţara de peste veac* (titlul volumului din 1931), subliniind nu o dată că „sensul istoriei noastre nu e unul pasiv“, elogiind „efortul istoriei noastre de-a nu se da bătută, de-a se lua la luptă cu imposibilul şi chiar de a-l învinge“.

Conferinţele radiofonice ale lui Nichifor Crainic au exprimat aceste convingeri puternice care, după 1944, aveau să-l transforme pe autor într-unul din cei mai vânaţi inamici ai noilor stăpâni ai ţării care-l declaraseră „criminal de război“. La capătul a trei ani de hăituire, Crainic avea să fie arestat în 24 mai 1947. După o scurtă detenţie la închisoarea Văcăreşti a fost transferat la Aiud unde, fără o hotărâre judecătorească, a rămas în temniţă timp de 15 ani, până în 1962, când a fost eliberat.

Într-un memoriu-răspuns la actul de acuzare din 1947 scriitorul-filosof arăta limpede: „în publicistică eu am fost un animator cultural şi un îndrumător religios“. Conferinţele sale de la Radio demonstrează cu prisosinţă acest fapt. Ele sunt – după aprecierea istoricului Eugen Denize – „încercări de explicare a lumii prin prisma creştinismului“. (v. *Istoria Societăţii Române de Radiodifuziune*, vol. I, partea I, pag. 198). Autorul lor a utilizat forţa de pătrundere a mesajului radiofonic pentru a amplifica ecoul „Gândirii“ (revista avea un tiraj limitat, de doar 2 000 de exemplare) în încercarea acesteia de a consolida „o mare spiritualitate“ aliniată „dezvoltării istorice a poporului nostru şi care a dat impulsul viu a toată frumuseţea rămasă până azi gloria noastră în lume“.

CRĂCIUN Boris

Născut la 12 februarie 1939 la Chişinău. Absolvent al Facultăţii de Filologie – Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iaşi, promoţia 1961. Din 1964 şi până în 1996 a lucrat la Studioul Teritorial de Radio Iaşi, ca realizator de emisiuni şi şef al secţiei emisiuni educative. I-a închinat domnitorului Alexandru Ioan Cuza un serial radiofonic de succes (**Zimbrul şi vulturul**) şi a realizat anchete şi reportaje.

A debutat în volum cu monografia *Ruginoasa* (1969), dedicată unei aşezări moldave aureolată de prezenţa, în vatra sa, a reşedinţei lui Cuza. În 1985 a tipărit la Editura „Eminescu“ un volum de reportaje intitulat *Metropola de pe cele 7 coline*, consacrată Iaşiului vechi şi nou. Mai multe romane: *La porţile Orientului* (1980), *Taciturnul* (1990), *Moldova plânge* (1993), *Bandiţii şi jandarmii* (1993) mărturisesc ambiţiile epice ale autorului. Un volum de *Teatru istoric* (1995) grupează piese de teatru puse în undă la studiourile din Bucureşti şi Iaşi în ideea realizării unei „epopei dramatice a neamului românesc“, de la Burebista până în vremurile moderne. Devenit – după 1996 – editor (director şi patron al Editurii „Porţile Orientului – Casa Şcolilor Iaşi“), Boris Crăciun a publicat tot felul de cărţi, de la *Istoria ilustrată a Românilor* la *Legende fantastice din România pitorească* şi de la *Copilăria lui Isus* la *Regii şi reginele României*. A repovestit – sub forma unor rezumate conştiincioase – *ad usum Delphini* capodopere ale literaturii universale (*Epopeea lui Ghilgameş, Cântecul nibelungilor, Tartarin din Tarascon* etc.) incluse în antologii şcolare menite să stârnească gustul pentru lectură al şcolarilor leneviţi.

Considerându-se „cel mai prolific autor de literatură pentru copii şi tineret şcolar din zona Moldovei“, Boris Crăciun pare însufleţit de aceleaşi idealuri gigantice care-l animă şi pe fratele

său Victor Crăciun cel care, deţinând funcţia de preşedinte al „Ligii culturale a românilor de pretutindeni“ se socoate a fi chiar un lider istoric al acestora...

CRĂCIUN Gilia-Ramona

Născută la 26 septembrie 1968 la Ploieşti. Absolventă a Facultăţii de Litere – Universitatea Bucureşti – secţia română-portugheză. Cursuri de traducători portugheză-engleză la Universitatea Clasică din Lisabona. Din 1999 lucrează la Radio România Internaţional – secţia emisiunilor în limba portugheză – unde realizează **Radiomagazin** (program de informaţii, interviuri şi divertisment – cu participarea unor invitaţi prestigioşi), **Ultima oră** (actualitatea românească şi internaţională în expresia ei politică, socială şi culturală). Interviuri cu personalităţi politice şi diplomatice. Moderator al *talk-show*-ului **Cafeaua de luni**.

Gilia-Ramona Crăciun a tradus *O viziune asupra lumii contemporane* de Yves Gandra Martins şi *Curs de drept internaţional public* de J. F. Rezek – îmbogăţind cunoaşterea în aria de acţiune a politologiei şi dreptului. A colaborat de asemenea la realizarea numărului pe care revista *Secolului XX* l-a consacrat literaturii braziliene (1998).

CRĂCIUN Ioan

Născut la 15 noiembrie 1954 la Timişoara. Absolvent al Facultăţii de Litere din oraşul natal. Din 1992 este angajat al Studioului de Radio Timişoara al cărui colaborator devotat fusese încă din timpul studenţiei. Realizator al emisiunilor interactive **15 minute fierbinţi** şi **Voci din cotidian,** ca şi al programului de confesiune ecumenică **Universul credinţei**.

Este autorul volumelor de versuri *Blândul ceas al reîntoarcerii* (1994), *Răsăritul trădat* (1996), *Desert* (2000) ca şi al cărţii de publicistică *Noi am fost zeii zilei*, apărut în 1994 şi reeditat – într-o formulă ceva mai amplă – în anul 2001.

CRĂCIUN Victor

Născut la 16 iulie 1934 la Chişinău. Absolvent al Facultăţii de Istorie-Filologie, Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iaşi, promoţia 1956. Doctor în ştiinţe filologice.

În 1964 este angajat redactor la Radiodifuziunea Română, în redacţia culturală, unde va fi promovat şef de secţie (1966) şi secretar general de redacţie (1967). Între 1972-1977 lucrează la Televiziune ca redactor-şef adjunct la redacţia de programe. Revine la Radio în 1977, în redacţia Teatru radiofonic şi, ulterior în redacţia culturală unde realizează emisiunile **Scriitori la microfon** şi **Revista literară radio**.

Părăseşte instituţia la 1 ianuarie 1991 – când devine director al Editurii pentru Turism (de la 1 august 1991 este şi subsecretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe pentru relaţiile cu Republica Moldova – până la desfiinţarea acestui post).

Victor Crăciun este iniţiatorul vestitelor „poduri de flori de la Prut“ şi al Congresului Spiritualităţi Româneşti de la Băile-Herculane. Membru al multor organizaţii şi societăţi literare, artistice, turistice etc. din România, Republica Moldova, Iugoslavia, Austria, Ungaria, Grecia, Ucraina, Italia. Din 1989 este preşedintele Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni şi director al publicaţiei „Neamul românesc“ (relansând idealurile

lui N. Iorga). Sinteza preocupă - rilor sale în domeniu este oferită de volumul *Conceptul de românitate la români* (2003), reprezentând „o primă abordare a problemei“ şi având un *motto* eminescian: „Suntem români şi Punctum“.

În perioada cât a condus oficiul de publicaţii şi tipărituri al Radioteleviziunii Române (1969-1972) a editat *Radiofonice* (antologie, 1970), *Cultura la Radio* (antologie, 1970) şi monografia *Eminescu la Radio* (1970).

A prefaţat şi îngrijit volumul *Mărturisire* (1971) de Vasile Ionescu, fost director general al SRR în timpul celui de-al doilea război mondial (despre acţiunea Radiodifuziunii în timpul rebeliunii legionare şi în momentele din august 1944). Alte lucrări documentare: *Contribuţii la bibliografia Radioteleviziunii Române* (1971), *Teatrul radiofonic* (1972), *O istorie a literaturii române la microfon* (teză de doctorat susţinută în 1973 la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu“ – Bucureşti, conducător ştiinţific fiind Ovidiu Papadima), *Articole vorbite* (1974), *Manuscrise şi voci* (1977), *Confesiuni sonore* (1980), *Scena undelor* (1980).

A închinat evocări radiofonice lui Mihai Eminescu (**Om şi lucea - făr**), lui Constantin Brâncuşi (**Procesul „Pasărea Măiastră“**) şi a dramatizat **Neamul Şoimăreştilor** de Mihail Sadoveau. A scris o *Biografie a teatrului radiofonic* (dezvoltare a studiului său din 1972).

Bibliografia sa este însă mult mai amplă şi vizează nu doar radioul şi televiziunea, ci şi critica şi istoria literară, de artă plastică şi chiar muzicală. A semnat zeci de prefeţe, postfeţe şi comentarii. Editor de calendare şi de antologii. Între ediţiile critice trebuie menţionat – în concordanţă cu lumea radioului pe care a slujit-o cu devotament – volumul *Gânduri albe,* aparţinând lui V. Voiculescu, fondatorul **Revistei literare Radio** (apărut în 1986, cu o prefaţă de Şerban Cioculescu).

Cercetător harnic şi adeseori inspirat, Victor Crăciun este primul istoric de vocaţie al Radiodifuziunii Române, asumându-şi rolul de pionier în conservarea şi punerea în valoare a unor segmente esenţiale din viaţa instituţiei.

CREŢU Cătălina

Născută la 7 iulie 1954 în oraşul Roman, judeţul Neamţ. Studii pedagogice. Din 1995 este secretar de redacţie la Studioul teritorial de Radio Constanţa. Realizează rubrica **Prietena mea, cartea**, în cadrul emisiunii **Interferenţe culturale**. Coordonator de cenacluri literare, publică îndeosebi în paginile presei constănţene: „Tomis“, „Metafora“ ş.a. Poeziile sale sunt reunite în câteva volume de versuri: *Solilocvii pontice* (Editura Poesis), *Înalt onor sub flamuri de eroi* (Editura Militară) şi *Anticar de nopţi* (Editura Metafora).

CULEA Apostol

Născut la 13 august 1882 în localitatea Sudiţi, judeţul Ialomiţa. Decedat în anul 1949. Institutor cu specializări în Italia, a fost, după unirea Basarabiei cu România, şeful serviciului de propagandă culturală în această provincie (1918-1922). A deţinut funcţii importante în Ministerul Instrucţiunii Publice şi în cuprinsul Fundaţiei Culturale „Principele Carol“ (ca şi confratele său Gh. D. Mugur, fondator al Societăţii Române de Radiodifuziune).

Din 1931, Apostol D. Culea a fost membru al Comitetului de programe al SRR, desfăşurând şi o bogată activitate publicistică în coloanele sonore ale Radioului. Multe din prestaţiile sale erau legate de specialitatea sa de bază, pedagogia. A conferenţiat despre *Şcoala în aer liber* (**Universi-**

tatea Radio de vară, din 6 iunie 1930) şi despre *Adaptarea învă - ţământului la viaţa locală* (28 februarie 1932), despre *Literatura copilului şi adolescentului* (**Universitatea Radio,** din 4 februarie 1934) şi *Organizarea cititului la copii şi tineret* (**Universitatea Radio** din 8 martie 1934).

A susţinut rubricile **Veştile săptămânii** (1930-1931) şi **Informaţii şcolare** (1931-1932). Preocupări legate de punerea în valoare a folclorului românesc, de stimulare a obiceiurilor legate de munca la sate şi de afirmare a valorilor morale în universul rural. Astăzi, publicistica sa poate părea perimată, autorul dând cercetătorului impresia unui activ poligraf. În epocă, truda sa şi-a vădit, neîndoielnic, eficienţa.

D

DAMIAN George

Născut la 24 martie 1927 în localitatea Zlătunoaia, judeţul Botoşani. Decedat la 7 august 1998 la Suceava.

Absolvent al Facultăţii de Drept – Universitatea Bucureşti, promoţia 1953. A fost magistrat la Rădăuţi şi Gura Humorului ca şi activist cultural la Suceava. Timp de două decenii (până în 1990, anul pensionării) a înde - plinit funcţia de corespondent al Radiodifuziunii Române pentru judeţele Suceava şi Botoşani. Prezenţă activă în programele de actualităţi şi colaborator al emisiunilor culturale de la Radio Bucureşti şi Radio Iaşi.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România, George Damian este autorul mai multor volume de versuri şi al unor cărţi pentru copii, acestea din urmă valorificând pasiunea sa pentru universul silvestru şi pentru vânătoare.

A debutat editorial cu volumul de poeme *Din nord* (Editura Junimea – 1972) cuprinzând declaraţia sa de iubire pentru meleagul natal al Ţării de Sus a Moldovei. Tonul celebrator se păstrează şi în *Pădurea româ - nească* (Editura Eminescu – 1976): „N-am ştiut niciodată să-ţi laud deplin/ Zborul luminând din zare în zare;/ N-am ştiut niciodată învins să rămân/ Prea mult lângă umbra pădurilor tale“. Treptat, treptat, poezia lui George Damian s-a emancipat de declarativismul şi de festivismul iniţial, ţintind cu folos teritorii de simţire proprii autorului: melancolia iubirii, primejdiile existenţei, întomnarea sufletului. *Târziu, în decembrie* (Editura Junimea –

1981) şi *Noapte de graţie* (Editura Eminescu – 1982) pot asigura piesele esenţiale ale unei posibile antologii din creaţia – însumând aproape o jumătate de veac – acestui fragil (şi patetic totodată) fiu al Moldovei de Sus.

DANDU Nicoleta

Născută la 8 septembrie 1954 la Piatra-Neamţ. Absolventă a Facultăţii de Filologie – Universitatea Bucureşti. Doctor în filologie.

Din 1990 – redactor de rubrică la Radio România Internaţional, emisiunea în limba română, unde a realizat reportaje şi interviuri, dar şi programe de autor (**Magazin duminical**). Din septembrie 1996 este realizator coordonator la Radio România Cultural (**Tentaţii culturale, Evenimente internaţionale, O oră – redactor**). A fost corespondent SRR la Chişinău şi a participat la diverse reuniuni ale Institutului Internaţional de Presă. Comunicarea sa despre *Patrimoniul cultural audio al Societăţii Române de Radiodifuziune* susţinută la colocviul „Patrimoniul cultural naţional. Strategia conservării – o strategie a integrării în circuitul valorilor europene“ (Bucureşti, 22-23 septembrie 2000) a fost publicată în volumul apărut – sub genericul colocviului – la Editura Univers Enciclopedic în acelaşi an.

Este autoarea unui volum de versuri, intitulat simplu: *Autoportret* şi a unei lucrări de oarecare complexitate istorică: *Intrarea românilor în modernitatea europeană. Presă, modele, mentalităţi, imagine* (Editura Anima, 2003). Cartea s-a născut şi ca urmare a investigaţiilor făcute pentru redactarea cursului ţinut ca lector universitar de către autoare la Facultatea de Ştiinţele Comunicării din cadrul Universităţii Ecologice din Bucureşti.

DARABAN Şerban

Născut la 23 octombrie 1948 în localitatea Cotnari, judeţul Iaşi. Absolvent al Facultăţii de Ziaristică din Bucureşti.

Din 1976 este reporter la Studioul de Radio Iaşi, iar din 1982 – realizator de emisiuni (actualităţi politice, sport, social-economice).

Din 1985 – corespondent al Radiodifuziunii Române pentru judeţele Iaşi şi Vaslui, iar din 1998 – director adjunct al Studioului de Radio Iaşi. Jurnalist experimentat, specializat în domeniul „actualităţii radiofonice“, Ştefan Daraban şi-a expus opiniile legate de profesia îmbrăţişată din vocaţie în *Al III-lea început* – eseu consacrat aniversării a 60 de ani de existenţă (de două ori suprimată!) a Studioului Iaşi, în *Statuete de zei* (omagiu adus slujitorilor şi fondatorilor radiofoniei româneşti) şi în *Spre ce ne îndreptăm? Radioul de mâine* (articol apărut în culegerea *60 de ani de radiofonie în Moldova* – 2001).

Ştefan Daraban este autorul unui roman intitulat *Căile Domnului*, tipărit la Editura Porţile Orientului – condusă de confratele său Boris Crăciun –, un roman în care experienţa jurnalistică l-a ajutat „să descifreze ceva din tumultul unor biografii consumate în incandescenţa unui timp fără întoarcere“ (mărturia aparţine autorului). Talent epic real, exersat pe realităţile româneşti haotice din perioada industrializării forţate a economiei naţionale.

DAUŞ Ludovic

Născut la 19 septembrie 1873 la Botoşani. Decedat în anul 1953

la Bucureşti. A fost subdirector general (director general adjunct după actuala organigramă) al Societăţii Române de Radiodifuziune în deceniul patru al secolului trecut. Pe lângă munca de organizare şi îndrumare presupusă de funcţia deţinută a colaborat la programele radiofonice în calitatea sa de scriitor. Între conferinţele ţinute la microfon se numără *Tragedia imperială rusă* (în emisiunea **Universitatea Radio** din 24 mai 1930, ora 19.00) şi *Asasinatul sovietic – cauze şi urmări* (în **Programul de după amiază** din 11 iunie 1930, ora 19.30). A fost unul dintre apropiaţii lui Liviu Rebreanu, care îl pomeneşte (uneori alături de Ecaterina Dauş, soţie) de mai multe ori în jurnal în contexte ce denotă o amiciţie de familie: „Azi am avut pe Dauş cu doamna, care vor veni poimâine la dejun“ (duminică, 9 februarie 1936, Bucureşti); „Dim[ineaţa] aduc de la gară pe soţii Dauş“ (miercuri, 19 august 1938, Valea Mare); „... am fost la Piteşti pentru instalator şi la cofetărie cu Dauşii“ (sâmbătă, 13 august, Valea Mare); „Azi dimineaţă am fost la 11, la Ralea, ministrul Muncii, pentru a accelera legea pensiilor scriitorilor, împreună cu Demostene Botez, Arghezi, Sorbul, Corneliu, Dauş etc.“.

Ludovic Dauş (fiul unui inginer din Boemia şi al unei nepoate a lui Costache Negri) a publicat volume de versuri precum *În zări de foc* (1915) şi *Drumul sângelui* (1924), poeme dramatice (*Blestemul* – 1904, *Doamna Oltea, mama lui Ştefan* – 1906, *Ioana* – 1942) şi mai multe romane: *Străbunii* – 1900, *Duşmani ai neamului* – 1904, *Iluzii* – 1908.

Mai multe pagini din romanul *Drăcească schimbare de piele* – publicat în 1927 au fost citite de autor la Radio în 20 septembrie 1929. Ludovic Dauş a fost şi un harnic traducător din William Shakespeare, Molière, E. T. A. Hoffman, Victor Hugo şi Gustave Flaubert. „Repertoriul“ de traducător îl recomandă ca pe un avizat al marii literaturi europene. Din păcate, cărţile sale au rămas într-un con de umbră prelungit şi e greu de presupus că vreo tentativă de restituire a lor publicului cititor ar putea fi încununată de succes.

DIACONESCU Ioana

Născută la 21 iulie 1947 la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Filologie, Universitatea Bucureşti (secţia română-italiană). Măsurată în ani, activitatea sa la Radio – nu foarte numeroasă (1994-2000) – s-a dovedit oportună pentru îmbogăţirea fonotecii instituţiei cu noi emisiuni de versuri, în interpretări acoriceşti de excepţie. Rubrica zilnică **Poezie românească** a beneficiat de prezenţa unor autori importanţi, ca şi de selecţia competentă a versurilor, operată de realizatoare în ideea alcătuirii unei florilegiu liric revelator pentru valorile poeziei române. Din iunie 2002, Ioana Diaconescu a iniţiat în calitate de colaborator extern, pe postul România Tineret, emisiunea **Curs întreg de poezie românească** – o veritabilă antologie din creaţia celor mai reprezentativi poeţi clasici şi moderni, cu prezentări binevenite ale acestora.

Membră a Uniunii Scriitorilor din România, Ioana Diaconescu a debutat editorial în fosta colecţie „Luceafărul“ (ESPLA, 1967) cu volumul *Furăm trandafiri* – anunţând o poetă a trăirilor ocazionale puternice. Pecetea miraculos-adolescentină a acelor versuri va fi regăsită şi în volumele ulterior apărute (chiar dacă, în admirabila sa antologie de autor *Tratat de amintiri neverosimile,* apărută în anul 2000 la Editura Eminescu, Ioana Diaconescu va ignora placheta de debut, neincluzând-o). Au urmat volume precum: *Jumătate zeu* (1970), *Adagio* (1973), *Taina* (1976), *Amiaza* (1978), *Poetica* (1981), *Vârtejul şi lumea* (1982), *Amintiri neverosimile* (1983), *Herb* (1987), *Poemul cu părul alb* (1994), *Corp în cădere* (1998), *Arcadia* (1999). Despre poezia autoarei, criticul literar Liviu Grăsoiu nota aceste fraze menite să-l ajute pe cititor în decriptarea codurilor esenţiale aflate în lirica Ioanei Diaconescu:

„Cântecele compuse acum au freamătul senzualităţii şi lumi-

nozitatea inocenţei, au tensiunea aşteptărilor pline de speranţă şi dăruirea frenetică atunci când bărbatul se află alături; actul spus cu arta exerciţiului îndelungat, vizibil în metaforele strălucitoare, în formulări de abilă ambiguitate. Doamna Ioana Diaconescu rămâne mereu sub aura esteticului, erosul convertindu-se în stări şi imagini compuse cu virtuozitate“. Judecăţile critice ale cronicarului (exprimate la Radio, în 4 mai 1997) vizau versurile din volumul *Sunetul trupului meu* (Editura Helicon, 1997), dar ele se pot aplica şi altor cărţi ale autoarei, poezia Ioanei Diaconescu fiind un „spectacol când graţios, când pasional“ fără întreruperi brutale ori modificări de registru – de la un op liric la altul – generate doar de dorinţa de a consuma şi alte experienţe poetice la modă, după cum se întâmplă, cel mai adesea, în cazul altor poete.

Scriitoarea a mai publicat proză pentru copii în volumele *Poveşti mai mici pentru copii mai mari* (1996) şi *Poveste cu un vampir şi două pisici* (2002) – această carte fiind distinsă cu Premiul Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti.

Ioana Diaconescu a tradus singură – sau în colaborare – volume de versuri şi proză semnate de Raul Gomez Garcia, Jovan Strezovski, Anna Kalandadze. Echivalările din Stéphane Mallarmé (*Divagaţii. Igitur. O lovitură de zaruri*) au dovedit o surprinzătoare consonanţă a acestei poete a elanurilor afective necenzurate cu poezia „geometrică“ a pontifului hermetismului european. În 1981, Ioana Diaconescu publica la Editura Minerva ediţia critică *Scrieri* (vol. I şi II) de Emil Botta, care avea să fie distinsă de Academia România cu Premiul Perpessicius. Afirmată aşadar ca editor şi critic literar, ca traducătoare şi prozatoare pentru copii şi, nu în ultimul rând, ca realizatoare de emisiuni radiofonice – Ioana Diaconescu rămâne esenţialmente poetă (una dintre cele mai semnificative ale timpului său), autoare care ştie că „îmbrăţişarea unui nor/ nu-i e dată oricui...“

DIACONU Ioan Ion

Născut la 6 octombrie 1937 în oraşul Balş, judeţul Romanaţi. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română, Universitatea Bucureşti. Din 1968 lucrează la Radiodifuziunea Română, până la pensionare (1998). Numele său rămâne legat de emisiunea **Memoria pământului românesc** – redactată de I. I. Diaconu între 9 ianuarie 1969 – decembrie 1989. Între colaboratorii permanenţi ai emisiunii s-au numărat Constantin C. Giurescu, Constantin Daicoviciu, Emil Condurachi, Dumitru Berciu, David Prodan, Dionisie M. Pippidi, Mihai Berza, Ştefan Pascu, Răzvan Theodorescu, Gh. Platon, Florin Constantinescu, Al. Zub, Virgil Cândea, Dan Berindei, Vasile Drăguţ, Stelian Neagoe, Ion Horaţiu Crişan, Dan Zamfirescu, Gh. Buzatu, Ştefan Ştefănescu, Aurelian Sacerdoţeanu – istorici de diferite formaţii şi vârste, preocupaţi de definirea permanenţelor istoriei naţionale: continuitate, unitate naţională, evoluţii istorice specifice neamului românesc. La microfonul emisiunii au fost prezente şi numeroase personalităţi străine, aflate în România cu diverse prilejuri şi care au putut să-şi exprime punctul lor de vedere faţă de ecuaţiile (cunoscute şi necunoscute) ale istoriei, dar şi istoricii de serviciu ai epocii. Acuzată în mod nejustificat de naţionalism exacerbat, emisiunea a fost eliminată din grila postrevoluţionară a radioului. După 1990, Ioan Ion Diaconu a realizat mai multe ediţii ale emisiunii-concurs **Cine ştie câştigă** şi ale emisiunilor **Universitatea Radio, Ediţie radiofonică** – o antologie a prozei scurte româneşti şi **Sfârşit de veac şi de mileniu**.

Istoria – pe care Ioan Ion Diaconu a slujit-o cu atâta devotament – a fost nedreaptă cu adoratorul său. În lunile ce au urmat revoluţiei anticomuniste maghiare din 1956, el a fost arestat de organele româneşti de poliţie

politică pentru atitudine naţionalistă. Anii de detenţie petrecuţi în cumplite condiţii de existenţă aveau să fie evocaţi cu talent epic în două cărţi ale sale. Ca scriitor, debutase încă din 1970 prin *Cercelul Domniţei* (Editura Ion Creangă), carte pentru copii urmată de *Povestea unui steag tricolor* (Editura Ion Creangă, 1981).

La trei decenii de la experienţa limită petrecută în închisorile regimului comunist, Ioan Ion Diaconu va depune zguduitoarea sa mărturie despre metodele de anchetă ale Securităţii lui Alexandru Drăghici. *Acea noapte sfântă... Închis sub comunişti pentru Transilvania* a apărut în anul 1996 la Editura Victor Frunză. Ea istoriseşte primele zile ce au urmat arestării autorului, tânăr student al Universităţii din Bucureşti, acuzat de subminarea „internaţionalismului proletar" într-un moment de criză a puterii comuniste. Etapa următoare, de anchete şi umilinţe dirijate cu ferocitate de apărătorii amintitului „internaţionalism proletar" – petrecută în închisoarea de pe colina de lângă Mănăstirea Mihai Vodă (Uranus) – a fost evocată în cartea apărută trei ani mai târziu, intitulată simbolic *Celula cu suflete* (1999). Spre deosebire de fostul său coleg din redacţia culturală, Constantin Florin Pavlovici, care în excepţionala sa mărturie concentraţionară *Tortura pe înţelesul tuturor* se dovedea mai degrabă un moralist al istoriei, Ioan Ion Diaconu îşi asumă – cu încrâncenare – rolul de judecător al acesteia.

DIMA Grigore Alexandru

Născut la 2 noiembrie 1930 la Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Limbi Străine – Universitatea Bucureşti (secţia spaniolă). Doctor în filologie. Din 1967 lucrează – până la pensionare – la Radiodifuziunea Română ca redactor şi, după 1990, ca şef al secţiei emisiunilor în limba spaniolă de la R.R.I. A realizat cu precădere materiale radiofonice legate de literatura şi arta română. Emisiuni de cursă lungă s-au dovedit **Orizont cultural românesc**, **Panorama literaturii române** şi **Hispanişti români** (aceasta, iniţiată în anul 1970, îşi continuă şi azi existenţa, depunând mărturie convingătoare despre interesul faţă de cultura hispano-americană al unui popor aflat la frontiera răsăriteană a romanităţii).

A tradus – singur sau în colaborare – din literatura spaniolă. Preocupările sale constante sunt legate de viaţa şi opera lui Miguel de Unamuno – fostul dascăl al Universităţii din Salamanca – afirmat nu doar ca poet, prozator şi eseist, ci şi ca unul din gânditorii umanişti de seamă ai veacului său. *Viaţa lui Don Quijote şi Sancho Panza* – una din scrierile reprezentative ale lui don Miguel a apărut în anul 1975 în traducere românească şi prin strădania lui Alexandru Grigore Dima, colaborator – în 1970 – la redactarea volumului *Gradele existenţiale la Unamuno* (volum colectiv – Bucureşti, 1970) şi la *El universo ciclico y abierto de Miguel de Unamuno* (Universul ciclic şi deschis al lui Miguel de Unamuno – apărut în 1975 la Ciudad de Mexico).

DIMITRIU Ştefan

Născut la 21 mai 1938 în localitatea Ibăneşti, judeţul Vaslui. Absolvent al Facultăţii de Filologie – Universitatea Bucureşti – promoţia 1967. Angajat la TVR – unde se remarcă prin anchetele sale sociale – este mutat disciplinar la Radio (devenit, după propria-i mărturie „cetatea de scăpare"). Realizator al emisiunii **De toate pentru toţi**. După 1990, redactor-şef al publicaţiei „Panoramic Radio-TV".

Ca scriitor, Ştefan Dimitriu a debutat cu schiţele şi povestirile din volumul *Drumuri ca-n palmă*

(Editura Eminescu, 1971). A urmat romanul *Trapez* (Editura Eminescu, 1972) despre care critic ul Mircea Iorgulescu scria (în „România literară“, nr. 48/1972) că „este un roman de factură pronunţat socială, evocând sub regimul unui realism pe alocuri necruţător criza de conştiinţă a unui tânăr, descendent dintr-o familie de «foşti»“...

Un memorial de călătorie, *Ţara lui Skanderbeg* (Ed. Sport-Turism, 1973), şi un volum de evocări *Dealuri la Prut* (Editura Eminescu, 1977) fixează cotele publicisticii literare a autorului, care va reveni în 1987 la roman prin *Tinereţea lui Bogdan Irava* (Editura Cartea Românească), o carte ce a suscitat un viu interes din partea criticii literare şi a cititorilor datorită tonului său curajos, a „prizei solide asupra realului“ – după definiţia lui Alexandru Piru. Eroul, procurorul Bogdan Irava, încearcă să-şi deslueşească evoluţia morală prin frecventarea jurnalului său juvenil. Anii ’50 ai secolului XX sunt puşi sub proiectorul unei conştiinţe înnegurate de excesele istoriei contemporane.

În 1993, autorul publică *Turnul nebunilor* (Editura Evenimentul Zilei) – o carte consacrată unui alt fragment ceţos al amintitei istorii. Dedicată memoriei lui Virgil Tatomir – realizator TV dispărut prematur – cartea este un veritabil proces al implicării Televiziunii Române în „fabuloasa minciună post-decembristă“ (v. Petre Mihai Băcanu în „România liberă“ din 20 ian. 1994) – care a generat atâtea şi atâtea suspiciuni asupra conduitei profesionale şi morale a lucrătorilor din turnul Televiziunii de pe Calea Dorobanţilor. Multe personaje pot fi identificate cu uşurinţă, altele după o matură chibzuinţă. Important este însă tabloul general, senzaţia de „peisaj după bătălie“ în care compromisul ia locul eroismului şi cangrena morală pe acela al purităţii sufleteşti.

„Cartea mea nu-şi propune să descopere adevărul. Ea trebuie, în primul rând, să fertilizeze minţile oamenilor, pentru ca ei să simtă, imperios, această nevoie“, declara Ştefan Dimitriu în „Cotidianul“ (18 martie 1994). Domnia Sa mai este şi autor dramatic. Piesele sale de teatru s-au jucat la Teatrul radiofonic **(Întâlniri în marea sarmatică** – 1987 şi **Cumpăr dog arlechin** – 1994) sau la cel de televiziune (*Băgătorul de strâmbe* şi *Stilul smuls* – 1994) – împlinind personalitatea unui scriitor ambiţios, care probabil că, la fel ca întotdeauna, după o oarecare tăcere, ne pregăteşte şi acum ceva...

DINULESCU Ioana

Născută la 3 iulie 1955 la Craiova. Absolventă a Facultăţii de Filologie, Universitatea din Craiova (secţia română-franceză). De la 1 martie 1980, până la întreruperea intempestivă – din ordin prezidenţial – a activităţii studiourilor regionale de radio (ianuarie 1985) realizează emisiuni culturale şi de actualităţi. Revine – după reluarea activităţii Studioului din Bănie – de la începutul anului 1990, fiind, până în toamna lui 1992, şefa secţiei culturale. Din septembrie 1992 până la 1 aprilie 1995, este secretar general de redacţie. În prezent – realizator şi producător de programe culturale. O panoramă a vieţii culturale din Oltenia e oferită de emisiunea **Orizont cultural** în timp ce **Patrimoniu** e consacrată reperelor de marcă ale spiritualităţii româneşti, cu accent pe valorile locului.

Ioana Dinulescu este membră a Uniunii Scriitorilor din România. A debutat editorial cu volumul *Călătorii de recunoaştere* (1982), urmat de *Legea şi visul* (1987), *Eu şi Lumina* (1988), *Cortina în faţa mării* (1994), *Steaua lui Ion* (1999), *Sufletul, această ficţiune* şi *Poeme* (2000). Cea mai recentă apariţie, din 2003, se cheamă *Oraşul lui Heidegger*, încununare a unei lirici de cunoaştere metafizică, impunând-o pe Ioana Dinulescu printre excelentele autoare ale ultimelor două decenii. Inteligenţa dovedită de-a lungul anilor în eseurile şi articolele şi cronicile sale literare (publicate în revista „Ramuri“ – scria Mihai Pelin – dar şi în alte reviste din ţară) este prezentă şi în poezia sa, grefată pe o senzualitate difuză. Ioana

Dinulescu posedă o remarcabilă capacitate asociativă a stărilor presupuse de glorificare a erosului şi de meditaţie thanatică. Poezia ca rană a visului poate fi una din posibilele efigii ale acestei autoare care consideră că „sufletul, această ficţiune“ este damnat să pribegească etern în căutarea perfecţiunii.

DOBRE Ilie

Născut la 24 septembrie 1954 în localitatea Suteşti, judeţul Vâlcea. Absolvent al Facultăţii de Istorie a Universităţii Bucureşti. În 1990 – ca urmare a unor energice şi pitoreşti acţiuni de protest ce se înscriau în cadrul general al contestărilor postrevoluţionare – este angajat la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor sportive. A realizat magazine sportive, emisiuni de sinteză, interviuri, reportaje, corespondenţe, mese rotunde. Notorietatea şi-o datorează transmisiunilor sportive în direct (fotbal şi alte sporturi) care l-au impus drept cel mai patetic crainic sportiv român al tuturor timpurilor. Implicarea sa afectivă majoră, până la sacrificarea obiectivităţii (uneori), i-a scindat pe ascultătorii săi în fani necondiţionaţi şi în detractori fără limite. Oricum, Ilie Dobre reprezintă un fenomen radiofonic ce merită un studiu de caz. Energia sa verbală şi-a aflat în plan editorial echivalentul într-o anume tendinţă poligrafică. A publicat multe cărţi dedicate unor stele ale fotbalului românesc: Dobrin („la clipa amintirilor“), Ilie Dumitrescu („o stea în plină ascensiune“), Marius Lăcătuş („săgeata carpatină“), Fane (Ştefan) Iovan (o „stea“ ce sclipeşte lângă şinele Giuleştinei), Florin Halagian („un senior la curtea regelui fotbal“), Jean Vlădoiu (o „stea printre stele“), Rodion Cămătaru („tunarul“ din Bănie)... De asemenea, a dedicat o prezentare monografică arbitrului de handbal Gheorghe Tadici din Zalău (prezentat drept „magicianul de pe semicercurile Meseşului“) şi o declaraţie de iubire făcută publicului constant al echipei „violet“ din Giuleşti („Galeria Rapidului – o galerie nebună, nebună“...). N-au scăpat preocupărilor sale: Cristian Gaţu, Mariana Ţârcă, Sorin Cârţu, Valentin Samungi, Cornel Ţălnar, Mircea Rădulescu, Florea Dumitrache, Dorinel Munteanu, Ioan Ovidiu Sabău, Ion Ionescu, Pavel Badea, Ţeţe (sic!) Moraru – reprezentanţi de calibru ai sportului românesc – pe care Ilie Dobre îi celebrează în pagini elogioase, mitizându-i de-a dreptul. Considerându-l pe Ilie Dobre „preşedintele de drept al Crainicilor Frenetici“, Radu Cosaşu uita să adaugă că frenezia – pe care medicii o studiază ca expresie a unei excitaţii neurologice – este o pată de culoare în peisajul amorf al acestui început de mileniu.

DOBRIŞAN Octavian

Născut la 4 octombrie 1956 în localitatea Ocnele Mari, jud. Vâlcea. Absolvent al Facultăţii de Filologie (română-latină). A debutat la Radio Craiova în martie 2000, devenind realizatorul unor emisiuni precum **Radio Circuit** şi **Sport**. Producător de radioprograme de actualităţi, dar şi al unor emisiuni culturale (**Izvoraşul, Limba noastră, Glasul pământului**).

A debutat cu volumul *Enigmistica străzii* (Editura Curierul doljean – Craiova, 1994), urmat de un volum de *Teatru*, apărut la Editura All Impex din Bucureşti, în acelaşi an. A evocat amintirea unui confrate care a devenit, după trecerea în nefiinţă – o legendă vie a publicisticii radiofonice doljene în cartea *Sebastian Domozină – pagini sentimentale* (Editura Vlad&Vlad şi „Curierul doljean“ – Craiova, 1998).

În 1999 – un volum de versuri intitulat *Ţie, Doamnă* (Editura Vlad&Vlad – Craiova) îl înfăţişa pe Octavian Dobrişan ca pe un liric preocupat de parcurgerea nemărginirii erosului.

DOLÂNGĂ Nicolae

Născut la 18 septembrie 1942 în localitatea Dalboşeţ, judeţul Caraş-Severin. Absolvent al Facultăţii de Filologie, Universitatea Timişoara – promoţia 1965. Din 1966 este angajat la Studioul de Radio Timişoara, unde este, pe rând, redactor realizator, şef secţie culturală, redactor-şef adjunct. Din anul 2000, este director adjunct al Studioului. A realizat emisiuni de etnografie şi folclor (**Izvoare fermecate, Tradiţii, Comori etnografice, Plai de dor**), de reportaj (**Oameni şi locuri**) dar şi de cultură a limbii (**Ca un fagure de miere**). S-a distins ca un entuziast propagator şi apărător al civilizaţiei populare bănăţene, de la datini la folclorul poetic şi muzical.

A debutat editorial cu volumul de versuri *Ţărmul cuvântului* (Editura Facla, 1975) urmat de alte culegeri lirice precum: *Simple miracole* (Editura Facla, 1980), *Veghe solară* (Editura Eminescu, 1981), *Cea mai frumoasă uitare* (Editura Facla, 1985), *Orologii de iarbă* (Editura Helicon, 1997). Preocupările sale sistematice pentru etnografie l-au condus la redactarea unor volume cu caracter monografic (*Ţara Nervei*, Editura Kriterion, 1995; *Valea Almăjului – fişier etnografic*, Editura Hestia, 1996; *Ţara Almăjului*, Editura Mirton, 2000) ori a unor lucrări cu caracter meditativ (*Pluralitatea Timpului*, Editura Mirton, 2003).

Nicolae Dolângă este şi coordonatorul *Almanahului Radio Timişoara*, apărut la Editura Mirton în anul 2000, celebrare colectivă a patru decenii şi jumătate de radiofonie bănăţeană.

DONOSE Vasile

Născut la 4 iunie 1929 în comuna Vinderei (satul Valea Lungă), judeţul Vaslui. Absolvent al Conservatorului de muzică „Ciprian Porumbescu“ din Bucureşti, promoţia 1955 şi al Facultăţii de ştiinţe sociale (curs seral) de la fosta Academie „Ştefan Gheorghiu“ (1965). Doctor în filozofie al defunctei instituţii de învăţământ ideologic amintită mai sus. Din 1959 lucrează la Radiodifuziunea Română unde este, pe rând, redactor muzical (1959-1964), director artistic (1964-1966), redactor-şef adjunct (1966-1969) la redacţia emisiunilor muzicale radio. Redactor şef (1969-1972) şi director al formaţiilor muzicale ale Radioteleviziunii Române (1972-1978). Director artistic la ARIA (1978-1982) şi director al Teatrului satiric muzical „Constantin Tănase“ (1982-1999). Vicepreşedinte al Uniunii interpreţilor din Bucureşti (1997), a luat parte la numeroase manifestări muzicale în ţară şi peste hotare. Autor de muzică vocal-simfonică (numeroase lieduri şi madrigaluri) şi lucrări de muzică corală ce răspundeau „comenzii sociale“ a epocii, multe pe textele unor colegi, autori de versuri, din Radio. Studiile sale de muzicologie se revendică din acelaşi areal ideatic (*Umanismul – trăsătură fundamentală a artei autentice* – în „Muzica“, nr. 3/1972, *Cultura muzicală ca identitate spirituală a poporului român* – în „Muzica“, nr. 12/1984) cu amplificări de analiză a unor concepte estetice în volumele colective *Evoluţia artei şi exigenţele receptării* (Ed. Meridiane, 1986), *Istoria gândirii estetice româneşti* (Ed. Academiei Române, 1986), *Estetica şi moralitatea* (Ed. Crater, 1998).

Vasile Donose este autorul unor volume de cercetare muzicologică: *Sinteze estetice* (Ed. Muzicală, 1998) şi *Imaginarul real* (Ed. Muzicală, 1990), care vădesc, dincolo de o anume poziţie militantă a autorului capacitatea aces-

tuia de a sintetiza vectori esenţi - ali ai gândirii estetice şi ai creaţiei muzicale româneşti şi universale.

Destinul profesional al acestui muzician şi muzicolog, marcat cu intensitate de rigorile ideologice ale epocii româneşti postbelice, prezintă, din fericire, numeroase puncte de susţinere viabilă a unei certe vocaţii de creator şi cercetător aflat în serviciul unei arte de mare răspândire, precum este arta sunetelor muzicale.

DRAGNE Alexandru

Născut la 5 aprilie 1946 la Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Electronică şi Telecomunicaţii (secţia radio) a Institutului Politehnic din Bucureşti, promoţia 1968. Angajat prin repartiţie guvernamentală la Radiodifuziune, şi-a desfăşurat activitatea profesională în cadrul Direcţiei Tehnice (serviciile revizii-depanaj, baza de autoutilitare, transmisii). Din ianuarie 2003 este coordonator al înregistrărilor muzicale şi teatrale. A efectuat numeroase studii de înregistrare magnetică şi de automatizare. A realizat lucrări de montaj la instalaţiile acustice de la Teatrul Naţional Bucureşti şi de la Ateneul Român.

A publicat mai multe articole de specialitate în buletinul tehnic al Radiodifuziunii Române (1972-1989) şi a tipărit în anul 1998, la Editura Tehnică, volumul *Traductoare şi preamplificatoare audio* – utilizând experienţa dobândită în cele 3 decenii de activitate la Radiodifuziune.

DRAGNEA Stelian

Născut în anul 1928 în localitatea Poenarii-Rali, judeţul Prahova. Decedat în 1996 (18 februarie) la Bucureşti. Colonel al Armatei Române. Absolvent al Academiei Militare (1958) a lucrat la emisiunea **Ora armatei** (devenită, după 1968, **Pentru patrie**) ca redactor şi – din 1976 – ca şef de secţie. În 1989 a trecut în rezervă. Timp de trei decenii a muncit în publicistica militară radiofo - nică, distingându-se prin spiritul său blând, de o certă nobleţe.

Povestirile despre ostaşi sunt cuprinse în volumele: *Cei din frunte* (1970), *Drumuri* (1972), *Umăr de prieten* (1977), apărute – ca mai toate cărţile semnate de Stelian Dragnea – la Editura Militară. Li se alătură romanul *Timpul care nu moare* (1986) şi cercetările monografice *Regimentul Rovine* (1974) şi *De la tiraliorii lui Cuza la Brigada 30 Gardă – 1860-1995* (în colaborare cu generalul de brigadă Gh. Cernat, Editura Tempus, 1995). Ultima sa carte, *Tată şi fiu în infern* a apărut integral în „Revista de istorie militară“ de-a lungul mai multor ani (1992-1996).

Stelian Dragnea este şi auto - rul unor lucrări dramatice, pe care **Teatrul radiofonic** le-a pus în undă: **Cocorul** (1984), **Alarmă la cota 2150** (1986, regia: Cris - tian Munteanu), **Marea chemare** (1987) şi **O inimă pentru patrie** (1989) (ambele în regia lui Dan Puican).

În distribuţia acestor piese au apărut mari actori ai teatrului românesc: Gh. Cozorici, George Constantin, Mircea Albulescu, Matei Gheorghiu, Florin Zamfirescu...

La dispariţia lui Stelian Dragnea, colegii săi din presa militară declarau public că „vocea şi imaginea lui au rămas nu numai pe benzile magnetice, în fonotecă, ci şi în inimile noastre, ale celor cu care a lucrat atâta vreme“.

Dovadă a atitudinii cordiale pe care acest gazetar de radio şi scriitor a ştiut s-o impună – prin întreaga sa fiinţă – celor din jur.

DRAGOLEA Mihai

Născut la 13 februarie 1955 la Petroşani, judeţul Hunedoara. Absolvent al Facultăţii de Litere, Universitatea „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca – promoţia 1980. Doctor în teoria literaturii. Din 1976 colaborează la redacţia culturală a Studioului de Radio Cluj, unde e angajat în anul 1990. Între 1990-1994 realizează emisiunile **Unda pentru minte inimă şi literatură** şi **Dialog pentru un portret**, care s-au distins prin ţinuta lor intelectuală. Autorul lor este un cărturar preocupat de variile înfăţişări ale fenomenului cultural românesc şi universal. Traducător şi autor de literatură originală, Mihai Dragolea s-a impus prin câteva cărţi care îi fixează polivalenţa. Eseurile din volumele *În exerciţiul ficţiunii* (1992) şi *Arhiva de goluri şi pliuri* (1998) îl recomandă drept un subtil teoretician al literaturii, stăpân pe metodele moderne de investigare a fenomenului artistic. Creaţia sa originală – marcată substanţial de volumul de proză scurtă *Călătorie spre muchia de cuţit* (1999) şi de romanul *De departe spre aproape* (2001) – îl aşează în prima linie a prozatorilor preocupaţi de modernizarea limbajului şi de redefinirea construcţiei epice.

DRAGU Victoria

Născută la 27 ianuarie 1944 la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Limba şi Literatura Română – Universitatea Bucureşti. Imediat după terminarea studiilor universitare (1966) s-a angajat la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor culturale, unde a lucrat fără întrerupere, până la pensionare (2001), ca redactor, realizator de emisiuni, şef de secţie. Redactor al emisiunilor **Moment poetic, Eminesciana, Ediţie radiofonică**. Numele Victoriei Dragu (Victoria Dimitriu) rămâne legat mai cu seamă de emisiunea **Atlas cultural** (realizată între 1972-1998) ca şi, mai nou, de **Bucureşti – istorii scrise şi nescrise,** consacrată capitalei ţării, văzută din perspectiva (nu atât subiectivă cât *personală*) a unor oameni de cultură şi a unor cetăţeni veterani ai oraşului, mulţi dintre aceştia aparţinând unor familii vechi, ce şi-au legat destinul de acela al oraşului de pe Dâmboviţa. Victoria Dragu-Dimitriu a izbutit să creeze un generos fond documentar, din care poate fi recompus chipul de cândva al urbei, desfigurat în ultimele decenii ale veacului XX de o politică edilitară tembelă. Realizatoarea a izbutit să recompună efigia unui oraş esenţialmente european, supravieţuind eroic încercărilor felurite prin care a trecut în lunga sa istorie. În felul acesta, Bucureştiul a fost inclus în chiar **Atlasul cultural** al lumii de azi şi de ieri, cu mărturiile sale istorice şi de urbanism, dintre cele mai importante.

Victoria Dragu este şi o scriitoare sensibilă. A debutat ca poetă – prin volumul *Iliada, din nou* (1969, col. „Luceafărul“ a Editurii pentru literatură), urmat de *Amnios* (poezii, Editura Eminescu, 1977).

Experienţe existenţiale ulterioare au îndrumat talentul autoarei spre teritoriul complex al prozei. Trei romane au îmbogăţit în ultimii trei luştri bibliografia autoarei. E vorba de *Mater priensis* (Ed. Cartea Românească, 1987), *Profil pierdut* (Editura Eminescu, 1988) şi de *De ce dracu' plângi* (Editura Cartea Românească, 1994). Imaginea epică a unei *Stabat Mater Dolorosa* este compusă de Victoria Dragu din fragmente de viaţă în care actualitatea îşi mai poate descoperi, vibrant, reflexul istoric pogorât în mit.

Este soţia scriitorului Ştefan Dimitriu şi sora regretatului prozator Doru Davidovici.

DRĂGĂNOIU Ion

Născut la 6 ianuarie 1943 la Braşov. Absolvent al Facultăţii de Filologie – Universitatea Bucureşti – promoţia 1965. Între 1966-1970 realizator de emisiuni la Radiodifuziunea Română, unde se afirmă ca autor al **Revistei literare Radio** şi al **Convorbirilor de joi**. Aceasta din urmă a fost una dintre cele mai preţuite, în epocă, emisiuni de interviuri culturale, Ion Drăgănoiu reuşind să coaguleze – într-un moment de vizibilă deschidere politică a ţării imaginea unei spiritualităţi dornică să-şi recupereze tradiţiile întrerupte de cele două decenii de reprimare partinică dejistă. Invitaţii săi au sprijinit tendinţele moderatorului de a se angaja într-un dialog lipsit de poncife, exprimând gândirea liberă a unor generaţii care aveau – din nefericire – să se afle din nou, după 1971, sub ghilotina ideologică.

Poetul Ion Drăgănoiu a debutat în volum în anul 1969 cu poemele din *Aproape sonete* (1969). A urmat cartea – intitulată prin parafrază carteziană – *Discurs împotriva metodei* (1971) pentru ca, doi ani mai târziu, să publice *Poeme mecanice* (într-un moment în care până şi aceste titluri marcau spiritul *frondeur* al autorului, respingând „metoda“ şi dirijismul absurd al „revoluţiei culturale“ declanşată, o dată cu „tezele din iulie“ 1971, de Nicolae Ceauşescu).

Omologat de breaslă drept un incorigibil boem, Ion Drăgănoiu a avut o exemplară disciplină a versului. Fapt dovedit de poemele sale din *Grădina de iarnă* (1980), *Scene de vânătoare* (1981), *Camera albă* (1982), *Starea provizorie* (1984). (De menţionat că *Scene de vânătoare* a obţinut Premiul de poezie al Uniunii Scriitorilor, iar *Starea provizorie* pe acela al Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti).

Interviurile din *Convorbirile de joi* (1988) valorifică editorial o parte din truda sa la microfon, în anii – nu mulţi, dar foarte importanţi pentru cultura radiofonică – petrecuţi de poet în spaţiul Radioului naţional. În anul 2001, Editura Eminescu tipărea volumul *Noapte iugoslavă,* în care Ion Drăgănoiu scria „cartea călătoriei nocturne“ dedicată „lui Branislav Petrovič şi tuturor prietenilor din acea minunată Iugoslavie care nu mai există“ – ca un mesaj venit dinspre nemoartea marelui şi devotatului său prieten, Nichita Stănescu, spre onoarea eternă a prieteniei. Dar cartea avea şi un anume caracter antologic, fiind probabil cea mai completă imagine lirică a acestui poet fericit în marea lui nefericire. În prefaţa cărţii, criticul Lucian Raicu nota faptul (excepţional) că „între vulnerabilitate şi echilibru, expunere crispată şi surâs înţelept, dezordine şi oarecare sens, poezia mai este cu putinţă. Ion Drăgănoiu o dovedeşte pe cont propriu, cu sensibilitate inteligentă“.

Din păcate, moartea l-a răpit pe Ion Drăgănoiu într-o zi de primăvară (23 mai 2003) spre întristarea tuturor celor care, aidoma lui, cred cu disperare că „poezia mai este cu putinţă“.

DREPTATE Emil

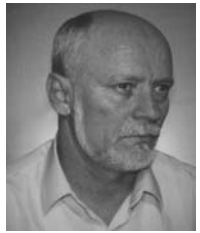

Născut la 13 iulie 1948 în localitatea Miceştii de Câmpie, judeţul Bistriţa-Năsăud. Absolvent al Facultăţii de Filologie – Universitatea „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca. Din 1971 este corespondent al Radiodifuziunii Române pentru judeţul Bistriţa-Năsăud (în unele perioade şi pentru judeţele Cluj şi Sălaj), cu un interludiu prilejuit de prezenţa sa într-o instituţie militarizată a statului. Reportaje, relatări, transmisiuni direct din zonă pentru programele naţionale. Transmisiuni directe de fotbal pentru Radio Cluj.

Este autorul mai multor volume de versuri: *Vicleana vânătoare* (Editura Eminescu, 1984), *Cenuşa unui zeu* (Editura Eminescu, 1987), *Mâine, cântecul acesta* (Editura Dacia, 1989), *Vestirile pentru tine* (Editura G.

Coşbuc, Bistriţa-Năsăud, 1994), *Netălmăcit, aşteptările* (Editura Eminescu, 1996), *Păzitorul de cântece* (Editura Eminescu, 2001).

Emil Dreptate este un poet melancolic, amplificând într-un spaţiu al trăirilor citadine emoţiile fruste ale unei copilării petrecute la sat. Erosul sublimat în invocaţii este intersectat de meditaţia lejeră asupra vieţii, exprimată cel mai adesea prin vigori vegetale vestind rodul. O poezie suavă, nelipsită de accente dramatice, după chipul şi asemănarea autorului ei.

DUDEA Paul

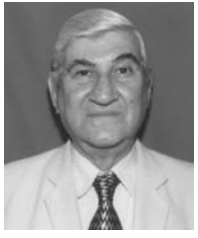

Născut la 14 noiembrie 1929 în oraşul Bălţi, România (actualmente în Republica Moldova). Absolvent al Facultăţii de Filologie – Universitatea Bucureşti (secţia limba şi literatura franceză – 1952). De la 1 decembrie 1953 a lucrat – până la pensionare (1 noiembrie 1993) – în cadrul redacţiei emisiunilor pentru străinătate ale Radiodifuziunii Române (după 1990 – RRI). Multă vreme a fost şeful emisiunii **Glasul Patriei** ce se adresa românilor de peste hotare. Cea mai longevivă emisiune a sa a fost magazinul duminical **De la lume adunate**, caleidoscop radiofonic în care erau oferite informaţii din domeniul sportului, turismului, în alternanţă sonoră cu evocări ale unor personalităţi ale istoriei, culturii şi ştiinţei româneşti. După pensionare, a continuat să colaboreze la Radio România Internaţional, realizând în 2001-2002 un radioprogram intitulat **Istoria civilizaţiei şi culturii române**, cu participarea unor istorici şi arheologi reputaţi.

Paul Dudea este coautor al volumului *Personalităţi ale ştiinţei şi culturii româneşti. Familia Leonida* (sic!) apărut la Editura Ion Bazgan a fundaţiei cu acelaşi nume şi premiat de către Comisia naţională pentru UNESCO şi Asociaţia Jurnaliştilor de Ştiinţă din România.

DUMITRESCU Constantin (Take)

Născut la 23 august 1945 la Comarnic, judeţul Prahova. Absolvent al Facultăţii de Istorie a Universităţii Bucureşti (1969).

Angajat prin repartiţie guvernamentală la Studioul de Radio Cluj. Stagii succesive la compartimentele: actualităţi, tineret, cultural. Participant la primele transmisii multiplex ale Programului III – ca redactor al emisiunii **Studioul tinereţii**. Vreme de 15 ani, responsabil al emisiunii de educaţie pe principii ecologice **Pro Natura**. A realizat multe înregistrări excepţionale – demne de Fonoteca de aur – cu savanţii Alexandru Borza (întemeietor al Grădinii Botanice din Cluj), cu cărturarii D. D. Roşca, Ştefan Manciulea, I. D. Ştefănescu (ginerele lui Alexandru Vlahuţă), cu scriitorii Ionel Pop şi Pan. Halipa, (protagonist al Unirii Basarabiei cu ţara) cu pianista şi scriitoarea Cella Delavrancea. Emisiunea **Din lunga timpului bătaie** a adus mărturiile unor participanţi la evenimentele excepţionale ale anului 1918 în Transilvania, Basarabia şi Bucovina. După 1990, a cules mărturii ale rezistenţei anticomuniste în Munţii Apuseni. În 1995-1996 este director interimar la Studioul de televiziune Cluj. Din 1997 – redactor-şef, apoi – din 2003 coordonator al secţiei culturale a amintitului studio. În intervalul 1985-1989, marcat de desfiinţarea Studioului de Radio, a lucrat la Muzeul de Istorie al Transilvaniei ocupându-se de istoria tehnicii în zonă şi inventariind arhiva Comisiei Monumentelor Istorice (secţiunea Transilvania) pentru perioada 1922-1949.

Constantin Dumitrescu a susţinut conferinţe publice pe teme istorice utilizând documente din Fonoteca de aur a Studioului de Radio Cluj, arhivate şi trecute pe suport CD prin truda Domniei Sale. Este autorul unor volume care au valorificat activi-

tatea desfăşurată la radio: *Din lunga timpului bătaie (anul 1918 în amintirile unor martori oculari)*, a apărut în 1978, la Editura Dacia care, cinci ani mai târziu, îi va tipări şi publicistica istorică din *Oracolul şi Clepsidra.*

Memorialistică despre Unirea de la 1918 în Transilvania, Basarabia, Bucovina în volumul *Când ceasul bate mai presus de vreme* (Editura Daco-Press, 1993), *Să crezi în ceasul de dreptate* (Daco-Press, 1995), *Clipa şi Istoria* (Editura Didactică şi Pedagogică, 1997).

Conştient că formarea tinerei generaţii prin carte este esenţială, Constantin Dumitrescu a editat un volum de *Poveşti uitate* (literatură pentru copii, cu ilustraţii de PIM – Editura Clusium, 1996) şi *Aventuri în Apuseni* (aceeaşi editură, 1998).

Cărţile lui Constantin Dumitrescu dovedesc faptul că – între specialitatea de bază a unui autor şi afirmarea sa editorială în domeniu – activitatea radiofonică desfăşurată în cadrul unui program coerent de preocupări poate constitui garanţia realizării profesionale.

E

EFTIMIU Victor

Născut la 24 ianuarie 1889 în localitatea Boboştiţa (Albania). Decedat la 27 noiembrie 1972 la Bucureşti. Dramaturg de succes, poet prolific, prozator cu sursă de inspiraţie în basme şi legende, memorialist interesant, ispitit însă de narcisism. Director al Teatrului Naţional din Bucureşti (1920-1921, 1930 şi 1944-1945), preşedinte al Societăţii Scriitorilor Români (1944-1948), membru – din 1950 – al Academiei Române. Din 1932 a făcut parte din Comitetul de programe al Societăţii Române de Radiodifuziune şi a colaborat la redactarea programelor acesteia, încă de la începuturile instituţiei. Astfel, la 2 decembrie 1928 este prezent cu *Povestea mărgăritarului,* iar în cuprinsul anului următor cu cronici dramatice, evocări ale unor oameni de teatru (*Alex. Davila* în 26 noiembrie 1929) sau în preajma Crăciunului, cu interesante consideraţii despre teatrul religios (24 decembrie 1929).

A citit nu o dată din abundenta sa operă literară, cu ştiutul său simţ al declamaţiei şi a contribuit la cunoaşterea mai profundă în România a unor mari scriitori ai secolului, precum grecul Kostis Palamas (în **Universitatea Radio** din 25 martie 1934) sau italianul Gabriele D'Annunzio (în **Ora Italiei** din 2 martie 1942).

Prieten în prima sa tinereţe cu autori purtând pecetea gândirii ordonate a Ardealului (Ilarie Chendi, Şt. O. Iosif, Octavian Goga), Victor Eftimiu a fost un scriitor ce şi-a făcut din literatură o profesie, abordând dezinvolt mai toate genurile.

Succesul înregistrat la începutul sec. XX de feeriile sale (*Înşir-te, mărgărite* – 1911, *Cocoşul negru* – 1913) a fost unul răsunător. Miile de pagini tipărite („legende româneşti“, „tragedii eline“, „drame medievale“, „comedii şi drame bucureştene“) şi-au aflat o frecventă reprezentare pe scenele noastre. Proza sa a evoluat de la schiţă şi povestire (*Dar de nuntă* – 1911, *Fără suflet* – 1912), nuvelă (*Spovedania unui clovn* – 1913) la roman (*Două cruci* – 1914, *Rasputin* – 1920, *Tragedia unui comedian* – 1924, *Kimonoul înstelat* – 1932, *Pe urmele zimbrului* – 1957, *Tengri* – 1970).

Poezia autorului, deşi vădind virtuozitate prozodică (de la *Poemele singurătăţii. Imnele creştine. Cântece de oraş* – 1912 la *Cosmos* – 1971) este lipsită astăzi de ecou. Sutele de sonete vizează elogiul limbii române, pe care acest scriitor (vorbind în copilărie albaneza şi greaca) a deprins-o abia după stabilirea – în 1897 – a părinţilor săi la Bucureşti.

Victor Eftimiu a tradus din clasicii greci, (Eschil, Sofocle, Euripide), din Shakespeare, Corneille şi Molière – într-o limbă română armonioasă, echivalările probând şi ele faptul că traducătorul a fost obsedat întreaga viaţă de „magia cuvintelor“ – după cum indică şi titlul unui volum de memorialistică din 1942.

ELENESCU Emanuel

Născut la 8 martie 1911 la Piatra-Neamţ. Decedat în 2003 la Bucureşti. Studii muzicale la Conservatorul din Iaşi – unde i-a avut profesori pe dirijorul Antonin Ciolan, Carol Nosek, Constantin Georgescu şi Ionel Ghiga.

În 1932 este angajat instrumentist (fagotist) în noua orchestră Radio. Programele muzicale ale Radiodifuziunii erau conduse în epocă de compozitorul Mihail Jora. A cântat sub bagheta unor Constantin C. Nottara, Ion Hartulary-Darclée, Constantin Bobescu. Prietenia cu George Georgescu îl apropie pe Emanuel Elenescu de pupitrul dirijoral, „cel mai bun fagotist“ devenind un excelent şef de orchestră.

Autor al unor lucrări concertistice de succes (*Variaţiuni simfonice*, *Rapsodia pentru vioară şi orchestră*), Emanuel Elenescu şi-a descoperit adevărata vocaţie în actul dirijoral, devenind unul dintre cei mai activi şefi de orchestră. Lista de înregistrări radiofonice este cu adevărat impresionantă. Mari compozitori români (Enescu, Jora, Andricu, Cuclin, Bentoiu) şi străini (Chausson, Brahms, Berlioz, Respighi, Kodaly, Stravinski) şi-au aflat în gândirea muzicală a dirijorului „medium“-ul ideal.

„În galeria dirijorilor români, maestrul Emanuel Elenescu ocupă un loc special. Natura l-a înzestrat nu doar cu talent şi dragoste pentru muzică, ci şi cu bunătate, modestie, onestitate şi umor, toate aceste calităţi fiind în cazul domniei sale ieşite din comun“. Această observaţie aparţinând muzicologului Olga Dăescu fixează efigia unei personalităţi ce a devenit încă din timpul vieţii o legendă a radioului naţional.

O admirabilă mărturie a traiectului său existenţial şi artistic o constituie volumul *Mărturisirile unui senior al baghetei* (consemnate şi adnotate de Mihaela Fâşie Cudalbu).

Chiar şi după pensionarea sa – în 1977 – Emanuel Elenescu a continuat să dirijeze Orchestra Naţională Radio, o impresie copleşitoare lăsând – emoţional şi artistic – prestaţia sa din martie 2001 când a condus orchestra cu prilejul celei de-a 90-a aniversări. Acelaşi lucru se poate spune şi despre concertul susţinut în mai 2001 la Bacău, cu orchestra filarmonică locală, purtând numele celui care i-a deschis maestrului drumul spre împlinirea sa artistică la Radiodifuziune, compozitorul Mihail Jora.

F

FELIX Radu

Născut la 23 mai 1945 în oraşul Breaza, jud. Prahova. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română a Universităţii Bucureşti, promoţia 1972. Angajat prin repartiţie guvernamentală la Radiodifuziunea Română, Radu Felix (pseudonimul lui Vasile Butufei) şi-a desfăşurat activitatea publicistică până la dispariţia sa timpurie exclusiv în cadrul redacţiei emisiunilor culturale. S-a afirmat ca realizator echilibrat al emisiunilor **Lecturi la cerere, Viaţa cărţilor** şi **Revista literară radio** într-un moment de ofensivă ideologică brutală asupra culturii naţionale.

Ca scriitor, Radu Felix a debutat editorial cu *Memoria lirei* (Editura Militară – 1976), carte scrisă cu „lăncile frigului arzând în spate“. Două cicluri de versuri (*Biruit-au gândul şi fapta* şi *Anotimpul poeţilor*) depun mărturie despre inteligenţa cu care un poet de evidentă vocaţie a ştiut să fandeze, ocolind retorica agreată de oficialitate. Invocarea unor înalte spirite ale istoriei naţionale (Tudor Vladimirescu, Avram Iancu, Dimitrie Cantemir, Ştefan cel Mare) este făcută în chip decent, în afara exhortaţiei. Iată acest poem invocând „văleatul 1711“, tragic an în biografia politică a eruditului domn Cantemir: „La ţărm de soare trag inorogi/năvoadele de aur pline cu miere/năvală dau corbii stol după stol/cu aripe şchioape s-acopere cerul./Sublimă corvoadă de cântec latin/mai dăinuie încă/zidit în memoria lirei ascunse/sub geana de codru doinind îngânat,/în mâna-nviată pe fluier divin./ Cu zvon de moarte zarea se umple,/ inorogii sângeră lumină/din rănile adânci de sub fruntea/asemeni pieptul domniţelor/salbe de secoli cu chipuri de domn/Glăsuind mai mult trecătoare imperii/despre a noastră «nedezruptă continuaţie»/acolo unde şezum şi plânsem./ În singurătate/inorogul visează/o mare, rotundă cetate“. În 1984, Radu Felix va recidiva editorial ca poet prin *Râu cu cerb în frunte* (Editura Eminescu), carte ce-i confirmă descendenţa din Nicoale Labiş. Proza a fost şi ea abordată de acest autor cu evidente ambiţii epice. Romanele *Septembrie* (Editura Scrisul românesc, 1977), *Zăpada niciodată stinsă* (1979), *E târziu pe Steaua Polară* (1981) şi, mai ales, *Floarea de piatră* (acestea apărute, toate trei, la Editura Eminescu) vădesc însuşiri pe care autorul le va fi dezvoltat, probabil, într-un chip menit să-l individualizeze în peisajul prozei româneşti contemporane dacă un destin nemilos n-ar fi întrerupt viaţa acestui scriitor care avea capacitatea rară de a privi „timpul închis într-o fotografie“.

FERENCZ Zsuzsanna

S-a născut la 20 noiembrie 1947 la Cluj. A absolvit la universitatea din oraşul natal, Facultatea de Filologie, secţia maghiară-germană (1970). Între 1973-1990 a lucrat la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor pentru minorităţi (în limbile maghiară şi germană), ocupându-se prioritar de realizarea unor emisiuni culturale (**De vineri până vineri**), a unor reportaje şi interviuri cu personalităţi artistice.

Ferencz Zsuzsanna este membră a Uniunii Scriitorilor din România. A debutat editorial cu volumul de nuvele *Sok a fal* (*Sunt multe ziduri* – Editura pentru literatură, Bucureşti, 1969). În acelaşi an şi la aceeaşi editură, tipărea traducerea în limba maghiară a unui cunoscut roman de Arnold Hauser (*Îndoielnicul raport al lui Jakob Bühlmann –*

Jakab Bühlmann jelentése). Alte titluri: *Pillangó a volánon* (*Un fluture pe volan* – nuvele – Editura Dacia, 1978), *Ma, tegnap, tegnapelöt* (Azi, ieri, alaltăieri – roman, Editura Kriterion, 1982), *Szépjo utca* (Strada frumoasă – proză pentru copii, Editura Ion Creangă, 1985), *Szoba kiadó* (Cameră de închiriat – nuvele – Editura Kriterion, 1985). Cititorii români au la dispoziţie – în traducerea lui Gelu Păteanu – volumul de nuvele *Natură moartă cu mărunţiş*, apărut în anul 1981 la Editura Cartea Românească. O carte ce dezvăluie modul nonconformist de evaluare a realităţii de către această prozatoare cunoscută deopotrivă în Elveţia, Germania şi – evident – Ungaria, prin nuvelele şi povestirile sale. Romanul *Pöszi, a komuniste örömök lànya* (Pussy, amanta comunismului – Editura Scripta, 1996) denunţă cu luciditate ironică anomaliile unei „epoci de lumină“ marcând cu perfidie destine umane.

FETECĂU Adrian

Născut la 19 noiembrie 1957 în localitatea Scorţoasa, judeţul Buzău. Absolvent al Facultăţii de Tehnologia Construcţiilor de Maşini din cadrul Institutului Politehnic din Bucureşti – promoţia 1982. Din aprilie 1992 este redactor la Radiodifuziunea Română, secţia emisiunilor sportive. Sportul în care s-a specializat Adrian Fetecău (component, în afara programului redacţional al grupului de umor „Vouă“, unde interpretează de obicei rolul Reporterului şi căruia i-a închinat patetica evocare *VOUĂ – Acum 20 de ani*, Editura Nemira, 2002) – este boxul. Prezent la multe dintre competiţiile interne şi internaţionale de profil, a realizat zeci de transmisii în direct şi corespondenţe – contribuind la relansarea interesului public pentru un sport care s-a bucurat în urmă cu câteva decenii de o considerabilă atenţie. Dincolo de brutalitatea aparentă, boxul presupune importante componente ale forţei, inteligenţei şi ale onoarei sportive. Un admirabil deţinător al însuşirilor la vârf ale acestui sport l-a constituit pentru comentatorul sportiv Adrian Fetecău boxerul român Francisc Vaştag. Biografia pe care i-a consacrat-o (*Fenomenul Vaştag* – Editura Globus, 1994) este nu numai elogiul pertinent adus unei personalităţi reale, ci şi o „radiografie“ a unui sport pe care literatura şi filmul l-au avut deseori în centrul atenţiei lor. Împreună cu Viorel Sima a semnat în 2002 cartea *Doroftei cel Mare* (Editura Jurnalul), biografia sportivă a „unui adevărat gladiator“, eminentul campion mondial Leonard Doroftei.

FILIP Corneliu

Născut la 19 martie 1948 în localitatea Botoşana, jud. Botoşani. Absolvent al Facultăţii de Istorie (1971) şi al Facultăţii de Filosofie (1976) de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza“ din Iaşi. Doctor în istorie. Din 1972 lucrează la Radiodifuziunea Română în calitate de corespondent local (judeţul Botoşani), participant la realizarea unor emisiuni complexe ale redacţiei de actualităţi (**De la 1 la 3, Audienţa Radio** etc.). În 1991-1992 a fost corespondent SRR la Chişinău.

Editorial a debutat cu volumul *Secvenţe botoşănene* (Editura Sport-Turism, 1983). Au urmat reportajele din *Oameni şi pasiuni* şi *O maşină străbate lumea – ARO* (în colaborare). După 1990, beneficiind, ca orice cetăţean român, de deschiderea graniţelor,

a călătorit mult prin lume şi a valorificat cu mult sârg experienţa turistică dobândită în cărţi despre locuri îndepărtate. Reporterul judeţean de cândva a dobândit între timp deschidere planetară scriind cărţi utile sub aspectul informaţiei precum *Bun găsit, Japonia* (1994), *Pelerinaj 2000* (note de drum din Israel) sau *America sub spectrul terorismului* (în vizorul autorului nefiind, cum s-ar putea crede, doar SUA, ci şi vecinele sale de la nord şi sud, Canada şi Mexic, incluse sub acolada aceleiaşi îngrozitoare primejdii). Experienţele personale ale autorului fac obiectul unor cărţi de ficţiune: *Omul de la Soare-răsare* (roman, 2000) şi *Mesaje vesele de pe Corabia Nebunilor,* subintitulată *Amintiri dintr-un bloc de garsoniere* (po - vestiri umoristice, 2003).

Autor harnic, din câte se vede (bibliografia sa mai consemnează reportajele din *Pasiuni şi afaceri* şi notele de drum din *Un român în Israel*), Corneliu Filip este şi autorul unei teze de doctorat care – nu ne îndoim – s-ar putea să apară în librării mai devreme decât ne-am putea aştepta. Titlul acesteia: *Tratatul de la Varşovia şi România* ar putea s-o transforme în cea mai incitantă carte a autorului. Un capitol substanţial din această cercetare a apărut în revista „Dosarele Istoriei“ (1/2004).

FILIP Stelian

Născut la 18 septembrie 1924 în localitatea Moldoveni din fostul judeţ Romanaţi (actualmente în jud. Teleorman). Absolvent al Facultăţii de Filologie – Universitatea Bucureşti. Angajat la Radiodifuziunea Română în anul 1953, pe care o părăseşte după scurt timp. Revine în 1968 şi rămâne până la pensionarea sa forţată (în 1982) în redacţia emisiunilor teatrale şi de divertisment. Scenarii pentru emisiunea **Unda veselă**. A participat la competiţiile de profil organizate în cadrul fostei Organizaţii Internaţionale de Radio şi Televiziune OIRT (cu sediul la Praga) şi a obţinut mai multe premii.

Stelian Filip este autorul mai multor volume de versuri şi de proză umoristică. A publicat o piesă într-un act (*Necunoscutul Z. V.*) şi o culegere de versuri populare (C*olo-n larg de Bărăgan*). A debutat editorial în 1963 cu volumul de versuri pentru copii *Azi pitic, mâine voinic* (Editura Tineretului) urmat de *Rime sprinţare* (aceeaşi editură, 1968). Registrul poetic al autorului s-a diversificat din ce în ce mai mult, prin tipărirea unor volume de epigrame, fabule, parodii şi chiar rondeluri. Ele se află cuprinse în volumele: *Fabule dintr-un degetar* (Editura Ion Creangă, 1970), *Cartea cu zâmbete* şi *Minifabule* (Albatros, 1974), *Un buchet de epigrame* (Editura Litera, 1975), *Flori de cactus* (Albatros, 1977), *Parodii fără adresă* (Excelsior, 1998), *Oglinda cu multe feţe* (Editura Eminescu, 2001). În anul 1999 Editura Grai şi suflet – Cultura naţională i-a tipărit un elegant şi semnificativ *Triptic satiric,* recomandând dexteritatea prozodică a autorului în rondel, fabulă, parodie, ca şi umorul său bine distilat şi ironia acidă.

FILIPOIU Ion

Născut la 30 ianuarie 1940 în localitatea Zorleşti, judeţul Gorj. Absolvent al Facultăţii de Filologie de la Universitatea Bucureşti. Din 1967 şi până la pensionare (2003) a lucrat la Radiodifuziunea Română, cu sincope impuse de atitudinea sa nesupusă indicaţiilor de partid şi de stat. Redactor la Redacţia Actualităţi (1967-1969), secretar de emisie (1969-1970), redactor la Oficiul de Presă şi Tipărituri al RTVR (1970-1973), redactor la Direcţia Programe TV (1973-1977), secretar de redacţie la Fonoteca Radio (1983-1989). Atitudine curajoasă,

anticeauşistă încă din primele clipe ale despovărării Radioului de supravegherea oficială la 22 decembrie 1989. Din 1991 – redactor principal/realizator la Departamentul literatură–artă pe care îl părăseşte prin pensionarea sa, contestată de subiect prin vii proteste publice.

A realizat emisiuni precum: **Creanga de Aur, Ediţie radiofonică, Lectura de la miezul nopţii, Lecturi în premieră, Poezie românească, Revista revistelor culturale, Viaţa cărţilor**. A colaborat, de asemenea, la presa scrisă din România şi din afara fruntariilor (publicaţii în limba română din Cernăuţi, Chişinău, Montreal, New York).

Ion Filipoiu este autorul mai multor volume de versuri, proză şi reportaj. A debutat în anul 1974 cu volumul de poezii *Parabola fiului risipitor* (Editura Cartea Românească). Au urmat două cărţi, închinate cu filială iubire meleagului natal: *Legendele Zorleştilor* (proză populară fantastică – Editura Sport-Turism, 1976) şi *Satul cu nume de lumină* (reportaje – Editura Eminescu, 1978). Poemul *Prinţul* a apărut în 1994 la Editura Spicon din Târgu-Jiu.

Despre Ion Filipoiu au scris cu preţuire Cezar Baltag, Leonid Dimov şi Mihai Gafiţa, Ion Lotreanu, Laurenţiu Ulici şi Valeriu Râpeanu – importante nume ale literaturii române de azi. Fapt ce-i aşază scrisul sub garanţii greu contestabile.

FLOREA Anca

Născută la 9 noiembrie 1955 în oraşul Târnăveni, judeţul Mureş. Absolventă a Universităţii de Medicină şi Farmacie din Bucureşti (Facultatea de Stomatologie). Cursuri de jurnalism la Deutsche Welle (Köln, 1991). În perioada mai 1990 – martie 1996 a fost realizator de emisiuni la Radio România Actualităţi (colaborările cu SRR datează încă din 1978, la emisiunea **Student club**

a Programului III). Activitate jurnalistică la TVR Internaţional (1996) şi de PR (director de comunicare la Tofan-Grup între 1996-2001). În prezent este realizator-coordonator la Departamentul de producţie editorială al SRR şi membru în Consiliul de Administraţie al instituţiei. Asumarea unor responsabilităţi jurnalistice şi extrajurnalistice (acţiuni umanitare în Basarabia şi Bucovina de Nord, ca şi în cuprinsul „Asociaţiei Femeilor Balcanice") reprezintă expresia spiritului efervescent al acestei „siluete" inconfundabile a presei noastre postdecembriste. Pentru ascultătorii posturilor noastre de Radio, Anca Florea (nume în acte: Ancuţa-Doina Florea) rămâne în primul rând corespondentul (patetic şi lucid) totodată din spaţiul Republicii Moldova (dec. 1993 – martie 1994), al lagărelor de refugiaţi din fosta Iugoslavie (nov. 1994) şi, mai nou, autoare a emisiunii **Duminica vedetelor**. Pentru talentul ei gazetăresc a fost distinsă cu Premiul „Galaxia Radio" – acordat de SRR pentru „revista presei" (1992), cu Premiul „Pamfil Şeicaru", acordat de Societatea Ziariştilor din România, ş.a.

Anca Florea este autoarea volumelor de publicistică *Înapoi în Basarabia* (Editura Cartea Românească, 1994), cuprinzând comentarii politice şi relatări din timpul „iernii sale" de la Chişinău şi *Păstraţi România întreagă* (Editura Viitorul Românesc, 1996) care grupează sinteze şi comentarii politice pline de nerv.

În 1998 a fost prezentă în librării cu o carte al cărui titlu exprimă cel mai deplin viziunea despre lume a acestei jurnaliste, capabilă să gloseze cu dezinvoltură pe registrele – atât de diferite – ale existenţei moderne. Este vorba de *Perechea mea din cer – toate poveştile sunt de dragoste, de război sau degeaba…*

FLORESCU Nicolae

Născut la 12 octombrie 1942 la Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Filologie de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza“ din Iaşi. Doctor în litere, în prezent cercetător ştiinţific principal gr. I la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu“ al Academiei Române şi redactor-şef al publicaţiei „Jurnalul literar“.

În septembrie 1966 Nicolae Florescu era angajat – prin repartiţie guvernamentală – la Radiodifuziunea Română. Până la 16 noiembrie 1970 – când a fost destituit în mod abuziv „pentru slabă pregătire politică“ – a realizat mai multe emisiuni săptămânale, precum: **Matineu literar** (prezentarea actualităţii culturale româneşti), **Acasă la...** (convorbiri cu personalităţi ale momentului), **Manuscris radiofonic** (prima încercare de valorificare sistematică a arhivei scrise interbelice a Societăţii Române de Radiodifuziune), **Saeculum** (cronică a ideilor literare româneşti şi universale), **Odă limbii române** (dedicată cultivării valorilor lingvistice şi stilistice ale literaturii române) şi **Lecturi în premieră** (destinată să prezinte printr-o lectură comentată critic actualitatea editorială naţională).

Intransigenţa morală şi soliditatea intelectuală a autorului l-au făcut indezirabil culturnicilor vremii, astfel încât, prin decizia admnistrativă amintită, Nicolae Florescu a fost nevoit să părăsească instituţia. Se va întoarce, în calitate de colaborator, după 1990, când, alături de soţia sa, Ileana Corbea, va realiza zeci de emisiuni consacrate valorilor literare ale exilului. Din păcate, nici în noile contexte istorice acribia şi erudiţia istoricului literar nu vor fi preţuite cum se cuvine. Personalitate de relief a cercetării în domeniul istoriei literare, Nicolae Florescu a debutat editorial cu volume de publicistică ce se circumscriu domeniului său favorit. Împreună cu Ileana Corbea a tipărit între 1971 şi 1983 trei volume de *Biografii posibile* cuprinzând mărturii cuprinzătoare ale unor importanţi actanţi ai vieţii noastre culturale. După 1989 cuplul Florescu–Corbea va reveni asupra genului prin *Resemnarea cavalerilor* (2002) şi *Convorbiri prin timp* (2003) disponibilizând către cititori o informaţie culturală bogată, altminteri inaccesibilă.

Nicolae Florescu mai este autorul volumului *Profitabila condiţie,* definit drept „roman al aventurilor secrete“ (1983), al unor *Itinerarii mirabile* propunând, din perspectiva unui Gilbert Durand, câteva esenţiale „proiecţii ale imaginarului“ (1991) şi al unei *Istoriografii a literaturii române vechi* (1996) ce-l aşează în descendenţa nobilă a unui Nicolae Cartojan, istoricul literar pe care-l va cinsti de altfel în cercetarea-eseu *Nicolae Cartojan regăsind calea spre Padova* (2001). Tendinţele de modernizare ale literaturii române interbelice sunt analizate pertinent în *Divagaţiuni cu Anton Holban* (2001), iar masive reevaluări critice ale literaturii exilului sunt cuprinse în volumele *Întoarcerea proscrişilor* şi *Noi, cei din pădure.* De altfel, Nicolae Florescu este cel mai consecvent cercetător al valorilor afirmate în ultimele şase decenii în afara frontierelor ţării, în contextele politice abjecte, bine ştiute azi. În Editura „Jurnalul literar“ Domnia Sa a tipărit multe texte esenţiale ale exilului românesc, descoperite nu o dată în arhive de familie sau în dosarele unor fundaţii ale emigraţiei politice româneşti. Istoric literar neobosit şi – mai ales – competent, Nicolae Florescu s-a dovedit primul – şi deocamdată unicul – cărturar preocupat de restituirea sistematică, şi pe cât posibil integrală, a unor valori intens boicotate, timp de decenii, de autorităţile de la Bucureşti. Asumându-şi el însuşi condiţia unui exil interior după alungarea sa de la Radio din 1970, Nicolae Florescu se află în deplină consonanţă cu scriitorii pe care îi reaşează la locul cuvenit în istoria literară naţională, ca pe o reparaţie tardivă şi necesară a unui destin istoric brutal.

FRUNZĂ Victor

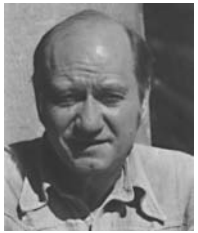

Născut la 8 iunie 1935 în localitatea Dumitreşti, judeţul Buzău. Absolvent al Facultăţii de Ziaristică de la Universitatea „Lomonosov“ din Moscova (1958). Timp de 13 ani (1958-1971) este redactor la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor culturale. Între 1971-1978 este profesor la Facultatea de Ziaristică a Academiei de Studii Politice „Ştefan Gheorghiu“. Pregătit – prin întreaga sa instrucţie universitară – să apere idealurile comunismului, Victor Frunză intră în conflict deschis cu sistemul în urma publicării unei scrisori-manifest în influentul ziar german „Frankfurter Allgemeine Zeitung“, difuzată şi de agenţia de presă Reuters. Poziţia sa critică la adresa politicii Partidului Comunist Român şi a Secretarului General al acestuia, Nicolae Ceauşescu, îi atrage un şir de persecuţii, fiind silit să se expatrieze. Stabilit în Danemarca, Victor Frunză devine colaborator al postului de radio Europa Liberă, de unde continuă contestarea sistemului comunist. Întemeiază în 1982 la Aarhus – oraşul său de reşedinţă – Editura Nord, devenită din 1989 Editura Victor Frunză. În 1985 înfiinţează revista „Alergătorul de Maraton“ în care sunt studiate aspecte esenţiale ale anacronismului politic reprezentat de comunism şi unde autorul publică eseuri şi chiar o „tragedie comică“ (*Marea gară nouă* – în nr. 4/1988) închinată denunţării aceluiaşi fenomen.

Meritorie – din punct de vedere cultural – este iniţiativa publicării în anul centenarului morţii lui Mihai Eminescu a unei ediţii bibliofile a operei lirice a acestuia, destinată exilului românesc.

Victor Frunză a debutat editorial cu volumul de versuri *Globul din stânga* (1968) şi a continuat cu povestiri pentru copii (*Se caută un balaur* – 1970). Schiţele şi nuvelele din *Privegheaţi lângă privighetori* (1971) dezvăluie aplicaţii epice, iar volumul *Muzeu sentimental* (1972) aptitudini reportericeşti prilejuite de pelerinajul autorului prin diverse muzee săteşti şi case memoriale.

Activitatea din exil a lui Victor Frunză e marcată de atitudini politice (*Pentru drepturile omului în România* – 1982 – carte ce reuneşte eseuri şi documente revelatoare) dar şi de preocupări literare (*Liturghia la noi. Romanul unei crime* – 1983) ori istoriografice. Cele două volume ale *Istoriei Partidului Comunist Român* (Aarhus – 1984) constituie prima încercare de denunţare sistematică a abuzurilor şi crimelor care au stat la baza preluării puterii de o formaţie politică ce avea să promoveze fără jenă „terorismul de stat“.

După 1990, scriitorul se înapoiază în România, dedicându-se prioritar activităţii de editor.

FURTUNĂ Horia

Născut la 21 iunie 1888 la Focşani. Decedat la 8 martie 1952 în Bucureşti. Studii de drept şi doctorat în ştiinţele juridice la Paris. Între 1934-1948 a fost directorul serviciului teatral al Radiodifuziunii. Încă din 1928 desfăşura o intensă activitate publicistică la SRR, fiind deci unul dintre fondatorii instituţiei. În emisiunea inaugurală a postului naţional de radio din după-amiaza zilei de 1 noiembrie 1928 a dat glas preţuirii sale faţă de „sufletul nou“ al radiodifuziunii. A rostit de la microfon versuri pentru copii, a ţinut conferinţe despre poezia populară în opera lui Eminescu şi Coşbuc, şi a insistat asupra originalităţii folclorului nostru (obiceiuri de iarnă, doine şi cântece haiduceşti etc.). A prezentat ascultătorilor începuturile teatrului românesc,

dar şi dramaturgia lui Vasile Alecsandri. Bun cunoscător al culturii franceze, a conferenţiat despre *Spiritul lui Sacha Guitry* şi despre *Proza şi teatrul lui Jean Giraudoux*. Registrul preocupărilor sale era, de altfel, foarte amplu. De la „călătorii sentimentale“ şi note de drum despre Madrid la „artă şi gastronomie“, de la valenţele umorului la Mark Twain la eseuri „despre plictiseală“, sau, de la „gluma ţărănească“ la Al. Odobescu şi de la „doina apelor şi a luncilor“ la figura tragică a lui Avram Iancu.

Unele conferinţe, precum cea despre Anna de Noailles, prinţesă Brâncoveanu, ţinută la Radio în ziua de 8 aprilie 1931 (la ora 18.15) avea să fie dezvoltată în volumaşul *Contesa de Noailles* (1933). Dar şi prezenţa editorială a lui Horia Furtună a fost marcată de acelaşi „ambitus“ generos, de la lucrări de jurisprudenţă (*Du recours de l'assureur contre les tiers responsables de la réalisation du risque dans le contrat d'assurance,* 1915, teza sa de doctorat) la cele de factură economică (*Spre politică financiară,* 1921) şi chiar de etică socială (*Criza morală a timpului de faţă*, 1921). Apoi, de la monografii (*I. C. Brătianu,* 1921), la evaluări istorice (*Războiul de neatârnare*, 1927).

Beletristica prezintă şi ea o anume diversitate. Povestea lirică în 4 acte *Făt-Frumos* (1924) ţine de feeria dramatică, situându-se între *Cocoşul negru* al lui V. Eftimiu şi *Chantecler* de Edmond Rostand, dramaturgul francez pe care-l cunoscuse în timpul studiilor sale pariziene şi pe care avea să-l evoce la microfonul radioului (*Souvenirs inédits sur Edmond Rostand* – în programul de seară din 1 aprilie 1930).

În schimb, *Păcală* (1927) e mai degrabă o farsă populară, plină de umor şi învăţăminte.

Anii petrecuţi în Franţa vor fi evocaţi în *Iubita din Paris* (1934) cu suficientă emoţie pentru a se crea cititorului impresia că are de-a face – măcar parţial – cu o scriere autobiografică.

În 1967, istoricul literar Dumitru Micu a avut binevenita iniţiativă de a publica antologia *Balada lunii*, recuperând o parte din literatura – plină de lirism – a lui Horia Furtună. Utile precizări, la finalul cărţii, aducea Eugeniu Speranţia, poet şi estetician născut în acelaşi an (1888) cu Horia Furtună şi care semna – concomitent cu apariţia antologiei congenerului – volumul *Amintiri din lumea literară,* unde era recompusă epoca în care personalitatea lui Horia Furtună se impusese drept una dintre cele mai energice şi mai elevate.

G

GEORGESCU Adrian

Născut la 4 decembrie 1952 la Piteşti. Din 1972 lucrează la Radiodifuziunea Română, direcţia formaţiilor muzicale ca funcţionar. A colaborat intens la emisiunile muzicale redactate de compozitorul şi muzicologul Doru Popovici cu materiale publicistice de actualitate (convorbiri cu personalităţi precum Edgar Papu, Emanoil Elenescu, Anatol Vieru, Aurel Stroe, Iosif Conta, Ana Blandiana) şi la emisiunile redacţiei culturale. Debut literar în anul 1968 (revista „Amfiteatru“) cu poezii. Recenzii muzicale şi literare în revistele „Luceafărul“ şi „Viaţa studenţească“. În ianuarie 1990 editează revista „Viaţa“ în paginile căreia publică o povestire amplă (*O revoluţie*) şi mai multe „pamflete tragice“. Concomitent, este prezent în **Revista Literară Radio** redactată de Liviu Grăsoiu cu „pagini de jurnal“.

Debut editorial în 2002, cu romanul *Rebutarea omenirii*, urmat în 2003 de *Uleiul din candelă* (ambele publicate la editura Amurg sentimental condusă de poetul Ion Machidon, editură ce-l va include în mai multe antologii: *Nemărginitele poteci*, *Devastarea zilelor* şi *Sentimentali prin metafore*).

Proza lui Adrian Georgescu se distinge prin fiorul ei metafizic lipsit de ostentaţie şi printr-o evidentă „cinematografibilitate“. Calitaţi prezente şi în romanul *Căpăţâna unei păsări de apă* ori în volumul de povestiri *Crime* – apărute în 2004 la aceeaşi casă de editură („Amurg sentimental“). Scrise „la cald“, în primele luni de după decembrie 1989, prozele surprind momentele de factură istorică de atunci („libertatea tremură trupuri şi înjeluiri şi pizmele şi criza morală când nimeni nu mai e nimeni“ – va scrie el în povestirea *Fantoma unui Crăciun trecut,* angajând în desfăşurarea eposului virtuţile lirice şi eseistice ale personalităţii sale creatoare).

E cert că un cineast aflat în căutarea unor subiecte dramatice poate găsi în Adrian Georgescu un scenarist ideal. Proza sa (romane şi povestiri) pare a fi scrisă cu gândul la iminenta-i proiectare pe un ecran uriaş al suferinţelor omeneşti.

GEORGESCU Silviu

Născut la 13 septembrie 1915 la Craiova. Absolvent al Şcolii de Literatură „Mihai Eminescu“ (1952). A lucrat la Radiodifuziunea Română, în redacţia emisiunilor de divertisment, semnând numeroase scenarii difuzate în cuprinsul **Undei vesele** şi a altor emisiuni de profil. Spirit bonom, degajând o vizibilă cordialitate, a lăsat o admirabilă imagine în amintirea colegilor.

Comedia *Colivia cu sticleţi* (1953) i-a adus o anume notorietate. Tot ce a scris se încadrează în acest gen agreabil, fie că e vorba de scenariile sale radiofonice (*Pachetul albastru, Musafiri la Drăgănele*) sau de prozele umoristice din volumul *Cine a pierdut o verighetă?* (semnat împreună cu Nicuţă Tănase, fostul său coleg de la Şcoala de Literatură).

A decedat la Bucureşti, în anul 1996.

GHECIU Radu

Născut la 12 martie 1932 la Bucureşti. Decedat la 21 august 2003 în oraşul natal. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română a Universităţii Bucureşti. Studiile muzicale făcute în particular cu tatăl său, preţuitul compozitor Diamandi Gheciu i-au permis accesul la o carieră profesională de durată în domeniu. A fost redactor şi redactor-şef adjunct la Radio şi la Televiziune, lucrând în domeniul emisiunilor muzicale şi de varietăţi. Membru al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor, devine în anul 1982 director adjunct la Filarmonica „George Enescu“. În 1990 – director adjunct la Artexim, apoi (1991) consilier la Ministerul Culturii şi director adjunct la Opera Română. După pensionare (1993) se consacră activităţii politice în cadrul Partidului Social Democrat Român.

Activitatea desfăşurată la Radio de Radu Gheciu este cuprinsă în sute de studii şi cronici muzicale găzduite de emisiunile de profil.

Muzicolog distins şi distinct în cadrul breslei, Radu Gheciu este şi autorul unor volume de istorie şi analiză muzicală. Monografiile consacrate lui *Manuel De Falla* (1962) şi lui *Wolfgang Amadeus Mozart* (1970) oferă o informaţie bogată despre viaţa şi creaţia celor doi muzicieni. Un volum intitulat *Mit şi Epopee* este închinat compozitorului român Gheorghe Dumitrescu. În 1990 publică *Melpomene, Erato, Euterpe* – sinteză a gândirii sale muzicologice, răsplătită cu Premiul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor pe anul respectiv. Amintirea lui Radu Gheciu rămâne binecuvântată de muzele invocate în titlul acestei cărţi dar şi de oamenii ce s-au bucurat de prezenţa sa intelectuală, cu adevărat remarcabilă.

GHIDOVEANU Ştefan

Născut la 19 aprilie 1955 la Bârlad, jud. Vaslui. Absolvent al Facultăţii de Comerţ a Academiei de Studii Economice din Bucureşti – promoţia 1979. Din 1990 lucrează la Radiodifuziunea Română, iniţial în redacţia Programului III (unde colaborase încă din 1983) şi – ulterior – în redacţia literatură-arte. Autor al emisiunilor **Exploratorii zilei de mâine** (preluată în 1990 de la Dan Ursuleanu), **Clubul detectivilor** (din 1997), **Raliu de vacanţă** etc. Este principalul propagator al literaturii SF prin mijlocirea undelor hertziene. Activitatea sa în domeniu a fost recunoscută pe plan naţional cu prilejul diverselor reuniuni consacrate literaturii de anticipaţie. A publicat studii şi eseuri despre SF în diverse almanahuri de profil, unele avându-l chiar ca redactor-responsabil. În 1990 a editat împreună cu Alexandru Mironov antologiile *Cronici microelectronice* şi *Cronici metagalactice* la Editura Tehnică şi a colaborat intens cu editurile interesate privitor la acest gen de literatură (RAO, Nemira, Infotronic – Focşani etc.).

A tradus (singur sau în colaborare) romane şi culegeri de povestiri. *Vânătorul de recompense* şi *Ubik* îl au ca autor pe Philip K. Dick, a cărui biografie (*Eu sunt viu, voi sunteţi morţi* semnată de Emmanuel Carrère) a apărut tot prin osârdia lui Şt. Ghidoveanu & Co. A mai pus la dispoziţia celor interesaţi: *Nemuritorul* de Roger Zelazny, *Oraşul ca un joc de şah* de John Brunner, *Gambitul stelelor* şi *Legea talionului* de Gérard Klein. Un *thriller*, precum *Un sărut înainte de moarte* de Ira Levin face cumva notă aparte în preocupările susţinute de impunere a literaturii SF în România. O literatură pe care Ştefan Ghidoveanu o slujeşte cu admirabil devotament, renunţând de multe ori la afirmarea vocaţiei sale de autor pentru a se concentra asupra celorlalte valori, aidoma unui agent de bursă trăind din plin

emoţia tranzacţiilor la care ia parte, fără a se gândi la miracolul propriei sale îmbogăţiri...

GHIDRIGAN George

Născut la 18 aprilie 1943 în localitatea Lipeani, judeţul Hotin (actualmente Republica Moldova). Absolvent al Academiei de Studii Economice Bucureşti. În anul 1977 devine redactor principal (ulterior realizator de emisiuni) la Radioteleviziunea Română. Autor al unor ediţii **Viaţa satului**, radio - program de prezentare a realităţilor rurale şi a problemelor agriculturii româneşti. În emisiunea **Oameni şi fapte** a înfăţişat ascultătorilor personalităţi ale satului românesc şi experienţa profesională şi umană a acestora. Nu numai aspectele pozitive ale realităţii agricole româneşti au făcut subiectul emisiunilor sale. În **Faţă în faţă** a dezvăluit multe „afaceri necurate“ ce duc la prosperitatea unora în detrimentul altora, mult mai numeroşi, iar **Tără - şenia săptămânii** a vădit însuşirile de pamfletar ale autorului.

Ca scriitor, George Ghidrigan a debutat în 1973 cu volumul de schiţe şi nuvele *Mişcare browniană* (Editura Eminescu), care a stârnit la momentul potrivit un viu interes datorită atitudinii curajoase a autorului în investigarea „amănuntului“ social. A urmat romanul *Evadare din pustiu* (Edi - tura Albatros, 1975), mai puţin comentat decât cartea de debut – după care a urmat – cu excepţia publicării unei piese de teatru în tiparniţa Institutului de Etnografie şi Folclor (*Fericirea nu vine singură,* 1978) şi a unui roman (*Dragoste la lumina zilei,* Ed. Cartea Românească, 1989) – o pauză de creaţie care avea să-l scoată pe George Ghidrigan din topul speranţelor prozei româneşti contemporane în care îl plasase *Mişcarea browniană*. O revenire a sa nu este însă imposibilă, date fiind resursele epice evidente din primele sale volu - me. Oricum, romanul în manuscris *Inchiziţia în carnaval* îşi aşteaptă editorul.

GHIŢĂ-TEODORESCU Viorica

Născută la 12 ianuarie 1934 la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Limbi Slave – Universitatea Bucureşti, promoţia 1964. După terminarea studiilor universitare a lucrat la Radiodifuziunea Română în redacţia emisiunilor de Actualităţi.

Debutul s-a produs – ca reporter – în 1964, la emisiunea **De toate pentru toţi**. Chiar dacă de-a lungul anilor, a fost şi prezentatoare a unor emisiuni de mare succes în epocă, precum **Orele serii,** Viorica Ghiţă-Teodorescu s-a impus în primul rând ca reporter, mai exact ca reporter al evenimentului cultural. Sute, poate mii de fapte extraordinare ne-au fost aduse la cunoştinţă de vocea sobră, mereu egală, a acestei profesioniste de cursă lungă a radioului, continuând şi după pensionarea sa, în 1996, să-şi informeze prompt şi calificat ascultătorii. Sute, poate mii de actori, scriitori, pictori şi manageri culturali, s-au aflat în aceste patru decenii în dialog cu neobositul reporter al radioului. Multe din aceste personalităţi ale artelor româneşti sunt de mult timp amintiri. Mărturiile lor pot recompune miracolul unor vieţi şi al unor înalte credinţe. Spre deosebire de alţi confraţi ai săi, convinşi de genialitatea proprie şi care şi-au valorificat din plin producţia radiofonică înscriind-o în pagini de carte – de multe ori perisabile –, Viorica Ghiţă Teodorescu şi-a urmat drumul cu o pilduitoare modestie, ţintind exclusiv ascultătorul de radio, căruia s-a străduit să-i ofere prilejul de a se afla – pentru un minut sau un ceas – alături de maeştrii iubiţi şi respectaţi ai artei. S-ar putea ca aceste mărturii destinate eternului să poată fi recuperate editorial. Deocamdată, din miile

de ore înregistrate de neobositul reporter avem la îndemână doar un mic volum de interviuri cinstind memoria marii actriţe care a fost Leopoldina Bălănuţă. Intitulată *Şoapte şi lacrimi*, cartea a apărut în anul 1999 la Editura „Casa Radio“.

GOGA Mircea Liviu

Născut la 9 decembrie 1958. Absolvent al Facultăţii de Electrotehnică din Craiova. Din martie 1980 lucrează la Studioul de Radio din Craiova, realizând emisiuni de reportaj (cele mai multe inspirate din realităţile contradictorii ale Văii Jiului – într-un moment de dureroasă tranziţie pentru zonă), dar şi programe cu implicare ştiinţifică (**La frontierele cunoaşterii**), ori de literatură ştiinţifico-fantastică (**Galaxia SF**).

Mircea Goga este autorul unui roman (*Trimis extraordinar*), al unui volum de versuri, (*Jumătate vidros*) şi al altuia, de povestiri, (*Crucea Sudului*).

GOŢIU Mihai

Născut la 6 decembrie 1973 în localitatea Ilia, judeţul Hunedoara. Mihai-Remus Goţiu a absolvit Facultatea de Drept şi Facultatea de Jurnalism – Universitatea „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca. În 1994 debutează la Radio Cluj, participând ca mulţi dintre colegii săi la elaborarea unor emisiuni de cultură, sport şi divertisment. Realizează transmisiuni multiplex cu celelalte studiouri teritoriale (**Radio-circuit, De 10 ori România**) şi „leagă“ oraşele Transilvaniei prin **Radio-conexiuni**. Comentarii sportive (fotbal, handbal, baschet). Preocupările sale jurnalistice atât de diverse îl apropie de regretatul său coleg Radu Săplăcan, posesor al unui impresionant registru radiofonic.

De acesta îl apropie însă şi preocuparea esenţială pentru literatură. Mihai Goţiu este autorul unor volume ce se înscriu în noua vibraţie literară „douămiistă“. Cartea de debut *Povestea unui poem discursiv* (Editura Paralela 45 – Piteşti, 2000) avea să cunoască o a doua ediţie trei ani mai târziu (Editura Tritonic – Transilvania, Cluj, 2003), lucru destul de rar întâlnit în cazul unor volume de versuri, fie ele chiar de succes. Proza din *Senzaţionala evadare a lui Mihai Goţiu povestită chiar de el* (Editura Tritonic – Bucureşti, 2002) ne poate duce cu gândul la dilatarea eului auctorial al unui Vladimir Maiakovski care, în perioada sa cubo-futuristă de dinaintea primului război mondial publica volume precum *Eu* şi *Vladimir Maiakovski* (ambele din 1913) – surclasând egotismul stendhalian. Poezia i-a adus lui Mihai Goţiu câteva distincţii (Premiul „Marian Papahagi“, 2001, premiul „Ion Iuga“ – Sighetul Marmaţiei –, ambele pentru debut în volum, ca şi Premiul Uniunii Scriitorilor din România la Festivalul Internaţional de poezie „Europa – km. 0“ de la Sighet, 2001). Proza – publicată în reviste: „Tribuna“, „Echinox“, „Steaua“, ş.a. – a fost şi ea răsplătită la concursul naţional „Orfeu“ (1999) şi la Saloanele „Liviu Rebreanu“ de la Bistriţa (2002).

GRAUR FLORESCU Gheorghe

Născut la 1 iulie 1934 la Sfântu-Gheorghe, judeţul Covasna. Absolvent al Facultăţii de Istorie – Universitatea Bucureşti. Din

1967 lucrează la Radiodifuziunea Română, coordonator al secţiei interne de la Radio România Internaţional. Realizator al emisiunii **România pitorească**, destinată ascultătorilor din străinătate şi al rubricii **File de istorie**. În 1972 a iniţiat primele transmisiuni radiofonice în direct de la Radio Vacanţa din staţiunile litoralului. Redactor-şef al postului de radio estival amintit.

Gheorghe Graur Florescu este autorul unor cărţi de reportaj precum *Pe firul Oltului* şi *Popasuri în împrejurimile Bucureştilor* şi al unor ghiduri de turism extern (*Viena*, *Elveţia*). Împreună cu colegul său, Octavian Iordăchescu (mult timp realizator de emisiuni pentru tineret la Programul III) a publicat în anul 1977 la Editura Sport-Turism, volumul *Aici Radio Vacanţa*, consacrat primului deceniu din existenţa îndrăgitului post estival de pe familiara frecvenţă de 1457 kilohertzi şi care a constituit pentru mulţi oaspeţi ai litoralului românesc un reper important al informaţiei şi al *loisir*-ului.

GRĂSOIU Liviu

Născut la 26 mai 1943 la Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Limbă şi Literatură Română – Universitatea Bucureşti, promoţia 1968. Studii post-universitare de jurnalism. Bursier al Guvernului Republicii Franceze – cu stagiu de formare la Radio France (1991).

Angajat prin repartiţie guvernamentală la Radioteleviziunea Română. Între 1968-1985 este redactor de actualităţi TV şi realizator de emisiuni culturale. Din 1985 lucrează la Radio, în redacţia emisiunilor culturale. Între 1990-1996 este redactor-şef al redacţiei, după 1996 – redactor-şef adjunct. A promovat emisiuni noi şi a reconfigurat redacţia, antrenând un nou eşalon de redactori şi realizatori. În paralel cu activitatea organizatorică a fost realizatorul unor emisiuni de ţinută: **Scriitori la microfon, Revista literară radio**.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din România. Autor al unui impresionant număr de cronici şi comentarii, publicate în importante reviste culturale („Luceafărul“, „Viaţa românească“, „Steaua“, „Tribuna“, „Ateneu“ etc.) şi al unor studii de istorie literară. A debutat editorial cu *Poezia lui Vasile Voiculescu* (Editura Dacia, 1977), cercetare de referinţă a liricii unui autor asupra căruia încă planau în epocă suspiciunile oficialităţilor. Acceptat la un moment dat de acestea ca poet al iubirii (*Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară de V. Voiculescu*, 1964), scriitorului i se oculta sistematic dimensiunea mistică. „Prin mijlocirea îngerilor, omul se pune în legătură cu Dumnezeu în chipul unei voluptăţi de a fi risipit, strivit de factorul divin“ – observase cândva G. Călinescu şi tocmai această vibraţie a ortodoxiei angaja mefienţa diriguitorilor atei ai culturii. Liviu Grăsoiu are meritul de a fi interceptat integritatea poeziei voiculesciene ca reflex al unei îndelung exersate spiritualităţi.

Domnia Sa este şi editorul avizat al acestei poezii, în care tradiţionalismul intersectează fericit modernitatea. Volumul *V. Voiculescu – Poezii* apărut în 1983 la Editura Minerva, în populara colecţie „Biblioteca pentru toţi“ (ediţie îngrijită, prefaţă şi tabel bibliografic de Liviu Grăsoiu) a reprezentat victoria criticului în recuperarea pentru publicul larg a liricii unui autor supus, timp îndelung, rigorilor cenzurii. O ediţie restrânsă – *Poezii alese* – din opera voiculesciană a apărut în 1995 la Editura Vremea cu ţinta fixată asupra noilor generaţii de cititori.

Liviu Grăsoiu şi-a mai concentrat atenţia asupra unor autori care, deşi foarte populari în timpul vieţii, au cunoscut un nemeritat con de umbră în postumitate. E vorba de Şt. O. Iosif şi de G. Topîrceanu. Cel dintâi este analizat pertinent în *Şt. O. Iosif – doinirea ca vocaţie şi destin* (Editura Albatros, 1985) prin relevarea unor constante ale operei ce-l pot absolvi pe subiect de eticheta „gamei minore“. Nu altfel se întâmplă cu lucrurile şi în cazul autorului *Baladelor vesele şi triste*, deţinător cândva al unui

record de simpatii şi ieşit uşor-uşor din topul preferinţelor de lectură. În *George Topîrceanu – chiriaşul grăbit al literaturii* (Editura Crater, 1999) Liviu Grăsoiu reconsideră – din perspectiva criticii moderne – un autor ce are (după opinia aceluiaşi G. Călinescu) „fiorul solitudinii, sentimentul solemn al geologicului, verificabile chiar în poeziile cu uşor aspect umoristic“. Judecăţile lui Liviu Grăsoiu, precise şi nelipsite chiar de solemnitate, au efectul unui veritabil „recurs în anulare“ a unor mai vechi sentinţe de condamnare la uitare a celor doi autori. Ei au fost reevaluaţi la sfârşitul secolului în care şi-au trăit efemera clipă de glorie, de demersul unui cercetător sobru şi avizat care înţelege să practice critica şi istoria literară ca pe o veritabilă magistratură.

În anul 2002, Liviu Grăsoiu fost distins cu diploma de excelenţă pentru jurnalism cultural (2002) de către Uniunea Scriitorilor din România.

GRECEANU Adela

Născută la 16 mai 1975 la Sibiu. Absolventă a Facultăţii de Jurnalistică – Universitatea „Lucian Blaga“ din oraşul natal.

Din anul 2000 lucrează la Radiodifuziunea Română, redacţia literatură-arte ca redactor al unor emisiuni culturale – înregistrate şi în direct precum **Revista literară Radio**; **Viaţa cărţilor; Tentaţii culturale; Starea culturii; Cărţi, idei, manuscrise**.

A realizat interviuri cu scriitori şi alţi oameni de cultură, anchete, recenzii şi reportaje.

Este – până în acest moment – autoarea a două volume care au individualizat-o în cuprinsul generaţiei sale, afirmată la cumpăna celor două milenii. Cel dintâi se cheamă – aproape provocator – post-modern – *Titlul volumului meu, care mă preocupă atât de mult* (Editura Eminescu, 1998) şi pune în circulaţie o poezie aflată la incidenţa sensibilităţii cu agresiunea civilizaţiei tehnice. Cel de-al doilea (evocând titlul unui film din anii ’90 al lui Andrzej Wajda – *Panna Nikt*, Domnişoara Nimeni) se intitulează *Domnişoara Cvasi* (Editura Vinea, 2001).

În acest caz, avem de-a face cu o proză poematică („precum cleiul de pe scoarţa copacilor, care se prelinge peste insecte şi le conservă milioane de ani, ziua a surprins tot felul de umbre, de reliefuri pe care nu le-aş fi văzut niciodată. E ca-ntr-o fotografie. Una care mă cuprinde“), proză ce ne aminteşte *Mic jurnal de fericire perfectă* al lui Ilarie Voronca, în care „omul îşi face o celulă în el însuşi şi întoarce cheia de două ori“.

Lipsită de retorism şi manifestându-şi continuu ductilitatea, literatura Adelei Greceanu (pseudonimul literar al Adelei-Maria Duţu) recompune spectacolul unei existenţe care poate fi aşezat sub semnul unor celebre vorbe aparţinând lui Paul Eluard: „Le pain est plus utile que la poésie. Mais l’amour, au sens complet, humain, du mot, l’amour-passion n’est pas plus utile que la poésie“ (Pâinea e mai de folos decât poezia. Dar dragostea, în sensul deplin, omenesc, al cuvântului, dragostea-flacără nu e mai de folos decât poezia...).

GRIGORE Gheorghe

Născut la 18 noiembrie 1932 în localitatea Siliştea, judeţul Argeş. Absolvent al Facultăţii de Electronică şi Telecomunicaţii din cadrul Institutului Politehnic Bucureşti, promoţia 1958. Între 1958-1997 a lucrat la Radiodifuziunea Română ca inginer, şef al serviciului emisie (1962-1991) şi şef al biroului radiorecepţie (1991-1997). A desfăşurat o intensă activitate de inventator (dispozitiv pentru măsurat cuplul la motoare, 1959, grup tehnic

pentru dirijarea programelor stereo, 1971 etc.). A susţinut comunicări în cadrul reuniunilor OIRT despre cercetările româneşti în domeniul stereofoniei şi despre măsurarea automată a parametrilor staţiilor de radiodifuziune în timpul difuzării programelor. Autor al multor articole apărute în publicaţii de specialitate şi al volumelor *Stereofonia* (Editura Tehnică, 1991) şi *Radioreceptoare moderne* (Editura Tehnică, 1998).

GRIGORESCU Ioan

Născut la 20 octombrie 1930 la Ploieşti. Absolvent al Institutului de Literatură „Maxim Gorki" din Moscova. Între 1966-1970 a deţinut funcţia de vicepreşedinte al Radioteleviziunii Române.

Primele sale cărţi se revendică din „experienţa sovietică" a autorului. *Scrisoare din Moscova* (1954) şi *Învinsul Terek* (1956) adună impresii dintr-o ţară, aflată după cel de-al doilea război mondial, într-o vizibilă ascensiune, neascunzându-şi ambiţia de a deveni una din principalele puteri politice şi economice ale lumii. Evident, în epocă erau inavuabile mecanismele terorii (astăzi atât de comentate!) ale unui sistem necruţător, adeseori criminal, revendicat dintr-o ideologie totalitară. Au urmat câteva volume de povestiri, schiţe şi nuvele: *Cinema Madagascar* (1957), *Obsesia* (1960), *Unde vântul miroase a petrol* (1961) – care vesteau un prozator atent la dinamica evenimenţială a primei jumătăţi a secolului XX.

Se poate afirma că Ioan Grigorescu, fost student la Moscova al scriitorului Konstantin Paustovski (1892-1968) a adoptat natura bipolară a magistrului, marcată de reportaj (*Kara-Bugaz, Colhida*) şi de ficţiunea aşezată pe fundamente autobiografice (*Marea Neagră, Poveste nordică*). Mediul marinăresc al lui Paustovski este înlocuit la Ioan Grigorescu de cel al provinciei petrolifere, faţă de care acesta va dovedi un ataşament remarcabil. Proza celor doi se întâlneşte însă într-un acelaşi filon romantic, uneori poematic, în aceeaşi vibraţie lirică generoasă. Spre deosebire de Konstantin Paustovski, I. Grigorescu a avut şansa unor călătorii multiple, pe cele mai diferite meridiane şi paralele. Este – probabil – cel mai activ scriitor român în parcurgerea planetei, depăşind performanţele de cândva ale unui Mihai Tican Rumano. Însumarea kilometrilor străbătuţi de la un capăt la altul al lumii ar putea da o cifră fabuloasă, demnă de *Guiness Book.* Important pentru literatură este, desigur, faptul că aceste deplasări, nu o dată spectaculoase, s-au soldat cu scrierea unor cărţi ce-l aşează pe autor în categoria „grands reporters". Ioan Grigorescu este – incontestabil – un astfel de mare reporter, preocupat să surprindă „spectacolul lumii" nu atât în ceea ce are acesta mai senzaţional cât, în ceea ce are el mai adevărat, mai plin de nuanţe şi de idei. Cărţile sale despre America (de la *Cocteil-Babilon* – 1963, la *Dilema americană* – 1981), Japonia (*Fenix inflamabil* – 1970) şi alte locuri de pe planetă în care „se întâmplă ceva" îl aşează pe scriitorul român alături de autori celebri (precum Jean-Jacques Servan-Schreiber sau Oriana Fallaci), preocupaţi să ia pulsul unor evenimente de cotitură în configurarea civilizaţiei moderne. *Zig-zag pe mapamond* (1964) şi *Paradisul murdar* (1974) fixează responsabilităţile omului, implicaţiile etice ale gesturilor acestuia în efortul de a-şi supune planeta.

Ioan Grigorescu este – tocmai de aceea – un comentator lucid al metamorfozelor surprinzătoare, un scriitor ce-şi asumă rolul de *raisonneur* al unui timp al „patimilor tehnologice". El se adresează în primul rând omului aflat în *Lupta cu somnul* (titlul este al unui volum de nuvele din 1969), adică semenului său de aproape şi de departe care nu se lasă prins în capcanele devastării planetei.

Autor al unor scenarii cinematografice (*Străzile cu amintiri* – 1962, *Cartierul Veseliei* – 1965, *Subteranul* – 1967, *Canarul şi viscolul* – 1970, *Explozia* – 1972, *Felix şi Otilia* – 1972, *Mastodontul* – 1975, *Cuibul salamandrelor* – 1977, *Braţele Afroditei* – 1980), Ioan Grigorescu este şi un profe-

sionist al imaginii. A realizat în 1981 un admirabil film de autor, *Mondo umano* (replică la faimosul *Mondo cane*) şi a reluat – în anii din urmă – la Televiziunea Română serialul său de succes, *Spectacolul lumii.* Una din nuvelele sale vestite – **Ringul**, a fost adaptată radiofonic (1968) şi a constituit una din realizările însemnate ale teatrului hertzian.

După 1990, Ioan Grigorescu a fost ambasadorul României în Polonia, ţară de care era legat încă din tinereţe prin călătoriile de documentare soldate cu volumul de reportaj *Pasărea Fenix* (1961).

Opera acestui scriitor este probabil mai puţin importantă pentru literatură decât este ea pentru civilizaţia umană în general. Căci, în situaţia unui cataclism, dacă s-ar salva cărţile şi filmele de televiziune ale lui Ioan Grigorescu, „spectacolul lumii“ ar putea fi reconstituit cu minuţie, în temeiul acestei esenţiale declaraţii de iubire făcută planetei Pământ de un scriitor român pe a cărui retină e memorată o bună parte din miraculoasa ei civilizaţie.

GRIGORIU Paul

Născut la 6 martie 1945 la Bacău. Absolvent al Facultăţii de Limbi romanice, clasice şi orientale – Universitatea Bucureşti (secţia franceză-spaniolă). Din 1969 lucrează la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor pentru străinătate (REPS), secţia franceză. După 1990 realizator al emisiunii **Matinal** de la Radio România Actualităţi. Redactor şef al Programului III (Radio România Tineret) şi – din 1992 – director general adjunct al Radiodifuziunii Române. Între octombrie 1994 – septembrie 1995 este director general interimar al Societăţii Române de Radiodifuziune. Director general adjunct (şef al canalelor naţionale) până în anul 2002, când demisionează din funcţie. În prezent este realizator de emisiuni, profesionist de excepţie (2002) şi moderator al

cotidianului program **Sfertul academic**. Cariera jurnalistică a lui Paul Grigoriu este marcată de prestaţiile estivale de la Radio Vacanţa – până în 1989 – şi de radioprograme precum **Noapte albastră**. Succesul de public – nemaiîntâlnit până la el – i l-a adus populara emisiune **Matinal,** al cărui iniţiator a fost după 1990. Radiogenia şi talentul său publicistic au făcut din această emisiune vârful de lance al audienţei Radioului naţional, într-un moment în care concurenţa cu posturile comerciale se acutiza din ce în ce mai mult. Personalitate de prim-plan a Radiodifuziunii Române (pentru mulţi chiar o emblemă vie a acesteia), Paul Grigoriu a marcat prin prestaţia sa inspirată secţiunea postdecembristă a istoriei radioului românesc.

Este autorul mai multor volume de proză şi reportaj literar. Debutul său cu *Anatomia unei străzi* (Casa editorială Odeon, colecţia „Inedit“ – Bucureşti, 1992) propune cititorilor o „galerie de chipuri“, de pe strada Armenească a Bacăului, acolo unde, la numărul 40, viitorul megarealizator radio şi-a petrecut, blând şi anonim, copilăria. „În oraşul acela meschin, care nu vedea soarele decât prin ţesătura propriilor sale pânze de păianjen, strada Armenească era, la începutul anilor ’50, singura «cucoană» edilitară“. Astfel, îşi începe autorul confesiunea, în stilul altui „armean celebru“, William Saroyan, cel din *Băiatul de la trapezul zburător* şi din *Mă cheamă Aram*. Timpul avea să-l poarte departe pe acel copil care, peste ani, avea să urmărească de la faţa locului Campionatul Mondial de Fotbal din Franţa şi Jocurile Olimpice de la Sidney. Experienţe cărora le vor sta mărturie alte două cărţi. *Vară franceză* (*Un romantic la Paris*), apărută în 1998 la Editura Gramar, adună corespondenţele pentru Radio Bucureşti trimise de Paul Grigoriu cu precizie (temporală, dar şi stilistică) remarcabilă din capitala Franţei. Se poate spune că Parisul, care, nu-i aşa, „merită o liturghie“, merita şi o astfel de carte care, poate, cândva, va putea fi găsită şi pe tarabele buchiniştilor de pe malul Senei, cei care „vând viaţă între coperte“. Şi s-ar putea ca ea să se afle alături de *Cangur la toate*, cealaltă carte, despre Australia, scrisă de un Paul Grigoriu

purtând „în marsupiu“ pe vechiul său amic Octavian Vintilă, coautor al paginilor despre antipozii pe care, până la ei, numai Egon Erwin Kisch ni-i mai înfăţişase atât de limpezi şi de adevăraţi. Să nu uităm că lui Kisch i se spunea – pe bună dreptate – „reporterul frenetic“. Titlu ce i se potriveşte şi lui Paul Grigoriu cu destulă îndreptăţire...

GROSU POPESCU Eugenia

Născută la 24 octombrie 1936 la Alba-Iulia. Absolventă a Facultăţii de Medicină (1962) şi a Facultăţii de Filosofie (1975). Doctor în antropologie (cu o teză despre distorsiunile de personalitate sub acţiunea unor factori culturali). Din vara anului 1965 lucrează la Radiodifuziunea Română, ca redactor al emisiunilor de educaţie ştiinţifică pentru copii şi tineret. Între 1990-1996 este redactor-şef adjunct la Departamentul Ştiinţă-Învăţământ-Educaţie al SRR Între emisiunile realizate de-a lungul a peste trei decenii de către Eugenia Grosu Popescu se află: **Gaudeamus, Radioenciclopedia pentru tineret, Minunile lumii au fost numai şapte?, Călătorie în istoria civilizaţiei**. Autoare a zeci de scenarii originale, a unor documentare radiofonice prezentând istoricul unor descoperiri esenţiale ori viaţa şi opera unor savanţi români şi străini. A iniţiat la Radio (după 1990) o emisiune destinată nevăzătorilor (**Ochiul interior**) aflată în serviciul unei categorii umane defavorizate. Emisiunile sale au fost distinse cu importante premii în străinătate. Obţine Premiul Japonia în 1967 (cu emisiunea **Inima, acest necunoscut**) şi în 1973 (cu documentarul **Funcţii cunoscute şi necunoscute ale creierului**), iar două emisiuni pe teme de ecologie au fost distinse în Polonia (**Apa, omul, mediul înconjurător –** 1985 şi **Copacii trebuie să trăiască** – în 1987). În 1998

Forumul de Informare şi Comunicare din Marea Britanie îi acordă distincţia „Getting the Message Across“.

Experienţa bogată dobândită de Eugenia Grosu Popescu în domeniul radioului şi al televiziunii i-au permis redactarea celor două volume editate în 1998 de Editura Teora sub genericul *Caietele audiovizualului, Jurnalismul Radio* şi *Jurnalismul TV*. Destinate studenţilor în jurnalism şi în comunicare audiovizuală, cele două volume semnate de Eugenia Grosu Popescu pot ajuta şi publicul aflat în afara intenţiilor unor precise specializări să înţeleagă mai bine limbajul de radio şi televiziune, familiarizându-se cu genurile şi mijloacele de expresie ale celor două importante componente ale mass-media electronice.

GRUIA Călin

Născut la 21 martie 1915 în localitatea Trifeşti, din judeţul Orhei, Basarabia (şi nu din judeţul Iaşi – cum, eronat, o poziţionează geografic Marian Popa în al său *Dicţionar de literatură română contemporană)*. Numele de stare civilă: Chiril Gurduz. Studii pedagogice la Şcoala Normală din Orhei, absolvite în 1936. Ofiţer în rezervă, ia parte la Campania din Răsărit. Prizonier de război, cunoaşte timp de 4 ani (1944-1948) regimul concentraţionar sovietic. Din 1951 şi până în 1969 a fost redactor la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor pentru copii. Autor a zeci de poveşti, difuzate în emisiunile adresate micilor ascultători. De asemenea, peste 50 de scenarii radiofonice, au îmbogăţit, sub semnătura sa, zestrea fonotecii Radiodifuziunii,

grupate fiind în ciclurile **Traista cu poveşti, Înşir'te mărgărite** ori **Un tăciune şi-un cărbune.**

Scriitorul Călin Gruia a debutat ca poet, cu volumul de versuri *Litanii de seară* (1942). Nu va reveni editorial asupra genului liric decât în volumele apărute la senectute: *În norii ce vin şi se duc* (1980) şi *Călătorii* (1988).

După 1952 s-a fixat – ca autor – în aria prozei pentru copii şi tineret publicând povestiri şi legende în volumele *Nucul lui Toderiţă* (1952), *Nuieluşa de alun* (1954), *Izvorul fermecat* (1956), *Domniţa de rouă* (1969), *Ramura de măr înflorit* (1974), *Prinţul de hârtie* (1977). Este şi autorul câtorva romane: *Ograda* (1965), *Vântură-lume* (1970), *Acolo colinele ard* (1974), *Pânzele mamei* (1984). Hărăzit cu ştiinţa istorisirii molcome, tipică autorilor moldavi, Călin Gruia a ştiut să valorifice virtuţile magice ale satului românesc, exprimate în ficţiuni susţinute artistic, fără didactica recomandată de „suflul epocii". Basmul cult românesc îl va recunoaşte printre autorii săi rari, dar esenţiali, pentru o literatură care, deşi are puternice rădăcini folclorice, s-a emancipat timpuriu de tutela acestora, încercând să recupereze retardul în raport cu literaturile europene şi uitând că, la un moment dat, şi cele mai avansate dintre acestea au procedat la o recuperare sistematică a matricei folclorice. Călin Gruia este şi autorul unui scenariu (*Baladă pentru Măriuca*) transpus în imagini cinematografice de vechiul său confrate de la Radio, regizorul Titel Constantinescu.

Proza memorialistică din *Scrisori pentru fluturi şi pietre* (1976) poate interesa deopotrivă iubitorul de literatură şi pe cel de istorie. De altfel, literatura şi istoria s-au intersectat permanent – cu toate cele bune şi toate cele rele – în destinul acestui autor dispărut din viaţă la 9 iulie 1989 la Bucureşti şi prea devreme uitat.

GUSTI Dimitrie

Supranumit şi „ministrul radiofoniei româneşti", Dimitrie Gusti (1880-1955) a abordat, de pe poziţiile sociologului, impactul avut de mesajul radiofonic asupra masei de ascultători. Format în atmosfera universităţilor germane (Leipzig, Berlin) eminentul profesor de mai târziu a avut de fapt o „formaţiune politehnică" – după cum aprecia fostul său discipol Henri H. Stahl, dorindu-se „stăpân al metodelor şi tehnicilor tuturor disciplinelor sociale particulare". Deschiderea sa către noutăţile tehnice l-a condus la ideea că „ştiinţa trebuie să fie de folos acţiunii". Fondator al Şcolii sociologice naţionale, al Institutului Social Român şi al Muzeului Satului din Bucureşti, a deţinut importante funcţii publice, precum cea de ministru al Instrucţiei, Cultelor şi Artelor (1932-1933). Profesor al Universităţii din Bucureşti. D. Gusti a fost preocupat continuu de problema răspândirii culturii în rândul maselor. Or, Radioul îi apărea drept mijlocul ideal.

A făcut parte din primul Consiliu de Administraţie al SRR (1928) prezidat de prof. Dragomir Hurmuzescu. În anii următori, avea să fie el însuşi preşedinte al Consiliului (1929, 1930, 1931) şi al Comitetului de Direcţie. În această calitate, s-a implicat direct în realizarea **Universităţii Radio** pe care a susţinut-o cu toată autoritatea sa intelectuală şi administrativă drept o veritabilă tribună a marilor idei ale timpului. După ce a fixat *Menirea noului ciclu de conferinţe* (3 martie 1930) a prezentat de la microfon conferinţe consacrate lui *Xenopol ca gânditor* (4 aprilie 1930) şi a dedicat – firesc – ample spaţii sociologiei. *Însemnătatea sociologică a culturii la noi* (**Universitatea Radio** din 26 noiembrie 1930), *Sociologia culturii* (idem, 3 decembrie 1930), *Probleme sociologice* (10 decembrie 1930), *Sociologia lui Goethe* (**Universitatea Radio** din 27 martie 1932) – sunt doar câteva dintre acestea.

A informat ascultătorii despre activitatea în teritoriu a echipelor sociologice: *La lucru cu echipele Fundaţiei Culturale Principele Carol* (**Universitatea Radio** din 12 octombrie 1934), *Concluzii şi perspective asupra echipelor regale studenţeşti* (**Universitatea Radio** din 4 decembrie 1934) şi despre *Recolta echipelor culturale regale* (**Universitatea Radio** din 2 octombrie 1935) ori despre *Perspective şi învăţăminte din munca echipelor studenţeşti* (1 februarie 1936). În 1938 va reveni asupra unor similare subiecte: *Rezultatul muncii echipelor regale anul acesta* (**Universitatea Radio** din 17 şi 23 octombrie 1938) subliniind caracterul colectiv al uneia din „cercetările ştiinţifice (...) cele mai importante în ţara noastră".

A vorbit despre *Participarea României la Expoziţia Internaţională de la Paris din 1937* (**Universitatea Radio** din 16 ianuarie 1936) aducând propuneri concrete privind viitoarea noastră reprezentare, revenind în chiar anul desfăşurării manifestării în cauză (1937) cu trei conferinţe despre *România la Expoziţia de la Paris* (**Universitatea Radio** din 22 februarie, 4 martie şi 29 martie 1937).

Aceeaşi preocupare a avut şi pentru *Participarea României la Expoziţia de la New York* (2 decembrie 1938). Încă din 1918, Vasile Pârvan socotea că „în viaţa socială el vede un singur ţel vrednic al năzuinţelor omeneşti: *personalitatea socială* – ceea ce e *naţiunea* – iar ca valoare supremă, cea *culturală*; *personalitatea socială*, creatorul de valori noi, spirituale" (*Raport* prezentat la 10/23 octombrie 1918 pentru alegerea lui Dimitrie Gusti ca membru corespondent al Academiei Române).

Dr. Eugen Denize, autorul volumelor vizând *Istoria Societăţii Române de Radiodifuziune,* consideră că Dimitrie Gusti „a fost unul dintre intelectualii cei mai apropiaţi de Radiodifuziune, contribuind cu priceperea şi puterile sale la dezvoltarea acesteia pe toate planurile", iar „participarea sa la **Universitatea Radio**, pe care a şi întemeiat-o, a fost imensă şi permanentă".

H

HAIDE Victor

Născut la 24 ianuarie 1943 la Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română de la Universitatea Bucureşti. Din 1990 lucrează ca redactor al emisiunilor în limba română de la Radio România Internaţional, preocupat mai cu seamă de reflectarea fenomenului cultural. Prezenţă discretă în peisajul literar şi publicistic românesc, una dintre puţinele sale imagini fiind fotografia reprodusă pe coperta primei sale culegeri de versuri *Balada lucrurilor pierdute* (Editura Tineretului, colecţia Lucea - fărul, 1969). Trei ani mai târziu, Editura Cartea Românească îi publica volumul *Stări intermediare*, iar în 1974 Victor Haide tipărea romanul *Viaţa care ne rămâne* – apreciat în mod eronat de istoricul literar Marian Popa drept carte de versuri. (v. *Dicţionar de literatură română contemporană* – ediţia a doua revizuită şi adăugită, Editura Albatros, 1977, pagina 259, coloana I – sus).

E de presupus că – după un lung repaus editorial – Victor Haide va reveni, ştergând impresia retorică lăsată de primele sale culegeri de versuri de acum trei decenii. Natură echilibrată, formată în atmosfera unică a bibliotecilor, autorul poate pregăti cititorilor săi încă multe surprize.

HERA Florin

Născut la 22 iunie 1925 la Roman, judeţul Neamţ.

Studii de drept. Debuturi profesionale în aparatul diplomatic al Ministerului Afacerilor Externe, urmate de o lungă activitate redacţională şi de coordonare în cadrul Radiodifuziunii Române. A fost redactor-şef adjunct la Redacţia emisiunilor pentru străinătate (REPS) şi s-a afirmat drept un excelent comentator de politică externă. Împreună cu colega sa Catinca Ralea, a susţinut mult timp o rubrică de comentariu vizând dinamica vieţii internaţionale.

Este autorul unor scenarii radiofonice foarte apreciate, precum: **Héloise şi Abélard, Socrate, Cicero,** difuzate de Radio România Tineret şi România Cultural. Colaborator al revistelor „Lumea“ şi „Magazin istoric“ unde a publicat articole despre „Cele 5 Republici Franceze“, despre Canada şi Irlanda sau despre figuri istorice şi culturale de marcă (regele Clovis, Erasmus din Rotterdam, Dostoievski etc.)

Florin Hera a semnat studiul introductiv la volumul *Preşedinte la Casa Albă* al istoricului clujean Camil Mureşan şi a colaborat la seria *Diplomaţi iluştri* pusă în circulaţie în anii ’70 de către Editura Politică.

HINOVEANU Liliana

Născută la 9 noiembrie 1956 în localitatea Vânjuleţ, judeţul Mehedinţi. Absolventă a Facultăţii de Litere, Universitatea din Craiova (secţia limba română-limba franceză). Din 1990 este realizator de emisiuni la Studioul de Radio Craiova, la care fusese colaboratoare încă din vremea studenţiei. Experienţa dobândită la catedră a ajutat-o să redacteze câteva emisiuni de largă audienţă în zonă, consacrate copilăriei şi adolescenţei: **De vorbă fără catalog, Parlamentul adolescenţei, Vedete în devenire**... (aceasta din urmă este o emisiune-spectacol destinată lansării micilor talente care vor deveni... mari talente). Longevivă s-a dovedit emisiunea **De vorbă fără catalog** (care a depăşit un deceniu de existenţă, performanţă pentru o emisiune de educaţie).

Liliana Hinoveanu a publicat mai multe cărţi de versuri. Cea de debut se adresa micilor cititori: *Poveste de Paşti* (1996) şi recompunea liric un mesaj pascal menit să-i apropie pe copii de universul credinţei. Cele trei volume cu versuri „pentru oameni mari“ se intitulează *Spre o altă pedeapsă* (1998), *Transfer de imagine* (2000) şi *Perfuzii cu cerneală* (2002). Spiritul sorescian (plămadă a locului) se armonizează cu dezinvoltura lirică a Lilianei Hinoveanu până la obţinerea unui izbutit „transfer de imagine“.

HODOŞ Alexandru

Născut la 20 iunie 1893 la Bucureşti. Decedat în anul 1967. Licenţiat al Facultăţii de Drept, a fost unul din primii animatori ai Radiodifuziunii naţionale. Director la Societatea de Radio-Difuziune în anii ’30, a crezut cu putere în destinul noului mijloc de comunicare, după cum a mărturisit în conferinţa *Radiofonia pentru mine* susţinută în **Programul de seară** din 21 octombrie 1930. A fost prezent la **Universitatea Radio** cu *Amintiri despre oameni mari* (20 august 1932), cu impresii despre meleaguri transilvane (21 iunie 1933), cu evocări despre Ilarie Chendi (15 decembrie 1933) şi cu profiluri ale unor figuri istorice precum Simion Bărnuţiu (7 noiembrie 1938), Avram Iancu (21 noiembrie 1938 şi 9 ianuarie 1939), Inochentie Micu (20 februarie 1939).

A susţinut un eficient dialog cu ascultătorii prin mijlocirea **Poştei radio** şi a contribuit la lansarea emisiunii **Ora veselă**, conştient de dificultăţile înscrierii în eter a umorului din pricina prezenţei metalice a microfonului capabil de inhibiţii neaşteptate: „E un aparat misterios şi neînsufleţit, precis ca un cronometru şi tăcut ca un sfinx de buzunar, care nu-mi comunică nici o opinie. Nici nu-mi zâmbeşte, nici nu mă fluieră. Foarte sincer vorbind, mă intimidează“ – mărturisea el ascultătorilor în 1933.

Prin temeinica sa cultură şi prin farmecul său de conferenţiar, Alexandru Hodoş a reuşit să însufleţească acest „sfinx de buzunar“, transformându-l într-un partener pe a cărei fidelitate se poate conta.

Lider formator de opinie în epocă, Alexandru Hodoş – descendent al unei puternice familii de cărturari ardeleni – a publicat o *Antologie regionalistă* (Cluj, 1926) şi volumul *Bazin. Pustnicul din Sahara* (Bucureşti, 1934), îndeplinind şi diverse funcţii publice şi politice (deputat de Someş, subsecretar de stat, director de publicaţii, director al Teatrului Naţional).

HOSSU-LONGIN Valentin

Născut la 21 iulie 1939 la Bucureşti. Studii filologice începute la Universitatea din Cluj, în 1959 şi finalizate la Universitatea din Bucureşti (1964).

Între 1969 şi 1971 a lucrat la Radiodifuziunea Română în redacţia de actualităţi. Debutul editorial cu *Trenuri de flăcări* (1971) se produce în această scurtă perioadă a activităţii radiofonice. Reportajele din al doilea volum al său, *Ţara Lotrului*, sunt şi ele rezultatul documentărilor reportericeşti de la Radio. O altă carte de reportaje, *Omul pentru om* (1977) este consacrată ideii solidarităţii umane în clipe de restrişte (inundaţiile catastrofale din 1970 şi cutremurul devastator din 4 martie 1977). Publicistul va transfera experienţa dobândită în timpul unei călătorii în Bulgaria în *Prin ţara trandafirilor* (1979), ce i-a adus o distincţie literară din partea Uniunii Scriitorilor Bulgari.

Soarele din poartă (1989) este „o carte de suflet“ închinată Maramureşului, zonă etnografică de mare interes şi pe care scriitorul o consideră, pe bună dreptate, vatra neamului din care se trage.

Romanul *Cel căzut* (1980) are intenţii de cronică a societăţii româneşti de-a lungul primelor trei decenii postbelice, cu evocarea unor momente dramatice ale perioadei în cauză. Simbolul „celui căzut“ este preluat din lumea balonului oval, în care niciodată un rugbyst aflat la pământ nu este expus pericolului. Dimpotrivă, ceilalţi îi asigură o eficientă protecţie. Iată, în viziunea autorului, soluţia salvării unor principii morale ce pot fi extinse la scara organismului social. Prezenţă activă în presa românească post-decembristă, Valentin Hossu-Longin a făcut parte din consilierii fostului rege al României, Mihai de Hohenzollern şi a sprijinit în forme diverse – inclusiv jurnalistice şi scriitoriceşti – ideea reactivării monarhiei. Între 1999 şi 2001 a fost consilier al fostului preşedinte al SRR – Andrei Dimitriu. În această calitate s-a remarcat prin atitudinea echilibrată, manifestată faţă de colegii săi jurnalişti de radio în momente oarecum dramatice pentru destinul instituţiei.

HURMUZESCU Dragomir

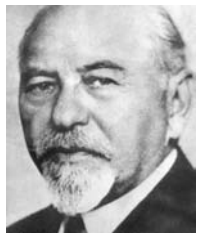

Născut la 13 martie 1865 la Bucureşti. Decedat la 29 mai 1954 în acelaşi oraş. Studii ştiinţifice la Universitatea din Bucureşti. Licenţiat în ştiinţe fizico-chimice al Facultăţii de Ştiinţe a Universităţii din Paris (Sorbona, 1890).

Este ctitorul radiofoniei în România. În 1926 a realizat o staţie experimentală de radiodifuziune la Institutul Electrotehnic din Bucureşti, unde funcţiona ca director încă din 1913. Încă din

1924 fondase – alături de alţi confraţi – „Asociaţia prietenilor radiofoniei“ care avea să editeze şi prima publicaţie românească de profil: revista „Radiofonia“.

În Bucureşti, la Ateneul Român, dar şi în multe localităţi din ţară (Timişoara, Braşov, Brăila, Constanţa, Ploieşti), savantul avea să conferenţieze pe teme legate de noul mijloc de comunicare. Activitatea ştiinţifică şi cea de popularizator entuziast au condus la alegerea sa, în 1928, ca preşedinte al primului Consiliu de Administraţie al SRR.

Contribuţia la iniţierea şi consolidarea radiofoniei în România rămâne esenţială. Primele structuri organizatorice şi administrative i se datorează. Succesul rapid dobândit în rândul publicului ascultător a demonstrat că eforturile profesorului Dragomir Hurmuzescu şi ale entuziaştilor din compania sa (în primul rând, cele ale inginerului Emil Petraşcu) n-au fost zadarnice. Sub autoritatea ştiinţifică şi managerială a eminentului om de ştiinţă avea să se formeze imaginea publică a noii instituţii de presă. Din păcate, maşinaţiuni politice activate de interese economice directe în zona achiziţiilor de echipamente au condus la îndepărtarea profesorului Dragomir Hurmuzescu din conducerea noii Societăţi Române de Radiodifuziune, dar care a continuat să conducă comisia tehnică. În această calitate, a luat parte la reuniuni internaţionale de profil (Lisabona, Cairo, Paris, Geneva, Varşovia etc.). După abdicarea regelui Carol al II-lea (implicat direct în sabotarea poziţiei de lider a Radiodifuziunii naţionale deţinută de Dragomir Hurmuzescu), savantul va reveni la conducerea SRR. În timpul noului său mandat apar posturile regionale de la Iaşi şi Timişoara. Prin dizolvarea – în 1945 – a Consiliului de Administraţie – încetează practic şi activitatea lui Dragomir Hurmuzescu în fruntea SRR.

Retras (încă din 1937) şi din activitatea didactică universitară, acest savant cu merite recunoscute la nivel internaţional, membru al Academiei Române şi membru corespondent al Societăţii Franceze de Fizică – avea să se stingă la vârsta de 89 de ani, ignorat de noile autorităţi politice de la Bucureşti – care-şi făceau propaganda intensă chiar de la microfoanele postului de radio

creat de Dragomir Hurmuzescu. Meritele savantului român în dezvoltarea radiofoniei naţionale rămân merite istorice. Dragomir Hurmuzescu a avut intuiţia rolului uriaş pe care urma să îl joace punerea în practică a posibilităţilor oferite de transmisia semnalului sonor. În discursul inaugural – din 1 noiembrie 1928 – al postului de radio Bucureşti, profesorul (întemeietor al Societăţii de Difuziune Radiotelefonică din România), rostea aceste cuvinte: „Pentru dezvoltarea temeinică a instituţiei noastre este nevoie de concursul tuturor celor care lucrează la ridicarea acestei ţări. Să nu se creadă că radiofonia este o chestiune numai de distracţie. Radiofonia este de o mare importantă socială, cu mult mai mare decât teatrul, pentru răspândirea culturii şi pentru unificarea sufletelor, căci se poate adresa la o lume întreagă, pătrunzând în coliba cea mai răzleaţă a săteanului. *În curând, va deveni criteriu de judecată a gradului de dezvoltare a unui popor*“ (subl. ns.).

Acest mare vizionar nu s-a limitat doar la fixarea „tous azimuts“ a radiofoniei. De la microfonul Radioului el a propagat lumina ştiinţei prin conferinţe şi şi-a expus ideile sale de anvergură. În **Universitatea Radio** a dezvoltat teme precum: *Cercetarea ştiinţifică şi importantele descoperiri în fizică* (1 decembrie 1930, 15 decembrie 1930, 5 ianuarie 1931, 12 ianuarie 1931, 7 martie 1932), *Din trecutul învăţământului nostru superior* (8 februarie 1932), *Electricitatea* (24 februarie 1933), *Progresele radiofoniei* (2 februarie 1934). A analizat raporturile dintre *Ştiinţă şi război* (9 februarie 1937) şi a evocat cuplul de savanţi Marie şi Pierre Curie (5 decembrie 1938), împărtăşind totodată ascultătorilor impresii de la conferinţele internaţionale consacrate radiofoniei de la Cairo (emisiunea din 12 mai 1938) şi Montreux (emisiunea din 12 aprilie 1939).

I

IACOBAN Mircea Radu

Născut la 19 februarie 1940 la Iaşi. Absolvent al Facultăţii de Filologie din oraşul natal – promoţia 1962. Între 1961-1966 a fost redactor la Studioul de Radio Iaşi. Ipostaza de crainic sportiv i-a adus o oarecare notorietate naţională încă din acei ani. După 1966 a fost redactor şef al revistei „Cronica“, director al Editurii Junimea, secretar al Asociaţiei Scriitorilor din Moldova, director al Teatrului Naţional din Iaşi.

A debutat editorial cu volumul de povestiri *Estudiantina* (1962), inspirat – cum o indică şi titlul – din viaţa studenţilor, mediu aproape deloc prezent în literatura epocii, preocupată mai cu seamă de „lumea muncitorilor şi ţăranilor“. Proza scurtă este pentru un timp genul predilect al autorului (*Nedumerit în Atlantida* – 1968, *O mască în plus* – 1969). Trecerea la roman se produce în 1975 cu *Departe*, după consumarea experienţei jurnalistice din *Cu microfonul în buzunar* (1969), *Lumea într-o picătură* (1971) şi *Altfel despre sport* (1972).

La un moment dat, Mircea Radu Iacoban părea a fi îmbrăţişat cu multă pasiune teatrul. Piesele *Tango la Nisa*, *Fără cascadori* şi *Sâmbătă la Veritas* l-au impus drept unul dintre cei mai „jucaţi“ autori pe scenele româneşti ale deceniilor 70-80. Textele sale dramatice au apărut în mai multe volume: *Noaptea* (1975), *Reduta şi şoarecii* (1977)... *Şi alte piese* (1985).

Plăcerea cunoaşterii lumii prin călătorie este împărtăşită cititorului în paginile de reportaj extern *Din Azore în Antile* (1973) şi *Razna prin trei continente* (1977).

Reproşându-i-se – după 1990 – calitatea de „oficial“ al vechiului regim, Mircea Radu Iacoban a fost marginalizat pe nedrept într-un moment în care experienţa sa de manager cultural putea fi admirabil valorificată, spre binele unor instituţii editoriale sau artistice. Asumându-şi cu demnitate trecutul, scriitorul s-a implicat în ultimii ani mai cu seamă în cultivarea relaţiei cu spiritualitatea de dincolo de Prut, în ideea afirmării vetrei comune a spiritului naţional.

IANCULESCU Radu

Născut la 11 iulie 1945 la Piteşti. Absolvent al Facultăţii de Electronică şi Telecomunicaţii din cadrul Institutului Politehnic Bucureşti – promoţia 1968. Activitate neîntreruptă la Radioteleviziune în domeniul antenelor şi al măsurătorilor de câmp radioelectric. După 1990 a fost şeful sectorului emisie iar după 1996 responsabil în cadrul RRI al frecvenţelor de emisie. Personalitate polivalentă (interpret de muzică de cameră, vocaţie poliglotă) inginerul Radu Ianculescu este coautor al *Enciclopediei tehnice* (apărut la Editura Teora în 1998) şi traducătorul (din limba germană) al cărţii lui E. Spindler, *Antena UUS*.

O lucrare originală, *Manualul radioamatorului* (Editura Tehnică, 1989) s-a bucurat la timpul potrivit de un mare succes în rândurile tinerilor preocupaţi de radioamatorism.

IDRICEANU Petru

Născut la 11 octombrie 1939 la Iaşi. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română,

Universitatea „Al. I. Cuza“. Din 1968 a fost angajatul Radiodifuziunii Române, până la neaşteptata şi tragica sa dispariţie (1991). A lucrat în redacţia emisiunilor pentru tineret şi copii (devenită, în 1973, redacţia Programului III) unde s-a distins prin realizarea unui echilibrat **Club al curioşilor**, emisiune pentru tinerii ascultători cuprinzând informaţii din diferite domenii: ştiinţă, istorie, filosofie, muzică... În timp, **Teatrul radiofonic** i-a găzduit mai multe piese: **Deschide-ţi sufletul, draga mea** (1982), **Viaţa fără derogări** (1985), **Modificare de destinaţie** (1985), **Vrei să fii bunicul meu?** (1986) – preocupate de dezlegarea unor ecuaţii morale specifice epocii.

A debutat editorial cu volumul de schiţe umoristice *Revelion pe malul lacului* (Editura Sport-Turism, 1981).

În 1982, Editura Junimea din Iaşi îi tipărea *Zâmbete de circumstanţă* (cu un portret al autorului şi mai multe desene semnate de Tia Peltz). Tot umorului îi sunt destinate şi paginile din *Viraj pe două roţi* (Editura Albatros, 1984). O altă faţetă a personalităţii lui Petru Idriceanu o constituie reportajul literar, cultivat în *Delegaţie pentru planeta „Geneza*“ (Editura Eminescu, 1985), *Reportaj la răsăritul soarelui* (Editura Sport-Turism, 1985) şi *România – zbor alb de porumbei* (1987).

Aflat în căutarea unor *Sanctuare ale Soarelui*, reporterul întâlneşte în peregrinările sale (provocate de îndatoriri radiofonice) oameni interesanţi, pe care simte nevoia să îi înfăţişeze şi cititorilor săi.

Întâmplări dintr-o vacanţă (1988) se adresează „publicului mic“ şi a apărut la Editura Ion Creangă – ca ultimă prezenţă editorială a unui autor pe care, dacă n-ar fi dispărut prematur, l-am fi întâlnit, neîndoielnic, în librării pe potriva puterii sale de muncă şi a mărturisitelor ambiţii scriitoriceşti.

ILISEI Grigore

Născut la 20 noiembrie 1943 în localitatea Mălini, judeţul Suceava. Absolvent al Facultăţii de Filologie, Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iaşi. Din 1966 lucrează la Radiodifuziunea Română, Studioul de Radio Iaşi. Redactor al unor emisiuni cu profil diferit (actualităţi, culturale, de tineret etc.). Comentariul sportiv îi aduce o certă notorietate, iar experienţa de crainic de specialitate este prezentă în volumul de debut *Într-o cabină de transmisie* (1972). (În acelaşi an îi apare şi volumul de povestiri *Năvod pentru scrumbii albastre*). Promovat redactor-şef adjunct, face parte din echipa fondatoare a Programului III (alături de Sofia Şincan, Eduard Jurist, Octav Iordăchescu etc). După o scurtă perioadă petrecută în studiourile centrale se înapoiază la Iaşi. Devine redactor-şef al Studioului teritorial de aici însă, în 1983, va fi exclus pe motive aberant politice (părintele său era preot) şi acceptat – nu fără dificultate – în redacţia revistei „Convorbiri literare“, ca redactor. La 22 decembrie 1989 este rechemat la Studioul ieşean de Radio ce-şi relua activitatea întreruptă, din dispoziţie de partid, în ianuarie 1985. Devine director al Studioului de radio şi televiziune şi contribuie la antrenarea unui număr apreciabil de tineri în activitatea jurnalistică de aici. În momentul despărţirii Radiodifuziunii Române de Televiziune optează (în mod surprinzător) pentru aceasta din urmă. Între 1994-1997 este deci directorul Studioului de televiziune din Iaşi apoi realizator de emisiuni. Din 2004 trece în aparatul diplomatic al Ministerului Afacerilor Externe, preluând la 1 martie postul de ataşat cultural la Ambasada României în Tunisia.

Activitatea literară a lui Grigore Ilisei este bogată, începând cu amintitele volume editate în 1972 şi se desfăşoară pe două registre: ficţiune şi reportaj. Autor de nuvele şi povestiri (*Reîntoarcerea verii* – 1975) şi, mai ales, de romane (*Ceasul oprit* – 1976,

Masa de biliard – 1983, *Octavia* – 1986, *Pasaj cu raţe sălbatice* – 1996). Grigore Ilisei are voluptatea naraţiunii, reuşind să introducă în textura unui epos bine articulat elemente psihologice redutabile. Format în atmosfera culturală a Fălticenilor, el şi-a luat, se pare, ca modele literare doi dintre scriitorii legaţi de această cetate a literelor: Mihail Sadoveanu şi Anton Holban. (De altfel, oraşului amintit îi va dedica multe pagini, cuprinse în două elegante monografii, una beneficiind de contribuţia plastică a pictorului Dan Hatmanu. Reportaje consacrate meleagurilor natale în *Periplu moldav* (1974) şi în *Fotograme* (1985). Câteva memoriale de călătorie pe arii geografice ample în *Stampe europene* (1976), *De la vest, tot la vest* (1990) şi *De la apa Iordanului, la fiordurile norvegiene* (1999).

După succesul cărţii de convorbiri cu unul dintre fermecătorii aezi ai „Iaşiului marilor iubiri“, intitulată *Cu George Lesnea prin veac* (ediţia din 1977 a fost urmată de alte două), n-a mai surprins propensiunea lui Grigore Ilisei pentru interviu. După 1990 au apărut *Portrete în timp* (1990), *Oleacă de taifas* (1998) şi *Divanuri duminicale* (2001). Ele reproduc multe din convorbirile autorului cu personalităţi ale vieţii noastre publice, desfăşurate în studiourile de radio şi televiziune. Cărţile stau deci sub semnul literaturii confesive sau – cum frumos şi exact spune Ilisei – al „interviurilor mărturisitoare“. După observaţia unui confrate, avem de-a face cu un fel de „han intelectual“ la care trag drumeţii obosiţi de lungul drum al căutătorilor vieţii. Ca în celebrul *Hanu Ancuţei*, găsim şi în acest nou „Han al lui Ilisei“ multe întâmplări ivite din plăcerea taifasului, a mărturisirii. „Grigore Ilisei etalează în scrierile sale acel gust post-sadovenian al exprimării frumoase, uşor arhaizate, plină de sugestii şi parfume indicibile, pe care le mai explorează, la ora actuală a literaturii române, doar un dunărean ce vieţuieşte pe apa Dâmboviţei: Fănuş Neagu“. Aprecierea aparţine scriitorului Nicolae Turtureanu, fost coleg de promoţie cu Grigore Ilisei şi coleg – timp de 5 ani, între 1966-1971 – cu acesta la Radio Iaşi, locul în care au deprins amândoi arta interviului. Căci este o artă, la urma urmei, să-i faci pe oameni să se destăinuie, cu cele rele şi cu cele bune, rămânând uneori, cum spune frumos amintitul poet Nicolae Turtureanu „cu ochii-n roua marilor vedenii“...

IONESCU Carmen

Născută la 14 decembrie 1969 în localitatea Jilavele. Absolventă a Facultăţii de Litere, Universitatea Bucureşti. Doctorand în ştiinţele informării şi comunicării, Facultatea Paris III – Sorbonne Nouvelle.

Din 1993 este redactor de ştiri la Agenţia de presă Rador a SRR (statut de colaborator încă din 1988 la emisiunile Programului III). Realizează selecţia de ştiri din spaţiul francofoniei şi traducerea lor pentru buletinele **România văzută din străinătate** şi **Revista presei internaţionale**. Editor al revistei de agenţie „Economie Mondială“ şi componentă al grupului ce realizează rubrica **Revista presei interne şi internaţionale**, difuzată de Radio România Actualităţi.

A colaborat la editarea volumului *Agenţiile de presă în România 1989-1999* (Editura Tritonic, 2001), unde semnează trei subcapitole consacrate SRR şi o descriere detaliată a agenţiei Rador.

Traducătoare a volumelor *Jurnaliştii – vedete, scribi sau conţopişti* (Editura Tritonic, 2002) de Michael Palmer şi Denis Ruellan şi *Bătălia pentru ştiri* de Michael Palmer (Editura Tritonic, 2003).

Carmen Ionescu este şi autoarea unor articole publicate în străinătate (Franţa, Belgia, Canada) despre agenţiile româneşti de presă, cu focalizare asupra agenţiei Rador.

IORDACHE Anton

Născut la 11 martie 1934 la Vatra Dornei, judeţul Suceava. Absolvent în 1955 al Facultăţii de Filosofie a Universităţii Bucureşti – secţia ziaristică. Repartizat la Radiodifuziunea Română, lucrează la redacţia emisiunilor pentru străinătate (REPS) până în anul 1960, când se transferă la TVR. Aici a lansat – în februarie 1967 – emisiunea lunară **Albatros,** concepută drept „revistă literară pentru tineret“ – în care vor debuta mulţi dintre importanţii autori de azi. Cuvântul de deschidere al emisiunii, aparţinând lui Tudor Arghezi, constituie una din ultimele mărturii publice ale marelui nostru poet. În august 1989, Anton Iordache e destituit din funcţia de şef al secţiei de scrisori-sesizări a TVR. Abuzul administrativ avea să fie aspru comentat de subiect după Revoluţie, când – sub pseudonimul Luca Dalbu – Anton Iordache va semna în paginile revistei „Baricada“ articole de demascare a instituţiei din Calea Dorobanţi – la limita diatribei şi a pamfletului. Reangajat în 1990 la TVR, se pensionează şapte ani mai târziu.

Activitatea literară a lui Anton Iordache e concentrată în cele două cărţi ale sale: volumul de schiţe şi dialoguri *Persoane cu reflexe ciudate* (Editura Eminescu, 1970) şi romanul *Amurgul Lagunei* (Editura Cartea Românească, 1972). Ele au produs la timpul potrivit un anume freamăt în lumea criticii literare şi a cititorilor, anunţând un prozator lipsit de complexe, apt să problematizeze inteligent, cu asumatul risc al iritării oficialităţii. Din păcate, tracasările la care a fost supus ulterior autorul au subminat potenţialul său creator, Anton Iordache părând decis să abandoneze definitiv literatura de ficţiune, consacrându-se – cum s-a văzut mai sus – portretului în acvaforte al unor contemporani care l-au tratat în chip despotic.

IVANEŞ Constantin

Născut la 19 februarie 1945 în localitatea Pogăneşti, judeţul Vaslui. Absolvent al Facultăţii de Istorie-Filosofie – Universitatea „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca. Din 1968 lucrează la Studioul de Radio Cluj, unde realizează vestitele spectacole cu public **Acusticon**, între care cel despre **Spiritul artei negre** – transmis în direct de Radio Cluj – a fost reluat pe scena Teatrului Naţional din localitate. Specializat în transmisiile muzicale, Constantin Ivaneş (pseudonim: Sergiu Alex) a redactat multe programe de muzică românească şi internaţională (precum **Anima disc**, care în anii 1969-1970 a prezentat în premieră la noi clasamentele pop-rock cu comentariu *live*). Translarea de la pop-rock spre alte genuri muzicale (New-Age, ambient, gospel şi electronic) este marcată de emisiunea **Incursiuni de meloman**. Împreună cu Stela-Maria Ivaneş realizează un *talk-show* cu personalităţi din lumea artistică, ştiinţifică şi culturală din Transilvania sub genericul **Ateneu**.

Constantin Ivaneş (Sergiu Alex) este traducător autorizat din limba italiană. În anul 1981 a publicat la Editura Dacia din Cluj-Napoca una din cărţile cele mai vestite ale momentului: *Dacă Soarele moare,* aparţinând faimoasei jurnaliste Oriana Fallaci. O carte care – alături de textele lui Jean-Jacques Servan-Schreiber – a marcat conştiinţa publică mondială, aşezând-o într-o poziţie de emergenţă în faţa abuzurilor hipercivilizaţiei umane.

IVANEŞ Stela-Maria

Născută la 31 iulie 1946 la Oradea. Absolventă a Facultăţii de Istorie-Filosofie, Universitatea „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca. Doctor în filosofie. În 1965 este angajată ca redactor la Studioul de Radio Cluj, unde realizează emisiuni ştiinţifice şi culturale. Între acestea se numără **Radiomagazin, Pro Natura, Agenda ştiinţifică** şi **Colocvii literare**. Este membră a Comitetului român de istorie şi filosofie a ştiinţei, ca recunoaştere a intensei activităţi depuse în această arie a cunoaşterii. În colaborare cu savanţi români şi străini, Stela-Maria Ivaneş (pseudonim: Stela-Maria Rareş) a redactat circa 15 cărţi cu tematică ştiinţifică. Creaţia literară a autoarei este cuprinsă în mai multe volume de poezie, proză şi eseistică: *Jocuri de albastru* (Editura Dacia, 1991), *Bijuterii de fiecare zi* (Editura Daco-Press, 1995), *Halouri de lumini* (Editura Daco-Press, 1996), *Programare pe succes* (1999) şi *Fotograme cu dragoste* (2003) – apărute la Editura Dacia din Cluj-Napoca.

Convergenţa dintre ştiinţă şi literatură este marcată de personalitatea acestei jurnaliste/scriitoare care a dovedit un remarcabil ataşament faţă de radioul clujean.

IVAŞCU Elvira

Născută la 8 iulie 1927, în localitatea Gherteniş, jud. Caraş-Severin. Licenţiată a Facultăţii de Litere şi Filosofie de la Universitatea „Victor Babeş“ din Cluj – promoţia 1950. Din 1964 şi până la pensionare a fost crainic la Radiodifuziunea Română. În acelaşi timp, a colaborat la emisiunile

Programului III şi la **Atlas cultural**, fiind şi autoarea unor texte pentru emisiunea **Noapte bună, copii**. Un capitol important din viaţa profesională a Elvirei Ivaşcu l-a reprezentat perioada în care s-a aflat la Beijing, în calitate de expert, delegat de Radiodifuziunea Română la solicitarea redacţiei în limba română a postului de radio China Internaţional. Descoperirea unei fascinante culturi a determinat-o să se consacre cu entuziasm cunoaşterii în România a valorilor literaturii chineze populare şi culte. Împreună cu câţiva traducători chinezi, cunoscători ai limbii române, Elvira Ivaşcu a publicat cărţi esenţiale pentru cunoaşterea „subcontinentului literar“ chinez. La editura bucureşteană Univers, aveau să apară mai multe titluri: *Povestiri cu haz, povestiri cu tâlc* (traduse împreună cu Li Jiayu, prefaţa fiind semnată de regretatul poet Vlaicu Bârna – 1986); *Zbucium,* antologie de literatură contemporană feminină chineză (împreună cu Yang Xueyi, prefaţă de Ştefana Velisar-Teodoreanu – 1987); *Legende chinezeşti* (în colaborare cu Ly Jiayu, prefaţă de Marin Sorescu – 1988). Tot împreună cu Li Jiayu va traduce şi va publica în Editura Ager, 2003, „primul roman modern chinezesc“: *Măslinul* de Zhu Chunyu, prefaţat de acad. Eugen Simion. Ediţia originală apăruse în anul 1986 la Beijing, ca un omagiu adus Anului Internaţional al Păcii. Istoria mai veche şi mai nouă a omenirii este abordată prin viziunile a patru familii: chineză, rusă, japoneză, americană – ale căror destine se intersectează la un moment dat. Ataşamentul real, de substanţă, faţă de cultura chineză au transformat-o pe Elvira Ivaşcu într-unul din cei mai activi popularizatori ai acesteia în România. De altfel, multe din paginile de publicistică ale Domniei Sale sunt consacrate aceleiaşi teme. Reunite în file de carte (*Intersectări,* Editura Românul, 1998; *China Eternă,* Editura Paco, 1998, ambele prefaţate de Mircea Micu şi *Încă se mai aprind policandre*, Editura Fundaţiei Pro, 2002), articolele Elvirei Ivaşcu demonstrează nevoia de implicare continuă în cele mai diferite aspecte ale vieţii de zi cu zi a acestei autoare energice, pe care romantismul adolescent de cândva nu a părăsit-o vreodată.

J

JURIST Eduard

Născut la 22 februarie 1928 la Chişinău, România. Decedat în iulie 2004 la Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Filosofie – Universitatea din Bucureşti. Membru titular al Uniunii Scriitorilor din România. Activitate literară prodigioasă în aria literaturii pentru copii şi tineret, dar şi a literaturii SF. Angajat în 1949 la Radiodifuziunea Română va onora instituţia timp de „35 de ani şi 15 zile“ (mărturia lui E. J.), continuând şi după pensionare să colaboreze la emisiunile de divertisment şi de tineret, în cadrul cărora se distinsese ca realizator şi coordonator (şef de secţie). A acoperit un larg spectru de emisiuni, de la reportaj la cele artistice. Co-fondator (alături de Sofia Şincan şi Octavian Iordăchescu) al Programului III (ulterior România Tineret). A scris un impresionant număr de scenarii pentru **Teatru radiofonic pentru copii** şi poveşti pentru aceeaşi categorie de vârstă. Vocaţia sa esenţială o reprezintă umorul. Cartea care i-a adus o evidentă celebritate a fost *Oul lui Columb. Neobişnuitele întâmplări ale unui anume Mike Smith povestite de el însuşi* (1963), în care umorul cerebral, de tip Ilf şi Petrov, intersecta spaţiul literaturii de aventuri. Până în acel moment, autorul publicase cu precădere cărţi pentru copii: *Păţania lui Urechilă* (1948), *Pentru noi, copiii* (1953), *Alarmă în subterană* (1957), *Isprava lui Pantelimon* (1958), *Băiatul cu valiza* (1961). Răspunzând exigenţelor editoriale ale momentului, povestirile lui Eduard Jurist propuneau „pilde de viaţă“ menite să-i antreneze pe micii cititori într-un exerciţiu al responsabilităţii civice. Harul de umorist al autorului le-a amplificat însă rezonanţa, salvându-le de la enunţul didactic. Cuplul de personaje Duţu-Lucu apare în mai multe cărţi: (*Duţu, Lucu şi vacanţa de primăvară; Duţu, Lucu şi vacanţa mare; Duţu, Lucu (alte întâmplări vesele)*, fapt ce denotă aplecarea consecventă a lui Eduard Jurist asupra unor elemente de personalitate infantilă, apte să creeze (sau să respingă) modele de acţiune şi existenţă. *Învăţaţi să râdeţi fără profesor* (titlul unui volum de schiţe apărut la Editura Albatros) ar putea oferi genericul activităţii literare a acestui autor care „a urmat Facultatea de Filosofie din Bucureşti, dar n-a îmbrăţişat profesia, toate posturile fiind ocupate“, drept care „a scris umor pentru copii, care înţeleg totul ca oamenii mari şi umor pentru adulţi, care, de fapt, sunt nişte copii cărora hainele le-au rămas prea mici“. Folosindu-şi *Ochelarii de scris poveşti* (titlul unei alte cărţi, apărută cândva la Editura Ion Creangă), Eduard Jurist a dăruit micilor săi cititori câteva cărţi care, alături de cele ale unui Octav Pancu-Iaşi, pot mărturisi coeficientul ridicat de inteligenţă de care trebuia să dispună în anii socialismului biruitor un scriitor pentru copii. Dar, cum spuneam, literatura lui E. J. nu este exclusiv cantonată în teritoriul candorii. De multe ori, verbul acid al autorului se îndreaptă fie spre lumea oamenilor mari, fie spre lumea ce va să vină. Multe din povestirile sale SF (ex. *Loc pentru monument*) au fost incluse în antologii de gen apărute în edituri din străinătate. Iar în anul 2001, Editura Tritonic publica un volum cu dublu-titlu: *Umordinatorul/Dicţionar de impresii*. „Orice călimară poate deveni un Vezuviu“ – consemnase cândva Honoré de Balzac, deplin convins de forţa eruptivă a verbului. Dar, comentează Eduard Jurist, „azi, toată lumea scrie cu pixul. Iar cei care n-au pix, au secretară“. Se poate distinge aici tipul alert de translare a gândului, trecerea de la solemnitate la bonomie. Eduard Jurist este un astfel de autor care, socotind că prea îndelung lumea s-a aflat sub semnul crispării şi al durerii, are dreptul la zâmbet. „Am făcut Lumea în şase zile şi în a şaptea m-am odihnit. Şi atunci am

înţeles că Lumea fără umor n-ar fi avut nici un Dumnezeu“ – pare a fi citit autorul în chiar jurnalul Demiurgului. Drept care, îşi permite să încheie astfel: „Dacă aş fi întrebat care e cea mai puternică impresie pe care aş desprinde-o dintr-o viaţă care, iată, a trecut dintr-un mileniu în altul, aş remarca faptul că deşi oamenii se agaţă cu disperare de trecut (mulţi fără să-şi dea seama) Istoria nu aşteaptă. Ea ne poartă cu o viteză ameţitoare înainte. Şi când vom reuşi, în sfârşit, să ne asumăm Istoria, atunci vom fi cu adevărat liberi. Deocamdată, mulţi cred că Istoria e doar un obiect de studiu, o materie şcolară cu manuale alternative...“

K

KIRIŢESCU Constantin

Personalitatea lui Constantin Kiriţescu (1876-1965) este una dintre cele mai surprinzătoare prin universul complex de preocupări în care s-a manifestat cu extraordinară probitate, mereu în afara diletantismului şi a conjuncturilor.

Născut la 15 septembrie 1876 la Bucureşti, Constantin Kiriţescu a devenit în anul 1902 doctor în ştiinţe biologice al Universităţii din Iaşi. Şef de lucrări la Institutul Fiziologic al Universităţii din Bucureşti, a publicat lucrări ştiinţifice, precum: *Contribution à la faune des batraciens de Roumanie* şi *Sur la présence d'eryx jaculus en Roumanie* – ambele din 1903. A deţinut funcţii de coordonare în sistemul educaţional românesc, marcat de reformele întreprinse de ministeriatele lui Spiru Haret: inspector general şi director al învăţământului secundar, secretar general la Ministerul Instrucţiunii Publice. Preocupările cotidiene de eficientizare a acestui important resort sunt regăsite în studii precum *Învăţământul elementar al ştiinţelor naturale* (1904) şi *Igiena în programa gimnaziilor* (1908). Contribuţia sa la organizarea învăţământului secundar este esenţială. Când, în anii ’30 ai secolului XX este numit preşedinte al Comisiei de control al cinematografiei redactează lucrări precum: *Cenzura filmelor cinematografice* şi *Cinematograful în educaţie şi învăţământ* (ambele din 1934).

Constantin Kiriţescu a reprezentat România la secţiunea pentru educaţie a Ligii Naţiunilor şi a publicat multe studii legate de „pedagogia păcii“ (v. *La pédagogie de la paix* – Geneva, 1930)

şi de învăţămintele ce decurgeau din desfăşurarea primei mari conflagraţii (1914-1918).

Cartea sa esenţială rămâne impozanta *Istorie a războiului pentru întregirea României* (apărută în două volume între 1922-1924, cu reeditare între 1925-1927). Ediţia a treia revăzută – prin completări şi introducerea unor capitole noi a fost tipărită abia în 1989 la Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.

Variante ale acestei sinteze istorice excepţionale au apărut şi în limbile franceză şi italiană: *La Roumanie dans la guerre mondiale* – tipărită în 1927 la editura pariziană Payot cu admirabila prefaţă a lui André Tardieu şi, respectiv, *La Romania nella guerra mondiale,* editată la Roma în 1928.

Din 1930 Constantin Kiriţescu a făcut parte din Comitetul de programe al Societăţii Române de Radiodifuziune, colaborând totodată – încă din 1929 – cu diverse materiale publicistice reflectând aria impresionantă a preocupărilor sale zilnice.

A citit pagini din lucrarea fundamentală consacrată războiului de întregire (**Universitatea Radio** din 29 mai şi din 14 octombrie 1930, ***Program de seară*** din 8 noiembrie 1930 etc.) şi a analizat consecinţele acestuia (**Universitatea Radio** din 17 martie 1933), a conferenţiat pe teme cinematografice (**Universitatea Radio** din 12 martie şi din 1 iunie 1934), a vorbit despre *Sportul în şcoală* (**Universitatea Radio** din 10 noiembrie 1934) şi *Olimpismul modern* (**Universitatea Radio** din 9 septembrie 1936) sau despre *Limitele vieţii* (în **Universitatea Radio** din 2 aprilie 1943). I-a evocat pe Spiru Haret (**Ora satului** din 23 iunie 1935 şi **Universitatea Radio** din 11 noiembrie 1941), Gh. Murgoci (**Universitatea Radio** din 7 martie 1938), dr. C. Istrati (emisiune din 30 ianuarie 1938).

Tot ce a făcut Constantin Kiriţescu poartă însemnele unei conştiinţe profesionale izvorând din acel „cuget curat“ cu care îşi asigurase cândva cititorul că a redactat magistrala *Istorie a războiului pentru întregirea României* (1916-1918), autorul mărturisindu-şi totodată orgoliul de a nu fi aparţinut „nici unei şcoli istorice, nici unui cenaclu şi nici unui partid politic“ (consemnare din februarie 1959).

KOZMA Jászberényi Emese

Născută la 7 iunie 1940 la Târnăveni, judeţul Mureş. Din 1962 a lucrat ca reporter la Studioul de radio Târgu-Mureş (din 1991 până în 1999 a fost secretar general de redacţie; în prezent, consilier). Realizatoare a emisiunilor **Curcubeu** (adresată tinerilor ascultători), **Literatura şi arta, Helikon** (cu participarea unor prestigioşi autori maghiari din România), dar şi a unor emisiuni de divertisment. A editat volumul consacrat aniversării de 40 de ani a studioului (*Un radio care trăieşte*) (Editura Pallas-Akademia, Miercurea-Ciuc, 1998) şi a marcat aniversarea de 45 de ani a aceleiaşi instituţii prin compact-discul *Radio Tg.-Mureş – avem 45 de ani* cuprinzând extrase din cele mai importante emisiuni. Prezentă ca autoare în *Mică antologie* (Keszthely – Ungaria, 1992) şi *Musa* (Editura Impress, 2001). A „repovestit“ în limba maghiară texte celebre (*Albă ca Zăpada, Hänsel şi Grettel, Vrăjitorul din Oz*) şi a editat pe compact discuri poemul *Toldi* de Arany János, capodoperă a literaturii maghiare, asupra căruia autorul a trudit – până la obţinerea unei trilogii – mai bine de trei decenii.

KERIM Silvia

Născută la 21 octombrie 1931 la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Filologie, secţia de Limba şi Literatura Română (1954). Activitate publicistică încă din anii studenţiei, focalizată pe actualitatea teatrală şi cinematografică. Din 1961 lucrează la Radiodifuziunea Română ca

redactor al emisiunilor de teatru radiofonic. Traduce şi adaptează texte din literatura clasică şi contemporană şi scrie poveşti pentru copii, difuzate în rubricile de profil. Între 1965 şi 1972 funcţionează în cadrul redacţiei emisiunilor culturale, ca redactor al emisiunii **Jurnale celebre** şi – din 1969 – ca realizator (alături de Ion Drăgănoiu) al prestigioasei **Reviste literare radio**. Între colaboratorii externi ai emisiunii s-au aflat Vladimir Streinu, Eugen Jebeleanu, Miron Radu Paraschivescu, Dan Hăulică. Numită – în acelaşi an – şefă a secţiei arte, Silvia Kerim coordonează emisiunile **Rampa**, **A şaptea artă**, **Atlas cultural**, **Vocile artei moderne**. În 1970 participă alături de Iulius Ţundrea, Radu Gheciu ş.a. la realizarea unui amplu program radiofonic organizat de Radio - televiziunea Română în colaborare cu ORTF (organismul similar din Franţa), la iniţiativa lui Georges Charbonnier, directorul cultural al ORTF. Urmare a succesului înregistrat de amintitul duplex radiofonic Bucureşti-Paris, Silvia Kerim este solicitată să realizeze – împreună cu colega sa pariziană Claire Jordan – **Les dialogues de France Culture**, o admirabilă oportunitate pentru cultura română de a-şi dezvălui forţele. Invitaţii de la Bucureşti ai „dialogurilor“ radiofonice în cauză au fost – între alţii – regizorii de teatru Liviu Ciulei şi Dinu Cernescu, cineastul Ion Popescu-Gopo, criticii de film D.I. Suchianu şi Florian Potra. Din păcate, în 1972, ca urmare a „curăţeniei ideologice“ declanşate de „mini-revoluţia culturală“ Silvia Kerim – care nu făcea parte din rândurile Partidului Comunist Român – este nevoită să părăsească Radioul. Anii petrecuţi în instituţia din str. General Berthelot vor fi evocaţi – totuşi! – cu emoţie şi sensibilitate în volumul său *Vedere din Parfumerie* (Ed. Du Style, 1997 şi 2000), admirabilă diagramă a existenţei sale, începută pe strada Parfumului din Bucureşti. Acolo, la numărul 19, în inima unui oraş ce şi-a trăit gloria şi decăderea, năzuinţele şi disperarea sub privirile sale, scriitoarea şi-a proiectat şi redactat cărţile, a tradus texte esenţiale şi a adaptat pentru scenă câteva comedii muzicale. Ataşată universului

copilăriei, Silvia Kerim a înlesnit publicului cunoaşterea unor ca - podopere precum *Mary Poppins, Vrăjitorul din Oz, Frumoasa din pădurea adormită* ori *Gulliver* într-un veşmânt scenic seducător. De altfel, adaptările teatrale ale autoarei se află incluse în repertoriul permanent al unor instituţii teatrale prestigioase din Bucureşti şi din ţară. Şi, nu întâmplător o Diplomă de merit acordată de Uniunea Scriitorilor şi Teatrul Naţional de Operetă „Ion Dacian“ va recunoaşte meritele autoarei la dezvoltarea musicalului românesc.

Din acest teritoriu al candorii se revendică şi multe din creaţiile originale ale autoarei: *Poarta de sticlă* (Ed. Ion Creangă, 1982), *Bunica Albă* (Ion Creangă, 1986) şi *Poveştile bunicii albe* (Fada, 1990), *Inima poveştii* (Ed. Ion Creangă, 1991), *Moşul din oglindă* şi *Père Noël* (ambele apărute la editura Arta Grafică, în 1993), *Zânele nu bat la uşă* (Ed. Coresi, 2000), *Povestiri despre prietenii mei* (Ed. Aramis, 2003). Unele din aceste scrieri au fost reeditate la începutul anilor 2000 (*Bunica Albă, Poarta de sticlă* şi *Inima poveştii*). Silvia Kerim s-a dovedit un scriitor devotat genului iar acest devotament exemplar i-a fost răsplătit prin mai multe premii. Dar talentul scriitoricesc al autoarei a rodit şi în proza „pentru oameni mari“. Am în vedere volumul *Ferestra de la Veneţia* (Ed. Sport-Turism, 1984, ediţie revăzută şi adăugită în 2001, la Ed. Du Style) şi amintita *Vedere din Parfumerie*, carte cu o carieră unică în peisajul editorial din ultimii ani, publicându-se între 1997-2004 nu mai puţin de patru ediţii ale acestei cărţi ce ia nu o dată înfăţişarea poemului.

Premiul Uniunii Scriitorilor acordat autoarei în 1998 pentru *Vedere din Parfumerie* a reprezentat o primă recunoaştere pu - blică a valorii cărţii. El se adăuga altor distincţii anterioare: Premiul Uniunii Scriitorilor pentru literatură pentru copii şi tineret – 1990, Premiul „Emil Gârleanu“ – 1995 şi medalia de bronz pentru merite culturale excepţionale acordată de Academia Carpatica – 1997.

Între traducerile semnate de Silvia Kerim se regăsesc textele unor Charles Dickens (*Poveste de Crăciun*) şi P.L. Travers (*Mary Poppins*) dar şi ale lui Anthony

Feek (*Tunelul de la Arlberg*) şi Fékéte Gyula (*Moartea doctorului*). De notat faptul că unele cărţi ale autoarei au fost traduse în limbile engleză şi franceză.

Cartea-omagiu închinată de cunoscuta actriţă Marina Vlady fostului ei soţ – fascinantul Vladimir Vîsoţki – a apărut tot în echivalarea fidelă a Silviei Kerim. (E vorba de *Vladimir sau zborul întrerupt* – Ed. Minerva, 1993).

O notă aparte în bibliografia autoarei o introduce volumul *Ponica – o legendă* (Ed. Doina, 1999), evocare plină de farmec a uneia dintre profesionistele artei noastre cinematografice – creatoarea de costume Hortensia Georgescu. Cartea mărturiseşte la fiecare pagină sentimentul necesarei solidarităţi intelectuale, manifestat la bine şi la greu într-o Românie supusă abuzurilor istoriei. Un sentiment la a cărui construcţie, Silvia Kerim a contribuit prin cărţile şi prin emisiunile sale radiofonice.

L

LEON Gheorghe

Născut la 25 aprilie 1888 la Iaşi. Decedat în anul 1949. Studii de drept la Universitatea din Iaşi. Doctor în economie politică şi financiară la Jena (1914). După înfiinţarea, în 1919, a Universităţii Daciei Superioare din Cluj, funcţionează un timp ca profesor agregat la Facultatea de Drept de aici, devenind la 1 ianuarie 1926 profesor titular. A fost preşedinte al Asociaţiei Economiştilor Români şi a deţinut funcţii ministeriale (secretar general şi subsecretar de stat la Ministerul Industriei şi Comerţului). Raportor al bugetului statului şi – din august 1936 – cenzor la Banca Naţională.

Gheorghe N. Leon a fost membru al Consiliului de Administraţie al SRR (1938-1940 şi 1941-1942), ca şi al comitetului de direcţie (1942-1943-1944).

Contribuţiile sale publicistice au fost legate de specializarea economică pe care o deţinea. A conferenţiat despre *Corporaţiile de altădată* (**Universitatea Radio** din 11 aprilie 1948) şi a îndemnat tineretul să îmbrăţişeze *Profesiunile economice* (2 iulie 1939). În 1940 (12 februarie) a conferenţiat despre *Economia naţională şi solidaritatea naţională*. Adept al corporatismului şi al cooperaţiei, nu s-a sfiit să denunţe *Erezia comunistă* (**Universitatea Radio** din 30 septembrie 1941).

Cărţile sale au analizat efectul factorilor politici asupra economiei: *Bosnia şi Herţegovina sub stăpânirea monarhiei austro-ungare* (Bucureşti, 1914), *Imperialismul şi echilibrul economiei mondiale* (1923), *Socialismul şi individualismul economic* (1923).

Fost deputat liberal, G. N. Leon a înfăţişat *Politica econo -*

mică a Partidului liberal într-o broşură din 1932.

Interesantă încă – sub aspect documentar – este sinteza sa din 1924, *Istoria economiei publice în România*.

LEU Corneliu

Scriitor prolific (dar niciodată prolix) Corneliu Leu s-a născut la 21 iulie 1932 la Medgidia, debutând la doar 16 ani cu nuvele şi povestiri în gazete din Bucureşti şi Constanţa. Încă adolescent, devine reporter la Radiodifuziunea Română. Studii filologice şi de ziaristică. Bibliografia sa impresionantă ni-l recomandă drept prozator, dramaturg, scenarist, eseist şi, mai nou, cercetător al personalismului, preocupat de impunerea în România a filosofiei lui Jacques Maritain. Personalitate energică, a înfiinţat după 1990 Fundaţia „Episcopul Grigorie Leu“ şi Consfătuirea Naţională a Intelectualilor de la sate, a relansat, în 2001, revista „Albina“. Vocaţia sa de „ctitor“ a determinat apariţia în 1967 a postului Radio Vacanţa, a Editurii Eminescu (1969) şi a Casei de filme nr. 4.

Anii petrecuţi la Radio au fost se pare decisivi pentru formarea sa jurnalistică şi literară. **Povestirile radiofonice** (1950) ale autorului aveau să stea la baza activităţii sale literare de peste o jumătate de veac. Primele cărţi sunt marcate de canoanele vremii (*Ochiul Dracului* – 1956, *Vârsta de aur* – 1958, *Cu mâinile noastre* – 1961, *Viitorul al II-lea* – 1963). Romanul *Puterea* – din 1964 – inspirat din realităţile de ruptură din societatea româneasc ă de după război s-a bucurat de un notabil succes, făcând obiectul unei ecranizări. Au urmat *Viaţa particulară a lui Constant Hagiu* (roman, 1967), *Dreptul la dragoste* (nuvele, 1968), *Femeia cu ochi albaştri* (roman, din 1970, reeditat şapte ani mai târziu). Într-un moment în care interesul publicului cititor faţă de istoria recentă începuse să fie tot mai vizibil, Corneliu Leu publică *Romanul unei zile mari* (prima ediţie în 1979, cea de-a doua în 1984) încercând să aducă unele clarificări legate de evenimentele de cotitură din august 1944.

După 1990 Corneliu Leu a dovedit o remarcabilă capacitate de adaptare la condiţiile oferite de tranziţia economică, înfiinţând Casa de Editură şi Producţie Audio-Video-Film „Realitatea“ şi câteva organizaţii non-guvernamentale cu scop cultural. În acelaşi timp şi-a continuat demersul literar publicând cărţi precum *De groază şi de râs* (1991), *Poetul ca o floare* (1992), *Drumul spre Damasc* (1995), *Amintiri din Casa Scriitorilor* (din 2002, cartea ce parafrazează un cunoscut roman dostoievskian în ideea consemnării extincţiei unei bresle cândva respectate, spulberate de „hora tranziţiei“).

Scriitorul care, încă adolescent fiind, intra la jumătatea secolului XX pe porţile Radioului, avea să se întoarcă la senectute în instituţia din str. General Berthelot, în calitate de colaborator permanent. Susţine cu aplomb jurnalistic rubrica săptămânală **Căsuţa poştală 33** şi înfiinţează spectacolele radio cu public **Cabaret politic**. **Teatrul Naţional Radiofonic** îi prezintă câteva piese, precum **Omul succesului** – 1993, **Generalul şi găinarul** – 1996 şi **Dămăroaia Story** – 1997.

Prin multe din lucrările sale publicate după 1990 ori difuzate la Radio, Corneliu Leu s-a dovedit un observator lucid al noii etape istorice pe care o străbate, sincopat, România. Noile realităţi politice şi sociale sunt înfăţişate cu mult umor şi tandră ironie. Absenţa unor accente sarcastice nu scade din farmecul acestor creaţii aparţinând unui om a cărui caracteristică esenţială o constituie cordialitatea. Ar fi de dorit ca, alături de *Amintirile din Casa Scriitorilor*, memorialistica lui Corneliu Leu să cuprindă şi amintirile sale din Casa Radio. Ar exista astfel câteva mărturii esenţiale despre istoria unei jumătăţi de secol din viaţa unei instituţii pe care Corneliu Leu a cunoscut-o în multe din compartimentele sale, marcând tensiunile mai vechi sau mai noi ale unei alte bresle, care nici ea nu se simte prea bine. Ataşamentul de o viaţă al autorului faţă de radioul naţional dovedeşte că puterea

acestuia rămâne una esenţială, dezvoltând deopotrivă resurse romantice şi soluţii pragmatice.

LUNGU Florian

Născut la 5 ianuarie 1943 la Bucureşti. Absolvent al Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“ din Bucureşti (secţia compoziţie), promoţia 1966. Din 1967 lucrează la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor muzicale. A impus una din dimensiunile cele mai populare ale programelor de profil prin ataşamentul său de durată faţă de jazz. Competenţa în materie l-a transformat într-o legendă românească a acestui gen de muzică aparţinând secolului XX. Din 1970 – când debuta cu emisiunea de autor **Jazz românesc** şi până azi, Florian Lungu a realizat circa 6000 (şase mii) de emisiuni, grupate în ciclurile **Jazz-forum, Jazz Lexicon, Jazz şi swing, Jazz în spectacol, Discografia marilor interpreţi de jazz, Stereo Jazz.** Chiar şi în radioprogramele cu plajă de cuprindere vastă, precum **Izvorul nopţii** şi **Estrada duminicală**, jazzul şi-a păstrat locul său prioritar. Se poate afirma, fără teama de a greşi, că – măcar în aria noastră geografică – emisiunile lui Florian Lungu au contribuit la clasicizarea acestei muzici cu rădăcini afro-americane, născută la începutul secolului XX în comunităţile negre şi creole din Sudul SUA, oferind o materie sonoră impresionantă, supusă în mare măsură geniului improvizatoric al interpreţilor. Mulţi dintre aceştia au fost trataţi în veritabile monografii radiofonice (King Oliver, Louis Armstrong, Johnny Dodds, Lionel Hampton, Ella Fitzgerald, Charlie Parker, Dizzy Gillespie, Ray Charles, John Coltrane etc.) – de acest împătimit al genului care, probabil că-şi va tipărit cândva textele (numeroase) consacrate jazzului.

Deocamdată, Florian Lungu este autorul (în colaborare cu Daniela Caraman-Fotea) unui

Disco Ghid Rock menit să instruiască tineretul de acum circa două decenii asupra unui fenomen muzical ce a marcat generaţiile de la sfârşitul secolului XX, la fel de semnificativ precum marcase jazzul, la începuturile aceluiaşi veac, generaţia bunicilor lor.

LUTIC Ioana

Născută la 26 octombrie 1939 în capitala Belgiei – Bruxelles, Ioana Lutic (în acte: Roza-Claire-Jeanne Lutic) a absolvit Facultatea de Filologie – Universitatea Bucureşti (secţia limba şi literatura franceză). Din 1962 lucrează la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor pentru străinătate (după 1990 Radio România Internaţional). Realizează pentru emisiunile în limba franceză programe culturale, precum: **Pagini de literatură română** (din 1997 divizate în două rubrici: **Viaţa în versuri** şi **Viaţa în proză**). Din acelaşi an prezintă actualitatea francofonă din România şi **Cafeneaua francofonilor**. A tradus din dramaturgia românească în „Revue Roumaine“ texte de Dumitru Solomon (*Socrate*), Iosif Naghiu (*Grup de orbi într-o sală de cinema*) etc., şi poezie românească în „Cahiers bleus“, admirabila publicaţie editată în Franţa de regretatul scriitor Dominique Daguet. O antologie în limba franceză, *Les grands poètes roumains du XIX-e et du XX-e siècles*, apărută în 1992 la Editions Le Théron Puyméras – Franţa, s-a bucurat de harul de traducător al Ioanei Lutic. Totodată, a tradus din franceză în limba română cartea lui Pierre Rousseau, *Călătorie la capătul ştiinţei* – apărută în 1972 la Editura Minerva în populara colecţie „Biblioteca pentru toţi“. Două decenii mai târziu, numele traducătoarei era întâlnit pe pagina de gardă a romanului de aventuri *Merge, San Antonio*, aparţinând (evident), enigmaticului şi atât de cititului azi – San Antonio (Fr. Dard).

M

MANIU Adrian

Născut la 6 februarie 1891 la Bucureşti. Decedat în oraşul natal la 20 aprilie 1968. Licenţiat al Facultăţii de Drept din Bucureşti (1913). Fondator – împreună cu Cezar Petrescu şi Gib Mihăescu, la Cluj, în 1921 – al revistei „Gândirea“. Inspector al Artelor în ministerul de resort (1928-1946) a deţinut – între 1930-1933 – şi funcţia de director al programului vorbit de la Radio Bucureşti. A fost şi unul dintre primii (şi cei mai activi) conferenţiari. A citit, de asemenea, deseori din lucrările sale literare (12 martie 1929, 4 august 1929). Medalioanelor literare consacrate de Adrian Maniu unor autori precum Alexandru Davila (26 iunie 1929), Gala Galaction (17 iulie 1929) şi Nicolae Iorga (18 iunie 1931) li se adaugă cele plastice închinate lui Theodor Pallady (**Universitatea Radio**, 12 martie 1931) sau prezentări ale unor grupuri de expozanţi (*Salonul de desen Alb şi Negru* – 11 octombrie 1930, *Expoziţiile de pictură* – în **Universitatea Radio** din 18 decembrie 1930 sau *Anul care a trecut în artă* – în **Universitatea Radio** din 31 decembrie 1931). A vorbit de la microfon despre *Gravura românească în lemn* (3 noiembrie 1929) şi despre *Arta copiilor* (17 iulie 1930) sau despre *Înţelegerea icoanelor* (3 noiembrie 1929) şi *Pictura bisericească* (**Universitatea Radio** din 28 martie 1933). A prefaţat emisiuni muzicale, precum **Valsuri de Johann Strauss** (29 iulie 1930) şi a omagiat prin versuri vibrante amintirea regelui întregitor de ţară (*Închinare întru amintirea Regelui Ferdinand*).

A fost unul dintre prietenii apropiaţi ai poetului Horia Furtună (cel care, în poema inaugurală din 1 noiembrie 1928, socotea radioul drept „un suflet nou“), alături de care (şi de Ion Pillat) se aflase în timpul primului război mondial editând „Flacăra“ (1916). Scriitorul Adrian Maniu se afirmase de timpuriu, prin volumul de poeme în proză *Figurile de ceară* (1912), urmat în 1915 de poemul *Salomeea*. După primul război mondial, se va consacra un timp teatrului, revenind însă la poezie prin *Lângă pământ* (1928) şi *Drumul spre stele* (1930). (Din acest volum va citi, de altfel, la emisiunea **Universitatea Radio** din 28 decembrie 1930). Volumul de *Versuri* (1935) – socotit de autor drept ediţie definitivă – încheia practic şi cariera lirică a acestui important poet al primei jumătăţi a secolului XX.

După 1965, scrierile sale aveau să fie retipărite, fără a mai stârni însă entuziasmul criticii. Poezia sa picturală (*Ut pictura poesis!*), grea de imagini, venea – după judecata lui G. Călinescu – din refulările de artist plastic ale autorului. Pentru marele critic, Adrian Maniu era în literatura română cazul în oglindă al lui Théophile Gautier care, după aprecierea lui Gustave Lanson „pictează pe email şi gravează în pietre preţioase“ (aluzie la titlul celebru al unei cărţi de poezii a lui Th. Gautier). Adevărul este că o bună parte din versurile lui Adrian Maniu sunt ele însele *Émaux et Camées*, dar în afara aerului impersonal al autorului francez. Dimpotrivă, la poetul român avem chiar o supralicitare a eului, a subiectivităţii. Pentru a nu mai vorbi de mistica asumată, transformându-l – după calificata opinie călinesciană – în „primul poet bizantinist, precedând cu un deceniu pe Blaga“. Fără a fi marcat de fervoarea religioasă a „iconarilor“ de mai târziu, Adrian Maniu a reprezentat proiecţia unei anume spiritualităţi a locului, preocupat fiind de „înţelegerea icoanelor“ (ca în amintita conferinţă radiofonică din toamna anului 1929) şi de transmiterea, mai departe, prin cuvânt a mesajului dobândit prin meditaţie.

Peisajele sale lirice se aşează – alături de cele ale lui Ion Pillat şi de „priveliştile“ lui B. Fun-

doianu – între bijuteriile genului: „... ierburi rouate şi flori cresc printre tulpine,/ trece, aur şi fum, un roi de albine...“

Cele două lucrări dramatice scrise în anii ’20-’30 (**Meşterul** – 1922 şi **Lupii de aramă** – 1929) au făcut obiectul unor adaptări radiofonice izbutite.

Cea dintâi – pusă în undă de regizorul Constantin Moruzan – a avut premiera la 10 decembrie 1973, în rolurile principale fiind distribuiţi Corrado Negreanu, Nicolae Neamţu-Ottonel, Fory Etterle şi Dinu Ianculescu.

Cea de-a doua – mult mai cunoscută, de altfel –, în adaptarea lui Vlaicu Bârna şi în regia lui Titel Constantinescu, a fost difuzată întâia oară la 26 martie 1980. Succesul înregistrat la publicul ascultător a determinat reluarea ei de nenumărate ori. În rolurile principale au fost distribuiţi Adela Mărculescu şi Cornel Coman.

Prin cele două spectacole radiofonice – opera dramatică a lui Adrian Maniu a continuat să-şi arate vitalitatea, aşa cum poezia sa face adesea obiectul unor emisiuni literare.

MANOLACHE Laura

Născută la 11 mai 1959 la Bucureşti. Absolventă a Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“, dublu licenţiată (în muzicologie, 1982 şi în compoziţie, 2002). Între 1984 şi 1995 a lucrat la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor muzicale. În prezent, conferenţiar la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti. Stagiul de peste un deceniu – efectuat în secţia de muzică simfonică şi de cameră a redacţiei muzicale – s-a soldat cu realizarea câtorva cicluri semnificative: **Repere ale simfonismului românesc** (1987-1992) şi **Metamorfoze ale creaţiei muzicale** (1993-1995), acesta din urmă investigând din punct de vedere stilistic o bună parte din creaţia muzicală europeană (sec. XIX-XX) prin comentarea unor opusuri de referinţă şi prin analiza modelului cultural al epocii respective. În seria **Casete muzicale duminicale** (1984-1995) a înfăţişat istoricul unor instituţii muzicale şi personalitatea unor mari creatori români.

Este alcătuitoarea ediţiei *George Enescu: Interviuri* (Editura Muzicală, vol. I, 1988 – vol. II, 1991) şi – împreună cu Nadia Tozlovan – editoarea lucrărilor Simpozionului Internaţional de Muzicologie *George Enescu* (Editura Muzicală, 1991). Trei volume de autor: *Amurgul evului tonal* (Editura Muzicală, 2001) şi *Şase portrete de compozitori români* (Editura Muzicală, 2002) şi *Rogalski, poet al culorii sonore* (Ed. „Casa Radio“, 2004) o aşază pe Laura Manolache între muzicologii de marcă ai generaţiei sale. Autoarea este şi o compozitoare în plină afirmare, mai multe din creaţiile sale fiind înregistrate în studiourile Radiodifuziunii Române (*Cvartetul de coarde*, 1998; *Sonata pentru pian* – 1997; trioul *Priviri* pentru vioară, clarinet şi pian – 1999; piesele *Himera apelor* – pentru patru percuţionişti – 1999 şi *Himera aerului* – pentru patru fagotişti – 2003), îmbogăţind portofoliul redacţiei de profil.

De asemenea, mai multe partituri ale compozitoarei au fost tipărite de Editura Muzicală, dobândindu-şi astfel dreptul de liber acces spre sălile de concerte.

MARCHIŞ Adrian

Născut la 27 august 1957 în localitatea Suciu de Sus, judeţul Maramureş. Absolvent al Facultăţii de Jurnalistică – Universitatea Bucureşti, 1991. Corespondent pentru judeţele Maramureş şi Satu-Mare, lucrează la Societatea Română de Radiodifuziune din octombrie 1992. Realizează zilnic transmisii şi corespondenţe din zona de competenţă şi – în funcţie de evenimente – corespondenţe din co-

munităţile româneşti din regiunea Transcarpatia (Republica Ucraina).

Este autorul lucrării *Din istoria presei româneşti – „Graiul Maramureşului“ din Sighet – 1932-1940* (Editura Dragoş Vodă din Cluj-Napoca, 2002). Interesantă pentru istoricii presei locale şi pentru studenţii academiilor de profil, lucrarea dobândeşte o mai largă atracţie datorită contextului istoric evocat, marcat tragic de cedarea Transilvaniei de nord-vest către Ungaria ca urmare a Dictatului de la Viena (30 august 1940). O documentare solidă repune în valoare o publicaţie care a jucat un rol esenţial într-un ţinut al României Mari locuit de mai multe etnii, pe care istoria le-a aşezat într-o vatră comună.

MARCU Alexandru

Născut la 31 decembrie 1894 în localitatea Burdujeni, judeţul Botoşani. Decedat în anul 1955 în detenţie politică. Licenţiat al Facultăţii de Litere din Bucureşti (1919). Studii la Şcoala Română din Roma (director Vasile Pârvan) între 1922-1924 şi doctorat în literatura italiană la Florenţa. Profesor la catedra de literatură italiană a Universităţii din Bucureşti (din 1928) şi decan al Facultăţii de Litere şi Filosofie (1941).

Între 8 mai şi 5 decembrie 1941 a fost membru al Consiliului de Administraţie al SRR (sub preşedinţia lui Ion Petrovici). Colaborarea sa cu Societatea Română de Radiodifuziune era mai veche, Alexandru Marcu fiind unul dintre primii colaboratori permanenţi ai postului naţional de radio. A prezentat ascultătorilor personalităţi ale vieţii culturale italiene dar şi raporturile oamenilor de cultură români cu spiritualitatea italiană. Între zecile de contribuţii pe această temă amintim conferinţele: *Romanticii noştri şi literaturile apusene: Alecsandri şi Elena Negri* (**Universitatea Radio** din 15 aprilie 1930), *Alecsandri – ambasador pe lângă regele Italiei* (**Universitatea Radio** – 20 mai, 1930), *Logofătul Dinicu Golescu, călător în Italia* (**Universitatea Radio**, 9 ianuarie 1932), *Activitatea diplomatică a lui Alecsandri în Italia* (**Universitatea Radio**, 28 martie 1934), *Un moment la mormântul lui Bălcescu* (**Universitatea Radio**, 9 noiembrie 1934), *Simion Bărnuţiu – student la 45 de ani în Italia* (**Universitatea Radio**, 25 august 1935).

A indicat influenţa lui N. Machiavelli asupra lui I. L. Caragiale şi a consacrat eminente analize lui Gabriele D'Annunzio, Luigi Pirandello, Giovanni Papini şi Graziei Deledda. A prezentat ascultătorilor români diverse instituţii italiene şi a alcătuit veritabile monografii unor regiuni din peninsula italică.

A iniţiat şi susţinut la Radio Bucureşti o rubrică specială, consacrată **Actualităţii italiene,** găzduită sub genericul **Universităţii Radio**. Erudiţia eminentului italienist i-a permis să identifice *Reflexe de istorie românească în pictura Renaşterii* şi să înfăţişeze pe larg *Crăciunul latin*. Simpatia sa pentru regimul fascist al lui Mussolini şi faptul că a deţinut unele dregătorii în regimul Antonescu (a fost ministru subsecretar de stat al Propagandei Naţionale între 1942-1944) aveau să-l conducă – după război – în temniţele comuniste – unde îşi încheie, brutal, existenţa. Opera sa literară, extrem de bogată, este concentrată în teritoriul italienisticii. *Dante şi spiritul latin* (1919) deschide seria interferenţelor culturale ce l-au preocupat aproape obsedant. A cercetat cu osârdie prezenţele româneşti în peninsulă (Alecsandri, Simion Marcovici, Eminescu) consacrând subiecţilor veritabile monografii ale conectării lor la respiraţia culturii italiene. A adus documente inedite din arhivele romane despre *S. Bărnuţiu, Al. Papiu Ilarian şi Iosif Hodoş la studii în Italia* (1935). O mare

atenţie a acordat-o Renaşterii: *Figuri feminine din Renaştere* (1939), *Realitate şi artă în Renaştere* (1941), *Valoarea artei în Renaştere* (1942). A publicat *Curs despre Dante şi Petrarca* (1935-1936) ca şi *Corso di letteratura italiana. Letture scelte dalle origini ai giorni nostri* (Curs de literatură italiană. Lecturi alese de la începuturi până-n zilele noastre, 1943) şi un prim volum din *Istoria literaturii italiene* (1944).

Alexandru Marcu a tradus în limba română zeci de opere literare (romane, piese de teatru) semnate de mari scriitori italieni (Carlo Goldoni, Vittorio Alfieri, G. D'Annunzio, Giovanni Papini, Luigi Pirandello).

O carte de succes a autorului a fost *Conspiratori şi conspiraţii în epoca renaşterii politice a României* (1848-1871) – scrisă în 1930 la Padova şi Cortina d'Ampezzo, tipărită în acelaşi an la Bucureşti şi care avea să fie reeditată în anul 2000 la Cartea Românească, prin grija scriitorului Eugen Uricaru, el însuşi italienist şi care – în postfaţă – considera că „reeditarea acestei lucrări nu este doar o «restitutio» binemeritată faţă de cultura română, ci este şi o cuvenită aducere-aminte a celui care a fost Alexandru Marcu, unul dintre giganţii culturii româneşti, pe umerii căruia «piticii se caţără» pentru a privi departe..."

Din păcate, Alexandru Marcu rămâne un mare cărturar necunoscut. Aşa cum necunoscute rămân şi împrejurările morţii sale, în 1955. După Cicerone Ioaniţoiu, dispariţia s-ar fi produs la închisoarea Văcăreşti, după – un alt memorialist – Nistor Chioreanu – Al. Marcu şi-ar fi aflat sfârşitul în temniţele de la Aiud...

Oricum, opera marelui italienist, atât de legat de destinele Radiodifuziunii, aşteaptă o valorificare pe potriva staturii sale de excepţie.

MARICA Valentin

Născut la 9 decembrie 1949, în satul Zoreni, judeţul Bistriţa-Năsăud. Absolvent al Facultăţii de Litere (specialitatea română-italiană) şi al Facultăţii de Filosofie a Universităţii „Babeş-Bolyai" din Cluj-Napoca. Doctor în filologie (teoria literaturii). Realizator de emisiuni, editor şi producător la Studioul de radio Târgu-Mureş. Debutează cu eseul *Literatura ca răspundere,* în coloanele sonore ale emisiunii **Revista radio de cultură şi artă**, angajându-se ulterior în ilustrarea diferitelor genuri radiofonice. Emisiuni de copii, tineret, de actualităţi dar, mai ales, cu profil cultural au fost semnate de-a lungul a trei decenii de acest cărturar subtil, preocupat de „ecologia limbii române", de „bogăţiile folclorice" ale zonei, de, geografiile afective" ale românilor din afara graniţelor. Ciclul de emisiuni **Acasă** – realizat la Batoş, jud. Mureş şi la Biertan, jud. Sibiu – i-a adus distincţii ale Festivalului de Radio şi Televiziune de la Ujgorod, Republica Ucraina (Premiul pentru cel mai bun prezentator – 2000 şi Premiul pentru înalt profesionalism 2001). Desfăşurările practice în zona radiofoniei au fost completate de cele teoretice, autorul fiind şi cadru didactic universitar, cu preocupări constante de definire a jurnalismului contemporan. Astfel, *Linia de contur* (Editura Tipomur, 2001) cuprinde, pe lângă câteva interesante interviuri radiofonice, şi pagini de sociologie a interviului. Spirit critic activ, Valentin Marica a cercetat „pericolele în comunicarea radio", ca şi „deprecierea valorilor stilistice ale limbii române în emisiunile radio", ori „dilemele lingvistice" ale domeniului analizat. Studiul său *Publicistica eminesciană şi publicistica de azi*, prezentat la seminarul de jurnalism cultural „Anul Eminescu" de la Muzeul Literaturii Române, publicat în *Manual de jurnalism cultural* (Editura Cerconsin – 2000), fixează repere

axiologice necesare într-o vreme în care necunoaşterea în profunzime a marilor repere profesionale de către tinerii jurnalişti le poate submina primejdios vocaţia.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România, Valentin Marica este autorul mai multor volume de versuri ce marchează un teritoriu liric distinct. Bibliografia sa consemnează volumele: *Metanii* (1997), *Vecernii* (1998), *Laguna umbrei* şi *Secantă la ochiul mimozei* (1999) – toate apărute la Editura Cezara. Apoi, *Cruci în deşert* (Editura Veritas, 2000 – Marele premiu la concursul naţional de poezie „Ion Minulescu"), *Ziua Canonului* (Editura Tipomur, 2001), *În naosul râului* (Editura Tipomur, 2002) – care, alături de *Aluviuni-Alluvia* (Editura Dacia, 2000) împlinesc efigia acestui poet delicat şi erudit totodată. Aceasta din urmă, masivă antologie de autor în ediţie bilingvă româno-engleză (traducerea aparţine anglistului prof. Virgil Stanciu) exprimă „gândul cărunt" al unui poet pentru care „răsuflarea/e ca un strigăt de disperare/pe când o frunză se desprinde/să-ţi fie pleoapă".

MARIN Constantin

Născut la 19 ianuarie 1952 în comuna Fierbinţi, judeţul Ialomiţa. Absolvent al Facultăţii de Ziaristică, promoţia 1982. Repartizat la Televiziunea Română, realizează – între 1982-1985 – emisiunea **Studio T** (împreună cu regretatul Ioan Pop Simion). Din 1985 până în prezent a lucrat (cu o scurtă întrerupere) la Societatea Română de Radiodifuziune unde a realizat în redacţia Programului III **Turist-club** şi, după 1990, ciclul **Eroii tineri ai Revoluţiei**. Din 1999 este coordonatorul secţiei de corespondenţi locali ai SRR. Emisiunea **Convorbiri incomode** a reunit la microfon peste 1000 de personalităţi din toate sferele vieţii politice şi sociale româneşti. De altfel, prestaţia moderatorului-realizator a fost răsplătită de mai multe distincţii, precum cele oferite de Fundaţia Crescent (1991), ziarul „Evenimentul zilei" (1992), Fundaţia „Dimineaţa" (1993), Societatea Ziariştilor din România (Premiul „Pamfil Şeicaru" – 1994), Fundaţia „Adrian Păunescu" (1995), Fundaţia „Ultima oră" (2002).

Marin Constantin este autorul mai multor volume de versuri – *Mierea pământului* (1976), *Când cerne blând lumina* (1979), *Veşti mărunte din sătuc* (versuri pentru copii – 1982) şi *Proprietarul de singurătate* (2002) – dar şi al unei cărţi de interviuri (*Convorbiri incomode* – 1992). Despre autor au scris elogios confraţi cunoscuţi, precum Tiberiu Utan, Laurenţiu Ulici, Constanţa Buzea, Adrian Păunescu, Ana Blandiana, Matei Vişniec... Încă de la debut, a fost salutat drept un poet vitalist, un autor al Câmpiei Române, cultivând o lirică tonică, de celebrare a locului naşterii. S-a pus în circulaţie chiar imaginea unui Esenin autohton, graţie spontaneităţii sale lirice manifeste. Energia frustă a lui Marin Constantin din primele cărţi avea să sublimeze cu vremea într-o nesofisticată melancolie. *Proprietarul de singurătate* (posibilă parafrază la *Proprietarul de poduri* al conjudeţeanului său celebrissim – poetul Mircea Dinescu) este dovada certă a unei modificări de registru. Contactul discontinuu cu lumea satului, „căderea în lume" şi câteva recente călătorii în spaţii ceva mai depărtate au indus ideea unei desprinderi de matcă. Contactul anteic de demult, aparent ireversibil, s-a dovedit o iluzie, ca în cazul poeţilor evoluând de la ruralism la hipercivilizaţie. Pierzându-şi eticheta de „poet al satului" Marin Constantin rămâne, pur şi simplu, poet...

MARIN Traian

Născut la 12 martie 1932 la Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română în anul 1970. În 1948 a fost angajat la Radiodifuziunea Română (serviciul teatral) pentru ca, cinci ani mai târziu, să fie detaşat la redacţia emisiunilor pentru copii şi tineret. În anul 1967 este numit şef al secţiei de satiră şi umor, de unde, în anul 1973, se transferă la TVR. Pensionat în 1991, este numit la sfârşitul anului 1993, prin Hotărâre de Guvern, membru al Consiliului Naţional al Audiovizualului, în temeiul experienţei dobândite în media electronice. În perioada petrecută la Radio a scris şi regizat sute de scenete, schiţe umoristice, scenarii pentru copii, basme – dintre care unele au fost înregistrate pe discuri Electrecord. Spectacolele cu public, anchetele sociale şi concursurile radiofonice (**Drumeţii veseli**) completează fişa radiofonică a lui Marin Traian. Activitatea sa editorială a început în anul 1955, când tipăreşte prima carte pentru copii, *Iepuraşul Ţup* la Editura Tineretului, unde îi vor fi publicate şi alte titluri destinate aceleiaşi categorii de vârstă: *Ocolul lumii... în cinci minute, Se înalţă o casă, Haz de necaz*. După volumul *Şi cu Bobiţă zece* (1969), Marin Traian abordează umorul „pentru oameni mari“ în spectacole jucate pe scena unor teatre bucureştene (Teatrul „C. Tănase“, Ansamblul „Rapsodia Română“) ori în divertismente de televiziune precum *Zig-zag în farfuria zburătoare* (cu Radu Beligan şi Stela Popescu, prezentat şi premiat la festivalul de profil de la Monte Carlo). Pentru telespectatorii mai vârstnici, Marin Traian rămâne autorul *Antologiei umorului românesc* şi – mai ales – al ciclului *Un zâmbet pe 16 mm,* care i-a atras, din pricina sarcasmului său, inconvenabil oficialităţii, diverse sancţiuni administrative. Alţii, precum Ilya Ilf au păţit-o încă şi mai rău, îndrăznind să critice tarele unui sistem politico-social ce se autodeclarase perfect...

MAVRODIN Alice

Născută la 4 noiembrie 1941 la Bucureşti. Absolventă a Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“ din Capitală. Între 1965-1998 lucrează ca realizator de emisiuni la Radiodifuziunea Română. Principalele cicluri muzicale au fost direcţionate pe istoria muzicii (muzica franceză de la Lully la Rameau) şi pe interpretarea dirijorală (stil şi personalitate la marii şefi de orchestră). Practica de analiză muzicală efectuată în Franţa cu Igor Markevitch a îmbogăţit universul profesional al lui Alice Mavrodin, care avea să-i consacre marelui dirijor câteva studii substanţiale (două din ele au apărut în anul 1980 în paginile revistei londoneze de specialitate „Tempo“). A consacrat, de asemenea, câteva docte medalioane compozitorilor români (Sabin Drăgoi, Filip Lazăr, Alfonso Castaldi). În perioada 1991-1996 a asigurat alături de Maria Ioina – politica de schimburi muzicale cu străinătatea a Radiodifuziunii Române în cadrul Direcţiei de relaţii internaţionale, schimburi muzicale cu străinătatea şi impresariat artistic (DRISI), contribuind eficient la schimbul de valori muzicale. A reprezentat instituţia la manifestări internaţionale de profil, de unde a realizat corespondenţe speciale şi radioreportaje (ex. Festivalul de la Chaise-Dieu, ori *Musicora*-URTI-Paris).

Alice Mavrodin este autoarea monografiilor *Giuseppe Verdi* (Editura Muzicală, 1970) şi *Jean-Philippe Rameau* (Editura Muzicală, 1974), lucrări documentate despre viaţa şi opera celor doi mari muzicieni, cu o amplă deschidere asupra epocii în care au activat aceştia. Informaţia bogată şi precizia analizei i-au asigurat muzicologului Alice Mavrodin un loc de prestigiu în rândurile istoricilor şi criticilor muzicali.

MĂNUCEANU Vasile

Născut la 2 octombrie 1928 la Ploieşti. Studii neterminate la Facultatea de Filosofie din Bucureşti. În 1960 se angajează la Radiodifuziunea Română, având în spate o activitate de mai mulţi ani în presa scrisă destinată copiilor. Radioul a reprezentat mediul publicistic propice, fapt dovedit de cele aproape două decenii petrecute în redacţia emisiunilor pentru copii şi tineret, cât şi de anii petrecuţi la postul de radio Europa Liberă, unde a realizat emisiuni după plecarea sa din ţară, în perioada acutizării servituţilor ideologice impuse de regimul Ceauşescu. A semnat zeci de scenarii radiofonice şi povestiri pentru copii, denotând înzestrarea autorului pentru acest tip de literatură. O activitate intensă este marcată şi de producţia sa editorială. Între cărţile semnate de Vasile Mănuceanu se numără: *Palatul primăverii* (1960), *Jurnal de bord* (1962), *Alarmă la „colţul viu“* (1963), *Anul întâi* (1964), *Arca lui Noe* (1968), *Comoara regelui Dromichet* (1970), *Capcana* (1971), *Împăratul Nimeni* (1972), *Jungherul de argint* (1973), *Motanul vrăjitor* (1974), *Logofătul Dragu* (1975), *Perla Diavolului* (1976). Inspirate din imediata realitate sau din vechi legende româneşti, cărţile lui Vasile Mănuceanu (catalogate de istoricul literar Marian Popa drept „proză de consum pentru copii şi adolescenţi“) păstrează aura vârstei de graţie, în pofida trecerii anilor, care au şters din memoria noilor generaţii de cititori anumite contexte istorice şi sociale.

O notă aparte în bibliografia autorului (dispărut dintre noi, departe de casă) o constituie poezia lirică din *Prin fereastră, zarea albastră* (1966) vizând însă acelaşi public cititor.

MÂŞLEA Ana

Născută la 3 februarie 1938 în localitatea Suceveni, judeţul Galaţi. Decedată la 31 decembrie 1980. Absolventă a Facultăţii de Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iaşi, promoţia 1966. A lucrat ca redactor la Studioul de radio Iaşi, distingându-se prin pasiunea pusă în realizarea programelor culturale. Colaboratoare a studiourilor centrale din Bucureşti. Dispariţia sa prematură din viaţă a lăsat amintirea unui gazetar energic, apt să acopere subiecte variate, de la cele oferite de actualitatea imediată la cele înscrise în permanenţa culturală a Moldovei.

A debutat editorial cu volumul *Fructul apei* (col. Luceafărul, 1969), urmat, în 1972, de *Ziua dragostei*.

MELINTE Şerban

Născut la 16 martie 1939 în localitatea Balda, judeţul Mureş. Absolvent al Facultăţii de Filologie – Cluj, promoţia 1964. De la 15 iunie 1968 până la pensionare (anul 2000) a lucrat la Radiodifuziunea Română, parcurgând un drum profesional ascendent: reporter, redactor principal, redactor-şef adjunct, pentru ca între anii 1991-2000 să deţină funcţia de director al Studioului de radio Târgu-Mureş. Realizator al emisiunii **Revista radio de cultură şi artă**, în care au debutat importanţi scriitori precum Romulus Guga, Mihai Sin, Dan Culcer. În emisiunea **Mărturii prin vreme**, accentul a fost pus pe problematica specifică zonei de sud-est a Transilvaniei, subliniindu-se circulaţia cărţii româneşti în aria geografică a Mureşului superior, activitatea asociaţiei culturale

ASTRA ca şi istoricul unor instituţii de cultură, cu prezentarea unor personalităţi de seamă ale zonei. Tot o emisiune culturală realizată de Şerban Melinte cu multă competenţă s-a dovedit a fi **Prezenţe permanente**, centrată pe cultura şi arta contemporană, stabilindu-se şansele remanenţei în timp ale unor lucrări literare, muzicale şi de artă plastică zămislite în spaţiul cultural mureşean.

Spirit echilibrat, permeabil la înnoiri, Şerban Melinte a demonstrat certe capacităţi manageriale, neevitând să se implice direct în realizarea unor radioprograme de ţinută. Ca autor, a fost preocupat de aspecte majore ale culturii şi civilizaţiei din bazinul Mureşului de Sus. A publicat în edituri locale mai multe cărţi ce fixează valori perene ale spiritualităţii târgu-mureşene. *Cultura mureşeană – vigoare şi diversitate* (1972), *Mărturii prin vreme* (1999), *Evocări istorice şi literare* (2001) confirmă vocaţia sa de cercetător asiduu al bibliotecilor şi arhivelor în scopul descrifrării unor tendinţe de afirmare majoră a culturii româneşti într-un spaţiu cultural multietnic, de prezentare echilibrată a interferenţelor spirituale dezvoltate în timp, de evocare respectuoasă a unor cărturari ce s-au lăsat călăuziţi în întreaga lor activitate de principiul comunicării interculturale, opunându-se tendinţelor dominatoare ale unor autorităţi politice, manifestate de-a lungul istoriei printr-o poziţie inflexibilă, păgubitoare. De aceea, cărţile lui Şerban Melinte privesc, din perspectiva spiritului european, nevoia colaborării culturale în spaţiile multietnice, valorificarea şanselor unei atare realităţi spirituale complexe în favoarea dezvoltării diverselor culturi, active într-o anumită arie de răspândire geografică, în cazul de faţă în aria geografică mureşeană. Evocarea unor distinse personalităţi ale locului, precum Emil A. Dandea, primar al municipiului Târgu-Mureş în perioada interbelică, a criticului literar Ion Chinezu şi a multor cărturari transilvăneni, în cercetări monografice ori în articole comemorative, i-au oferit lui Şerban Melinte posibilitatea afirmării acestei strategii a interculturalităţii.

MENGHER Ionela

Născută la 22 aprilie 1970 la Pancevo (Republica Serbia). Studii pedagogice la Vârşeţ şi de filologie la Belgrad, finalizate la Universitatea din Bucureşti, ca bursier al statului român (1995). Doctor în filologie al Universităţii Bucureşti. De la 1 martie 2001 este angajată prin concurs la secţia emisiunilor în limba sârbă de la Radio România Internaţional. Traduce, stilizează şi redactează materiale radiofonice, realizează interviuri şi comentarii. Autoare a rubricii săptămânale **Contacte** – referitoare la relaţiile româno-sârbe în diverse domenii, ca şi a unor reportaje despre viaţa comunităţii sârbe din România şi a comunităţii româneşti din Banatul sârbesc. A tradus în limba sârbă cartea istoricului Gheorghe Zbuchea, *Românii timoceni. Scurtă istorie* (Rumuni u Timockoj krajini. Kratka istorija) la Editura Mirton din Timişoara, lucrare menită să contribuie la precizarea statutului identitar al românilor de pe Valea Timocului, a căror apartenenţă la românitate a fost mult timp contestată şi ignorată.

Ionela Mengher este autoarea unui volum de versuri intitulate prévertian *Cuvinte*, apărut în Editura Libertatea din Pancevo, casă de editură de mare interes pentru dezvoltarea culturală românească din Voivodina, alături de publicaţia literară „Lumina“, căreia autoarea i-a consacrat un studiu monografic, sintetizând destinul publicaţiei pe parcursul a o jumătate de veac: *Lumina (1947-1997)*, apărut în 2000 la amintita editură, Libertatea.

MERIŞCA Lucian

Născut la 20 aprilie 1958 la Târgu-Frumos, judeţul Iaşi. Absolvent al Universităţii de Medicină şi Farmacie (diplomă în psihologie). Cursuri de jurnalism în ţară şi peste hotare (Sarajevo) prin programe finanţate de Comisia Europeană.

Din 1990 lucrează la Studioul de Radio Iaşi. A realizat emisiuni culturale (**Constelaţia lirei; Pe-un picior de plai; Autori, cărţi, cititori; Meridiane culturale**) şi ştiinţifice (**Sfatul medicului**; **Medicul casei; Medicina pentru toţi; Orizont ştiinţific; Universul cunoaşterii**). Emisiunea **Dialog interetnic** – consacrată minorităţilor şi diasporei – a fost premiată trei ani la rând (1999, 2000, 2001) la Festivalul internaţional al emisiunilor de radio şi tv de la Ujgorod (Ucraina). Opiniile sale despre radiofonie sunt cuprinse în volumul aniversar *Radio Moldova – Radio Iaşi – 1941-2001* şi în *Casa glasurilor noastre,* alcătuit de Gloria Lăcătuşu, admirabil profesionist al radiofoniei ieşene, volum apărut la Editura Cronica în 1996.

Lucian Merişca este coautor (cu Valeria Banşic) al memorialului de călătorie *De la Atlantic la Pacific* (Editura Dealer, 1997) şi al volumelor *Aventuri în Exterior* (Editura Dealer, 1998) şi *Deratizare* (Editura Institutului European, Iaşi, 1999). Implicaţia sa activă în fenomenul literaturii de anticipaţie l-a recomandat ca antologator competent al volumelor *Revoltă în labirint* (Editura Adevărul, 1996) şi *Quasar XXI* (Editura Media Tech, 2001).

Universul complex al preocupărilor sale este fixat de *cunoaşterea anticipativă* în varii domenii (ştiinţă, avangardă artistică, SF, terapii alternative).

MIHALCEA George

Născut la 13 martie 1954 în municipiul Buzău. Absolvent al Academiei Forţelor Terestre „Nicolae Bălcescu“ din Sibiu. Militar activ, realizator în cadrul emisiunilor militare de radio şi de televiziune. În anul 1998 a trecut în rezervă cu gradul de locotenent-colonel, încadrându-se în presa civilă. A lucrat la posturile de televiziune Antena I (editor ştiri), Tele7 ABC (redactor-şef la departamentul ştiri) şi B1 TV (realizator al emisiunii **Marş forţat**). Primele colaborări cu Radioul au fost găzduite de Studioul Teritorial din Constanţa şi de Radio Vacanţa. Între 1972-1990 a realizat zeci de reportaje pentru diverse redacţii (Programul III, emisiunea **Turist-club**, emisiuni militare). În 1991-1992 este redactor al emisiunii **Ora armatei** – în prima formulă postrevoluţionară a noii redacţii militare, alături de regretaţii George Florin Cosma şi George Derevlean. Chiar după trecerea sa la TVR (emisiunea **Pro-Patria**) a continuat să colaboreze cu Radioul, socotit de el „marea şi adevărata dragoste“. Numele lui George Mihalcea a putut fi întâlnit pe genericele unor emisiuni precum **Radio în blue-jeans** (R3), **Noapte albastră** şi **Îţi scriu carte din armată** (pe care o lansase în 1992 alături de George Florin Cosma şi care încerca să stabilească o punte între tinerii recruţi şi familie prin intermediul unui liant sonor: radioul).

Natură eminamente romantică, George Mihalcea nu putea fi ocolit de muze. Poezia sa poate fi întâlnită în *Numele focului* (Editura Militară, 1997, colecţia *101 poeme de dragoste*). Volumul *Galera cu fluturi* (Editura Cogito, 1997) dă expresie deplină unei energii lirice pe care autorul o manevrează în funcţie de sentimentele sale rebele, clamând libertatea drept unica raţiune a dragostei, a vieţii şi-a morţii. Încă insuficient difuzată, poezia lui

George Mihalcea se mai află în aşteptarea meritatei sale recunoaşteri publice.

MIREA George

Născut la 25 aprilie 1929 în localitatea Măgura, judeţul Constanţa. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română – Universitatea din Bucureşti. Doctor în filologie. De la 1 septembrie 1966 până la 1 mai 1991 lucrează la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor cultural-artistice ca redactor, apoi şef al secţiei literare (1969-1973) şi realizator de emisiuni (1973-1991). Autor al emisiunii-fanion a redacţiei intitulată **Odă limbii române**, concepută ca o revistă radiofonică de cultivare a limbii române, cu sprijinul celor mai de seamă lingvişti români ai momentului şi al unor romanişti din străinătate. În temeiul experienţei acumulate prin emisiunile sale de radio şi valorificând patrimoniul unor emisiuni literare a editat mai multe antologii, precum *Azi, în România* (reportaje literare, 1972) şi *Pădurea de steme* (poeme, 1974), ambele tipărite la Editura Eminescu şi alcătuite împreună cu mai tânărul său coleg Vasile Butufei (Radu Felix). A selectat (şi postfaţat) textele lirice din cele două antologii închinate limbii române: *...Ca un fagure de miere* (Editura Eminescu, 1978) şi *Ca o vatră limba noastră* (Editura Eminescu, 1982). A marcat centenarul morţii lui Mihai Eminescu prin *Eminescu. În durată eternă*, (100 de poeme dedicate lui Eminescu – antologie, prefaţă, note asupra ediţiei de George Mirea, Editura Eminescu, 1989) şi a publicat două antologii de poezie patriotică (*Pământule, de acasă* – Editura Eminescu, 1983, şi *Cu tot ce am aparţin acestui pământ* – Editura Eminescu, 1986) evitând includerea unor texte de celebrare partinică.

George Mirea este autorul a trei romane: *Borne pentru drumul din vis* (1990), *Moartea cocoşilor-tenori* (1995) şi *Vine o zi când...* (2000) – în care construcţia epică este potenţată de spiritul polemic al autorului, îndreptat împotriva unor moravuri dezvoltate primejdios de ultima jumătate de secol a unei societăţi umane aflată sub presiunea ideologiilor totalitare.

În 1983 George Mirea a publicat studiul monografic, *Junimea. Implicaţii lingvistice* – conceput pe baza tezei de doctorat consacrată junimismului. Academicianul Alexandru Graur socotea în recenzia consacrată cărţii („România literară“ din 17 noiembrie 1983) că „lucrarea lui George Mirea va trebui luată în considerare de cei care se vor ocupa de aici înainte de problemele tratate în ea“, iar prof. univ. dr. G. I. Tohăneanu îşi exprima convingerea că „temeinică, valoroasă şi originală, *Junimea. Implicaţii lingvistice* este un «opus rotundum», răspunzând cu strălucire discretă exigenţelor cele mai severe“ (în revista „Limbă şi literatură“ – vol. I, 1984). Un masiv volum de „reflecţii“ (*Perenitatea culturii... Perenitatea lecturii... Perenitatea criticii* – Editura Almarom, Râmnicu-Vâlcea, 2002) adună eseuri şi articole de istorie literară consacrate lui Mihai Eminescu, Mihail Sadoveanu, Lucian Blaga, Mateiu I. Caragiale, Al. Al. Philippide, Aron Cotruş, Geo Bogza, Marin Preda – dar şi unor apariţii recente stârnindu-i instinctul polemic binecunoscut.

Culegerea de eseuri *Clipă, rămâi* (Ed. Amalrom, 2004) exprimă atât reflexul goethean al remanenţei culturale cât şi idealul mărturisit al solidarităţii intelectuale, exprimat prin actul de magistratură critică.

Preocupat în demersurile sale critice de eşafodajul moral al literaturii şi de puritatea limbii literare (văzută ca „epopee dramatică“) George Mirea îşi merită numele de „ultim junimist“ pe care i l-a acordat cândva, admirativ, un confrate.

MIRON Violeta

Născută la 15 aprilie 1945 la Buzău. Absolventă a Facultăţii de Filologie a Universităţii din Bucureşti (limba şi literatura română – 1967). Din 1971 şi până la 1 ianuarie 2001 (când se pensionează la cerere) a fost redactor şi realizator de emisiuni la Radiodifuziunea Română – Departamentul emisiunilor pentru străinătate (Radio România Internaţional). Autoare a emisiunilor **Grai şi slovă românească, Arii culturale, Poşta radio, Comic-impact** adresate ascultătorilor români din străinătate. În acelaşi timp a colaborat la diverse emisiuni – preponderent culturale – de la Radio România.

Membră a Uniunii Scriitorilor din România, Violeta Miron a publicat proză scurtă în revistele „Luceafărul“ şi „România literară“, debutând editorial cu romanul *Cocostârc sau nalbă* (Editura Cartea Românească, 1984). A urmat volumul de proză scurtă *Scala* (Editura Eminescu, 1986), cuprinzând pagini care o afirmaseră în revistele noastre literare şi unele inedite. În 1994, Editura Porto Franco din Galaţi i-a tipărit romanul *Locotenentul Irina*. Literatura Violetei Miron a fost distinsă cu premiul concursului „Marin Preda“ la prima sa ediţie din 1984 şi cu premiul pentru proză scurtă al revistei „Luceafărul“.

Este soţia publicistului Mihai Miron.

MIRONOV Alexandru

Născut la 27 ianuarie 1942 în localitatea Vertujeni, judeţul Soroca – România (actualmente Republica Moldova). Absolvent

al Facultăţii de Matematică-Mecanică a Universităţii din Craiova. S-a afirmat prin emisiuni de radio şi televiziune, prin sute de articole publicate în presa scrisă drept un activ susţinător al literaturii de anticipaţie şi al celei aşazis ştiinţifice. Organizator al unor tabere de SF şi al unor cenacluri de profil. Activitate publică (după 1990) marcată de deţinerea unor funcţii precum: consilier prezidenţial (în primul mandat al lui Ion Iliescu) şi de ministru al Tineretului şi Sportului (în cabinetul condus de Nicolae Văcăroiu). În prezent, secretar general al Comisiei Naţionale pentru UNESCO. Colaborarea lui Alexandru Mironov cu Radioul a început în anul 1969, realizând rubrica de ştiinţă a emisiunii matinal-duminicale a Studioului teritorial din Craiova. După 1980 a colaborat intens la emisiunile Programului III şi cele de ştiinţă din Radiodifuziunea Română. În 1987 se transferă de la TVR la Radio – unde rămâne până în anul 1990. Chiar dacă traiectoria sa existenţială va cunoaşte – cum s-a arătat – o înscriere pe o anume orbită politică, Alexandru Mironov nu a abandonat nici o clipă exerciţiul jurnalistic pentru care dovedise o evidentă vocaţie. Pledoariile sale pentru investigarea viitorului planetei se remarcă printr-un patetism al emergenţei. Alexandru Mironov pare convins că numai o proiecţie bine studiată a timpurilor ce vor veni poate pune la adăpost omenirea de consecinţele grave ale devastării, mai mult sau mai puţin conştiente – a patrimoniului unei civilizaţii excepţionale.

Este autorul mai multor cărţi, precum *Enigmatic, Pământul* (Editura Scrisul Românesc, 1977), *Proiecte planetare* (Editura Albatros, 1985 – în colaborare), *Întâmplări din mileniul III* (Editura Ion Creangă, 1987) şi *Laboratorul lumii* (Editis, 1992). Fixat (se pare, definitiv) în zona anticipaţiei, autorul porneşte întotdeauna în analizele sale de la problemele prezente ale planetei Pământ, încercând să inducă ideea responsabilităţii colective faţă de un viitor ce trebuie construit împreună, în afara presiunilor de ordin politic, militar sau economic, menite să influenţeze negativ şansele omului de a exploata în mod raţional şi eficient resursele acestui „enigmatic Pă-

mânt“ pe care i-a fost dat să se nască şi să se afirme drept„trestie gânditoare“. Jurnalistul este dublat, de aceea, de viitorologul preocupat să descifreze cu o clipă mai devreme uriaşele procese (evolutive ori involutive ale planetei), pentru a putea răspunde unor întrebări ce cutreieră fiinţa acestui autor care a preferat utopiilor analiza cât mai riguroasă a unor fenomene posibile.

MOANŢĂ Ion

Născut la 10 aprilie 1940 în localitatea Amărăştii de Jos, judeţul Dolj. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română a Universităţii din Bucureşti (1964). Doctor în filologie. Din 1967 colaborează intens cu materiale de specialitate din domeniul folclorului şi artei populare şi cu radioreportaje realizate în vetrele civilizaţiei noastre etno-culturale la emisiunea **Mioriţa** – iniţiată de George Antofi. Anii de cercetare aplicată în cadrul Institutului de Etnografie şi Folclor au contribuit la specializarea sa într-un domeniu pe care Radioul a simţit nevoia să-l onoreze cu emisiuni de profil. Astfel încât, după retragerea la pensie a mentorului său radiofonic, amintitul George Antofi, Ion Moanţă a fost invitat să lucreze la Societatea Română de Radiodifuziune, redacţia emisiunilor culturale. Timp de şapte ani (1995-2002) a fost realizatorul **Mioriţei** şi al altor emisiuni de gen. Buna cunoaştere a Arhivei Institutului de Folclor (a realizat *Atlasul tematico-statistic al înregistrărilor sonore* de aici) l-a ajutat în demersul său publicistic.

Ion Moanţă a editat două volume consacrate unui subiect de mare interes: *Nunta la români* (vol. I – *Oraţii*, Editura Minerva, 1974; vol. II – *Antologie din poezia ceremonialului nunţii* – Minerva, 1997).

Subiectul a constituit tema sa preferată de cercetare. În anul 2001, Ion Moanţă publica la Editura Card un volum de peste 300 de pagini *Nunta românească în literatura cultă* (amplificarea tezei sale de doctorat, susţinută la Universitatea din Bucureşti în acelaşi an). A mai publicat o culegere de *Cântece de stea* (*La naşterea Domnului nostru Iisus Hristos* – Editura Axis Mundi – Ethos, 1995) şi a semnat îngrijirea albumelor de înregistrări-document din Fonoteca SRR: *Sus la masa Raiului* (editat în anul 2002 sub forma a două discuri-compact de Editura „Casa Radio“) şi *Hai la nuntă!* (Editura „Casa Radio“, 2003). A colaborat, totodată, la masiva *Bibliografie generală a etnografiei şi folclorului românesc* – vol. II, editat de Saeculum/Vestala în colaborare cu Adrian Fochi şi în îngrijirea lui Iordan Datcu – magiştri, alături de Tiberiu Avramescu, ai acestui cercetător care a înţeles rolul eminent al Radioului în difuzarea culturii populare, în menţinerea tonusului civilizaţiei rurale într-o perioadă de ofensivă a modernităţii.

MOCANU Angela

Născută la 27 februarie 1940 la Breaza, judeţul Prahova. Licenţiată în filologie (Universitatea din Bucureşti). Din 1964 şi până la pensionare (1998) a lucrat la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor pentru străinătate (după 1990, Radio România Internaţional) ca redactor – ulterior şef de secţie – la emisiunile în limba portugheză. Vorbitoare a mai multor limbi, Angela Mocanu s-a consacrat în primul rând spaţiului lusofon. A utilizat cu dexteritate această „a patra limbă transcontinentală“ – cum aprecia profesorul José Antonio Saraiva limba portugheză, vorbită pe largi arii din Europa, America de Sud, Africa, Asia (Goa, Timorul răsăritean). Rubricile sale (**File de istorie, România turistică, Curs de limba ro-**

mână) s-au bucurat de aprecierea vorbitorilor de limba portugheză din cele patru zări ale planetei. Este autoarea *Ghidului de conversaţie român-portughez* (în colaborare cu M. Torres – 1975), a *Ghidului de conversaţie portughez-român* (1978) şi a *Dicţionarului portughez-român* (1983) – acestea două în colaborare cu A. Branco. Rigoarea filologică şi distincţia jurnalistică constituie caracteristici ale Angelei Mocanu, formator al mai multor promoţii de specialişti în limba şi literatura portugheză, în calitate de profesor asociat al unor universităţi din Bucureşti şi Constanţa.

Este soţia ziaristului şi traducătorului Pavel Mocanu.

MOCANU Aurelia

Născută la 26 martie 1957 la Codlea, judeţul Braşov. Absolventă a Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu“ din Bucureşti (secţia de istoria artei). Din 1995 lucrează la Radiodifuziunea Română, redacţia literatură-arte. Realizatoare a emisiunii **Arte frumoase** (critică şi informare asupra vieţii artistice româneşti şi internaţionale – România Cultural), a rubricilor **Generaţia ’90** şi **Excelsior** consacrate valorilor artei tinere (pe postul de radio România Tineret). Articole din domeniul istoriei şi criticii de artă în revista „Radio România“ şi în alte publicaţii („Observatorul cultural“ şi în noua serie a revistei „Arta“ pe care o editează cu eforturi ce merită consemnate). Vernisează expoziţii asumându-şi rolul de promotor al artei plastice româneşti într-un moment de obturare a canalelor de comunicare a artiştilor (mai ales a celor tineri) cu publicul larg. Este autoarea unei monografii dedicate sculptoriţei Iulia Oniţă (Editura Meridiane, 1987) şi a unui volum de proză (*Ibrişim* – Editura Brumar, Timişoara, 2001) care fixează un spaţiu narativ inedit. Proza Aureliei Mocanu recompune un univers al „obiectelor gânditoare“ – însoţind (din perspectiva filosofică a „chosismului“) existenţa umană. Scriitoare despre care probabil că se va vorbi din ce în ce mai mult, Aurelia Mocanu rămâne o personalitate care-şi alcătuieşte singură lumea în care vrea să trăiască prin selecţia sobră, uneori austeră a unor repere de viaţă apte să se supună atât legilor naturale cât şi celor, la fel de complicate, ale artei. Volumul de proză scurtă *Ibrişim* a primit Premiul pentru experiment literar al Asociaţiei Scriitorilor Profesionişti (ASPRO) în 2001.

Aurelia Mocanu este şi autoarea textelor critice din albumul *Grife* – consacrat pictorului Sorin Ilfoveanu (Editura Victor B. Victor – Bucureşti, 2002) şi care se constituie într-o exemplară emblemă a artei unuia dintre cei mai reprezentativi creatori români de azi.

MOCANU Pavel

Născut la 5 iunie 1932 în localitatea Nicolaeni, judeţul Cetatea Albă – România (actualmente în Republica Moldova). Licenţiat în filologie şi drept. A lucrat din anul 1964 şi până la pensionare (1995) la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor pentru străinătate – ulterior Radio România Internaţional – ca redactor principal la secţia portugheză, şef de secţie la emisiunile în limba sârbo-croată, respectiv limba rusă. Corespondent al SRR la Moscova, Belgrad, Varşovia, Praga. Rubrica sa **File de istorie** – adresată ascultătorilor din fosta Uniune a Republicilor Sovietice

Socialiste – a vizat afirmarea adevărului istoric în analiza raporturilor bilaterale dintre România şi URSS. Admirabil cunoscător al unui impresionant număr de limbi străine (unsprezece!), Pavel Mocanu a tradus piese de teatru pentru emisiunile **Teatru la microfon** din limbile polonă, macedoneană, sârbo-croată, spaniolă. A publicat multe cărţi (precumpănitor destinate tinerilor) tălmăcite din rusă, polonă, portugheză, franceză. Este autorul primului *Dicţionar portughez-român* (1980) şi al perechii acestuia (*Dicţionar român-portughez* – 1981). În 1984 tipăreşte *Ghid de conversaţie român-portughez* şi *Ghid de conversaţie portughez-român*. Radioul naţional a beneficiat de competenţa ştiinţifică şi de energia jurnalistică a acestui poliglot remarcabil, consacrat, după pensionare, activităţii didactice universitare.

MOGOŞAN Alexandru

Născut la 22 august 1966 la Craiova. Absolvent al Facultăţii de Mecanică din oraşul natal. Lucrează la Studioul de Radio din Bănie ca redactor, secretar general de redacţie şi realizator coordonator al unor emisiuni de actualităţi, culturale şi sportive. Domeniul predilect îl reprezintă – se pare – emisiunile de umor şi divertisment, multe din ele realizate pe texte originale.

Alexandru Mogoşanu este autorul cărţii *Aventurile romanilor în Dacia mai inferioară* – apărută la Editura Vlad & Vlad din Craiova în 1997 – şi care, după cum o dezvăluie şi titlul, este arondată aceluiaşi teritoriu, mult frecventat de autor, al umorului.

MOLDOVANU Corneliu

Născut la 15 august 1883 la Bârlad. Decedat la 2 septembrie 1952 la Bucureşti. Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie – Universitatea Bucureşti – în 1902. Membru fondator al Societăţii Scriitorilor Români şi – în două rânduri – preşedinte al acesteia (1921-1923 şi 1933-1935). A făcut parte din mai multe Consilii de Administraţie ale SRR: 1932 (preşedinte: Alexandru Mavrodi), 1933 şi 1934 (preşedinte: generalul N. M. Condiescu). Deşi o notaţie de jurnal a lui Liviu Rebreanu din 9 februarie 1936 afirmă: „Corneliu Moldovan îmi spune că s-a aranjat să fie din nou în consiliu la Radio“ – nu-l vom mai afla între cei desemnaţi. Paralel cu activitatea de administrare a SRR a colaborat la programele Radioului pe diverse teme, de la *Filmul românesc* (**Universitatea Radio** din 31 mai 1931) la *Costumul românesc* (**Universitatea Radio de vară** din 25 iunie 1931) şi de la *Romantismul antic* (**Universitatea Radio de vară** din 12 septembrie 1931) la *Filosofia şi teatrul: Hamlet* (**Universitatea Radio** din 11 martie 1932). A vorbit de la microfonul Radiodifuziunii despre Emil Gârleanu (27 octombrie 1931), Mihail Săulescu (27 octombrie 1931), Barbu Delavrancea (19 decembrie 1931), Grigore Alexandrescu (29 martie 1932), regina poetă: Carmen Sylva (22 septembrie 1933). A prezentat publicului ascultător problemele breslei scriitoriceşti în conferinţele: *Societatea Scriitorilor Români* (**Universitatea Radio** din 17 noiembrie 1931) şi *Cartea şi drepturile scriitorului* (**Universitatea Radio** din 27 mai 1933).

Autor al volumelor de versuri: *Flăcări* (1907), *Cetatea Soarelui şi alte poeme* (1910), *Poezii* (1924). A semnat şi o prelucrare în versuri după Biblie: *Cântarea Cântărilor* (1908), iar în **Universitatea Radio** din 12 septembrie 1931 avea să conferenţieze despre această „Carte a Cărţilor“. Preocupat de teatru – a

fost director al Teatrului Naţional din Bucureşti şi director general al Teatrelor în Ministerul Artelor – a publicat *O privire asupra artei dramatice* (1912) şi o culegere de profiluri: *Autori şi actori* (1920).

Comedia în versuri *Fluturii* (1914) a avut un oarecare succes. O culegere din versurile sale „sacerdotale“ (apud G. Călinescu) avea să fie tipărită în 1966 în îngrijirea lui Al. Săndulescu, iar romanul în două volume *Purgatoriul* (din 1922) avea să fie reeditat în 1983. Deşi acelaşi G. Călinescu – admirator al tălmăcirii în versuri a *Cântării Cântărilor* „în lexic timid, dar cu fraze alunecând grele, uleioase“ – declarase această, cea mai cunoscută carte a lui Corneliu Moldovanu ca fiind „fără valoare“, ea a avut un mare succes de public. Într-un Bucureşti în plină febră a acumulărilor de capital, moravurile sunt surprinse cu multă pregnanţă.

Morala lipsei de morală – a anilor ’20 – poate fi analizată din perspectiva timpului prezent cu surprinzătoare corespondenţe în planul evoluţiilor sociale ale tranziţiei.

MOŞOIU Daniel

Născut la 23 august 1969 în localitatea Racâş, judeţul Sălaj. Absolvent al Facultăţii de Filosofie, Universitatea „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca. Din 1996 realizează la Studioul de Radio Cluj transmisii în direct şi *talk-shows* pe teme sportive (emisiunile **Actualităţi, muzică, sport** şi **Magazin sportiv**), dar şi emisiuni de cultură (**Ateneu**). Participă la multiplexurile cu studiourile teritoriale (**Radio-circuit**) şi a făcut parte pe perioade estivale din echipa de la Radio-Vacanţa. De asemenea, realizează emisiuni de actualităţi (**Bună dimineaţa** şi **Radio-fax**).

Este autorul volumului de versuri *Poeme din mers* (Editura Timpul, Iaşi, 1999) care i-a adus câteva premii literare locale, ce s-au adăugat celor primite pentru proza sa, risipită prin reviste literare şi de cultură din întreaga ţară.

MOTRICI Mircea

S-a născut la 24 martie 1953 în localitatea Udeşti, judeţul Suceava. Absolvent al Institutului de Studii Europene – Iaşi, licenţiat al Facultăţii de Litere, Istorie şi Jurnalistică de la Universitatea „Lucian Blaga“ din Sibiu. Din 1991 este corespondentul SRR pentru judeţul Suceava. De altfel, lucrarea sa de licenţă în jurnalism vizează *Portretul robot al corespondentului local de radio*. Prezenţă cotidiană agreabilă pe lungimile de undă ale posturilor noastre de radio, dezvăluind un reporter preocupat de descoperirea uriaşului potenţial spiritual al Ţării de Sus. A realizat multe transmisii speciale despre comunităţile româneşti din regiunea Cernăuţi (Ucraina) şi din cuprinsul Federaţiei Ruse. Corespondenţe din Grecia şi Republica Moldova.

Este autorul mai multor volume de reportaje: *Fereastră spre inima pământului* (Editura Junimea, Iaşi, 1986), *Fereastră spre inima Bucovinei* (Editura Eminescu, 1988), *Bucovina, icoană spre cer* (Editura Muşatinii, Suceava, 2001). Reportaj extern în *Visul sărută Japonia* (Editura Arc, Bucureşti, 1995) şi *7 zile în Athos* (Editura Muşatinii, Suceava, 1998). Sunt cărţi care pun în lumină percepţia nesofisticată, de-a dreptul candidă a unor spaţii aflate pentru mulţi „sub pecetea tainei“ şi pe care Mircea Motrici le descoperă pentru sine cu o bucurie pe care simte nevoia să o împărtăşească şi cititorului său. Literatură pentru copii în *Crăiasa minei* (Editura Arc, 1997) şi mesaje lirice concise în *Craterul inimii* (Editura Călăuza, Deva, 1997). Remarcabil e faptul că peste mai toate paginile autorului, unele scrise foarte departe de casă, pluteşte ca un nimb imaginea Bucovinei natale.

MUGUR Gh. D.

Născut la 29 mai 1878 la Bucureşti (în actele de stare civilă figurează drept Gheorghe Demetrescu). Mort la Bucureşti la 8 ianuarie 1949. Studii pedagogice. Audient al unor cursuri şi prelegeri la Paris şi Geneva, fără a fi fost înscris în actele vreunei universităţi. Între 1929-1940 a fost directorul de programe al Societăţii Române de Radiodifuziune şi în 1938-1940 chiar preşedinte al Consiliului de Administraţie.

Beneficiind de o vastă experienţă pedagogică (a fost iniţial institutor la Roşiorii de Vede şi la Sinaia, apoi director la Casa Şcoalelor şi inspector general în Ministerul Cultelor şi Artelor) şi-a continuat la microfon misiunea. A vorbit ascultătorilor despre *Puterea educativă a cărţii* (9 martie 1930) şi despre *Entuziasmul popoarelor pentru artă* (**Universitatea Radio** din 11 mai 1930), despre *Educaţia popoarelor prin serbări* (28 august 1932) şi despre *Ciprian Porumbescu* (6 ianuarie 1933). Dar şi despre *Schiller* (9 mai 1934) şi *Mozart* (17 decembrie 1934), despre dansuri franceze (14 octombrie 1935), spaniole (4 noiembrie 1935), italiene şi germane (18 noiembrie 1935).

Numele său este legat însă în primul rând de săptămânalul **Program pentru săteni,** pe care l-a susţinut în perioada 1930-1933, rubricile **Veştile săptămânii** şi **Pentru săteni –** în condiţiile în care Radiodifuziunea îşi propunea să pătrundă tot mai decis în mediile rurale.

Cartea misionarului – îndreptar cultural întocmit împreună cu V. Voiculescu (apărut la Editura Scrisul Românesc din Craiova în 1930) dă – prin chiar titlul său – expresie activităţii energice a lui Gh. D. Mugur care, semnase deja, în 1924, la Editura Fundaţiei Culturale Principele Carol (al cărei director general era) un alt *Îndreptar pentru conducătorii culturii la sate,* împreună cu Nichifor Crainic şi V. Voiculescu. Patru ani mai târziu (1928) tipăreşte în aceeaşi editură (şi tot împreună cu V. Voiculescu) o culegere de *Proverbe*, în ideea constituirii unui *corpus* de învăţăminte necesar cititorilor de la ţară. A mai întocmit un *Chestionar de anchetă socială pentru monografie* (Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1930) destinat intelectualilor din mediul rural. Acestora (în speţă învăţătorilor), le era destinat şi volumul *Laboremus*, îndemn la truda zilnică în folosul comunităţilor săteşti.

Pentru Gh. D. Mugur, Radioul era „o călăuză, o putere de aţâţare la lucru [...], presă şi carte, teatru şi muzică, amvon şi catedră. Fără să aibă resursele închise în carte, e o scenă nouă, o tribună nouă care, economisind instituţii şi oameni, dă acţiunii de cultură, pretutindeni, un caracter permanent“ (interviu acordat revistei „Radiofonia“, 16 august 1933).

Sesizând deci caracterul *sincretic* al radiofoniei, Gh. D. Mugur, a făcut enorm pentru propăşirea rolului de informare al Radioului, punând la punct **Programul de ştiri** – care avea să devină, prin asumarea specificităţii expresiei, cunoscutul **Radio-jurnal**, convins fiind că „actualitatea trebuie socotită ca prima lege a radiofoniei“.

MUNTEANU Cristian

Născut la 25 august 1936 la Bucureşti. Absolvent al Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale“ – secţia regie de teatru. A lucrat până la pensionare în redacţia Teatru radiofonic a Radiodifuziunii Române, impunându-se drept un regizor preocupat de punerea în undă a unor texte dramatice aparţinând unor autori clasici şi contemporani ce au îmbogăţit semnificativ zestrea sonoră a Radioului. Aproape 1000 de spectacole radiofonice poartă semnătura acestui maestru incontestabil, de la montările hertziene ale unor texte shakespeareane (**Othello, Poves-**

te de iarnă, Troilus şi Cresida, Richard al II-lea, Visul unei nopţi de vară) sau cele semnate de Molière (**Bolnavul închipuit**) ori Anton Pavlovici Cehov (**Omul pădurii**). De mare succes s-au bucurat şi adaptările după Kafka (**Procesul, Castelul, Metamorfoza**) şi Panait Istrati (**Neranţula, Ţaţa Minca**). A regizat seriale radiofonice după Dimitrie Cantemir (**Istoria ieroglifică**), I. M. Sadoveanu (**Sfârşit de veac în Bucureşti**), Liviu Rebreanu (**Răscoala**), G. Călinescu (**Enigma Otiliei**), Mateiu Caragiale (**Craii de Curtea veche**), Marin Preda (**Moromeţii**) – identificând potenţialul dramatic al unor capodopere epice. Între 1990-1996 Cristian Munteanu a fost şeful departamentului Teatru-Varietăţi. Recitaluri de versuri ori emisiuni SF au beneficiat de contribuţia sa regizorală.

Ca dramaturg, a fost prezent pe scene din Bucureşti şi din ţară cu piese precum *Inocentul* (Teatrul Naţional din Bucureşti), *Ospăţul lui Trimalchio* (Teatrul de Stat din Piteşti), *Corigenţă la dragoste* (Teatrul Ion Vasilescu), *Recitindu-l pe Shakespeare* (Teatrul „Mihai Eminescu“ din Botoşani). Un musical cu *Adela* – după romanul omonim al lui Garabet Ibrăileanu – i-a fost jucat la Teatrul de Stat din Sfântul Gheorghe iar două din piesele sale au fost editate într-un volum de dramaturgie română contemporană.

Continuator al unei splendide pleiade de regizori ai teatrului radiofonic (Victor Ion Popa, Mihai Zirra, Paul Stratilat), Cristian Munteanu a contribuit – timp de mai multe decenii – la sporirea continuă a personalităţii uneia dintre formele de expresie artistică dintre cele mai apreciate de publicul ascultător, ca şi la consolidarea remarcabilei instituţii culturale reprezentate de Teatrul Naţional Radiofonic.

MUSCAN Catinca

Născută la 10 decembrie 1921 la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Drept din oraşul natal. Ziarist specializat pe probleme de ştiinţă. Din 1956 devine colaborator permanent al radioului pentru ca în 1959 să fie angajată redactor în redacţia emisiunilor pentru tineret şi copii. Între emisiuni sale se află **Vreau să ştiu** şi **Cine-i vinovat?**. Prima dintre ele avea să-şi continue cariera radiofonică şi după ce realizatoarea avea să părăsească în 1962 Radioul, trecând în presa scrisă. Catinca Muscan a continuat să colaboreze cu Radiodifuziunea Română, realizând un apreciabil număr de scenarii dramatice, originale şi adaptări. Specializarea severă în aria istoriei ştiinţei avea să-i aducă un binemeritat prestigiu. Fie că era vorba de articolele din revista „Magazin“ ori de emisiunile radiofonice, autoarea a abordat de fiecare dată temele – alese ori sugerate de redacţie – cu exemplară seriozitate. Documentate şi scrise cu limpezime, materialele Catincăi Muscan depăşeau exigenţele „literaturii de popularizare a ştiinţei“, agreată de corifeii ateismului bucureştean, problematizând şi incitând cititorul / ascultătorul la descifrarea necunoscutelor universului. O abordare coerentă a istoriei umanităţii sub semnul deplasării continue a frontierelor cunoaşterii a condus-o pe autoare la scrierea a mii de pagini, multe din ele reunite în pagini de carte. Între volumele semnate de Catinca Muscan se află *Orele lui Prometeu, Idei pentru eternitate, Evrika, Lupta cu imposibilul, Explorări în enigmatic* şi *Magia misterelor.* Titluri care mărturisesc de la sine universul şi metauniversul cărora s-au circumscris cele mai multe din preocupările jurnalistice ale autoarei. De multe ori, răspunsurile la întrebările ziaristei au venit de la pesonalităţi ale vieţii ştiinţifice româneşti şi internaţionale cărora Catinca Muscan li s-a relevat drept un partener de

discuţie pertinent. Cărţile sale pot interesa şi generaţiile viitoare, ca o mărturie a „febrei cunoaşterii“ manifestată la sfârşitul celui de-al doilea mileniu într-o ţară care a dăruit lumii multe şi strălucite valori ştiinţifice.

MUŞEŢEANU Liliana

Născută la 19 februarie 1952 la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Istorie, Universitatea Bucureşti. Specializată în arhivistică, lucrează la Radiodifuziunea Română din 1993. Şef al Arhivei SRR, pe care s-a străduit să o pună în valoare prin mijlocirea unor apariţii semnificative la Editura „Casa Radio“. A publicat în revistele „România literară“, „Radio România“ materiale referitoare la istoria Societăţii Române de Radiodifuziune, în temeiul cercetării documentelor aflate în patrimoniul instituţiei. În 1998 a realizat lucrarea *7 decenii de radiofonie românească*, o sinteză documentară extrem de utilă, consacrată aniversării din acel an a Radioului naţional. Numele Lilianei Muşeţeanu se leagă de apariţia amplei lucrări *Bibliografie radiofonică românească,* apărută în trei volume la Editura „Casa Radio“, care însumează perioada 1928-1944. Coordonatoare a acestei opere de cercetare arhivistică, Liliana Muşeţeanu a contribuit la repunerea în circulaţie a unor „manuscrise radiofonice“ purtând semnătura unor înalte spirite ale culturii româneşti interbelice. Sub îndrumarea sa, Arhiva SRR a fost transformată dintr-o unitate depozitară a documentelor într-una de cercetare ştiinţifică a acestora.

N

NACIU Ştefan

Născut la 25 martie 1939 la Bucureşti. Absolvent al Academiei de Ştiinţe Economice (promoţia 1966). Timp de peste trei decenii şi-a desfăşurat activitatea publicistică în cadrul redacţiei de actualităţi politice a Radiodifuziunii Române. A deţinut funcţia de redactor-şef adjunct şi a făcut parte în perioada 1999-2001 din Consiliul de Administraţie al SRR, demis de Parlamentul României. În ziua de 23 decembrie 1989 a fost grav rănit în Casa Radio, în timpul atacurilor diversioniste efectuate asupra instituţiei. A contribuit la formarea unui mare număr de gazetari radio, astăzi personalităţi reale ale microfonului, activând în redacţia politică, dar şi în cadrul reţelei de corespondenţi judeţeni. A fost unul dintre cei mai activi autori de emisiuni informative, realizând sute de transmisiuni *live*, reportaje şi corespondenţe din ţară şi din străinătate. O experienţă distinctă a reprezentat-o cercetarea privind legislaţia electorală şi comportamentul radioului public în timpul campaniilor electorale în ţările din centrul şi răsăritul Europei aflate în plin proces de tranziţie de la totalitarism la democraţie. Observaţiile realizate la faţa locului în mai multe ţări (România, Polonia, Ungaria, Republica Moldova, Bulgaria şi fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei) au apărut în volumul *Jurnal electoral* – publicat în anul 1996 de editura bucureşteană Gramar. Este o sinteză a conduitei politice şi jurnalistice într-un moment de fractură istorică în aceste state aspirând la un nou statut electoral, pârghie esenţială în impunerea democraţiei reale. Valoarea documen-

tară a cărţii rămâne o sursă de informare atât pentru istorici cât şi pentru gazetarii interesaţi de fenomenul politic ce a însoţit transformarea unor posturi de radio guvernamentale în servicii publice de radio. O călătorie de documentare în China i-a oferit ocazia cunoaşterii unei ţări aflată şi ea în plin proces de reconsiderare a potenţialului economic şi uman, apt să conducă la sporirea contribuţiei acestei uriaşe ţări asiatice la progresul civilizaţiei omeneşti. Paginile despre Beijing, Xian, Canton şi Shanghai, adunate în volumul *Răsăritul galben,* comunică din plin cititorului român impresia puternică a unei energii creatoare de anvergură, pe care China o dezvoltă la intersecţia celor două milenii şi asumarea unui nou destin în istorie.

NEGOIŢĂ Lucia

Născută la 9 septembrie 1945 în localitatea Breaza, judeţul Buzău. Absolventă a Facultăţii de Litere, Universitatea Bucureşti, promoţia 1967. Repartizată la Radiodifuziunea Română, lucrează timp de 14 ani în redacţia culturală a acesteia (1967-1981). A fost redactorul emisiunii **Meridiane lirice**, al cărei autor era poetul A. E. Baconsky (1969-1971). Din 1973 până la transferarea sa la Televiziunea Română (1981) a fost realizatorul **Revistei literare Radio**.

A invitat la microfonul acestei emisiuni personalităţi consacrate ale literaturii române, dar şi foarte mulţi tineri autori. Într-un articol publicat în 1990 în revista ieşeană „Dialog“ sub titlul *Am fost redactor al emisiunii* ***Meridiane lirice,*** autoarea evoca, nu fără nostalgie, începuturile sale

radiofonice. A coordonat, de asemenea, în 1976, realizarea volumului colectiv *Revista literară Radio* (editat de Oficiul de publicaţii al RTV), ce grupa mărturii revelatoare.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România, Lucia Negoiţă este autoarea mai multor volume de versuri care au impus-o printre reprezentanţii de frunte ai „generaţiei ’70“ în poezia românească. Debutează în 1974 cu volumul intitulat simplu *Poeme* (Editura Albatros), care fixează un anume ezoterism, derivat parcă din *The Golden Bough* al lui Sir James Frazer. Spectacolul unei lumi magice, fracturată de sabia timpului se continuă în *Roza şi închipuirea* (Editura Eminescu, 1976) unde imaginea bibliotecilor devastate este acoperită de vibraţia tot mai acuzată a vegetalului. Transferul de la o poezie elaborată sub semnul livrescului la una manifest senzuală se produce prin *Duminică spre luni* (Editura Eminescu, 1980). Versurile sale aveau să fie incluse în antologia *15 Young Romanian Poets* – publicată în 1982 de Liliana Ursu la Bucureşti şi în *Antologia poetelor din România*.

Discursul liric al autoarei devine tot mai personal în *Cazemata de rouă* (Editura Cartea Românească, 1983) şi în *Scenă de conversaţie* (Editura Eminescu, 1986). „Giulgiul inocenţei“ care îmbrăca lumea în volumul de debut al autoarei este tot mai sfâşiat de cotidianul brutal. Poezia încetează să mai fie ritual, ea devine, mai degrabă, jurnal al trăirilor autoarei.

Turnul cailor albaştri (Editura Albatros, 1987) cuprinde o depoziţie lirică marcată de luciditatea ce o eliberează de povara oraculară de cândva.

Din păcate, după 1990, Lucia Negoiţă părea a se fi repliat în zonele frământate ale publicisticii de televiziune, abandonând (cel puţin aparent) poezia. Remarcabile pagini de versuri publicate în anii 2002-2003 în revistele „România literară“ şi „Luceafărul“ ne vesteau că alarma se dovedise falsă... Confirmarea avea să vină prin tipărirea – în anul 2003, la Editura Cartea Românească a admirabilei cărţi de poeme *Gara de Est*, evocând în titlu – şi în substanţă – *toposul* copilăriei şi adolescenţei autoarei, afiliat unui cunoscut cartier bucureştean.

NENOIU Mihai (Miltiade)

Născut la 31 august 1937 în Bucureşti. Absolvent al Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“, Facultatea de Interpretare. Angajat în 1956 la Direcţia Formaţiilor Muzicale a Radiodifuziunii Române, unde a fost: instrumentist, şef partidă fagot, solist concertist. La 29 ianuarie 1979 a înfiinţat cvintetul „Concordia“, cu care a susţinut peste 500 de concerte şi a realizat peste 8000 de înregistrări pentru programele muzicale ale instituţiei. A participat la toate ediţiile Festivalului Internaţional „George Enescu“ şi, în calitate de solist, a înregistrat 13 concerte pentru fagot şi orchestră cu Orchestra Naţională Radio şi filarmonicile din Bucureşti şi Iaşi. A înregistrat pentru Electrecord concerte de W. A. Mozart, Antonio Vivaldi, Iancu Dumitrescu, Liviu Ionescu. Din 1992 este profesor la clasa de fagot a Universităţii Naţionale de Muzică. Eminentul interpret Miltiade Nenoiu este cunoscut ca poet sub identitatea lui *Mihai Nenoiu.* A publicat mai multe volume de poezie marcate – după opinia lui Aurelian Titu Dumitrescu – de „un ermetism muzical, bazat în exclusivitate pe armonie. Autenticul ei vine din respectul muţeniei, ca bravură a spiritului pe care suferinţa nu îl poate degrada. Enunţul este eroic, discret, bărbătesc“. Apreciere validată de poemele cuprinse în *Preludiu la unison* (Editura pentru literatură, 1969), *Sentimentale* (Editura Procion, Bucureşti, 1997) şi în placheta *În veşnică pierdere* (Editura Timpul, Reşiţa, 2000). Avem de-a face cu „o deltă de sunete“ luând înfăţişarea unor cuvinte ţintind armoniile muzicii. Artistul instrumentist, căruia compozitori precum Mihai Moldovan şi Dinos Constantinides (SUA) i-au dedicat două concerte, s-a bucurat de stima şi preţuirea unor importanţi scriitori români, cărora Mihai Nenoiu le fixează efigia în câteva poeme-portret remarcabile, „ţesute“ din surprinderea principalelor linii de caracter ale autorului şi operei acestuia.

NETTA Gheron

Născut la 22 martie 1891 la Turnu-Severin. Decedat în anul 1955. În perioada 1928-1931 a făcut parte din Consiliul de Administraţie al Societăţii Române de Radiodifuziune. Între 1932-1955 şi 1938-1940 a făcut parte din Consiliul Cenzorilor ca membru activ (titular). Licenţiat al Handelhochschule din Leipzig şi doctor în ştiinţe economice al Universităţii din Zürich. Profesor de economia comerţului la Academia Comercială din Bucureşti. A publicat multe lucrări de specialitate: *Din cauzele economice ale războiului european* (1916), *Politica economică ungurească* (1921), *Cercetări economice* (1923), *Relaţiile economice polono-române* (1924), *Regimul bancar în Europa* (1927), *Cultivarea economiei în statele apusene* (1930), *Expansiunea economică a Austriei* (1930). Un interes aparte îl reprezintă informaţia istorică din lucrarea *Negustorii orientali la Lipsca* (f.a.), de unde putem afla multe date despre circulaţia mărfurilor spre şi dinspre Ţările Române şi importantul oraş german care a lăsat în inima Bucureştilor „amprenta Lipscanilor“.

Gheron Netta a fost prezent în programele Radioului cu articole prilejuite de *Sărbătoarea economiei* (în **Program de seară**, 31 octombrie 1930, 31 octombrie 1931, 31 octombrie 1932 şi în **Universitatea Radio** din 31 octombrie 1933, 31 octombrie 1934, 31 octombrie 1935, 31 octombrie 1936). Notele sale de călătorie (*Finlanda* – în **Universitatea Radio** din 17 decembrie 1934, *Estonia* – în **Universitatea Radio** din 2 februarie 1935) – au în centrul atenţiei tot chestiuni economice – specifice spaţiului evocat.

NICOLESCU G(heorghe) C(onstantin)

Născut la 26 mai 1911 la Ploieşti. Decedat la 24 noiembrie 1967 la Bucureşti. Licenţiat în Litere (1931) şi în Drept (1932), devine în 1934 asistent la Facultatea de Litere a Universităţii din Bucureşti. Doctor în filologie (1944) cu o teză despre Duiliu Zamfirescu. A fost şeful catedrei de istoria literaturii moderne şi decan al Facultăţii de Limba şi Literatura română. În anii '50 a îndeplinit şi funcţia de director al programelor culturale la Radiodifuziunea Română, încurajând afirmarea jurnalistică a unor foşti studenţi filologi (Constantin Vişan, Dionisie Şincan etc.) şi atenuând excesele proletcultismului afirmat cu vigoare în epocă.

Istoric literar cu solidă formaţie, G. C. Nicolescu a avut cultul documentelor, stăruind asupra unor autori ai celui de-al nouăsprezecelea veac. Monografiile consacrate lui *Nicolae Bălcescu* (1945), *Mihail Kogălniceanu* (1946) sau lui Alecsandri (*Viaţa lui Vasile Alecsandri* – 1962) rămân şi la ora de faţă interesante prin informaţia oferită. La fel, cercetarea sa despre *Curentul literar de la „Contemporanul“* (1966) ori cea despre *Ideologia literară poporanistă* (1937) – constituind debutul său editorial.

Între lucrările apărute postum se cuvin amintite *Studii şi articole despre Eminescu* (1968) ca şi paginile de istorie literară *Structură şi continuitate* (1970), prefaţate de fostul său student (şi concitadin) Valeriu Râpeanu, el însuşi un susţinător al istoriei literare prin mijlocirea Radioului, precum fusese şi G. C. Nicolescu.

O

OCHINCIUC Ion

Născut la 21 august 1927 în localitatea Sculeni, judeţul Iaşi. Absolvent al Facultăţii de Filologie de la Universitatea din Bucureşti (1953). La 1 mai 1967 este angajat prin transfer (de la redacţia publicaţiilor pentru străinătate) la Radiodifuziunea Română de unde s-a pensionat 20 de ani mai târziu. A lucrat în cadrul redacţiei de actualităţi politice (şef al secţiei informaţii) şi al redacţiei emisiunilor social-educative. A coordonat şi realizat emisiuni precum **Radiomagazinul femeilor** şi **De toate pentru toţi**. Aceasta din urmă s-a impus drept emisiunea-fanion a redacţiei respective. Alături de confraţi precum Marilena Opincaru, Leonte Silvestru şi Mihai Ionescu, Ion Ochinciuc a ştiut să confere audienţă acestei emisiuni-magazin (la care au colaborat prezentatori inspiraţi precum Coca Andronescu, Mihai Fotino, Amza Pellea, Dem Rădulescu, Stela Popescu, Alexandru Arşinel) răspunzând nevoii de informare şi de divertisment a publicului larg. Emisiunea s-a situat întotdeauna în topul sondajelor de opinie ale vremii, fiind remarcată adesea şi de cronicile de specialitate ale presei scrise. Accesibilitatea a fost criteriul esenţial al emisiunilor realizate de Ion Ochinciuc, dar şi al literaturii scrise de acesta. Scriitorul s-a afirmat în genul literaturii de aventuri şi a *policier*-ului într-o perioadă în care acest tip de literatură putea oferi autorului şansa evitării canoanelor oficiale. Cărţile lui Ion Ochinciuc – apărute în colecţii de mare răspândire – au atins tiraje de masă. Între acestea se prenumără *Răzbunarea Ofeliei* (1967),

Îngerul negru (1969), *Acasă, fugarule!* (1970), *Nopţile colonelului Bârsan* (1973), *O noapte în Venus* (1974), *Spada de Toledo* (1976). De un mare succes s-au bucurat romanele *Egreta violetă* (1972) şi *Masca burgundă* (1971). Acesta din urmă a fost socotit de criticul şi istoricul literar Marian Popa, prin „arhaizarea ideii de contraspionaj“, cel mai bun roman al lui Ion Ochinciuc. Dacă celelalte cărţi ale sale porneau de la teme ale contemporaneităţii, *Masca burgundă* cobora într-un neguros ev mediu românesc, aflat în relaţii consub - stanţiale cu o Europă a marilor curţi imperiale.

Ion Ochinciuc a scris şi mai multe piese de teatru inspirate din istoria recentă sau mai înde - părtată a ţării (precum Războiul de Independenţă al României, văzut prin incidenţa intereselor politico-diplomatice ale marilor puteri ale vremii). Într-un moment în care pasiunea pentru lectură pare diminuată, reeditarea unora dintre cărţile lui Ion Ochin - ciuc, lipsite de sofisticare stilistică, beneficiind de o acţiune dinamică şi lineară ar putea contribui la cultivarea gustului pentru citit al tinerelor generaţii.

OIŞTEANU Valeriu

Născut la 3 septembrie 1943 la Karaganda – Kazahstan (fosta URSS). Absolvent al Facultăţii de Chimie Industrială – Institutul Politehnic din Bucureşti (1966). Între 1967-1972 a lucrat la Radiodifuziunea Română, unde a realizat emisiuni social-educative în redacţia de profil (coleg cu Ion Ochinciuc, Leonte Silvestru, Aurora Sasu, Teodora Crivăţ şi Marilena Opincaru).

În această perioadă a debutat ca poet cu volumul *Proteze* (1970), vestind un autor preocupat de relansarea avangardei poetice (alături de Vintilă Ivănceanu şi Sebastian Reichmann) într-un moment în care cultura română se pregătea să înfrunte ideologizarea ei cea mai cruntă. Cultivarea voluptuoasă a dicteului automat avea să fie continuată şi în cărţile sale apărute – după

emigrarea în 1973 a autorului – în Statele Unite ale Americii. Titlurile acestora confirmă aserţiunea: *Underground Shadows* (1977), *Underwater Temples* (1979), *Do Not Difuse* (1982), *Vis à Vis Bali* (1985).

Discipol consecvent al lui André Breton (decretat cândva drept „papă al suprarealismului“), Valeriu Oişteanu merită el însuşi titlul onorific de „cardinal“ al unei vibraţii avangardiste europene, transferate cu succes dincolo de Ocean.

După 1990, Valeriu Oişteanu a vizitat de mai multe ori România, versurile sale fiind tipărite în publicaţiile noastre culturale fără a mai stârni însă şocul produs în anii ’70 de poemele acelui „tânăr radiofonist“ de cândva, ce-şi propusese să dinamiteze coerenţa rostirii poetice.

OPROIU Ecaterina

Licenţiată a Facultăţii de Ştiinţe Juridice din Bucureşti. Membră a Uniunii Scriitorilor din România. A lucrat la Radiodifuziunea Română – în redacţia emisiunilor culturale – la jumătatea anilor ’50. În 1958 a fost eliminată din instituţie pe motive ideologice. Nonconformismul realizatoarei avea să constituie o constantă a personalităţii sale, umane şi profesionale. Avea să revină, peste ani, în coloanele sonore ale Radioului, în calitate de colaborator extern. Stilul său jurnalistic direct şi vocea sa cu un timbru uşor recognoscibil au aşezat-o între prezenţele agreabile şi foarte personale aflate timp de mulţi ani la microfoanele unor emisiuni cu destinaţie culturală. Din 1965 a condus – până în 1990 – revista „Cinema”, publicaţie de specialitate ce s-a

bucurat de aprecierea unui larg public cititor şi care, la Bienala de la Veneţia (ediţia a XXVIII-a) a primit „Leul de aur” pentru cel mai bun periodic de popularizare cinematografică. A făcut parte din juriile unor importante competiţii cinematografice internaţionale (între care, cel de la Cannes) şi a deţinut funcţia de vicepreşedinte al Federaţiei Internaţionale a Criticilor Cinematografici (FIPRESCI). Din 1965 a fost titularul rubricii „Telespectator” a revistei „Contemporanul”. A semnat peste 2000 de articole, studii, eseuri în presa românească şi străină despre fenomene socioculturale legate prioritar de arta cinematografică şi de televiziune. Între 1972-1977 a susţinut la Radio rubrica **Homo cinematographicus**, suspendată din înalt ordin administrativ, spre marele regret al publicului ascultător.

Autoare a unor volume de analiză cinematografică precum *Star contestatar* şi *Un idol pentru fiecare,* dar şi a unor cărţi despre condiţia femeii moderne. Pentru modul deschis în care era dezbătută această problematică, volumul *3X8 plus infinitul* avea să fie retras din librării.

O dimensiune aparte a personalităţii creatoare a Ecaterinei Oproiu o reprezintă dramaturgia. Piesa sa *Nu sunt turnul Eiffel* (scrisă în 1964 şi prezentată în premieră la 15 mai 1965) a făcut o frumoasă carieră în România şi în străinătate, fiind urmată de *Interviu* (1976) (scoasă şi ea de pe afişul Teatrului „Lucia Sturdza-Bulandra“ la intervenţia „Cabinetului 2”). Cele două piese au contribuit – printre altele – la lansarea unei importante regizoare, Cătălina Buzoianu. Căci, aşa cum scria regretatul teatrolog, prof. dr. Ileana Berlogea „pentru Cătălina Buzoianu, legătura cu dramaturgia Ecaterinei Oproiu este mai complexă, investigaţiile asupra tragicomicului şi ale adevărului din lucrările autoarei fiind mai constante. A pus astfel în scenă *Nu sunt turnul Eiffel* pentru prima oară în Polonia, la Lublin. La Teatrul Bulandra a montat *Interviu* în stagiunea 1976-1977, cea de-a doua lucrare a autoarei, căutând legăturile între scene în fluidul lăuntric al trăirilor şi emoţiilor, în umanitatea copleşitoare a unor personaje episodice, pentru ca, la Teatrul Mic (1978-1979) să se

reîntoarcă la *Nu sunt turnul Eiffel* în varianta muzicală, dezvăluind, dincolo de strălucirile exterioare şi dramatismul profund al destinelor omeneşti” (v. Ileana Berlogea: *Teatrul românesc în sec. XX,* Editura Fundaţiei Culturale Române, 2000, pag. 74). De notat faptul că regizoarea amintită, Cătălina Buzoianu va deţine – din anul 2003 – şi funcţia de director onorific al Teatrului Naţional Radiofonic.

Un alt text dramatic al Ecaterinei Oproiu – intitulat kantian: *Cerul înstelat deasupra noastră* – a fost încununat cu mai multe distincţii, între care marele premiu al Galei dramaturgiei româneşti (1984).

După 1990 – când este obligată să părăsească redacţia revistei „Cinema” – Ecaterina Oproiu s-a dedicat editării – în regim privat – a unor publicaţii feministe („Lumea femeilor”, „El şi ea”) care s-au bucurat de un mare succes de public, deţinând totodată funcţii publice în Consiliul Naţional al Audiovizualului ca reprezentant al Preşedinţiei României sau al Parlamentului. De remarcat longevitatea jurnalistică a acestei autoare care – timp de peste o jumătate de veac – şi-a risipit farmecul şi inteligenţa în mii de pagini, ţintind să se manifeste ca o veritabilă Françoise Giroud a României.

P

PALER Octavian

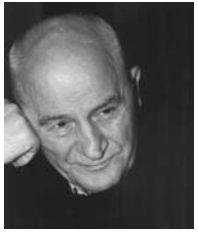

Născut la 2 iulie 1926 în localitatea Lisa, jud. Braşov. Studii de Litere, Drept şi Filosofie la Universitatea din Bucureşti, absolvite în 1949. Renunţă la o promiţătoare carieră universitară la catedra de estetică a Facultăţii de Litere, pentru jurnalism. Între 1949 şi 1964 lucrează la Radiodifuziune, unde este reporter şi, ulterior, redactor-şef adjunct al redacţiei culturale. Între 1965-1968 este vicepreşedinte al Televiziunii Române, iar între 1968-1970 vicepreşedinte al Radiodifuziunii (urmaşul său în funcţie va fi criticul şi istoricul literar Valeriu Râpeanu). Octavian Paler devine în 1970 redactor-şef al ziarului „România liberă“ până în 1983, când se pensionează din raţiuni medicale. Conflictul latent dintre gazetar şi puterea politică pare a sta în fapt la baza retragerii sale. Octavian Paler a debutat în literatură ca poet (în revista „Luceafărul“, 1958), publicând în 1970 volumul de debut *Umbra cuvintelor* (1970). Cartea este – după mărturia făcută de autor într-o emisiune de televiziune din anul 2003 – intruvabilă „chiar şi în bibliotecile publice“. Subintitulate „definiţii lirice“ poemele din amintita plachetă vizează esenţe lexicale şi existenţiale. Chiar dacă, astăzi, ipostaza de poet a scriitorului este ignorată de publicul cititor, trebuie spus că în amintitul op liric se află concentrate multe din „obsesiile“ ce-i vor cutreiera ulterior opera.

Un memorial de călătorie, *Drumuri prin memorie,* consacrat Greciei şi Egiptului (1972), este urmat doi ani mai târziu de un altul, aşezat sub acelaşi titlu, dar închinat de data aceasta Italiei. (Notele acestea de călătorie au fost citite, în mare parte, la microfonul **Atlasului cultural** al Radiodifuziunii Române, atrăgând atenţia publicului ascultător asupra interogaţiilor autorului care, folosind pretextul unei descrieri mai mult sau mai puţin reportericeşti, îşi înălţa în fapt gândurile la rangul unor meditaţii vizând filosofia culturii şi a istoriei).

Mitologii subiective (1975) continuă acest demers în zone ceva mai abstracte, ţinând de forţa de iradiere culturală a unor mituri străvechi. Preluarea (şi prelucrarea) lor este făcută într-un laborator cerebral de mare performanţă. Octavian Paler comentează câteva din „poveştile“ antice ale spaţiului mediteranean de pe poziţiile omului modern, beneficiar al unei experienţe istorice pe care nici măcar oracolele vestite ale Eladei şi ale Egiptului faraonic nu o putuseră întrezări. Joncţiunea dintre prezent şi trecut este făcută în acest „athanor“ mental, în care alchimiile sufletului şi gândului produc imagini esenţiale pentru evoluţia umanităţii. *Apărarea lui Galilei* (1978) îl aşează pe autor în poziţia de moralist al epocii sale, ipostază ce va deveni emblematică. Acest dialog este unul „despre prudenţă şi iubire“. Cazul, atât de bine documentat istoric, al lui Galileo Galilei, capătă noi contururi etice prin introducerea interogaţiilor auctoriale. Savantul pisan, susţinător al metodei experimentale într-o epocă încă aflată sub autoritatea Dogmei, a fost el însuşi autor al unor *Dialoguri* pline de polemică tensiune. Octavian Paler le cunoaşte, indiscutabil, şi le preia energia ideatică. Şi poate că tocmai *Epistolele* acestui *sidereus nuncius* (mesager stelar) l-au determinat pe Octavian Paler să-şi publice volumul *Scrisori imaginare* (1979). Sunt mesaje adresate câtorva din spiritele alese ale Europei (Erasm din Rotterdam, Miguel de Unamuno, Marcel Proust, Franz Kafka, Albert Camus) în care istoria s-a răsfrânt în chip felurit. La rându-i, cugetul autorului încearcă să se reflecte în prisma acestei conştiinţe continentale, reprezentată de splendida constelaţie a destinatarilor unor epistole care, evident, nu pot primi vreodată răspuns. Inserţia autobiografică – prezentă aici pentru întâia oară în paginile lui Octavian Paler – se

va accentua în *Viaţa ca o coridă* (1987), pentru ca în *Deşertul pentru totdeauna* (2002) să dobândească un rol proeminent. Cu cât înaintează în vârstă, scriitorul simte tot mai acuzat nevoia revenirii la „imaginile formative“ de la Lisa, locul natal şi la cele dintr-un Bucureşti oarecum ostil, în care adolescentul provincial îşi va continua instrucţia. Dacă *Viaţa ca o coridă* este – cum s-a observat la timpul potrivit – un veritabil „roman de formaţie“, *Deşertul*... se va recomanda mai degrabă drept un amplu eseu confesiv despre „imposibila întoarcere“ în paradisul infantil de cândva.

Octavian Paler – călătorul – va reapare şi el în cărţi precum *Caminante* (prima ediţie în 1980, a doua în 2003) şi *Don Quijote în Est*. Cea dintâi carte reprezintă jurnalul şi contrajurnalul său mexican, rezultat al unei „aventuri“ de doar 13 zile în ţara marelui Moctezuma, unde „când au venit spaniolii, totul a fost trecut prin foc şi sabie“. Autorul a întâlnit în Mexic destule dovezi ale remanenţei unor civilizaţii pe care violenţa istoriei n-a izbutit să le şteargă de pe suprafaţa pământului. „Aproape tot ce-a rămas din vechiul Mexic, ca şi din vechiul Egipt, se datorează artei“ – notează Octavian Paler. Lucru pe care nu l-a putut consemna în timpul voiajului său în America de Nord. *Don Quijote în Est* sintetizează, într-un prim capitol, experienţa sa ceva mai amplă (trei luni) într-o ţară în care hipercivilizaţia i-a alimentat din plin scepticismul. Lumea veche în care se va întoarce este şi ea fracturată de cele două realităţi geografice (Est-Vest) ascunzând disparităţi colosale. Pentru a înţelege această fractură, scriitorul şi-l ia drept Cicerone pe nimeni altul decât pe eroul lui Miguel Cervantes. Miza morală a cărţii este, în fapt, încercarea de a înţelege „tragedia României“ şi, de ce nu, propriile tragedii ale autorului.

Acest om care a muncit din plin pentru împlinirea sa intelectuală, care a avut parte de o carieră gazetărească şi (mai nou) scriitoricească de invidiat, este şi autorul unor romane parabolice, precum *Viaţa pe un peron* (1981) şi *Un om norocos* (1984), care s-au ivit din acelaşi proiect de situare a omului în raport cu valorile care îl tutelează sau care ar trebui să îl tuteleze. Sunt două cărţi admirabile, care oferă spectacolul ratării umane în absenţa amintitelor valori, între care, cea dintâi este, probabil, libertatea. Poate de aceea, după 1989, Octavian Paler s-a angajat deschis în contestarea făţărniciei politice în editorialele sale sobre (rareori inflamate) din „România liberă“ şi „Cotidianul“. Polemicile sale au încetat să-şi mai arate cordialitatea, ca pe vremuri (v. *Polemici cordiale*, 1983), evidenţiindu-se printr-o emergenţă a spiritului care stă tot timpul de veghe. Luciditatea sa funciară îl determină să fie acuzat sceptic, chiar dacă refuză s-o recunoască: „Eu nu sunt o natură sceptică. Dimpotrivă, simt nevoia să mă agit de partea însorită a îndoielilor, cum se zice într-un vers celebru. Pentru a fi un sceptic autentic, îţi trebuie o tărie care mie îmi lipseşte“ – declara Octavian Paler într-un interviu din „România liberă“, solicitat de Alexandru Ştefănescu.

Acelaşi răspuns l-ar fi dat probabil, cu aproape două milenii în urmă şi posibilul său model de meditaţie, împăratul-filosof Marc Aureliu. Şi acesta, aflat, ca şi scriitorul român, într-o necurmată dispută cu barbarii...

Oricum, opera lui Octavian Paler nu poate fi percepută în integralitatea sa decât ca un eminent tratat de melancolie.

PALLY Mircea

Născut la 8 ianuarie 1952 la Piteşti. Absolvent al Facultăţii de Ziaristică de pe lângă fosta Academie „Ştefan Gheorghiu“. Din 1987 lucrează la Radiodifuziunea Română în calitate de corespondent local pentru judeţul Argeş. Disponibilităţi pentru colaborarea cu toate redacţiile care l-au solicitat (Radio 3, Radio România Cultural, Radio România Internaţional). Activitatea sa este legată în mod esenţial de reflectarea vieţii cotidiene argeşene în emisiunile de actualităţi.

Este autorul unui volum de versuri intitulat *Un ban de lumină* – apărut la editura piteşteană Calende în anul 1999. Dedicat părinţilor şi copiilor săi, volumul ne dezvăluie acelaşi chip solar şi echilibrat pe care îl are şi reporterul Mircea Pally.

PANCU-IAŞI Octav

Născut la 14 aprilie 1929 la Iaşi. Decedat la 16 aprilie 1975 la Bucureşti. Carieră timpurie la Radiodifuziunea Română, unde funcţionează între 1947 şi 1958 ca redactor, ulterior redactor-şef al emisiunilor pentru copii. A reuşit să atragă un mare număr de colaboratori, unii dintre ei devenind prestigioşi realizatori de emisiuni ai redacţiei.

Scriitor (eminamente) pentru copii, Octav Pancu-Iaşi a debutat ca poet cu volumul *Timpul stă pe loc?* (1949), pentru a se lansa în fapt ca prozator. Două romane: *Marea bătălie de la Iazul Mic* (1953) şi *Cartea cu ochi albaştri* (1959) l-au impus ca autor al unui teritoriu al candorii, în care operau valori ale „vârstei de aur" aflate în contact cu exigenţele – nu o dată rigide – ale maturităţii. Universul infantil domină în volume de schiţe şi povestiri precum: *Are tata doi băieţi* (1956), *Schiţe în pantaloni scurţi* (1958), *Făt-Frumos când era mic* (1963), *Tartine cu vară şi vânt* (1968), *Nu fugi, ziua mea frumoasă* (1970, Premiul de literatură pentru copii al Uniunii Scriitorilor), *Vişine aproape coapte* (1972).

Postum, i-au apărut volumele: *Mai e mult până diseară*? (cu o scurtă prefaţă a confratelui său, Mircea Sântimbreanu, 1977) şi *Iertaţi-mă, sunt tânăr* (1982), acesta din urmă reprezentând „însemnări din caiete de drum" rămase în urma sa. Octav Pancu-Iaşi a fost un autor devotat întru totul unei unice categorii de cititori, la a cărei formare armonioasă a crezut că poate contribui cu paginile sale nelipsite de un anume „mister" al vârstei iniţiale, impunând nu o dată, în contextul „militant" al epocii, dimensiunea unei proze venind mai degrabă din autori subtili precum Alain Fournier şi Valéry Larbaud, decât din scriitorii sovietici propuşi de oficialitatea deceniului 50-60 drept unice modele creatoare.

PAPP Doina

Născută la 16 martie 1943 la Slatina, judeţul Olt. Absolventă a Facultăţii de Filosofie – Universitatea Bucureşti. Repartizată la RTV, lucrează în redacţia emisiunilor pentru tineret-copii ca redactor al emisiunii **Şcoala capodoperelor**. Din 1973 realizează pentru Programul III o parte din fluxul **7 zile – 7 arte**, ca şi emisiuni scenarizate (**Biografia unei capodopere, Jurnale şi memorii)**. Redactor – împreună cu Elsa Cenuşă şi Titus Vîjeu – al **Clubului artelor** – emisiune-magazin de informaţie şi comentariu, alcătuită din rubrici cultivând toate genurile radiofonice. Între 1983 şi 1991 lucrează la Teatrul „C. Nottara" ca secretar literar, urmare a excluderii sale din corpul redacţional Radio pe motive de natură politică. În 1992 revine la Radio ca realizator la Teatrul radiofonic. Traduce, adaptează şi scenarizează texte destinate copiilor, contribuind la relansarea acestui gen în peisajul radiofonic şi teatral. Din 1996 realizator la Teatrul Naţional Radiofonic şi autor de emisiuni scenarizate. Adaptează *Faust* de Marlowe, *Jocul* de Strindberg, contribuind la lansarea prin mijlocirea radioului a unor tineri dramaturgi: Vlad Zografi, Radu Macrinici, Petre Barbu... Împreună cu teatralogul de faimă europeană George Banu realizează un ciclu de 12 emisiuni despre tema teatrului în literatură (**Romanele teatrului)**. De mare succes s-a bucurat ciclul de emisiuni **Când comedia era rege** – veritabilă

antologie a stilurilor comice din teatrul românesc şi universal. A pus în undă amintirile lui Jeny Acterian şi ale lui Alice Voinescu, semnând totodată monografii radiofonice dedicate unor importanţi actori (Silvia Popovici, Mariana Mihuţ, Ilie Gheorghe) sau unor spectacole de succes (*Hamlet* – la Teatrul Naţional din Craiova), unor directori de scenă (Giorgio Strehler) sau unor festivaluri de referinţă. A coordonat colecţiile de teatru pe compact-disc ale Editurii „Casa Radio“: *Integrala Caragiale* (1999), *Comedii româneşti* (2001), *Capodopere ale teatrului universal* (2003), valorificând fondul sonor aflat în Fonoteca de Aur a SRR.

Semnatară a zeci de cronici teatrale în presa scrisă, Doina Papp este şi autoarea unei emoţionante cărţi despre actriţa Silvia Popovici. Intitulată *Treptele iubirii*, ea înfăţişează dragostea magnetică faţă de teatru a regretatei actriţe a Naţionalului bucureştean. O dragoste împărtăşită plenar şi de autoarea acestei monografii, scrisă cu har jurnalistic şi deschidere estetică manifestă faţă de fenomenul teatral. O cuprinzătoare monografie a *Teatrului Nottara* intitulată *Viaţa pe o scândură* (2002) reprezintă „declaraţia de iubire“ pentru instituţia care i-a oferit sprijin în anii săi de restrişte, după eliminarea din corpul redacţional al Radiodifuziunii române) în timp ce *Un destin spulberat: Dan Micu* (Editura Fundaţiei Culturale „Camil Petrescu“, 2003) reconstituie cu precizie şi patos colegial traiectul existenţial şi artistic al uneia dintre cele mai reprezentative personalităţi ale regiei noastre teatrale.

PAS Ion

Născut la 6 octombrie 1895 la Bucureşti. Decedat în acelaşi oraş, la 20 mai 1974. Studii secundare. Între 1958-1965 a fost preşedintele Comitetului de Stat pentru Radioteleviziune. Personalitate echilibrată, a reuşit să facă faţă presiunilor politice ale momentului bazându-se şi pe activitatea sa de gazetar cu mărturisite convingeri de stânga, afirmate în perioada interbelică. La Radio colaborase încă din anii ’30, precumpănitor la emisiunea **Ora copiilor**. Un sfert de veac mai târziu, îl vom afla în aceeaşi calitate, tot la emisiuni consacrate celor mai mici ascultători (în antologia *Noapte bună, copii*!, apărută în 1998, la Editura „Casa Radio“ este prezent cu *O istorioară cu şoareci,* difuzată în **Emisiunea pentru cei mici** din 29 februarie 1956). Format ca gazetar în atmosfera „Revistei copiilor şi tinerimii“, condusă de celebrul Costa-Foru, prieten al lui N. D. Cocea, Ion Pas a păstrat întreaga viaţă un anume ataşament faţă de „vârsta de aur“ a copilăriei.

Jurnalul lui Nicuşor şi alte istorioare pentru copii – apărută în 1923 – avea să fie reeditată de mai multe ori. *În lumea copiilor* (1923), *Găina cea moţată şi alte istorioare pentru copii* (1929), *Păsărică, draga mea* (1932) – sunt alte titluri ce marchează „mica lume“ a autorului care, după 1944, se va avânta în scrierea unor romane greoaie, în care numai fiorul confesiv rezistă cu adevărat. Romanele *Zilele vieţii tale* (1948-1950) şi *Lanţuri* (1950-1954), însumând câte patru volume, au fost tipărite în mai multe ediţii. Astăzi e greu de presupus că astfel de cărţi îşi mai pot afla un public cititor, chiar şi necontaminate fiind de rigorile asumate ale „realismului socialist“.

Evocări nelipsite de interes documentar se află în volumele *Oameni şi momente* (1946), *Carte despre vremuri multe* (1963) sau *Evocări* (1973).

Ion Pas a tradus (de fapt, stilizat) un număr impresionant de cărţi. De la Jules Verne la Maxim Gorki, de la Émile Zola la Joseph Conrad şi de la Victor Hugo la Alexandre Dumas, dar şi de la W. M. Thackeray la Upton Sinclair şi de la Anatole France la Knut Hamsun, scriitorul a dovedit o extraordinară energie în echivalarea unor opere de multe ori excepţionale. Evident, din palmaresul său de traducător nu putea lipsi nici idolul tinereţii sale stângiste, Vladimir Ilici

Lenin, a cărui lucrare, *Boala copilăriei comunismului* – apărea în traducerea lui Ion Pas în 1921, anul înfiinţării PCR. Din păcate, maladiei infantile analizate de părintele bolşevismului aveau să i se adauge multe altele, cu funcţie contagioasă. Spre deosebire de alţi scriitori „roşii“, care au adus comunismul în România cu tancul, Ion Pas l-a adus – am putea spune – cu trăsura, crezând sincer că *Lumea celor necăjiţi* (titlul unei cărţi de nuvele şi schiţe din 1924) va fi salvată de flamurile roşii ale bunăstării, fluturate propagandistic, de la Moscova. Din păcate, noua lume, în care scriitorul credea cu naivitate, s-a dovedit – în multe segmente ale ei – infernală.

PATRICIU Monica

Născută la 17 aprilie 1951 la Craiova. Absolventă a Facultăţii de Filologie a Universităţii din Timişoara. Din aprilie 1990 este redactor la Radio România Tineret. Doi ani mai târziu, devine şefa secţiei emisiunilor pentru copii, iar între 1996-2000 conduce redacţia emisiunilor teatrale. În prezent, este realizator de emisiuni la Radio România Actualităţi. A coordonat radioprogramul **Stereopuştimea**, dedicat – după cum o arată şi titlul – celor mai mici ascultători, faţă de care Monica Patriciu a dovedit un constant ataşament, atât prin emisiunile radiofonice, cât şi prin piesele de teatru pentru copii. La Radio România Actualităţi a realizat **Cum vă place** şi **Cafeneaua teatrală,** cu sprijinul unor valoroşi invitaţi, reprezentativi pentru dramaturgia şi arta spectacolului

contemporan. Autoare a unor scenarii radiofonice şi a unor adaptări după piese ale dramaturgilor români (Matei Vişniec, Viorel Savin, Sebastian Ungureanu). A coordonat proiectul **Teatru radiofonic cu public** în cadrul căruia au fost înfăţişate piese de George Astaloş (**Rugăciune de prisos**, 1997), Tudor Popescu (**Milionar la minut**, 1996) şi a fost – alături de regizorul Dan Puican – organizator al unor turnee în străinătate a spectacolului cu piesa lui George Astaloş **Caviar, votcă şi bye-bye**.

A provocat cu blândeţe confesiunile din volumul *Portret imperfect* (Editura ARA) şi a publicat un volum de teatru pentru copii: *Scrânciobul de aur* (cu sprijinul Fundaţiei Culturale „I. D. Sârbu“ din Petroşani). Textele sale dramatice adresate micilor spectatori au fost jucate pe scenele unor teatre din Bucureşti, Bacău, Braşov, Botoşani.

PAVEL Lică

Născut la 22 februarie 1950, în localitatea Crângeni, judeţul Teleorman. Absolvent al Şcolii Militare de Ofiţeri de Transmisiuni (1972) şi al Facultăţii de Ziaristică de pe lângă Academia „Ştefan Gheorghiu“ (1981). În 1982 devine redactor al emisiunii **Pentru Patrie** (actualmente **Ora Armatei**) la Radiodifuziunea Română. În această calitate, la 22 decembrie 1989, a fost primul ofiţer care s-a adresat armatei de la microfonul Radioului naţional, cerându-i să se alăture revoluţionarilor. Până la preluarea de către armată a siguranţei instituţiei, a organizat primul dispozitiv de apărare. Între 1991-2001 este responsabilul redacţiei radio-tv „Scutul Dobrogei“ a Forţelor Navale Române, componentă a redacţiei emisiunilor militare RTV. După trecerea sa în rezervă

– cu gradul de colonel –, la 1 mai 2003, este corespondent pentru zona Dobrogea al emisiunilor militare.

Lică Pavel este autorul mai multor cărţi de versuri pentru copii: *O lume minunată* (Editura Ion Creangă, 1984), *Numai zâmbet, numai soare* (Editura Ion Creangă, 1986), *Măiastra şi Prinţul* (1994), *Hai să colorăm poveşti* (1994), *Poezii de colorat* (1996) – toate trei la Editura Sylvi. Un volum de proză umoristică a apărut în 1991 la Editura Militară, sub genericul *Conjuraţia nebunilor*. Fabule în *Clubul lui Dracula* (1995) şi reportaje literare în *Printre zei şi lupi de mare* (1999) – ultimele două la aceeaşi casă de editură Sylvi. Umorul exersat cândva de Nicolae Tăutu şi-a găsit un continuator – îmbrăcat în aceeaşi uniformă a armatei române – în persoana lui Lică Pavel, scriitor care, iubind şi respectând instituţia militară, nu s-a sfiit să-i denunţe excesele cazone.

PAVLOVICI Florin Constantin

Născut la 14 martie 1936 în localitatea Conceşti, jud. Botoşani. Absolvent al Facultăţii de Filosofie (secţia ziaristică) în 1958. Studii de limbă şi literatură engleză la Universitatea Bucureşti (1966-1969). Între 1959-1964 a fost deţinut politic în temniţele regimului Gh. Gheorghiu-Dej. Revenit în libertate, e nevoit să practice diverse profesii: muncitor, funcţionar, contabil. În 1969 este „acceptat“ la Radiodifuziune, graţie sprijinului acordat de scriitorul Alexandru Ivasiuc, fost camarad de detenţie în lagărele din Delta Dunării. În redacţia emisiunilor culturale, unde şi-a desfăşurat activitatea până la pensionare (1998), Florin Constantin Pavlovici a realizat diverse emisiuni de profil. Cei mai mulţi ani i-a consacrat

Dicţionarului de literatură contemporană redactat cu sprijinul unor competenţi invitaţi, glorii ale lumii noastre academice.

După o scurtă carieră de critic literar, marcată de apariţia în „Viaţa românească“ a unui dens studiu despre motivele (şi originile) balcanice ale poeziei lui Ion Barbu, s-a consacrat traducerilor din literatura anglo-saxonă. Echivalările sale din Henry James şi Shirley-Ann Grau sunt remarcabile.

În anul 2001, Editura Cartier din Chişinău a publicat volumul său *Închisoarea noastră, cea de toate zilele* – cuprinzând un tragic memorial carceral, dedicat „delatorilor, anchetatorilor, procurorilor şi judecătorilor militari, paznicilor de închisoare, tuturor celor care au contribuit la batjocorirea omului“.

Lipsită de apeluri insistente la vendetă, comentând cu înţelepciune şi – deseori – cu umor situaţii aberante, ivite din mentalul concentraţionar al epocii, cartea este opera unui moralist subtil care, pentru a-şi apăra dreptul la mărturisire nu uită să declare că „orice fost deţinut politic care va contesta autenticitatea relatărilor, nu în detalii, ci în substanţa lor, va primi din partea memorialistului echivalentul în lei al unui dolar; orice fost securist care va dovedi falsitatea lor, va primi echivalentul unei ruble...“

Uniunea Scriitorilor din România a răsplătit în 2002 volumul de debut al lui Florin Constantin Pavlovici cu un binemeritat premiu. Chiar dacă, nici o distincţie literară nu poate răscumpăra suferinţa intensă trăită de acest intelectual cu adevărat remarcabil.

PÂRVU Nicolae

Născut la 7 octombrie 1935 la Caransebeş. Absolvent al Facultăţii de Ziaristică de pe lângă Academia „Ştefan Gheorghiu“ din Bucureşti. Redactor la Studioul de Radio Timişoara unde a real-

izat emisiuni de actualităţi şi de etnografie. Unul dintre cei mai activi propagatori ai valorilor folclorului bănăţean. A consacrat mai multe monografii unor interpreţi de excepţie ai zonei: *Sonia Vlaicovici-Butaş şi doinele sale* (Editura Mirton, 1998), *La izvoarele dorului – Aurelia Roşu-Popa* (Editura Mirton, 1999) şi *Achim Nica, doinitorul Banatului* (Editura Mirton, 2000). O cercetare minuţioasă a fost dedicată unei populaţii cu vechi tradiţii folclorice: *Gugulanii. Destine şi pasiuni* (Editura Mirton, 2003).

În paralel, s-a preocupat de clasificarea unor necunoscute ale vieţii politice româneşti din ultimele decenii, în cărţi precum: *Minciuna adevărului* (Editura Mirton, 2000) şi *Asediul Cotrocenilor* (2 volume, Editura Mirton, 2001). O atenţie specială merită – din punctul de vedere al evaluărilor documentare – volumul intitulat *Mirajul microfonului roşu: 50 de ani între adevăr şi minciună* (Editura Mirton, 2003) care conţine şi mărturii personale ale unui profesionist cu lungă carieră în presa radiofonică a perioadei în chestiune.

Un profesionist nelipsit de orgolii, care şi-a şi intitulat de altfel una din cărţi *La microfon, Nicolae Pârvu* (Editura Mirton, 1993) – convins fiind de apreciabila audienţă dobândită în rândurile ascultătorilor bănăţeni.

PELIN Eugen

Născut la 8 mai 1949 în localitatea Moldoveni, judeţul Neamţ. Absolvent al Şcolii militare de ofiţeri pentru transmisiuni şi al Facultăţii de Filologie. Ziarist militar, redactor al emisiunii radiofonice **Ora armatei** – din 1990. Contribuie la transformarea publicisticii militare postdecembriste printr-o adresare în afara sloganului şi a exhortaţiei, ca şi prin lărgirea eşantionului de ascultători. Emisiunile lui Eugen Pelin s-au distins prin tonul lor cald şi echilibrat.

Este autorul volumelor de proză *Probă de identitate* (1987) şi *Triumful iubirii* (1990). Debutul editorial fusese reprezentat de volumul de versuri *Orele patriei* (1982) care propunea o poezie supusă canoanelor vremii. Optsprezece ani mai târziu, poetul revenea însă printr-o elegantă culegere de versuri *Pasărea gramofon* (2000), dovedind capacitatea sa de adaptare la poezia adevărată, aflată în afara retorismului. Este o carte în care concizia expresiei lirice şi profunzimea metaforei îl recomandă pe Eugen Pelin drept un subtil exeget al iubirii şi al melancoliei.

PERPESSICIUS
(Dumitru Panaitescu)

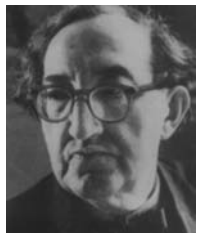

Născut la 21 octombrie 1891 la Brăila. Decedat la 29 martie 1971 la Bucureşti. Licenţiat în litere (1915). Critic şi istoric literar strălucit îşi începe încă din anul 1929 colaborarea la Radio. Susţine în coloanele sonore ale Radiodifuziunii rubricile permanente **Viaţa cărţilor** şi **Cărţi noi**, devenind cronicarul *en titre* al postului de radio. Începuturile sunt legate de **Buletinul cărţii** (1929-1930) în care prezintă noutăţi editoriale. Sunt recenzate volume de Gala Galaction (*Caligraful Terţiu*), D. D. Pătrăşcanu (*Un prânz de gală*), Ionel Teodoreanu (*Turnul Milenei*), Al. Cazaban (*Pasărea rătăcită*), Ion Pillat (*Limpezimi*), Constantin Kiriţescu (*Printre Apostoli*), Eugen Lovinescu (*Istoria literaturii româneşti*), Nichifor Crainic (*Darurile pământului*), Gib. Mihăescu (*Vedenia*), Tudor Vianu (*Fragmente moderne*), Cezar Petrescu (*Întunecare*), Paul Zarifopol (*Din registrul ideilor gingaşe*)...

Lista aceasta de autori şi opere, constituind doar obiectul câtorva din primele „buletine“ din 1929, ni se pare semnificativă pentru disponibilitatea criticului (care, încă din 1923, redactase împreună cu Emanoil Bucuţa

„Buletinul cărţii“ ca forum al prezenţelor editoriale, transferat apoi la radio) pentru literatura contemporană. Serviciile aduse de Perpessicius noilor valori ale literaturii române au fost nemăsurate. El şi-a făcut din microfonul radioului unul din cele mai eficiente instrumente de propagare a literaturii noastre moderne, fără a neglija, desigur, valorile clasice. Astfel, a conferenţiat despre Eminescu (16 iunie 1929) şi despre literatura postemineseiană (21 octombrie 1929), despre Duiliu Zamfirescu şi Al. Macedonski (23 decembrie 1929) sau despre cartea consacrată lui Ion Creangă de către Jean Boutière (**Program de seară** – 23 iunie 1930).

Anumite repere esenţiale îl angajează în redactarea unor sinteze tematice (*Literatura Paştelui* – în **Universitatea Radio** din 26 aprilie 1932 sau *Pagini vechi despre Unire* în *Programul de seară* din 10 mai 1932). În această perioadă se produce trecerea de la recenziile „colective“ la cronica literară. Perpessicius acordă cel dintâi strălucire magistraturii critice radiofonice, contribuind decisiv la impunerea unor scriitori, aproape necunoscuţi masei de cititori. Anumite evenimente îi atrag atenţia şi le consemnează publicistic, în afara rigorii presupuse de exercitarea actului critic. Astfel, notăm conferinţa sa despre *Dl. N. Iorga la Sorbona* (în **Viaţa culturală** din 14 ianuarie 1936) şi cea despre *Moartea lexicografului dr. Tiktin* (în **Viaţa culturală** din 25 martie 1936). Rubrica sa **Cărţi noi** este augmentată în 1937 prin introducerea prezentării de publicaţii culturale (*Cărţi şi reviste*), fapt ce-i asigură încă o prioritate acestui om de cultură ce a înţeles de la bun început menirea radioului în difuzarea mesajului cultural.

Debutând editorial în anul 1923 cu „sugestiile“ cuprinse în volumul *Repertoriu critic*, Perpessicius a publicat mii de pagini, multe din ele rostite mai întâi în faţa microfonului.

Seria de *Menţiuni critice*, apărută în cinci volume se întinde pe durata a aproape două decenii (1928-1946) iar *Menţiuni de istoriografie literară şi folclor* acoperă un segment temporal cuprins între 1948 şi 1960. O antologie de critică literară franceză, *De la Chateaubriand la Mallarmé* – apărută în 1938 la Bucureşti şi reeditată în 1976 la editura Dacia din Cluj-Napoca – înfăţişează un Perpessicius la fel de erudit şi în spaţiul culturii franceze, investigată cu autoritatea unui Albert Thibaudet (cartea este închinată de altfel memoriei celui „care a inspirat această alcătuire de carte“, autor al *Fiziologiei criticii*. Dar, mai presus de orice, în plan cultural, Perpessicius rămâne marele editor al operei eminesciene, el iniţiind seria *Operelor* complete din care a editat primele volume. Aşa cum s-a remarcat, cărturarul a orbit practic asupra manuscriselor eminesciene, descifrând comorile de cuget ale marelui poet (primul volum avea să apară în 1939, cu prilejul semicentenarului morţii lui Eminescu) şi deschizând calea către integrala unei opere fără egal în cultura română, acţiune continuată – în cadrul Muzeului Literaturii Române, al cărui prim director fusese Perpessicius de către eminescologul Petru Creţia. Studiile pe care criticul le-a închinat idolului său literar mult iubit sunt cuprinse în volumul *Eminesciana*, apărut în 1983 la Editura Junimea din Iaşi prin grija lui D.D. Panaitescu, fiul devotat al lui Perpessicius.

PETECEL-THEODORU Despina

Născută la 5 mai 1949 la Craiova. Absolventă a Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“ din Bucureşti, secţia pedagogie-muzicologie (promoţia 1973). Doctor în muzicologie.

Din 1975 lucrează la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor muzicale, ca redactor (1975-1992) şi şef al secţiei de critică şi muzicologie (1992-1996). În prezent, realizator de emisiuni la secţia de estetică şi educaţie muzicală. Cronici, prezentări de concerte, reportaje şi relatări de la festivaluri naţionale şi internaţionale, portrete componistice şi interpretative – constituie spectrul profesional în care s-a manifestat constant şi cu autoritate Despina Petecel-Theodoru. Amplul ciclu de interviuri **Muzicienii noştri se destăinuie,** deru-

lat pe mai mult de un deceniu (1975-1986), se constituie într-un veritabil compendiu al muzicii naţionale. De altfel, mărturiile înregistrate pe banda de magnetofon au fost strânse între coperte de carte. Cele trei volume din *Muzicienii noştri se destăinuie* (Editura Muzicală, vol. I – 1990, vol. II – 1995, vol. III – 2001) reprezintă un veritabil tezaur confesiv. Mari compozitori şi interpreţi ai secolului XX, încununaţi de cariere strălucitoare în ţară şi străinătate au fost stimulaţi de întrebările adresate de Despina Petecel-Theodoru, eliberând din arcanele timpului amintiri revelatoare pentru un important segment al istoriei muzicii noastre. Ioan D. Chirescu, Dimitrie Cuclin, Diamandi Gheciu, Tudor Ciortea, Şerban Tassian, Marcel Mihalovici, Cella Delavrancea, Constantin Bobescu, Nicolae Secăreanu, Lya Hubic, Magda Ianculescu, Valentin Teodorian, sunt doar câţiva dintre maeştrii şi maestrele muzicii româneşti invitaţi (invitate) în faţa microfonului de această neobosită realizatoare a Radiodifuziunii Române, distinsă cu importante premii ale breslei (Premiul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România – 1995 şi 2001, Premiul Uniunii Criticilor Muzicali – 1991 şi 2001, Premiul Iosif Sava al SRR etc.).

Despina Petecel-Theodoru a mai colaborat la redactarea unor volume colective, precum *Dicţionar de termeni muzicali* (coordonat de prof. univ. Zeno Vancea, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1985) şi a tradus *Mărturii epistolare* de Hector Berlioz (Editura Muzicală, 1987). Prezenţă activă în presa de specialitate şi participări la simpozioane şi festivaluri naţionale şi internaţionale. Contribuţii esenţiale la explorarea teritoriului muzicii enesciene prin investigarea metodică a simfonicii marelui compozitor şi a operei *Oedip* (urmărirea procedeelor ritmico-expresive specifice tragediei antice, destin şi liber-arbitru în *Oedip* etc.). De altfel, *Universalitatea lui George Enescu* a fost constant relevată prin emisiunile radiofonice ale autoarei, care este preocupată totodată de muzică drept „sferă a interferenţelor“, angajând atât cercetarea în efigie a unor creatori – precum Constantin Brâncuşi (v. **Brâncuşiana** – 2001-2002) – şi reflexul în muzică al operei acestora, cât şi raportarea muzicii la alte domenii de activitate (lingvistică, matematică etc., ca în serialul **Oglinzi**).

PETRACHE Ion

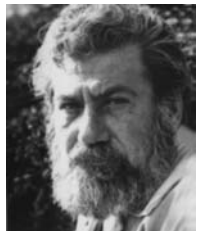

Născut la 19 februarie 1926, la Bucureşti. Absolvent al Şcolii de Literatură „Mihai Eminescu“ (1952). Timp de două decenii a lucrat (până la pensionarea sa, în iulie 1980) la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor culturale. Activitatea sa esenţială este legată de realizarea emisiunii **Scriitori la microfon**, care i-a avut ca oaspeţi pe autorii importanţi ai momentului, dar şi pe cei conjuncturali. Din mărturiile lor se poate extrage o interesantă „depoziţie de martor“ asupra unei epoci în care ideologicul a activat nemilos asupra esteticului.

Ca poet, Ion Petrache a început el însuşi cu o lirică supusă „comenzii sociale“. Volumele *Aripi* (1953) şi *Dimineţile patriei* (1959) au plătit tributul canonului oficial. Începând cu *Întâlnire de seară* (1965), autorul s-a emancipat de tutela aceasta împovărătoare, găsindu-şi adevăratul registru al comunicării cu cititorul. Versurile sale trădează – sub aparenţa unei anumite bravuri masculine – un suflet sentimental, uneori acuzat romantic. Începând cu anul 1969, când îi apar volumele *Ciob de univers* şi *Exodul umbrelor*, ritmul apariţiilor editoriale devine alert. *Cântec pentru toate cuvintele* (1972), *Cer şi pământ* (1974) şi *Culorile sufletului* (1974) îmbogăţesc bibliografia acestui autor care, deşi şi-a încercat forţele şi în proză (*Dincolo de aparenţe*, 1968), rămâne – prin tot ceea ce a făcut – un poet. Chiar şi modul său de viaţă, asociat boemei fragile a timpului, îl recomanda ca atare.

A părăsit această lume la 70 de ani, lăsând în urmă „o amintire frumoasă“ – cum ar fi spus fostul său coleg de la Şcoala de Literatură, Nicolae Labiş, cel care a marcat prin talentul său evident o

întreagă generaţie de poeţi români de după cel de-al doilea război mondial; o generaţie pe care Ion Petrache a găzduit-o, cu vizibilă preţuire, la microfonul emisiunii **Scriitori la microfon** – al cărei părinte radiofonic poate fi socotit.

PETRAŞCU Emil

Născut la 27 decembrie 1890 la Bucureşti. Decedat în anul 1967. Studii muzicale (Conservatorul de muzică) şi politehnice la Liège (Belgia). În 1922-1923 urmează, la Paris, studii de inginerie-radio la Şcoala Superioară de Electricitate. Colaborator apropiat al profesorului Dragomir Hurmuzescu la Institutul Electrotehnic al Universităţii din Bucureşti, unde a funcţionat ca şef de lucrări. În atelierele Institutului amintit, inginerul Emil Petraşcu a proiectat şi supravegheat construcţia primului post de emisie românesc – cu o putere de 200 de waţi, funcţionând pe lungimea de undă de 280 metri. Aria de acoperire de circa 1000 de kilometri – îl făcea audiat pe tot teritoriul naţional dar şi în zone mai depărtate din Europa şi din Orientul apropiat. Istoricul Eugen Denize consemnează în *Istoria Societăţii Române de Radiodifuziune* că „prin acest modest post s-au produs pentru prima dată la microfon artiştii Operei Române, s-au retransmis concertele de la Ateneu şi s-au difuzat, în iarna aceluiaşi an, simfoniile lui Beethoven“. (N.B.: e vorba de anul 1927 când, înaintea inaugurării oficiale a postului naţional de radio s-au făcut transmisii tehnice cu caracter experimental). După instalarea – în 1928 – a primului post pe unde scurte (100 de waţi, iniţial, putere amplificată ulterior la 2 kilowaţi, pe lungimea de undă de 21,5 m), inginerul Emil Petraşcu a contribuit la intrarea în funcţie a staţiilor de radio de la Tâncăbeşti şi Băneasa. Profesor al Facultăţii de Ştiinţe a Universităţii din Bucureşti, E. P. a conferenţiat la microfoanele postului ctitorit de el despre *Radiofonia şi progresele ei* (13 noiembrie 1928), *Muzica şi radiofonia* (17 ianuarie 1929), *Expoziţia de radio de la „Cartea Românească“* (**Universitatea Radio** din 14 noiembrie 1932) şi despre *Noutăţi radiofonice* (**Universitatea Radio**) din 8 aprilie 1930), despre „rolul social al radioului“ (**Universitatea Radio** din 19 septembrie 1932, 17 octombrie 1932, 12 decembrie 1932). Între 1936-1940 semnează **Poşta tehnică** oferind cu o cadenţă săptămânală sfaturi posesorilor de aparate de recepţie. **Răspunsuri tehnice** este o altă rubrică a sa, răspunzând în fapt aceleiaşi solicitări ale comunicării tehnice a postului naţional cu ascultătorii radio, tot mai numeroşi şi mai interesaţi de fenomenul radiofonic.

Emil Petraşcu a fost şi un editor îndrăzneţ al revistei „Radiofonia“, publicaţie ce a jucat un rol de pionierat în peisajul jurnalistic românesc alături de „Radio-Român“, apărute cu sprijinul Asociaţiei Prietenii radiofoniei. După distrugerea – în vara anului 1941 – a postului de radio Chişinău de către trupele sovietice în retragere – Emil Petraşcu şi Alexandru Hodoş au propus instalarea la Iaşi a postului de 5 Kw (produs de firma italiană Magnetti Marelli) – astfel încât, la 11 septembrie 1941 Consiliul de Administraţie al SRR, prezidat de prof. univ. dr. Ion Petrovici a decis înfiinţarea Postului de Radio „Moldova“, a cărui misiune era să acopere zona Moldovei, dar şi Basarabia-Bucovina şi Transnistria.

Încă de la începutul celui de-al patrulea deceniu, inginerul Emil Petraşcu a realizat primele transmisii de televiziune prin cablu – în laboratoarele Facultăţii de Ştiinţe din Bucureşti. Dar, cu toate meritele sale fundamentale în propăşirea audiovizualului românesc avea să fie marginalizat de noul regim instalat după cel de-al doilea război mondial. În 1959 – după declanşarea noului val de prigoană politică dejistă a fost arestat şi deţinut în absenţa unui proces politic şi a unei sentinţe judecătoreşti.

Spirit apolinic, armonios, şi-a aflat totdeauna în muzică liniştea sufletească: în anii de început ai

Radioului interpreta la pian piese de virtuozitate la microfon, în pauza dintre două programe vorbite.

Avea tehnica şi carisma unui profesionist al sunetelor.

Până la sfârşitul vieţii a slujit deopotrivă arta şi tehnica – în care vedea adevăratele paranteze ale culturii şi civilizaţiei omeneşti.

A fost soţul marii sculptoriţe Miliţa Petraşcu (1892-1976), preţuita elevă a lui Constantin Brâncuşi.

PETROVICI Ion

Născut la 14 iunie 1882 la Tecuci, judeţul Galaţi. Decedat la 17 februarie 1972 în Bucureşti. Licenţiat al Facultăţii de Drept (1903) şi al Facultăţii de Litere şi Filosofie din Bucureşti (1904).

Doctor în filosofie. Profesor la Universităţile din Iaşi (1906-1940) şi Bucureşti (1940-1944). Ministru al Învăţământului şi al Lucrărilor Publice (1921, 1926, 1937, 1938) şi ministru al Culturii Naţionale, Cultelor şi Artelor (1941). Între 8 mai – 5 decembrie 1941 a fost preşedinte al Consiliului de Administraţie al Societăţii Române de Radiodifuziune. Protagonist al vieţii politice şi culturale româneşti din perioada dintre cele două războaie mondiale, Ion Petrovici s-a distins ca unul dintre prolificii conferenţiari ai Radiodifuziunii. În anul 2002, Editura „Casa Radio“ a publicat sub titlul *Talentul oratoric* o masivă culegere din conferinţele – susţinute în perioada 1932-1943 – cărora editorul Marin Diaconu le-a adăugat textul poemului dramatic într-un act *O sărutare* – scris în prima tinereţe (1901) şi revăzut în 1944 – difuzat la Radio, dar şi câteva cronici radiofonice despre marele cărturar, aparţinând lui Grigore Tăuşan: *O carte fundamentală asupra lui Kant* (rostită la 22 decembrie 1936), *O istorie a filosofiei româneşti* (în **Universitatea Radio** din 18 septembrie

1937) şi *Domnul Ion Petrovici şi evocarea trecutului* (30 aprilie 1943).

Cea dintâi vizează *Viaţa şi opera lui Kant*, apărută în 1936 la Editura Casa Şcoalelor, considerată „definitiva interpretare şi cea mai luminoasă şi originală expunere a marii filosofii creată de singuratecul cugetător din Königsberg“. Cea de-a doua este dedicată volumului *Istoria filosofiei moderne* (1937), primul dintr-o serie de 5 tomuri, beneficiind de coordonarea lui I. Petrovici până în 1941, marcând „o operă de cea mai mare utilitate“. În sfârşit, cea de-a treia conferinţă a lui Grigore Tăuşan (1878-1956) analizează opera memorialistică a scriitorului filosof. Referirile se fac la volumul *Momente solemne* (Casa Şcoalelor, 1943), ediţie adăugită a cărţii sale din 1927, conţinând „discursuri remarcabile, care privesc evenimentele culturale felurite şi îndemnul la marea muncă de reconstrucţie naţională“, cu evocarea unor Take Ionescu, Octavian Goga şi Duiliu Zamfirescu...

Prin *Amintirile unui băiat de familie* (1938) şi *Amintiri universitare* (1921, cuprinzând prezentări ale lui Titu Maiorescu, P. P. Negulescu, C. Rădulescu-Motru, Simion Mehedinţi), prin *Simţiri rostite* (f.a.) ori *Figuri dispărute* (1924) şi *Din amintirile unui fost dregător* (1934) – Ion Petrovici îşi manifestase propensiunea (chiar foarte de timpuriu) pentru acest gen de literatură, îmbogăţind cu informaţiile sale cunoaşterea unei epoci istorice. Aidoma a procedat şi în conferinţele sale de la Radio, evocându-i pe Barbu Delavrancea şi pe filologul Vasile Bogrea, pe Octavian Goga sau pe preatimpuriu dispărutul poet Andrei Naum...

Ion Petrovici a fost timp de patru decenii profesor al universităţilor din Iaşi şi Bucureşti, sprijinit fiind la începuturile carierei sale de însuşi Titu Maiorescu, al cărui discipol favorit fusese. Acesta văzuse în el nu numai un urmaş de vocaţie la catedră, ci şi un continuator în planul acţiunii politice. Fapt ce avea să se adeverească în timp. Între 1906-1944, Ion Petrovici a fost dascăl de logică şi de filosofie, iar între cele două războaie parlamentar şi ministru, extrem de influent şi activ. Munca sa de pro-

fesor, preocupat în primul rând de orizonturile metafizicii cât, mai ales, cea de om politic, l-a condus, după 1944, în temniţele noului regim. Încă din 29 ianuarie 1945, numele său fusese inclus pe lista persoanelor „bănuite a fi responsabile de dezastrul ţării“ – alături de Ion Antonescu, dar şi de personalităţi culturale (strâns legate de destinul Radiodifuziunii) precum Nichifor Crainic, Pamfil Şeicaru, I. Al. Brătescu-Voineşti şi Radu Gyr. A fost arestat şi, între 1948-1964, închis în temniţele noului regim.

De-abia în anii ’70, numele lui Ion Petrovici avea să reintre în circulaţie publică. La 17 februarie 1972, profesorul înceta din viaţă, la venerabila vârstă de 90 de ani. Lăsa în urmă lucrări de referinţă pentru gândirea filosofică românească (*Introducere în metafizică*, *Teoria noţiunilor*) dar şi pagini de memorialistică strânse în timp, unele apărute după eliberarea sa din închisoare, precum *De-a lungul unei vieţi* (1966) sau postum (*Prin meandrele trecutului*. *Evocări inedite* – 1979).

Volumul *Talentul oratoric,* editat de „Casa Radio“ (2002) prezintă – prin valorificarea prestaţiei sale radiofonice eminente – o tablă de valori a cugetului naţional, de la Eminescu şi Creangă la Octavian Goga şi Lucian Blaga. El mai cuprinde şi câteva utile mărturii ale raporturilor savantului cu instituţia radiofonică. E vorba în primul rând de cele cuprinse în interviul acordat de Ion Petrovici – în calitatea sa de preşedinte al Consiliului de Administraţie al SRR – gazetei „Unirea“ din 5 iulie 1941, în care-şi manifestă preocuparea pentru zestrea tehnologică a postului naţional de radio – pe care a şi îmbogăţit-o de altfel în timpul mandatului său – şi de „raţionalizarea programelor“, inclusiv prin alcătuirea unor cicluri tematice de conferinţe la **Universitatea Radio**. În confesiunea făcută în 1967 (într-o emisiune redactată de Dona Roşu) – Ion Petrovici declara că „din primul moment, secondat de trei excelenţi funcţionari ai instituţiei: renumitul poet, doctorul Voiculescu, Gh. Demetrescu-Mugur, de asemenea un literat priceput şi harnic, în fine, muzicianul-compozitor Rogalski, am căutat să aduc unele îmbunătăţiri prin idei inovatoare, care schimbau în parte structura programelor“.

Cât despre relaţia sa directă, ca autor, cu programele Radioului, volumul *Talentul oratoric* reprezintă o bună dovadă a magistralei sale puteri de cuprindere a ideilor veacului. Poate de aceea, în volumul omagial intitulat *Un fruntaş contimporan. Caracterizări, amintiri, reflecţii*, apărut în primăvara lui 1944, Vasile Ionescu, legendarul director general al SRR din perioada războiului, aducea „omului de litere, fiolosofului şi îndrumătorului spiritual – elogiul şi închinarea unui om care l-a văzut în sforţările lui de ridicare a nivelului nostru spiritual, totdeauna înflăcărat de poezie şi adevăr“.

POP Grigore Traian

Născut la 7 iunie 1932 în Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română. A lucrat la Radiodifuziunea Română în cadrul redacţiei de satiră şi umor. Unul dintre înzestraţii redactori ai emisiunii **Unda veselă**, autor specializat în programe de divertisment. Transferat la Televiziunea Română, şi-a continuat – până la pensionare – activitatea în acelaşi domeniu. Autor a circa 1000 de scenarii de satiră şi umor – multe din ele difuzate în amintita **Unda veselă**, a participat la concursuri internaţionale de profil, unde a dobândit câteva distincţii.

Este autor (în colaborare cu Dan Mihăescu) al volumului *Călătorului îi şade bine cu... gluma*, evidenţiind aptitudini pentru proza umoristică, axată pe ipostaze ale cotidianului, marcat de reflexe sociale anacronice.

POP Simion

Născut la 25 septembrie 1930 în localitatea Varaia, judeţul Maramureş. Absolvent al Şcolii de Literatură „Mihai Eminescu“ (1951) şi al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice „Ştefan Gheorghiu“ din Bucureşti (1968). A lucrat la Radiodifuziunea Română ca reporter în redacţia culturală (1955-1958), alături de confraţi la fel de tineri, precum Dionisie Şincan şi Dinu Săraru. Redactorul-şef era, în epocă, N. David (David Naftuli), conferenţiar universitar la Facultatea de Filologie care, în pofida puţinelor şi plicticoaselor sale pagini de istorie literară, are meritul de a fi stimulat prezenţa tinerelor condeie, încurajând (şi chiar promovând la nivel administrativ) tineri jurnalişti, precum Octavian Paler.

Pop Simion a folosit scurta şedere la Radio pentru a se documenta asupra realităţilor descrise în volumul de debut *Paralela 45* (1958). Cartea a avut oarecare ecou, fapt ce l-a determinat pe autor să publice, peste ani, alte două cărţi sub acest titlu, devenit emblematic pentru reportajele sale (*Paralela 45*, 1970 şi *Paralela 45*, 1981).

Reportajul extern este şi el cultivat în cărţi precum *Pieton în Cuba* (1963), ce descrie triumful revoluţiei castriste, *Orga de bambus* (1966) despre Vietnamul comunist, aflat în conflict militar cu SUA, *Jurnal hellenic* (1974) şi *Cartea Chinei* (1977).

Proza sa este reprezentată de povestiri (*Călătorie cu bucluc* – 1955, *Pământul spânzuratului* – 1957, *Afişe de bal* – 1960, *Sunt fiul lui Nan* – 1972), de nuvele (*Faetonul* – 1970) şi, mai ales, de romane (*Triunghiul* – 1964, *Amfora sabină* – 1970, *Marşul alb* – 1974, *Luptătorul fericit şi iubirea lui pătimaşă* – 1979, *Bestiariu* – 1981 şi *Student la istorie* – 1981). Tradiţiile ardeleneşti ale prozei sunt bine valorificate prin concentrarea asupra eposului solid, rădăcinos. Evoluţie de la realismul socialist al primelor scrieri, la proza simbolică din *Bestiariu*, de la entuziasmul factice din *Lauda tinereţii* (cronică de reporter de pe şantierul Salva-Vişeu, 1956) la publicistica echilibrată din *Amfitrion* (1976). Poemele din *Fotograful de îngeri* (1980) reprezintă o altă ipostază scriitoricească a autorului care, imediat după 22 decembrie 1989, a fost numit ambasador al României în Ungaria. După scurt timp, a renunţat la diplomaţie pentru a se stabili în Spania – în urma unei decizii personale, stimulată de un context matrimonial iberic.

Dacă trecerea sa ca redactor prin studiourile Radiodifuziunii este aproape uitată, niciodată nu trebuie omis faptul că lui Pop Simion i se datorează se pare – în principal – prezenţa în Fonoteca de aur a Radiodifuziunii Române a unor înregistrări cu Lucian Blaga citind din versurile sale şi din lirica universală tălmăcită de marele poet, aflat în epocă sub embargou; la fel, pagini de proză citite la microfon de către Ion Agârbiceanu.

POPA Victor Ion

Născut la 29 iulie 1895 la Bârlad. Decedat la 30 martie 1945 la Bucureşti. Studii de drept la Universitatea din Iaşi, în paralel cu cele de artă dramatică la Conservator şi de Belle-Arte – în acelaşi oraş.

Dramaturg, prozator şi regizor. A fost unul dintre primii colaboratori permanenţi ai Societăţii Române de Radiodifuziune. Încă din anul 1929, publică în „Radio şi Radiofonia“ comentariile intitulate *Lumina în teatru* (nr. 55 şi 57/1929) deschizând totodată drumul „teatrului de auzit“. Conferinţele sale despre *Noutăţile teatrale europene* aveau să fie găzduite de diverse programe, între care şi **Universitatea Radio** (6 ianuarie 1931, 24 februarie 1931, 7 aprilie 1931). A pledat pentru *Arta regiei* (**Universitatea Radio** – 4 februarie 1932) şi a

analizat *Convenţionalismul în regia modernă* (**Program de seară** – 1 aprilie 1932). A susţinut în **Ora satului** (1935) rubrica **Gazeta sătenilor** (titlul alternează, din 1936, cu cel de **Gazeta săteanului**). Preocupări de dezvoltare prin radio a Teatrului sătesc şi a şezătorilor în munca echipelor studenţeşti (**Universitatea Radio** – 7 ianuarie 1937). A susţinut un atractiv **Jurnal al copiilor** (1936-1937-1938) şi a regizat comedii radiofonice la **Ora copiilor** şi la **Ora satului**. Conducător între 1938-1944 – al Teatrului „Muncă şi voie bună" – introduce la Radio un program cu conţinut similar: **Ora *Muncă şi voie bună*** şi regizează în anii războiului, la **Ora armatei** şi **Ora ostaşului** piese de teatru adresate soldaţilor (*Ghiţă şi tancul* – scenariu radiofonic, 11 august 1940, *Plata biru - lui* – comedie de succes, din anii anteriori, reluată la **Ora osta - şului** din 27 octombrie 1940).

Invitat încă din 1928-1929 de către Gh. D. Mugur, V. Voiculescu şi Horia Furtună să preia „grijile" teatrului radiofonic, Victor Ion Popa (pe atunci director al Teatrului naţional din Cernăuţi) îşi mută la Bucureşti centrul de greutate al activităţii sale prodigioase şi se angajează deplin în configurarea repertoriului teatral radiofonic, dar şi în personalizarea noii formule sonore. Evident, el îşi însuşeşte ideea spectacolului radiofonic – deschis tuturor genurilor dramatice: comedie, dramă, tragedie – indiferent de „respiraţia" acestora.

Istoria teatrului radiofonic a consemnat drept debut spectacolul din 18 februarie 1929 cu **Ce ştie satul** de V. Al. Jean (comedie într-un act din 1912, aparţinând lui Ion Alexandru Vasilescu, celebrul avocat şi dramaturg ştiut mai ales sub pseudonimele I. Valjan – sau V. Al. Jean). În rolul lui Gri - gore Marinescu fusese distribuit Romald Bulfinski, iar în cel al infidelei sale soţii – Maria Filotti, ambii actori ai Teatrului Naţional din Bucureşti. Premiera teatrală în cauză fusese precedată însă de o „înscenare radiofonică", din 23 ianuarie a aceluiaşi an (1929), cu poemul liric **O toamnă** de Alfred Moşoiu (1890-1932), datând – întâmplător – tot din 1912, ca şi farsa lui V. Al. Jean. Poemul liric în versuri amintit, publicat de autor la Paris, în timpul studiilor sale de drept în Oraşul-Lumină beneficiase de interpretarea

actriţei Lili Popovici (Muza) şi a lui Valeriu Valentineanu (Poetul). Victor Ion Popa a fost unul din primii slujitori români ai scenei care au sesizat specificul teatrului radiofonic, operând modificări în textul dramatic, adaptat la nevoile percepţiei sonore. Într-o evocare substanţială, publicată de Ion Vova în „Radio România" (nr. 344-345/2003), se arată că „pregătirea emisiunilor radiofonice a însemnat pentru V. I. Popa şi pentru actorii pe care îi alegea, piatra unghiulară a preocupărilor sale. Repetiţiile se făceau temeinic la locuinţa lui din strada Al. Donici, fiindcă la Radio nu exista o sală potrivită. Rolurile erau distribuite cu cea mai mare grijă, nu pe criterii fizice de scenă sau vedete, ci numai pe considerentul auditiv, urmărind efectele şi inflexiunile vocale, alcătuind, după părerea sa, aşa-numita «paletă a vocilor». Lectura piesei se făcea în biroul său, iar el se ducea să-i asculte tocmai în a treia cameră, şi astfel, îşi potrivea diapazonul fiecărei voci. Prin metoda aceasta, obţinea, de cele mai multe ori, efecte vocale surprinzătoare şi asta pentru a nu se confunda două sau mai multe personaje".

Considerat, graţie poliva - lenţei sale „un om al Renaşterii" (Eugen Lovinescu), Victor Ion Popa a fost unul dintre primii creatori români care au sesizat marea putere de iradiere spirituală a Radioului. El a reuşit să confere spectacolului radiofonic vitalitate şi personalitate, impunând teatrul hertzian între programele favorite ale publicului, indiferent de vârstă şi chiar de pregătire culturală. De peste 7 decenii emisiunile de gen, promovate de acest pionier al teatrului „pe unde" cu o nobilă dăruire, au rămas chiar şi astăzi în prima linie a preferinţelor publicului ascultător. De aceea, s-ar cuveni ca Teatrul Naţional Radiofonic să poarte numele lui Victor Ion Popa, acest autor proteic, autor al unor volume de povestiri precum *Povestiri cu prunci şi cu moşnegi* (1936) şi al unor romane ca *Floare de oţel* (1930), *Velerim şi Veler Doamne* (1933), *Sfârleazăcu fofează* (1936), *Maistoraşul Aurel* (1939), al unor poeme (*Cântecele mele* 1946), dar, mai ales, al unor piese de teatru jucate decenii în şir pe scenele ţării, precum: *Ciuta* (1923), *Muşcata din fereastră* (1930) şi, mai ales,

Take, Ianke şi Cadâr (1938), pentru a nu mai vorbi de textele sale teoretice consacrate Thaliei, pe care a slujit-o cu atâta devotament (*Mic îndreptar de teatru* – 1977).

Un masiv volum (*Scrieri despre teatru*) a apărut în 1969 la Editura Meridiane, în îngrijirea criticului V. Mândra şi a arhitectului Sorin Popa, fiul scriitorului. În eseul intitulat *Teatrul pentru radio şi autorii noştri* (*op. cit.* pag. 104-106), Victor Ion Popa scria aceste cuvinte (reluate dintr-un articol tipărit în „Vremea“, nr. 526, 20 februarie 1938). „Radio-teatrul este un deschizător de cale pentru teatrul obişnuit, aşa cum a fost şi cinematograful. Deosebirea este doar că prin radio răspândirea este covârşitor mai mare. Şi apoi, microfonul e un împlinitor al scenei, prin aceea că trimite arta dramatică până şi în colţurile unde actorul viu nu poate pătrunde.

Iată însă că, din când în când, se ivesc autori tineri cari n-au scris decât piese pentru radio. E o unealtă a vremii lor şi e firesc s-o simtă mai bine decât noi, cei născuţi în veacul trecut. Negreşit că se vor putea *exprima* la microfon. Iar unii dintre ei, cu urechea ascuţită de apropierea microfonului, nu se vor putea exprima bine decât cu ajutorul lui. Căutarea de muzicalităţi expresive ale cuvântului şi frazei, din poeţii şi prozatorii noi, se cuvine înţeleasă pe măsura cea dreaptă. *Vorba îşi caută icoana ei aparte* (sbl. ns., T.V.). Adică ceea ce vrea şi microfonul. Iar noi trebuie să înţelegem că se alcătuieşte încetul cu încetul, o nouă cale de expresie, pe care, cade-se a o primi cu bucurie şi cu cinste“.

Idei precise, exprimate la doar un deceniu de la apariţia radioului naţional. Idei generoase, premonitorii (şi perfect validate de timp), constituind primul *corpus* estetic al teatrului nostru radiofonic.

POPESCU Lucian

Născut la 22 iulie 1940. Absolvent al Facultăţii de Limbi Romanice şi Clasice, secţia de limba şi literatura spaniolă de la Universitatea din Bucureşti – promoţia 1966. Din 1967 lucrează la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor pentru străinătate, secţia portugheză. Autor de comentarii şi traduceri. Elaborează rubricile **Panorama literară**, **Meridiane ale prieteniei**, **Studioul ascultătorilor**. Este un propagator al emisiunilor în limba portugheză ale Radio România Internaţional în Portugalia, Brazilia, Africa lusofonă. A realizat programe de prezentare a României pentru posturi de radio partenere ale SRR din Angola, Mozambic, Portugalia.

Lucian Popescu a colaborat la traducerea în limba portugheză a *Istoriei românilor* de Constantin C. Giurescu şi a tradus în limba română *Educaţia la distanţă*, lucrare a autorului brazilian Arnaldo Niskier, destinată unuia dintre cele mai noi şi complexe fenomene educaţionale contemporane, la care radioul este chemat să-şi aducă o contribuţie semnificativă.

POPESCU Mihai Cosmin

Născut la 4 decembrie 1957 la Bucureşti. Absolvent al Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“ din Capitală (secţia pedagogie). Este fiul regretatului scriitor şi om de radio, Mircea Popescu. Din noiembrie 1987 lucrează la Radiodifuziunea Română, unde este redactor la secţia de muzică corală (din februarie

1991 până în noiembrie 1996 – şef al secţiei amintite). În prezent – realizator de emisiuni muzicale şi de divertisment. Autor al emisiunilor **Opinii despre viaţa muzicală** (1987-1991), **Armonii corale** (1987-1989), **Melo de la 3 la 4** (1993-2002), **O melodie pentru fiecare** (1998-2003), **Politon stereo** (1992-1995) etc. Abordare dezinvoltă a genurilor muzicale, de la cel cult la pop-dance şi folk. O emisiune de succes s-a dovedit nocturna de divertisment muzical **Du-mă cu tine la capătul lumii** (1991-2001), redactată împreună cu regretata Ana-Maria Zaharescu, şi care a constituit, timp de un deceniu, programul muzical favorit al publicului, dornic să viseze în atmosfera romantică pe care cei doi au ştiut s-o creeze prin mij - locirea undelor magnetice. *Du-mă cu tine la capătul lumii* şi-a găsit expresia editorială într-un volum apărut în martie 2001 sub sem - nătura Anei-Maria Zaharescu şi a lui Mihai-Cosmin Popescu la edi - tura gălăţeană „Porto-Franco".

POPESCU Mircea

Născut la 5 septembrie 1927 la Bucureşti. Decedat la 11 decembrie 1995. Absolvent al Facultăţii de Drept. Din 1966 a lucrat la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor pentru copii şi tineret. Din 1972 şi până la sfârşitul vieţii a fost redactor de rubrică la Teatrul radiofonic. A scris scenarii şi piese de teatru.

Autor de cărţi pentru copii şi romane poliţiste şi de aventuri. *Enigma săgeţii albastre* (1967), *Dosarul căprioarei aurii* (1968), *Urme pe zăpadă, Secretul Elizei Dornescu* (1975) – sunt cărţi care angajează cititorul în ţesătura captivantă a logicii detectiviste. Scrise alert, ele dau preeminenţă acţiunii. *Sfărâmătorul de stânci* (1971) şi *Chipuri de legendă* (1975) ni-l dezvăluie pe Mircea Popescu drept un povestitor savuros. A mai semnat cărţi de

popularizare a sportului. *Alma - nahul voleiului românesc* (primul volum în 1966, al doilea în 1969) şi *Cu fotbaliştii tricolori în jurul lumii* (1994) – aduc mărturii de ordin istoric, recuperând totodată această mare iubire de tinereţe care fusese pentru autor sportul.

În amintirea celor din jur, Mircea Popescu rămâne un admirabil coleg, de o perfectă civilitate, dotat cu un umor de bună calitate şi o bonomie oarecum legendară.

POPESCU Nicolae M.

Preot şi professor de istorie ecleziastică, la Facultatea de Teologie din Bucureşti, Nicolae M. Popescu (1881-1963) a deţinut şi funcţia publică de subse - cretar de stat la Ministerul Cultelor şi Artelor (30 martie 1938-29 septembrie 1939). Între 1932-1935 a făcut parte din Consiliul de Administraţie al Societăţii Române de Radiodifuziune (scriitorul Liviu Rebreanu, vicepreşedinte al C.A. din acea perioadă îl pomeneşte în jurnalele sale cu apelativul cordial „popa Nae"). A desfăşurat la microfonul Radioului o susţinută activitate de conferenţiar, asupra căreia vom reveni după consemnarea operei editoriale a acestui autor prolific, devenit în 1924 membru al Academiei Române. E vorba de *Păcatul originar* – teza sa de licenţă în teologie, publicată în 1906 – ca şi de *Viaţa şi activitatea dascălului de cântări Macarie Ieromonahul* – 1908, *Dionisie, Mitropolitul Ungro-Vlahiei* – 1914, Nifon II, *Patriarhul Constantinopolului* – 1914, *Viaţa şi faptele Domnului Constantin Brâncoveanu* – 1914, *Viaţa lui Grigore Dascălul* – 1934 ş.a.

Conferinţele radiofonice ale preotului-profesor Nicolae M. Popescu au vizat chipurile unor reprezentanţi de seamă ai istoriei şi culturii naţionale (*Antim Ivireanu* în **Universitatea Radio** din 20 martie 1931, *Constantin*

Brâncoveanu în **Program de seară** din 28 iunie 1931, *Ucenicia de zugrav a pictorului N. Grigorescu* în **Universitatea Radio de vară** din 21 iulie 1931, *Comemorarea lui D. Chiriac* în **Program de seară** din 26 octombrie 1932, *Petru Movilă* în emisiunea din 21 iunie 1935, *Credinţa eroică a lui Mihai Viteazul* în **Universitatea Radio** din 5 decembrie 1936, *Pomenirea voievodului Şerban Cantacuzino* în emisiunea din 8 decembrie 1938, *Varlaam* în **Universitatea Radio** din 29 octombrie 1943).

Dimensiunea religioasă este esenţială atât în evocările susamintite cât, mai ales, în conferinţele destinate în mod expres educaţiei spirituale: *Chipuri de preoţi* în **Universitatea Radio** din 30 august şi 13 septembrie 1931, *Poezia religioasă* în **Universitatea Radio** din 8 ianuarie, 29 ianuarie şi 19 februarie 1932, *Sentimentul religios la Eminescu* în **Universitatea Radio** din 24 iunie 1932, *Spiritul religios la români* în **Universitatea Radio** din 7 aprilie 1933, *Christos la gurile Dunării* în **Universitatea Radio** din 16 mai 1935, *Deniile* în **Program de seară** din 4 aprilie 1939 etc.).

În ansamblul ei, contribuţia lui Nicolae M. Popescu la consolidarea universului spiritual al ascultătorilor de radio reprezintă o veritabilă operă (teologică şi publicistică în acelaşi timp) – ce merită a fi reconstituită.

POPESCU Stelian

Director al ziarului „Universul“, Stelian Popescu (1874-1954) a fost una dintre figurile cele mai cunoscute şi mai contestate ale jurnalisticii româneşti din prima jumătate a secolului XX.

Născut la 19 februarie 1874 în localitatea Balta Doamnei (judeţul Prahova) într-o familie de ţărani înstăriţi, Stelian Popescu a urmat cursurile Facultăţii de Drept din Bucureşti. Licenţiat în 1896, a intrat în politică, fiind

ales de mai multe ori ca deputat pe listele Partidului Liberal. Avocat cunoscut şi magistrat respectat, a deţinut funcţia de ministru al justiţiei în cabinetul postbelic condus de Tache Ionescu (între 17 decembrie 1921 – 19 ianuarie 1922) ca şi în guvernul Barbu Ştirbey – Ion I. C. Brătianu (între 4 iunie 1927 – 16 noiembrie 1928). A fost preşedinte al Ligii Antirevizioniste Române. Este autorul unor lucrări cu caracter juridic (*Ministerul public în general şi rolul procurorului în expertizele medico-legale* – 1896, *Rolul procurorului în expertizele medico-legale* – 1900, *Problema criminalităţii în România* – 1902, *Proprietatea ţărănească şi legea pentru consolidarea drepturilor de a exploata petrolul* – 1907), dar şi al unor lucrări cu caracter electoral-propagandistic (*Votaţi crucea* – 1911) ori de doctrină socială (*Problema ţărănească* – 1913).

Stelian Popescu a făcut parte din Consiliul Cenzorilor de pe lângă Consiliul de Administraţie al SRR ca membru supleant (1934-1935) şi ca membru activ (15 mai 1941-24 martie 1942).

Între conferinţele rostite la Radio se prenumără cele intitulate *Despre Tache Ionescu* (**Program de seară**, 25 octombrie 1930), *Despre editura ziarului „Universul“* – **Universitatea Radio** din 22 mai 1936 şi *Pe-al nostru steag* – difuzată în ziua de 28 noiembrie 1937.

Pentru activitatea sa politică şi jurnalistică (mult contestată în perioada interbelică de jurnalişti de stânga precum Geo Bogza, T. Teodorescu-Branişte etc.), Stelian Popescu a cunoscut după cel de-al doilea război mondial prigoana autorităţilor comuniste care au identificat în el nu doar un abuziv „rechin de presă“, ci şi un culpabil „aţâţător la război“. Aşa-numitul „Tribunal al Poporului“ l-a condamnat pe Stelian Popescu la moarte, în contumacie (1945). Din fericire, în martie 1944 jurnalistul emigrase în Elveţia, unde a trăit până în 1948. Stabilit ulterior în Spania, unde a şi decedat, Stelian Popescu avea să-şi scrie memoriile, bogate în informaţii legate de viaţa politică naţională din prima jumătate a secolului XX. Ediţia românească a amintitelor memorii a apărut în anul

1994, la patru decenii de la dispariţia autorului.

POPESCU BREB Nicolae

Născut la 23 septembrie 1942 în comuna Brebu, judeţul Prahova. Absolvent al Facultăţii de Ziaristică. Din 1975 lucrează la Radiodifuziunea Română, în redacţia emisiunilor culturale. Realizator al emisiunilor **Moştenire pentru viitor** (la care au colaborat prestigioase personalităţi: acad. Emil Condurachi, prof. dr. Răzvan Theodorescu, istoricul de artă Vasile Drăguţ etc.). Din 1979 până în 1996 este realizatorul emisiunii **Cine ştie, câştigă**, fiind şi autorul a zeci de chestionare ce au stat la temelia sonoră a acestui spectacol radiofonic. Din toamna anului 1996 şi până în primăvara lui 1999 este realizatorul şi moderatorul emisiunii **Cafenea literar-artistică**. După 1999 a fost redactorul unor emisiuni precum **Invitatul special, Caietele verii, Starea culturii**. Distins cu mai multe diplome de excelenţă ale SRR.

Din 1990 este membru al Uniunii Scriitorilor din România. Cele două volume de versuri publicate: *Capcana herminei* (Editura Eminescu, 1970) şi *Valea Crinului negru* (Editura Cartea Românească, 1981) fixează imaginea unui poet remarcabil, pe care discreţia excesivă şi anumite contexte potrivnice l-au împiedicat să se afirme la cotele valorice reale. Căci Nicolae Breb Popescu, poet ce a evoluat în afara spiritului de grup, rămâne un autor „de descoperit“ şi pe care probabil că timpul viitor îl va repune în drepturile ce i se cuvin. Versul său are o disciplină aparte. Într-un timp al poeziei conjuncturale dar şi al experimentelor *underground*, poemele sale au reprezentat tendinţa exprimării sensibilităţii moderne în veşmintele clasice ale rostirii poetice. Rarele sale ieşiri la rampă dovedesc şi ele o acuzată autocenzură, determinată de convingerea că floarea poeziei este ocrotită de îndelungate tăceri. Valorificarea eficientă de către un editor inspirat a textelor publicate deja şi – presupunem – a celor aflate în manuscris ar putea aşeza în primele rânduri ale poeziei române de azi pe acest confrate în care orgoliul de a se şti poet se îngemănează cu modestia de a-şi dezvălui harul.

POPIŞTEANU Cristian

Născut la 25 decembrie 1932 la Bucureşti. Decedat la 26 februarie 1999 în acelaşi oraş. Absolvent al Institutului de Relaţii Internaţionale din Bucureşti, cu specializare în istoria diplomaţiei. Doctor în istorie al Universităţii din Bucureşti. După o încercare (neizbutită) de a deveni – la doar 14 ani – reporter la Radio Bucureşti, ajunge, câţiva ani mai târziu, angajatul Radiodifuziunii Române (În martie 1950, Eugen Preda îşi regăseşte prietenul din adolescenţă în Radio, lucrând ca adjunct al şefului Controlului de Emisie). Ulterior, acesta a îndeplinit funcţia de redactor-şef adjunct în redacţia de actualităţi. Din 1957, Cristian Popişteanu este corespondent al Radiodifuziunii în diverse colţuri de lume. La apariţia, în 1963, a revistei „Lumea“, se transferă ca şef de secţie la publicaţia condusă de George Ivaşcu. Continuă să colaboreze intens cu instituţia din strada Nuferilor şi, în august 1968 (când era deja redactor la „Magazin istoric“), avea să acopere pentru Radio desfăşurarea dramaticelor evenimente din Cehoslovacia (provocate de invazia acestei ţări de către trupe ale Tratatului de la Varşovia). „A avut şansa şi neşansa de a se afla în centrul ciclonului, reuşind să se extragă teafăr, spre binele adevărului, tot cel istoric. Reportajul său de la Praga, în august 1968, când a dat alarma la Bucureşti, este de neuitat“ – va scrie, peste ani, acad. Mihnea Gheor -

ghiu. După 1990, devine director al revistei „Magazin istoric“ şi, în 1991, preşedinte al Fundaţiei cu acelaşi nume. A fost consilier al lui Petre Roman şi Teodor Stolojan (prim-miniştri în cabinetele post-revoluţionare ale României) şi membru al Comitetului Director al Consiliului Euro-Atlantic (România). Membru al Institutului Internaţional de Presă (Viena) şi al Asociaţiei Internaţionale a Presei (Zürich).

Personalitate carismatică şi extrem de energică, s-a bucurat de preţuirea unor personalităţi excepţionale precum André Malraux şi Arnold Toynbee. A prezentat publicului cititor din România cărţi de mare succes, apărute sub semnătura lui Dwight D. Eisenhower (*Cruciada în Europa*), Joachim Fest (*Stăpânii celui de-al III-lea Reich*), Cornelius Ryan (*Un pod prea îndepărtat*), Arnold Toynbee (*Oraşe în mişcare*). A editat şi comentat *Jurnalul politic* al Marthei Bibescu şi a prefaţat *Jurnalul* lui Radu Rosetti.

Legat printr-o eficientă amiciţie de prinţul Dimitrie Sturdza, a tipărit volumul *Familia Sturdza – istoria unui neam aristocratic,* care a primit şi un premiu al Academiei Române.

Între lucrările sale originale se numără: *România şi Antanta balcanică* (1968), *Întâlniri în lumea filmului* (1970), *Fascism şi totalitarism în Europa (Grecia – 1936-1941)*, apărută în 1980, *Istoria clipei* (1984, ediţia a II-a în 1998), *Politica externă a României* (1986) şi *Accente* (1997).

În anul 2000, Fundaţia culturală „Magazin istoric“ tipărea volumul *In memoriam Cristian Popişteanu* – prin grija tovarăşei sale de viaţă, Adina Darian. Un volum ce se deschide cu aceste cuvinte ale lui Ştefan Augustin Doinaş: „Talentul, competenţa, orizontul de cultură, umorul personal – toate aceste calităţi mi-au fost rând pe rând relevate; încât, până la urmă, Cristian a făcut oarecum parte din universul meu cultural“.

Societatea Română de Radiodifuziune l-a omagiat şi ea pe Cristian Popişteanu în cadrul unei reuniuni onorată de prezenţa preşedintelui României. Cu acest prilej, SRR a instituit premiul de presă „Cristian Popişteanu“, în semn de aleasă preţuire pentru reporterul de cândva al instituţiei şi care, după 1990, avea să contribuie alături de vechiul său prieten, Eugen Preda la constituirea secţiei de Istorie Orală a Radiodifuziunii Române, acest „muzeu sonor“ al unui veac frământat, ce şi-a aflat în persoana lui Cristian Popişteanu un admirabil „istoric al clipei“.

POPOVICI Doru

Născut la 17 februarie 1932 la Reşiţa. Absolvent al Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“ din Bucureşti (1955). Specializat în muzică de avangardă la Darmstadt (R F Germania). Din 1955 realizează emisiuni la Radiodifuziunea Română în calitate de colaborator extern (din 1968 este angajatul instituţiei) impunându-se drept una din personalităţile de prim rang ale redacţiei muzicale. Compozitor (fost student al eminenţilor muzicieni Mihail Jora, Mihail Andricu, Paul Constantinescu, Marţian Negrea, Theodor Rogalski, Zeno Vancea), autor de muzică de operă (*Prometeu, Mariana Pineda, Nunta, Noaptea cea mai lungă*), muzică vocal-simfonică (pe versuri de Lucian Blaga, Ion Pillat etc.), muzică simfonică (*Codex Caioni, Simfonia Bizantină, Poeme pentru orchestră, Poem bizantin*), muzică de cameră şi lieduri (pe versuri de Mihai Eminescu, G. Bacovia, Octavian Goga, Tudor Arghezi). Evoluţii componistice, dinspre impresionismul muzical francez către dodecafonism, cu penetrări generoase în vechea muzică românească şi chiar în stratul bizantin şi psaltic. A fost răsplătit cu distincţii româneşti şi străine (Premiul Uniunii compozitorilor iugoslavi – 1970, Premiul *Pro-Musica* al Radiodifuziunii Ungare). Comandor al Republicii Italiene. Muzicologul Doru Popovici este la fel de activ ca şi compozitorul cu acest nume. Mai mult de 2 000 de articole sunt risipite în pagini de revistă. Peste

20 de volume sunt consacrate muzicii corale româneşti şi începuturilor muzicii naţionale, muzicii noastre contemporane şi unor înaintaşi celebri (Ion Vidu, Aca de Barbu, Dimitrie Cuclin). A consacrat cercetări de anvergură artei trubadurilor, muzicii Renaşterii italiene şi celei elisabethane, cântecului flamand şi cântecului iberic. Mari muzicieni ai lumii, de la Gesualdo de Venosa la Frédéric Chopin, de la Richard Wagner la Giacomo Puccini, au fost trataţi monografic în cărţile sale. Este şi autorul a două romane (*Cântec în extaz* şi *Prea târziu*) având în fapt, ca personaj principal, muzica.

Multe din textele sale au fost înfăţişate mai întâi ascultătorilor de radio. Natură vulcanică, artistul utilizează microfonul ca pe un instrument muzical destinat să vrăjească auditoriul. În faţa lui, Doru Popovici îşi exercită – nu fără o umbră de narcisism – puterea de seducţie, clamându-şi textele cu binecunoscuta sa dicţie. Profesor al Universităţii Naţionale de Muzică, Domnia Sa transformă alteori amintitul releu de comunicare într-o veritabilă catedră, de unde, apelând la impresionante procedee retorice, încearcă să clarifice unele necunoscute ale artei, cu trimiteri surprinzătoare la banalul cotidian. „Doru Popovici este una din figurile cele mai interesante ale muzicii româneşti“ – scria în 1973 publicaţia belgiană „Clés pour la musique“. Se poate spune că, în egală măsură, este şi una dintre cele mai interesante figuri ale Radioului naţional. Un anume mesianism cultural îl caracterizează. Emisiunile sale au o inconfundabilă mistică a creaţiei (în speţă, a creaţiei muzicale). Muzicologul şi compozitorul se armonizează în crearea unei tensiuni a discursului radiofonic. Un discurs ce excelează printr-o claritate deplină a mesajului. Poate că unii ascultători sunt iritaţi de punctele de vedere, exprimate tranşant de realizator, şi îi acuză verbozitatea. Sunt cei care nu sesizează identificarea deplină a acestuia cu obiectul său profesional: cultura muzicală. Orgoliile creatorului eminent nu pot ocoli modestia moderatorului. Din incidenţa acestora se naşte acest *brand* unic al Radiodifuziunii numit Doru Popovici...

POSPAI Mircea

Născut la 9 iunie 1948 în localitatea Cernăteşti, judeţul Dolj. Studii : Facultatea de Istorie-Geografie (Craiova), Facultatea de Istorie-Filosofie (Cluj-Napoca).

În 1971 este angajat la Studioul de Radio Craiova, unde parcurge întregul traiect profesional. Din 1998 este director al studioului amintit. Realizatorul unor emisiuni consacrate istoriei locului, dar şi al unora de actualităţi şi divertisment: **Matinal, Magazin radiofonic duminical, Radio-Mozaic**.

A debutat editorial cu reportaje literare: *Oameni între oameni* (Editura Scrisul Românesc – Craiova, 1977), *Amintiri din Valea Luminii* (Editura Scrisul Românesc, 1978), *Cântec la cumpăna apelor* (Editura Sport-Turism, 1980). Publicistică valorificând potenţialul istoric al zonei în *Memoria Băniei* (Sport-Turism, 1985), *Locuri şi legende în nordul Olteniei* (Sport-Turism, 1987, ediţia a II-a la Editura Curierul Doljean, în 1999). Autor a trei romane: *Reîntâlnire neaşteptată* (Editura Scrisul Românesc, 1986), *Cariera* (Scrisul Românesc, 1989) şi *Casa din altă viaţă* – mărturisind nevoia de a echilibra, prin ficţiune, povara realităţii investigate în sute de pagini de reportaj. Un volum de poezii (*Peronul cu iluzii)* trădează – minulescian – nevoia confesiunii lirico-sentimentale în aceeaşi linie a eliberării sufletului de exerciţiul gazetăresc îndelung prin labirintul realităţii.

A colaborat cu Gheorghe Verman („ierarhul“ său radiofonic) la redactarea volumului *Radioul public regional,* apărut în anul 2002 în Editura Universităţii „Lucian Blaga“ din Sibiu.

PREDA Eugen

Născut la 29 septembrie 1929 la Bacău. Absolvent al Facultăţii de Comerţ din cadrul Academiei de Studii Economice – Bucureşti (1959). Doctor în istorie. A lucrat la Radiodifuziunea Română din 17 martie 1950. Carieră redacţională la redacţia de actualităţi politice (între 1953 şi 1957 a fost redactor-şef adjunct) şi redacţia emisiunilor pentru străinătate (1958-1965 – şef de secţie). În martie 1965 revine ca redactor-şef adjunct la redacţia emisiunilor politice interne – radio. Între 1969-1973 este redactor-şef al redacţiei de actualităţi din cadrul Televiziunii Române. Se întoarce la Radio în calitate de comentator de politică externă, iar în decembrie 1989 este numit „împuternicit provizoriu pentru Radiodifuziune“ de către conducerea Frontului Salvării Naţionale. În perioada iunie 1990 – septembrie 1994 a deţinut funcţia de Director General al Radiodifuziunii Române, distingându-se prin eforturile de a imprima echidistanţă acestei importante instituţii de presă în contextul politic inflamat al epocii. Prestigiul public dobândit de Radio România – în plan intern şi extern – este indiscutabil legat de viziunea democratică a acestui lider de opinie care la 29 septembrie 1994 (ziua sa aniversară) s-a retras din activitate pe neaşteptate, adresând colegilor şi ascultătorilor o scrisoare-manifest în care se exprima convingerea că „independenţa acestei instituţii este astăzi un fapt împlinit“. Noul cadru de funcţionare a serviciului public de radio, „consacrat printr-o lege organică“, aşeza Radiodifuziunea Română pe un făgaş de normalitate. Cu toate acestea, Eugen Preda nu uită să atragă atenţia asupra pericolului intervenţiilor şi imixtiunilor„în afara legii“ care trebuiau – în opinia sa – să fie respinse cu fermitate de lucrătorii Radioului naţional, transformat dintr-un greoi şi obedient organism „de partid şi de stat“, într-o instituţie publică aflată sub controlul parlamentar

şi servind exclusiv interesele publicului ascultător. Aceste „fundamente ale unui Radio liber şi democrat“ s-au dovedit într-adevăr viabile şi au putut contracara tendinţele – mai mult sau mai puţin declarate – de control politic al instituţiei. Scrisoarea amintită avea să rămână nu doar un „testament“ al lui Eugen Preda ci şi reperul esenţial de conduită profesională şi morală al instituţiei pe care o condusese timp de aproape cinci ani, segment temporal esenţial pentru Radiodifuziune. Ca director general, Eugen Preda s-a străduit să imprime o nouă vibraţie publicistică deschizând larg porţile Radioului unui impresionant număr de gazetari, mulţi dintre ei devenind respectaţi profesionişti ai microfonului. Pentru mulţi dintre aceştia el fusese ales model de acţiune practică. Autor al mai multor cărţi, Eugen Preda debutase editorial de timpuriu, cu volume ce respirau aerul „revoluţionar“ al epocii. Prezenţa sa la Conferinţa de la Bandung (Indonezia) a ţărilor afro-asiatice s-a soldat cu reportajul *S-au întâlnit două continente* (1955). Au urmat: *Se prăbuşeşte sistemul colonial* (1957), *Transmitem de la ONU* (1962) şi *Dialog cu trei continente* (1965, în colaborare). În contextul deschiderilor politice timide de la începutul anilor ’60, publicistica lui Eugen Preda explorează zone ceva mai ample şi mai diversificate. O carte despre mijloacele de informare din Occident, *Cinci coloane pe întâia* înfăţişează spectacolul mass-media impresionant, devenit vector esenţial într-o societate a comunicării elastice şi eficiente. O lucrare cu miză ştiinţifică, *Săritură de pisică* (1976) dezvoltă teza sa de doctorat în ştiinţe istorice (*Varianta balcanică şi România*, despre planul aliaţilor de a debarca în zonă în timpul celui de-al doilea război mondial, plan la care s-a renunţat, din păcate, în ultima clipă). *Miza petrolului în vâltoarea războiului* (1983) analizează – în contextul crizei energetice a momentului – cu luciditatea unui Eduardo Galeano (v. *Sângele Americii Latine*) impactul „ispitei petrolifere“ asupra strategiilor politice, fapt dovedit de ulterioare evoluţii istorice (criza din Golf, ocuparea Irakului etc.). Împreună cu vechiul său prieten Corneliu Bogdan (diplomat de carieră, cu care participase în

1955 la Conferinţa din Insula Java a ţărilor afro-asiatice) a publicat în 1986 volumul *Sferele de influenţă* care, doi ani mai târziu, în 1988, avea să cunoască graţie relaţiilor transoceanice ale lui Corneliu Bogdan, fost ambasador la Washington, şi o ediţie în limba engleză la Columbia University Press.

După 1990 întreaga energie a jurnalistului Eugen Preda s-a concentrat asupra reorganizării Radiodifuziunii. În acelaşi timp, reporterul s-a aflat în miezul unor evenimente tensionate din Europa şi din lume. Războaiele civile din Iugoslavia şi din Republica Moldova (Transnistria), războiul din Golf şi cel din Somalia l-au avut martor. Eugen Preda a transmis operativ de la faţa locului reportaje care s-au bucurat de preţuirea ascultătorilor. Numeroasele distincţii ce i s-au acordat în această perioadă nu au putut stinge tristeţea acestui om care, în clipa în care părăsea voluntar Radioul – în 1994 – ştia că „începe o perioadă nouă, un nou capitol, nu mai puţin dificil şi presărat cu capcane“. Ieşirea sa din viaţa publică a fost resimţită dureros de mulţi dintre noi, ca şi ieşirea sa din viaţă, în vara anului 2000.

Eugen Preda a scris cărţi de istorie a politicii şi a economiei contemporane, cărţi de evaluare a contextelor militare postbelice. Ele vor rămâne probabil în atenţia specialiştilor în materie.

Dar opera sa cea mai puternică a fost aceea de redefinire a Radiodifuziunii Naţionale. Şi, poate de aceea, el devenise încă din viaţă o legendă vie a publicisticii româneşti.

PREDA Vasile

Născut la 24 noiembrie 1951 în localitatea Lunguleţu, judeţul Dâmboviţa. Decedat la 31 mai 2003 la Bucureşti. Absolvent al Academiei Tehnice Militare. Inginer militar, devine din 1980 redactor la revista „Viaţa militară“, iar după 1990 realizator la emisiunea **Ora armatei** de la Radio România. Redactor-şef al emisiunilor militare Radio s-a implicat în redactarea radioprogramelor **Îţi scriu carte din armată** şi **Veşti de acasă** – ediţii speciale pentru militarii români aflaţi în misiune în afara graniţelor (Angola, Afganistan, Kosovo), imprimându-le un stil cald şi direct, profund omenesc. Prezenţa colonelului Vasile Preda la conducerea redacţiei amintite a constituit un liant între problematica specific militară şi ascultătorii, militari şi civili ai emisiunilor. Căci gazetarul de excepţie care a fost confratele nostru a ştiut să integreze amintita problematică în dezbaterea generală de idei a timpului, într-un moment în care oştirea română se afla angajată într-un proces de marcată reformă a sa. A fost membru al Societăţii Ziariştilor din România, iar în anul 2002 a iniţiat, împreună cu colegii săi în uniformă, *Societatea Scriitorilor Militari*, care s-a afirmat rapid prin editarea unor cărţi de ţinută artistică.

Vasile Preda a debutat ca poet în paginile revistei tinerilor scriitori, „Luceafărul“, în anul 1974. Prima sa carte a apărut la Editura Militară în anul 1978 sub genericul *Paznic de vise*. Patru ani mai târziu, i-a urmat volumul emblematic al liricii sale *Baladele locotenentului Sancho Panza* (Editura Dacia, 1982). Chiar titlul acestei cărţi dă măsura nonconformismului autorului, manifestat într-un moment de direcţionare ideologică a poeziei române. Maturizarea scriitorului a coincis cu orientarea sa tot mai decisă spre teritoriul complex al prozei. Romanele *Constelaţia de dincolo de ape, Gloria fără întoarcere, Acest trecut a fost cândva viitor, Mai jos de cerul albastru* şi *Privind spre steaua iubirii* confirmă vocaţia epică a unui autor care a ştiut să valorifice experienţa sa de viaţă (în primul rând cea de oştean) în pagini de vibraţie romantică, manifestată chiar şi atunci când aborda probleme ale unei societăţi aflată într-o oarecare derută. Poet al iubirii şi prozator al faptelor de viaţă lipsite de spectaculos, Vasile Preda a fost un scriitor care şi-a trasat în literatura română un drum al său, în afara modelor şi al experimentelor zgomotoase. La puţine zile după dispariţia

prea timpurie, colegii săi din Societatea Scriitorilor Militari“ i-au publicat un excepţional volum de poeme curinzând *Sonetele imaginare ale lui Vasile Voiculescu.* Autorul refăcea aici acelaşi traseu cultural pe care-l străbătuse – cu câteva decenii mai înainte înaintaşul său de la Radio (V. Voiculescu) prin interceptarea sensurilor ascunse ale sonetelor shakespeareane. Amândoi poeţii, folosind eschiva „traducerii imaginare“ dădeau în fapt expresie originalităţii celei mai adânci...

PRICINĂ Valeriu

Născut la 26 iulie 1947 (în actele de stare civilă e consemnată data de 1 august 1947) în localitatea Chiojd, jud. Buzău. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română, Universitatea Bucureşti, promoţia 1972. Colonel în rezervă. După absolvirea facultăţii a lucrat – prin repartiţie guvernamentală – ca redactor (ofiţer) la redacţia militară de radio şi tv. Autor al unor reportaje şi comentatorii ce evidenţiau talentul său literar. Între 1990 şi 2001 a fost redactor şef al amintitei redacţii. A imprimat o nouă orientare emisiunilor **Pro Patria** (TV), **Ora Armatei** şi **Îţi scriu carte din armată** (radio), manifestate – în faţa publicului – drept componente ale noului mesaj mediatic al oştirii române, aflată într-un amplu proces de restructurare. Realizatorii emisiunilor coordonate de Valeriu Pricină au privit domeniul apărării drept o valoare strategică a „mediului naţional“ – la care contribuie factori economici, sociali, politici, culturali – şi evident – militari.

Debut în volum cu *Alcătuire de chip* (Editura Eminescu, 1978), carte vestind un autor cultivat şi meditativ, atent la forma şi substanţa poemului. Impresie adâncită de apariţiile ulterioare: *Un târgoveţ pe la-nceput de veac* (Editura Eminescu, 1981), *Memorial pe scut* şi *Varia vestis* (Editura Militară, 1989).

O antologie de autor, *Poeme* (Editura Holding Reporter, 1998) exprimă coordonatele celor două decenii de poezie în care Valeriu Pricină s-a afirmat drept un autor de evidentă virtuozitate. Cu excepţia poemelor din *101 poeme de dragoste* (volum colectiv al unui număr de 5 poeţi militari, experienţă ce relua modelul optzecist din *Aer cu diamante*) versurile lui Valeriu Pricină „problematizează“ o lume bine definită, cu izvor în Isarlâkul barbian.

Aidoma unui nou Anton Pann, Valeriu Pricină îşi rezervă rolul de comentator liric al acestei lumi, bogată în seve (inclusiv lexicale), o lume în care timpul se scurge leneş şi fără folos, într-o dulce şi poetică risipire.

O observaţie a criticului Radu Voinescu, autor al unui eseu cuprinzător dedicat „târgoveţului de la-nceput de veac“ mi se pare binevenită pentru înţelegerea sensurilor poeziei lui Valeriu Pricină:

„Între modalităţile particulare ale poetului de a-şi apropia lumea, livrescul îndeplineşte un rol major. Pe de-o parte, barochismul versurilor sale este unul rafinat, fastuos fără excese supărătoare şi are certe origini în lecturile care au pregătit aventura poetică“...

PRISNEA Constantin

Născut la 2 februarie 1914 la Botoşani. Decedat la 14 aprilie 1968 în Bucureşti. Studii juridice la Universitatea din Iaşi. După 23 august 1944 a lucrat în conducerea unor instituţii culturale, ca trimis al Partidului Comunist Român (era membru al acestuia încă din 1937).

A fost vicepreşedinte al Radiodifuziunii Române în anii ’50-’60 lăsând amintirea unui „activist cumsecade“, lipsit de rigiditatea altor tovarăşi de ideal.

Este autorul mai multor volume de reportaj, inspirate din realităţi sociale impuse de condiţiile istorice noi ale României. *După alungarea faraonilor* (1957) şi *Însemnări din ţară nouă* (1959) se înscriu în ritualul „hei-rupist“ al epocii.

Ficţiunea din *Şi noaptea credeau în lumină* (1964) şi *Cate-*

drala scufundată (1968) se supune şi ea aceloraşi norme ideologice. Singura sa carte care se salvează de la „pactul cu diavolul“ este *Ţara vinurilor* (prima ediţie în 1961, a doua – „adăugită, pritocită şi limpezită“ – în 1964). Este declaraţia de iubire făcută unor vestite podgorii şi licorilor lor, cu o implicare afectivă sinceră. Dimensiunea oenologică face parte – în viziunea autorului – din chiar spiritualitatea unui neam cu certă vocaţia dionisiacă.

PROTOPOPESCU Valentin

Născut la 4 mai 1967 la Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Filosofie – Universitatea Bucureşti (1996). Stagiu de formare la École des Hautes Études en Sciences Sociales din Paris (1997). Doctor în filosofie. Colaborator al Radioului din 1996 până în 1999 – când este angajat redactor (ulterior este promovat publicist comentator) la redacţia literatură-arte. Pregătirea culturală solidă l-a recomandat pentru susţinerea unor rubrici şi emisiuni de profil. **Civilizaţii care au fost, Sub semnul filosofiei, Enciclopedia ştiinţelor omului** – sunt câteva titluri. Actualitatea culturală a fost înfăţişată cititorilor în programe precum **Starea culturii** şi în rubrici solicitând concizie editorială ca **Revista revistelor de cultură** (difuzată pe lungimile de undă ale Postului Radio România Actualităţi). Preocupările autorului pentru filosofie şi discipline înrudite acesteia (psihanaliză, meta-istorie, antropologie, etno-psihiatrie şi proiecţii ale imaginarului) au dovedit aptitudinile sale pentru o gândire speculativă flexibilă, degajând o bogată informaţie. Expunerea întâlneşte nu o dată reflexia ironică, uneori persiflantă, la adresa exceselor de interpretare. Prezenţa sa într-o catedră de idei – cum se doreşte a fi Radioul naţional – se dovedeşte dorită şi oportună.

Valentin Protopopescu a debutat editorial în anul 2001 cu volumul *Dincolo de senătate. Eseuri de psihanaliză aplicată* (Editura Trei) – care ni l-a dezvăluit drept un comentator pe orizontală al unei ştiinţe care, în doar o sută de ani de la apariţie, a izbutit să angajeze un interes colosal din partea specialiştilor, dar şi a publicului. Psihanaliza este la ora de faţă nu numai o ştiinţă, ci şi un corolar al civilizaţiei umane aflată într-un moment de răscruce a evoluţiei sale. Episoade paroxistice ale stărilor sociale sunt adeseori comentate în cheie psihanalitică – la fel ca şi dilatarea personalităţii individului. Valentin Protopopescu înfăţişează în cartea sa itinerariul convulsiv al psihanalizei, marcat de personalităţi nu o dată contradictorii dar care au contribuit decisiv la lărgirea cunoaşterii umane.

A înlesnit astfel cunoaşterea în România – după 1990 – a unor importanţi autori, colaborând la traducerea eruditului *Dicţionar al psihanalizei* de Elisabeth Roudinesco şi Michel Plon, a eseului despre Freud al lui Paul Ricoeur (*Despre interpretare*) – lucrări esenţiale şi ignorate până acum de publicul nostru cititor. Valentin Protopopescu a mai tradus cărţi de Jean Cocteau (*Jurnalul unui necunoscut*), Eric Weil (*Eseuri despre natură, istorie şi politică*) şi alţi autori, cei mai mulţi din zona amintită a psihanalizei, a criticii ideilor (Daniel Lindenberg: *Chemarea la ordine – anchetă asupra noilor reacţionari,* Ed. Compania, 2003; Bernard-Henri Lévy: *Reflecţii asupra războiului, răului şi sfârşitul istoriei, precedate de blestemaţii războiului* Ed. Trei, 2004) sau a psihologiei practice (Dr. Gérard Leleu: *Cum să fim fericiţi în cuplu – intimitate, senzualitate şi sexualitate*, Ed. Trei, 2003), contribuind la îmbogăţirea cunoaşterii unor zone care până nu demult puteau fi cartografiate în cazul publicului cititor român cu sintagma „hic sunt leones“.

Cioran în oglindă. Încercări de psihanaliză (Editura Trei, 2003) coroborează elemente biografice ale marelui filosof francez de origine română (Emil Cioran este subiectul tezei de doctorat a lui V. P.) cu aspecte esenţiale ale operei sale, contribuind la clarificarea unor „variabile“ ce au suscitat în ultimii ani lucrări polemice la adresa cărturarului ce a încercat

să răstoarne universul având ca punct de sprijin esenţial paradoxul. Situarea acestuia pe canapeaua psihanalistului („le divan“) conduce într-un fel la „schimbarea la faţă“ a gânditorului supus până acum unor interpretări ce şi-au asociat fie ataşamentul până la cotele mitizării, fie contestarea violent partizană. Valentin Protopopescu ne introduce în analiza „cazului Cioran“ prin investigarea complexului oedipian al copilăriei şi adolescenţei autorului. Totul – în ideea înţelegerii acelui „Weltanschauung funerar“ ce a alimentat mai toate scrisorile filosofului franco-român ce nu şi-a ascuns aspiraţiile demiurgice, de reordonare a moralei şi a existenţei umane.

Un recent volum de „polemici, lecturi, însemnări“ intitulat balcanic şi cantemirist *Ciorba de burtă sau gâlceava românului cu sine însuşi* (Editura Curtea Veche, 2004) validează mobilitatea polemică a autorului.

PRUTEANU Florin

Născut la 23 martie 1959 la Cluj-Napoca. Absolvent al Institutului Politehnic din localitate. Debutează în anul 1994 ca redactor, prezentator şi editor de actualităţi la Studioul de Radio Cluj. Se afirmă totodată ca reporter şi crainic sportiv. Publică în *Primăveri hertziene* (culegere marcând aniversarea de 45 de ani a Studioului amintit) „reportajele sentimentale“ care-i definesc spiritul duios şi pătrunzător totodată. O dimensiune a personalităţii sale o reprezintă umorul cultivat cu delicateţe, afirmat în emisiuni de divertisment, dar şi în volumul *Generaţia Pro-Samovar* (Editura Napoca Star, 1997), ce se revendică nu numai prin titlu de la literatura umoriştilor sovietici (Zoşcenko, Romanov, Kolţov) cuprinşi cândva în *Balada samovarului* – antologie de texte denunţând inerţiile unui sistem pe care l-am cunoscut prea bine, din păcate, şi noi românii. Textele sale au apărut şi în excelenta antologie de proză umoristică *Umorul Reformei, reforma umorului* pe care colegul său de la Radio Cluj, reputatul scriitor Cornel Udrea a coordonat-o, alcătuit-o şi îngrijit-o în anul 2002 la Editura Hiparion din Cluj-Napoca.

PSATTA Dem.

Născut la 13 martie 1895 la Hârşova, judeţul Constanţa. Anul dispariţiei fizice – necunoscut. A fost elevul lui Constantin Nottara la Conservatorul de Artă Dramatică din Bucureşti. Actor profesionist, a jucat pe scenele Teatrului Naţional din Bucureşti şi pe cele ale teatrelor din Cluj şi Craiova. Pe scena clujeană i s-a reprezentat în stagiunea 1919-1920 piesa de teatru *Crima*. În 1938 a tipărit volumul de nuvele *Carga*.

Dem Psatta a lucrat mulţi ani în cadrul serviciului de Programe al Societăţii Române de Radiodifuziune (angajarea s-a produs în 1933). A colaborat – ca autor – la emisiunile teatrului radiofonic cu piesele **Profesorul** (14 aprilie 1935), **Vârful cu dor** (piesă radiofonică în patru tablouri, după legenda omonimă a reginei-poete Carmen Sylva; premiera a avut loc la 5 aprilie 1936), şi a semnat nenumărate scenarii radiofonice, precumpănitor pe teme ostăşeşti-patriotice: *La Mărăşeşti* (6 noiembrie 1939), *Pentru ţară* (17 august 1941), *Curcanii* (evocare a Războiului de Independenţă după piesa lui Grigore Ventura, difuzată în 23 noiembrie 1941) etc. A fost de altfel un constant colaborator al programelor pentru tinerii ascultători cu scenarii precum: *Adevăratul străjer* (10 decembrie 1938), *Cercetaşul erou* (25 noiembrie 1939), *Steţarul din Borzeşti* (9 iunie 1941), susţinând rubrica

Jurnal premilitar, încurajând, în timpul războiului, oştirea română cu versuri declamate patetic.

Reportajul radiofonic *O seară de vară la Brăila* (difuzat în **Ora răniţilor** la 12 septembrie 1941) a fost adaptat doi ani mai târziu ca „fantezie muzicală“, fiind transmis de data aceasta în programul **Muncă şi lumină**.

R

RALEA Catinca

Născută la 5 septembrie 1929. Decedată la 19 ianuarie 1981. Fiică a profesorului universitar Mihai Ralea, estetician şi om politic binecunoscut şi nepoată – pe linie maternă – a criticului de film D. I. Suchianu. Absolventă a Facultăţii de limbi romanice şi clasice, secţia limba şi literatura franceză – Universitatea Bucureşti. Angajată iniţial crainică la Radiodifuziunea Română, devine în anul 1968 şefa serviciului englez de la REPS (actualmente Radio România Internaţional), funcţie deţinută până la timpuria sa dispariţie. Formată în atmosfera culturală a familiei, (vorbind cu strălucire limbile germană, franceză şi engleză), Catinca Ralea a fost un eminent om de radio, care şi-a dăruit cei mai frumoşi ani din viaţă acestei instituţii în care existenţele profesioniştilor se încheie nu o dată brusc, precum în cazul ei. Necruţătoare cu obtuzitatea, cu prostia şi suficienţa, era de o mare generozitate cu toţi cei în care identifica, de la primul contact verbal, inteligenţa şi profesionalismul. Nu s-a cruţat nici o clipă, aducând lumină în sufletele celor pe care-i slujea cu ideile ei îndrăzneţe, cu vocea ei pregnantă şi cu admirabila ei cultură. Interviurile sale de la radio şi televiziune cu William Saroyan, Yehudi Menuhin, Henry Moore, Paul Scofield şi alţi interlocutori de calibru rămân modele ale genului. Remarcabilă este şi activitatea sa de traducător din literatura anglo-americană. Romanele *Moara de pe Floss* de George Eliot şi *Tess D'Urberville* de Thomas Hardy şi-au găsit admirabile echivalări prin harul Catincăi Ralea. La fel, două cărţi

ale prolificului şi atât de popularului D. H. Lawrence: *Parfum de crizanteme* şi *Taina calului de lemn*. Traducătoarea s-a apropiat (şi ne-a apropiat) de fanteziile lui J. R. Tolkien, autorul minunatelor povestiri cu gnomi (*Poveste despre un hobbit*), dar şi de universul adolescentin al lui John David Salinger (*De veghe în lanul de secară*). Din păcate, proiectul transpunerii în limba română a *Cvartetului din Alexandria* de Lawrence Durrell s-a oprit la jumătatea drumului, din cauza dispariţiei traducătoarei. Primele două cărţi ale *Cvartetului* (*Justine* şi *Balthasar*) au apărut în anul 1983 la Editura Cartea Românească, iar truda Catincăi avea să fie urmată de aceea a unei alte strălucite traducătoare, Antoaneta Ralian. „Datorăm transpunerea în româneşte a primelor două volume ale *Cvartetului din Alexandria* unuia dintre cei mai autentici intelectuali pe care i-a avut cultura noastră în ultimele decenii“. Astfel omagia profesorul universitar Dan Grigorescu eminenta transpunere a Catincăi Ralea, neuitând să adauge că „stilul lui Durrell şi-a aflat un desăvârşit corespondent în limba română“. Adevărul este că traducerile Catincăi Ralea au izbutit să se ridice de fiecare dată la înălţimea originalului, făcând să se vorbească despre traducător nu ca despre o unitate subalternă autorului ci ca despre un egal al acestuia...

RALEA Mihai

Născut la 21 mai 1896 la Bucureşti. Decedat la 17 august 1964 la Berlin. Studii de drept, litere şi filosofie la Universităţile din Bucureşti şi Iaşi. Doctor în drept şi doctor în filosofie cu teze susţinute la Paris. Carieră universitară la Iaşi (sub mentoratul lui I. Petrovici) între 1924-1939 şi la Bucureşt (după 1939 până la moarte). Sociolog de calibru (tezele sale de doctorat vizau concepţia progresului la Proudhon şi ideea de revoluţie în doctrinele socialiste), critic literar (co-director la „Viaţa română” între 1933 şi 1946) şi estetician (autor al volumelor *Interpretări* – 1927, *Comentarii şi sugestii* – 1928, *Valori* – 1935, *Înţelesuri* – 1942), Mihai Ralea s-a ilustrat şi ca abil om politic, asimilat de mai multe regimuri autoritare româneşti. Versatilitatea sa în domeniu a fost comentată abundent de colegii săi de generaţie, mulţi dintre aceştia devenind victime ale guvernelor în care Ralea a jucat un anume rol influent. Ca antropolog, preocupat de *Definiţia omului* (1928) sau de *Explicarea omului* (1946) a jucat rolul unui moralist substanţial dar mereu deschis conjuncturilor istorice. După război a deţinut importante funcţii în diplomaţie (ambasador al României în SUA) ori în aparatul de stat (deputat şi vicepreşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale, vicepreşedinte al Consiliului de Stat), ca reprezentant al României în diverse organisme internaţionale, ori ca titular al catedrei de psihologie de la Universitatea din Bucureşti. Mihai Ralea şi-a dus întotdeauna la bun sfârşit sarcinile profesionale, în pofida crispărilor ideologice ale epocii. Câteva lucrări cu pronunţat conţinut propagandistic (*Caracterul anticomunist şi antiştiinţific al psihologiei americane* – 1954, *În Extremul Occident* – 1955, *Cele două Franţe* -1956), indică tributul plătit de acest intelectual eminent militantismului arţăgos dezvoltat în răsăritul Europei la incidenţa cu aşa-zisul „război rece“. Un semnificativ impact la lectură continuă să aibă şi astăzi literatura de călătorie a autorului, chiar minată – după cum spuneam – pe alocuri de resentimente ideologice postbelice.

Mihai(l) Ralea a făcut parte din Consiliul de Administraţie al Radiodifuziunii în anul 1933 (sub preşedinţia generalului N. M. Condiescu şi vicepreşedinţia lui Liviu Rebreanu). Eminentă rămâne însă îndelungata sa colaborare la programele Radioului, încă din 1929-1930 când este prezent la microfon cu note de călătorie despre Spania şi cu suita de „aspecte din psihologia popoarelor“. A prezentat publicului larg filosofia socratică (**Universitatea Radio** – 30 octombrie 1931) şi platoniciană (**Universitatea Radio** – 20 noiembrie 1931), gândirea lui Descartes (**Universitatea Radio** – 5 februarie 1932), Spinoza

(**Universitatea Radio** – 26 februarie 1932), J. J. Rousseau (**Universitatea Radio** – 18 martie 1932), Im. Kant (**Universitatea Radio** – 22 aprilie 1932), G. W. Fr. Hegel (**Universitatea Radio** – 13 mai 1932), Arthur Schopenhauer (**Universitatea Radio** – 3 iunie 1932). N-au lipsit din preocupările sale nici filosofii contemporani lui (Bergson, Guyau) şi a adus contribuţii originale la identificarea „decadenţei individuale“ (**Universitatea Radio** din 2 martie 1934) şi a „decăderii formelor“ (**Universitatea Radio** – 1 iunie 1934). Ca unul din principalii teoreticieni ai „specificului naţional“, a conferenţiat despre *Civilizaţie şi spirit autohton* (**Universitatea Radio**, 30 noiembrie 1934). A vorbit despre criza culturii (**Universitatea Radio** – 29 decembrie 1934, **Universitatea Radio** – 13 iunie 1935) şi a atras atenţia asupra necesităţii promovării tineretului (**Universitatea Radio**, 7 septembrie 1935), neuitând să comuteze „problema generaţiilor“ (**Universitatea Radio** – 30 ianuarie 1937).

În perioada Frontului Renaşterii Naţionale (1938-1940), ca responsabil al „resortului muncii“, consacră acestui tip esenţial al activităţii umane mai multe eseuri (inclusiv în faimoasa zi de 1 mai 1939 sprijinind tezele carliste în domeniu (*Cultul muncii în Străjerie* – 7 iunie 1938, *Munca în Restauraţie* – 6 iunie 1940) şi acreditând cu autoritatea sa intelectuală „gnozele“ dictaturii instituite de regele Carol al II-lea.

O culegere a contribuţiilor radiofonice ale lui Mihai Ralea a apărut în 2004 la Editura „Casa Radio“ (colecţia „Ediţii sonore“) în îngrijirea tânărului estetician Valentin Protopopescu, autor al unui binevenit studiu însoţitor.

Recuperat de către comunişti – după cel de-al doilea război mondial – ca „tovarăş de drum“ (în timpul războiului M. Ralea suportase, ca mulţi alţii, o internare la Târgu-Jiu), polivalentul autor avea să-şi continue demersurile în orbita noii puteri. Comentând una din contribuţiile lui Mihai(l) Ralea, la definirea „crizei culturii“ de la microfonul Radioului, dr. Eugen Denize consemnează (în *Istoria SRR* vol. I, partea I, pag. 248) următorul aspect: „Criza culturii este evidentă pentru Ralea datorită tranziţiei de la un tip de valori la altul. Însăşi definirea culturii este foarte variată şi a devenit nesigură. Pentru rasişti, ea este un apanaj al rasei. Pentru pragmatişti ea se confundă cu tehnica, la marxişti – cu starea materială, iar la alţii cu victoria spiritului asupra materiei“.

Din nefericire, în cazul gânditorului român, istoria ultimelor sale decenii de viaţă a decis să fie invers, favorizând victoria materiei asupra spiritului…

Dincolo însă de tribulaţiunile sale politice, Ralea rămâne unul din cei mai reprezentativi intelectuali români ai primei jumătăţi a secolului XX, opera sa mărturisind calităţi necăzute încă în desuetudine.

A fost părintele eminentei noastre colege Catinca Ralea (1929-1981), moştenitoare a harului intelectual nepereche al genitorilor săi, har pe care ea a ştiut să-l acceseze necesităţilor specifice radioului românesc.

RAŢIU Aurel

Născut la 1 aprilie 1950 în localitatea Sărmăşel, judeţul Mureş. Absolvent al Facultăţii de Educaţie Fizică din Târgu-Mureş. Din 1990 lucrează la studioul teritorial de radio de aici. Redactor al **Magazinului sportiv** şi al radioprogramului **Actualităţi, muzică, sport** (informaţii utile pentru petrecerea timpului la sfârşit de săptămână cu sprijinul diverselor agenţii şi locaţii turistice transilvănene şi îndemn entuziast la mişcare).

Este autorul unei lucrări despre *Sportul mureşean de-a lungul anilor* apărută în două ediţii (1997 şi 1999) – mărturie a tradiţiilor locale în domeniul mişcării sportive, cu accent pe elementele de relevanţă naţională.

RĂDUCANU Emil

Născut la 2 septembrie 1949 la Iaşi. Absolvent – în 1974 – al Facultăţii de Construcţii din oraşul natal. Din 1993 lucrează la Studioul de Radio Iaşi (unde colaborase încă din 1984) ca redactor muzical. Realizator al emisiunilor **Galaxia Rock, Panoramic Pop, Estival Pop-Rock, Radio - sfera, Melody Club** (în colaborare cu Mircea Verusi). Este un propagator entuziast al valorilor muzicii pop-rock, autohtone şi străine.

Volumele *Vârstele Rock-ului* (1-2, Editura Bolta Rece, Iaşi, 1996) mărturisesc acest entuziasm al autorului pentru un fenomen muzical de mare audienţă, mai cu seamă în rândurile tineretului, fenomen la a cărui dezvoltare radioul şi-a adus contribuţia sa esenţială.

RÂPEANU Valeriu

Născut la 28 septembrie 1931 în localitatea Ploieştiori, jud. Prahova. Absolvent al Facultăţii de Filologie, Universitatea Bucureşti, promoţia 1954. Doctor în filologie. Între aprilie 1970 şi august 1972 a deţinut funcţia de vicepreşedinte al Radiodifuziunii Române, responsabil cu programele culturale şi cu formaţiile muzicale ale instituţiei. Colaborarea cu Radioul era însă mult mai veche. Din 1953 (fiind încă student), Valeriu Râpeanu a realizat un număr impresionant de evocări ale unor personalităţi româneşti şi străine, dar şi interviuri (cu Şerban Cioculescu, Pascal Bentoiu, Serge Baudo, Claude Spaak etc.), cronici literare şi dramatice, note de drum din diverse colţuri de lume, apărute ulterior şi în volume. A prezentat, de asemenea, concerte simfonice

şi a îmbogăţit repertoriul teatrului radiofonic prin introducerea unor piese româneşti, unele înfăţişate publicului pentru prima oară după 1944. Această amplă deschidere a Domniei Sale către fenomenul cultural naţional şi internaţional într-o perioadă istorică de declanşare a „minirevoluţiei culturale“ avea să conducă la înlăturarea sa din echipa de conducere a RTVR. La plenara Comitetului Municipal Bucureşti al PCR, desfăşurată în septembrie 1971 la Sala Radio, Nicolae Ceauşescu l-a criticat public pe Valeriu Râpeanu pentru „estetism“, pregătind debarcarea acestuia. Din fericire, numirea sa la conducerea Editurii Eminescu s-a dovedit fastă pentru cititorii români. Valeriu Râpeanu – a cărui vocaţie de istoric literar era de mult timp confirmată – s-a implicat şi în editarea unor importanţi autori, unii dintre aceştia aflându-se timp îndelungat sub embargoul oficialităţii. Amintim „Biblioteca de filosofie a culturii române“, în care au văzut lumina tiparului cărţi „damnate“ precum *Tradiţia istorică despre întemeierea statelor româneşti* de Gheorghe I. Brătianu, *Civilizaţia românească şi civilizaţia balcanică* de Victor Papacostea, *Recesivitatea ca structură a lumii* de Mircea Florian, *Filosofia Renaşterii* de P. P. Negulescu, *Kalokagathon* de Petru Comarnescu. Cărţi esenţiale, cărora li s-au adăugat multe altele, aflate mult timp sub ghilotina ideologică...

Valeriu Râpeanu face parte dintr-o generaţie greu încercată de amintita „ghilotină“. O generaţie care a încercat să impună înturnarea culturii române (decretată între timp drept „socialistă“) la tradiţiile sale puternice. Primele cărţi ale autorului au fost închinate unor scriitori care nu ridicau probleme speciale de receptare în noul context politic: G. M. Zamfirescu şi Al. Vlahuţă. Monografiile (din 1958, respectiv 1966) consacrate acestora au fost urmate – tot mai decis – de un demers recuperator al valorilor „dificile“. Cazul lui Nicolae Iorga este în acest sens semnificativ. Simpla citare a unor titluri din bogata bibliografie a lui Valeriu Râpeanu denotă dimensiunea demersului amintit: *Noi şi cei dinaintea noastră* (Editura pentru literatură, 1966), *Pe drumurile tradiţiei* (Editura Dacia, 1973), *Interpretări şi înţelesuri* (Editura Junimea, 1975), *Memo-*

ria şi feţele timpului (Editura Cartea Românească, 1983), *Scriitori dintre cele două războaie* (Editura Cartea Românească, 1986). Acestora li se alătură cele trei volume din *Cultură şi istorie* (1979-1989), mărturisind implicarea autorului în rezolvarea unor ecuaţii esenţiale ale României moderne prin invocarea operei unor N. Iorga, Gh. I. Brătianu, I. G. Duca. După 1990, eforturile sale de reaşezare la locul cuvenit a valorilor a continuat. Viaţa şi opera lui Nicolae Iorga constituie un exemplu de cercetare devotată. Monografia *Iorga* apărută în 1994 la Editura Demiurg, porneşte de la adevărul că „personalitatea lui N. Iorga nu are înaintaşi şi nici urmaşi în istoria culturii româneşti". Drept care, criticul a retipărit la Editura „Casa Radio", *Sfaturi pe întunerec* în ediţie integrală, îmbogăţind deci patrimoniul de conferinţe radiofonice cuprinse în cele două volume apărute sub acest titlu în 1986 la Editura Minerva, col. „Biblioteca pentru toţi", şi a repus în circulaţie două volume din textele consacrate savantului român, în tragica-i postumitate (*N. Iorga. 1940-1947*, Editura Gramar 2001-2002). Raporturile contradictorii dintre marele istoric şi doi dintre contemporanii săi de marcă au fost relevate în vol. *N. Iorga – M. Eliade – Nae Ionescu* (Editura Arta Grafică, 1993, retipărit la Editura Lider în 1999).

A semnat şi contribuţii documentare, reconstituiri şi interpretări binevenite asupra vieţii şi operei lui George Enescu. Volumul *Enescu* tipărit la Editura Fundaţiei Pro în 1998, care avea să fie retipărit în 2003 la aceeaşi casă editorială, surprinde personalitatea unică a marelui compozitor şi interpret ce „reprezintă o sinteză între idealul clasic şi cel romantic al unui artist care a trăit sufleteşte şi a sublimat dramele secolului (...) nu în mod direct, nu în mod nemijlocit, ci în lumi îndepărtate care nu aveau structuri istorice, sociale şi politice".

De altfel, Nicolae Iorga şi George Enescu, personalităţi atât de puternice şi de felurite, par a fi obsesiile culturale de anvergură ale lui Valeriu Râpeanu, cărturarul care s-a implicat de-a lungul anilor în editarea unor autori atât de consistenţi ca număr încât pot forma ei înşişi o bibliotecă românească, de la Titu Maiorescu la Şerban Cioculescu, de la Mateiu Caragiale la Hortensia Papadat-Bengescu, de la Felix Aderca la Radu Tudoran, pentru a aminti aici doar câţiva din zecile de autori cărora Valeriu Râpeanu le-a consacrat studii introductive şi prefeţe la cărţi de a căror apariţie s-a îngrijit. A făcut-o cu implicarea sufletească proprie grădinarului în cultivarea plantelor cele mai delicate, menite să întruchipeze „corola de minuni a lumii".

REBREANU Liviu

Născut la 27 noiembrie 1885 în localitatea Târlişiua, judeţul Bistriţa-Năsăud. Decedat la 1 septembrie 1944 în localitatea Valea Mare, judeţul Argeş. Studii militare în instituţii de profil din Sopron (1900-1903) şi Budapesta (1903-1906). La 15 octombrie 1909 se stabileşte la Bucureşti unde cunoaşte o carieră literară impresionantă. Cronicar teatral la „Rampa" şi reporter la „Adevărul". După primul război mondial colaborează la „Sburătorul" lui E. Lovinescu şi editează revistele „Mişcarea literară" (1924-1925), „România literară" (1932-1934) pentru ca, în timpul celui de-al doilea război mondial să devină directorul cotidianului „Viaţa".

S-a afirmat drept unul dintre liderii Societăţii Scriitorilor Români (secretar al SRR din 1914, vicepreşedinte din 1923 şi preşedinte din 1925). A fost, în două rânduri, director al Teatrului Naţional (1928-1930 şi 1940-1944).

A fost unul dintre primii susţinători cu autoritate ai Radiodifuziunii Naţionale de la al cărei microfon a conferenţiat încă din 1929 despre *Eflorescenţa romanului românesc* (7 aprilie). A fost prezent cu lecturi din opera sa (4 septembrie 1929, 24 decembrie 1931, 16 noiembrie 1932, 3 ianuarie 1933) şi cu mărturii de atelier literar (*Cum se scrie un roman* – 18 martie 1930, *Ce este romanul?* – 6 februarie 1932). A

înfăţişat publicului personalitatea artistică impresionantă a lui Johann Wolfgang Goethe (*Goethe romancier* – în **Universitatea Radio** din 22 martie 1932) şi l-a evocat pe strălucitul său conjudeţean, autor al vol. *Balade şi idile* (*Coşbuc în copilăria mea* – emisiunea din 24 ianuarie 1933).

În 1932 devine membru în Consiliul de Administraţie al SRR condus de Alexandru Mavrodi (alături de profesorul Dragomir Hurmuzescu, de diplomatul Eugen Filotti, de scriitorul Corneliu Moldovanu, de economistul Victor Slăvescu ş.a.). Între 1933-1936 este vicepreşedinte al amintitului Consiliu în cele 4 mandate prezidate de generalul-adjutant regal N. M. Condiescu. În momentul venirii sale la Radio scriitorul era aureolat de gloria literară adusă de cărţile sale – începând cu volumele de schiţe şi nuvele *Frământări* (1912), *Golanii* (1916), *Mărturisire* (1916), *Răfuiala* (1919) şi continuând cu marile sale romane: *Ion* (1920), *Pădurea spânzuraţilor* (1922), *Răscoala* (1932). Consacrat încă de la primul său roman ca „poet epic al omului teluric“ aducând în faţa cititorului eroi a căror structură „este epopeică, adică întemeiată pe momente din eternul calendar uman“ (G. Călinescu), Liviu Rebreanu a fost una dintre cele mai influente personalităţi artistice ale epocii. Creditarea de către el a Radioului ca importantă instituţie culturală a ţării a contat enorm în impunerea statutului de stimă al SRR.

Jurnalul scriitorului abundă în referiri la adresa activităţii sale în cuprinsul Societăţii Române de Radio ori la cea desfăşurată de alţi membri ai familiei (fiica sa, Puia Rebreanu, şi ginerele său Radu Vasilescu, crainici ai Radioului). La fel şi corespondenţa scriitorului. Într-o scrisoare din 13 iunie 1934 adresată soţiei sale, actriţa Fanny L. Rebreanu, oferă detalii despre călătoria efectuată la Londra la Congresul Marconi, în compania lui Corneliu Moldovanu, membru în Comitetul de direcţie şi a lui Mircea Georgescu, inginer-şef al Societăţii de Radio. Cu acest prilej, Rebreanu ia act de existenţa unui „nou şi mult perfecţionat sistem de înregistrare de discuri de gramofon“. Într-o filă de jurnal din 1935 scriitorul mărturiseşte

că „la Radio mă silesc să organizez programe atât ca formă, cât şi ca cuprins. Sunt şi lucruri mari, dar mai ales mărunţişuri care răpesc timp, pentru că nu există organ de execuţie într-adevăr conştiincios. La Teatrul Naţional mai cu seamă cu lectura pieselor ne pierdem timpul şi nu putem descoperi nimic remarcabil“.

Este limpede că, deşi vicepreşedinte al Radioului şi membru al Comitetului de lectură de la Teatrul Naţional, Rebreanu nu era preocupat de deţinerea unor funcţii menite să-i aducă substanţiale venituri (deşi aspectul în cauză îl preocupa, evident), ci să contribuie efectiv la ameliorarea programelor radiofonice. Radioul devenise pentru marele scriitor şi a doua familie, mai ales după ce, în 1934, fiica sa Puia-Florica Rebreanu fusese angajată prin concurs crainică (într-o felicitare din 25 aprilie 1937 Rebreanu o socotea „cea mai drăgălaşă speakeriţă“) şi după ce – părăsind cadrele active ale armatei române – ginerele său Radu Vasilescu avea să se impună drept unul din primii noştri crainici sportivi.

De aceea, înlocuirea sa din conducerea Radioului avea să-i producă o mare mâhnire. În notaţia de jurnal datată luni, 25 ianuarie (1937) scrie despre „bomba de la Radio“ când, „toată agitaţia de două săptămâni s-a încheiat azi, fulgerător cu un decret regal prin care se numesc alţi membri în consiliul de administraţie de la Radio din partea guvernului: Condiescu şi popa Nae (e vorba de preotul Nicolae M. Popescu, n.n.) dintre cei vechi şi alţi trei noi, Amza, ing. Ciolac şi un magistrat pensionar de la Giurgiu. Ceea ce înseamnă că am fost înlocuiţi eu, Ciugureanu, Cazaban, Geles“. A doua zi, marţi, 26 ianuarie 1937, Liviu Rebreanu consemnează adevărata dimensiune a acestei drame personale: „Afacerea de la Radio m-a mâhnit mai mult decât îmi închipuiam în primul moment. Îmi apărea ca o ofensă gratuită. E posibil ca un scriitor de talia mea, cu reputaţia mea, să poată fi azvârlit din fruntea unei societăţi culturale cu atâta uşurinţă şi chiar nepăsare, mai rău ca un servitor? De nişte oameni care nici servitori n-ar putea să-mi fie în eternitate?... Nu vreau să-mi arăt mâhnirea, dar îmi roade inima. Chiar şi în somn. M-am trezit dimineaţa

şi am avut o emoţie cruntă, aducându-mi aminte de jignirea suferită“. Poate că numai alegerea sa – în 1939 – ca membru al Academiei Române să-i fi putut atenua cumplita suferinţă provocată de un decret regal pe care scriitorul îl socotea pe bună dreptate nedrept căci muncise timp de mai mulţi ani pentru aşezarea Radioului în fruntea instituţiilor culturale ale statului.

Fusese nevoit nu o dată să întrerupă scrierea operei sale literare: „Cu astea însă am întrerupt de tot scrisul la *Gorila* (...) Astă seară încep. Am venit însă târziu, fiindcă abia la 9 ½ am scăpat de la Radio. Comitetul de programe, la 5 ½, a mers destul de bine. La 6 ½ Şeicaru m-a luat să prezidez comitetul de direcţie. Aici s-a iscat un conflict grav la sfârşit. (...) La 10 seara am venit apoi la camera de scris“ (notaţie din 13 ianuarie 1937).

Problemele administrative, destul de numeroase, consumau timpul preţios al scriitorului: „La 1 d(după) a(amiază) am fost cu Şeicaru la Radio, unde convocasem pe toţi directorii şi am comunicat măsurile luate. N-a participat directorul Munteanu. L-am suspendat şi am delegat pe Mircea Georgescu, apoi am convocat Consiliul pentru luni, 18, să-mi ratifice măsurile“ (notaţie din aceeaşi zi de miercuri, 13 ianuarie 1937, făcând însă referiri la fapte din vinerea precedentă – n.n.).

Se poate deduce că deşi în acea perioadă Liviu Rebreanu îndeplinea în organigrama instituţiei funcţia de vicepreşedinte al Consiliului de administraţie (preşedinte fiind generalul N. M. Condiescu, vechi sfetnic al lui Carol al II-lea), scriitorul conducea efectiv Societatea de Radio. Implicarea sa în rânduielile instituţiei era, se pare, totală. Urmărea programele cu multă atenţie, în detrimentul creaţiei proprii: „Aseară am stat tot până la 3 dim(ineaţa) în zadar. Am scris un rând, pe care îl mai scrisesem de o sută de ori supt diverse forme. Mă zdruncină complet radioul. Când voi mai scrie ceva, va trebui să înlătur complet aparatul sau să mă retrag undeva, unde nu există asemenea invenţie drăcească de distracţie...“ (consemnare în *Jurnal*, datată duminică, 13 decembrie, 1936, Valea Mare). Retras la proprietatea sa din Argeş, Rebreanu era nevoit să facă dese drumuri la Bucureşti, provocate de activităţi neprogramate. „Joi a trebuit să plec subit la Bucureşti pentru Consiliu la Radio; vineri apoi, am avut Comitet programe Radio“ (notaţie din 28 noiembrie 1936). De altfel, dintr-un interviu luat scriitorului de către Mihail Şerban aflăm că Liviu Rebreanu putea fi găsit chiar şi în afara orelor de program: „M-am întâlnit cu d. Liviu Rebreanu pentru prima oară acum doi ani, la intrarea Societăţii de Radiodifuziune. Nu-l mai văzusem niciodată şi, totuşi, am ştiut că-i domnia sa. Ştia că trebuie să vin la ora aceea, era într-o după amiază când serviciul era suspendat şi venise fiindcă spusese că va veni...“ (în „Adevărul“ din 1 mai 1937). Iată cum, chiar după ce părăsise – fără voia sa – Radioul, imaginea marelui scriitor continua să fie legată de aceea a instituţiei pe care o iubise şi o slujise cu devotament.

Şi poate nu întâmplător, atunci când la 1 septembrie 1944 L. Rebreanu închidea pentru totdeauna imenşii săi ochi, ultimele clipe de viaţă aveau să-i fie vegheate de Ludovic Dauş, vechiul său prieten şi colaborator de la Radio.

REBREANU Nora Cecilia

Născută la 19 iunie 1935 la Făgăraş, judeţul Braşov. Absolventă a Institutului Politehnic din Bucureşti, Facultatea de Electronică. Între 1964-1994 a lucrat la Radiodifuziunea Română ca inginer, şef de serviciu „producţii complexe-stereofonie“, contribuind la formarea profesională a specialiştilor în sunet muzical, la conceptualizarea domeniului interdisciplinar tehnico-muzical şi la introducerea tehnicii stereofonice de captare-procesare-înregistrare a sunetului muzical.

Prin competenţa sa profesională, a contribuit la realizarea unor transmisii radiofonice de

calitate (cu precădere a concertelor simfonice, dar şi a altor manifestări culturale cu public). În 1999-2000 a fost membru în Consiliul de Administraţie al Societăţii Române de Radiodifuziune. Din anul 2000 este senator, membru al comisiei pentru cultură, culte, artă şi mijloace de informare în masă.

Nora-Cecilia Rebreanu este coautoare a volumelor *Tehnica sunetului: captarea* (Editura Tehnică, 1971) şi *Dicţionar tehnic de Radio şi TV* (Editura Tehnică, 1975). A publicat studii şi articole de specialitate în reviste din ţară şi străinătate. Este şi autoarea unui *Manual de estetica şi tehnica sunetului* pentru lucrătorii radio din domeniul înregistrărilor audio.

REBREANU Vasile

Născut la 11 noiembrie 1934 în localitatea Floreşti, jud. Bistriţa-Năsăud. Absolvent al Facultăţii de Filologie – Universitatea Bucureşti – promoţia 1957. Din 1969 până la suprimarea – în 1985 – a activităţii Studioului de Radio Cluj, a deţinut funcţia de director. În această calitate a înlesnit accesul în instituţie al unor jurnalişti care s-au afirmat drept personalităţi ale publicisticii noastre radiofonice. Mărturie a propriei activităţi în domeniu stau cele două volume de interviuri *Cu microfonul dincoace şi dincolo de Styx* – apărute în 1979, respectiv 1981 la Editura Dacia din Cluj-Napoca şi redactate împreună cu scriitorul Miron Scorobete, pe atunci principalul său colaborator, secretar general de redacţie la studioul clujean de radio.

Scriitorul Vasile Rebreanu debutase editorial cu un volum de schiţe şi povestiri intitulat *În plină zi* (1959). Trei ani mai târziu (1962) tipărea un alt volum de proză scurtă, *Dimineaţă de toamnă* şi un roman, *Casa*, care avea să-l impună rapid între prozatorii generaţiei sale. Ediţia definitivă a acestui roman datează din anul 1972 şi fixează imaginea „unui Rebreanu al satului românesc contemporan“, sat aflat într-un moment de fractură istorică, sub vectorii de presiune ai noilor rânduieli sociale, impuse cu brutalitate conştiinţei tradiţionale ţărăneşti. O viziune onestă asupra acestui proces, nu o dată tragic, asigură cărţii lui Vasile Rebreanu şansa remanenţei documentare. *Casa* este şi singura creaţie epică de o anume anvergură, autorul simţindu-se în largul său mai ales în proza de scurtă respiraţie, aptă să genereze însă mesaje ale parabolei. *Pisica roşcată şi îngerii* (1966), *De chemat bărbatul pe stele* (1966), *Ţiganca albă* (1967) sunt astfel de cărţi minuscule care, alături de romane-liliput precum *Călăul cel bun* (1965) şi *Iubirile cascadorului* (1977) configurează un spaţiu dens de simboluri, unele cu sorginte în gândirea magică populară. Raportul dintre literatura diaristică şi ficţiune este bine controlat în volumul *Un caz de iubire la Hollywood* (din 1978), valorificând o experienţă transoceanică a autorului. Ca autor dramatic, Vasile Rebreanu a fost jucat pe mai multe scene şi a fost difuzat în emisiuni de teatru radiofonic. Împreună cu Mircea Zaciu, eminentul istoric literar clujean, a publicat în 1972 piesa *Sechestrul* şi a semnat (de data aceasta singur) drama *Fântâna cu cele patru adevăruri*. Publicistica sa culturală se află în bună parte cuprinsă în volumul *Marele Prinţ*, al cărui titlu duce cu gândul la cunoscutul roman al lui Antoine de Saint-Exupéry, cel care a reprezentat „gen(i)ul proxim“ al lui Vasile Rebreanu prin „mecanismul cosmic“ (interceptat de A. Gascht, monograful belgian al lui A. de Saint-Exupéry), un umanism investit într-o operă fertilizată de simboluri perene.

ROTH Puşa

Născută la 3 iunie 1952 în localitatea Tărtăşeşti, judeţul Dâmboviţa. Absolventă a Facultăţii de Litere, Universitatea Bucureşti.

Din 1990 lucrează la Radiodifuziunea Română. Debutul are loc la Antena Bucureştilor, unde se formează ca jurnalist radio. Afirmarea se va produce însă la Radio România Actualităţi (emisiunea **Noapte albastră**). Între 1996 şi 2002 a făcut parte din echipa **Matinal** coordonată de Paul Grigoriu. În aceeaşi perioadă a realizat şi **Ora românilor de pretutindeni** destinată conaţionalilor din afara graniţelor. Alte radioprograme: **Ora fierbinte, Clipa în direct, Pulsul zilei, Gâlceava muzelor**. Împreună cu Costin Tuchilă realizează – din 1996 – **Clasicii dramaturgiei contemporane**. Jurnalist energic şi hărăzit microfonului, Puşa Roth este autoarea multor ediţii ale emisiunii **Cum vă place** (devenită, între timp, **Destine şi pasiuni**). Prezenţa în studio a unor prestigioşi invitaţi a condus la coagularea volumului de debut *Convorbiri comode* – apărute în 2001 la Editura Viitorul Românesc, (ecou al **Convorbirilor incomode** editate cu un deceniu mai înainte de confratele său Marin Constantin), carte grupând gândurile unor personalităţi ale vieţii noastre politice şi culturale, ca şi ale unor oaspeţi de peste hotare. O carte scrisă – după modesta afirmaţie a Puşei Roth – de interlocutorii săi. „Acest volum, rezultat al mărturiilor, este, păstrând proporţiile, – o viaţă din vieţi paralele“ – ne încunoştinţează moderatoarea „taifasului de la ora 21.03, de la Radio Actualităţi“. În schimb, *Şambelan la viezuri* (Editura Premier, 2002), deşi porneşte de la textele urmuziene, exprimă deplin „secunda posibilă în viaţa fiecărui om“. Fantezia dramatică într-un act după *Pagini bizare* de Urmuz a fost jucată la Teatrul „George Bacovia“ din Bacău, în regia lui Constantin Dinischiotu şi a fost pusă în undă la Teatrul Naţional radiofonic de către regizorul Leonard Popovici. „*Şambelan la viezuri* este o izbucnire a propriului eu răzvrătit. Este faţa ascunsă a unei lumi bântuite de fantasme, a unei lumi închise în propria ei existenţă“ – declară autoarea acestui colaj dramatic savuros care nu putea să nu treacă neobservat. Căci, aşa cum remarcase la timpul potrivit regretata profesoară Ileana Berlogea, „Puşa Roth a încercat imposibilul şi i-a reuşit: acela de a crea o acţiune dintr-o non-acţiune şi caractere din umbre şi marionete“.

Volumul de interviuri *Dincolo de curcubeu e lumea* (Editura Viitorul Românesc, 2002) reia tehnica abordării deschise a interlocutorilor din cartea de debut (*Convorbiri comode*). De data aceasta, invitaţii autoarei sunt personalităţi româneşti ce-şi duc existenţa în diverse colţuri de lume. Imaginea celei „de-a doua Românii“ se alătură celei oferite de Georgeta şi Ioan Adam în *Proba exilului*. Conlocutorii Puşei Roth au putut fi cunoscuţi şi de către ascultătorii Radioului, interviurile în cauză fiind difuzate iniţial în emisiunea **Ora românilor de pretutindeni** şi în alte radioprograme cu strategii similare.

RUSU Cornel M.

Născut la 12 iulie 1946 în localitatea Fălcoi, judeţul Olt. Studii filologice. În prezent, este director adjunct la Studioul de radio Craiova. A realizat cu precădere emisiuni culturale, cele mai multe cu o structură mozaicată. S-a implicat în urmărirea fenomenului multiculturalităţii manifestate la nivel local (emisiunea **Convieţuiri**, destinată etniilor ce vieţuiesc în Oltenia) şi a realizat sub genericul **La fântâna dorului** programe etnofolclorice adresate mai ales românilor din arealul balcanic (Serbia, Bulgaria). A prezentat ascultătorilor din zona de acţiune a studioului spectacole de teatru radiofonic realizate cu sprijinului eminentei echipe a Teatrului Naţional din Craiova şi a schiţat un tablou semnificativ al spiritualităţii olteneşti în cuprinsul emisiunii **Cultură, rădăcini, aspiraţii**.

Volumul său de debut *Destine învolburate* (Editura Conphys, 2002) dovedeşte precizie (şi experienţă) jurnalistică, dar şi o înzestrare literară ce se cuvine cultivată.

RUSU-PĂSĂRIN Gabriela

Născută la 20 octombrie 1958 la Slatina, jud. Olt. Doctor în ştiinţe filologice. Din 1990 lucrează la Studioul teritorial de Radio Craiova (redactor, publicist-comentator, redactor-şef, realizator-coordonator). Autoarea unei emisiuni culturale complexe (care a preluat genericul unei respectate emisiuni a Programului III) – **Clubul artelor** şi a revistelor radiofonice **Oltenia literară**. Emisiuni destinate femeilor, iubitorilor de etnografie şi folclor, programe de divertisment, spectacole radiofonice cu public (**Oltenia de ieri şi de azi**).

Cadru didactic universitar, Gabriela Rusu-Păsărin a publicat câteva volume de analiză a fenomenului cultural românesc în varii registre: *Disidenţă sau rezistenţă prin cultură* (Editura Helicon, 1993), *Fantasticul – receptare şi receptivitate* (Editura Horion – Craiova, 1999), *Portrete în oglinzi paralele* (interviuri cu personalităţi ale timpului – Editura Horion, 1997).

Este şi autoarea a două cursuri universitare, unul de *Istoria presei*, celălalt de *Comunicare audio-vizuală*, destinate învăţăceilor săi de la universitatea din Bănie şi de la Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative (SNSPA) din capitala ţării.

S

SAVA Iosif

S-a născut la 15 februarie 1933 la Iaşi. Decedat la 18 august 1998 la Bucureşti. Studii muzicale (neterminate) la Conservatorul din Iaşi, desfiinţat în 1950. Absolvent al Facultăţii de Filosofie, Universitatea din Bucureşti. Activitate publicistică în presa scrisă („Scânteia tineretului“) unde a funcţionat ca redactor.

În 1968 se transferă la Radiodifuziune, începând o carieră ce se va dovedi în adevărat strălucitoare. Presa audiovizuală a reprezentat mediul jurnalistic optim pentru acest gazetar ce deţinea geniul oralităţii. Chiar după trecerea sa la TVR a continuat să gireze şi să modereze emisiuni de radio ce s-au bucurat de un mare succes. Emisiunea **Invitaţiile Eutherpei** a fost cea care l-a impus pe acest neobosit promotor al „marii muzici“ cum îi plăcea să desemneze arta pe care-o slujea cu un devotament aproape supraomenesc. A semnat în acest interval zeci de volume (cărţi de educaţie muzicală şi de interviuri) cu punct de plecare în emisiunile sale de radio şi de televiziune. În plus, memoriale de drum, cele mai multe determinate de însoţirea formaţiilor muzicale ale Radiodifuziunii în turneele întreprinse peste hotare. Neodihna sa este astăzi de-a dreptul legendară.

După 1990 a deschis orizontul muzicii unor teme de actualitate politică. Succesul **Seratelor muzicale** de la TVR s-a datorat acestei strategii care unora li s-a părut nefirească. Rezultatul a fost însă cel vizat – cu inteligenţă – de moderator: atragerea unor importante segmente de public în câmpul de acţiune al culturii. Cu toate acestea, o decizie administrativă

a fostei conduceri a TVR din 1998 l-a trecut pe Iosif Sava în rândul pensionarilor. „După 30 de ani de radio şi televiziune, în care nu am lipsit o săptămână, s-a renunţat la mine cu atâta uşurinţă. Aceasta este marea mândrie a vieţii mele: glasul meu nu a lipsit nici o săptămână de pe posturi, chiar atunci când, 4 luni am fost în spital – la ora 11 am fost operat şi seara trimiteam banda la Radio. Despărţirea a fost bruscă şi inechitabilă“ – mărturisea gazetarul într-un interviu.

Adevărul e că sutele sale de emisiuni (radio şi tv) avuseseră un impact colosal. Realizatorul lor devenise o veritabilă instituţie. Treptat, Iosif Sava s-a retras în tăcere şi, nu peste mult timp, în moarte. În urma sa au rămas peste 60 de cărţi unele semnate împreună cu foşti colegi de la radio precum Petru Rusu (*Istoria muzicii în date*, Editura Muzicală, 1983) sau Luminiţa Vartolomei (*Dicţionar de muzică*). Li se alătură sute de casete video şi audio, din care timpul ce va veni va recompune probabil imaginea unui om care a ars pe rugul acesta al muzicii. Dar nu flăcările aveau să-l doboare, ci suficienţa administrativă a celor care nu puteau înţelege vorbele de cândva ale lui Heinrich Heine, potrivit cărora „muzica este (...) ultimul cuvânt al artei, aşa cum moartea este ultimul cuvânt al vieţii“. Vorbe cărora Iosif Sava le-a dat întruparea cea mai deplină...

O bibliografie (selectivă) a acestui autor prolific este notată mai jos: *Bucuriile muzicii* (Editura Muzicală, Bucureşti, 1985); *Jurnal pe portative* (Editura Roza Vânturilor, 1994); *Majestatea sa... muzica* (Editura Holding Reporter, 1996); *Muzica la sfârşitului mileniului* (Editura Info-Team, 1995); *Muzica în zgomotul lumii* (*jurnale*) (Editura Du Style, 1995); *Claviaturile timpului* (*jurnal pe portative*) (Editura Polirom, 1998); *Lista lui Sava* (vol. I-II) (Editura Du Style, 1998); *Muzica şi spectacolul lumii* / *Serate TV* (Editura Polirom, 1998); *Seismograf muzical* (Editura Albatros, 1995); *Sonorităţi americane* (Editura Muzicală, 1990); *Cu Ludovic Spiess prin teatrele lirice ale lumii* (Editura Muzicală, 1989); *Ştefan Niculescu şi galaxiile muzicale ale sec. XX* (Editura Muzicală, 1991); *Radiografii muzicale* / *Serate TV* (Editura Polirom, 1996); *Invitaţii Eutherpei* / *Serate TV* (Editura Polirom, 1997); *Poli(tici)fonii* (Editura Polirom, 1997); *Muzicanţi pe acoperiş* / *Muzicieni evrei de la noi şi din lume* (Editura Hasefer, 1995).

Împreună cu acad. Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Iosif Sava a semnat mai multe volume de „interferenţe“ despre *Muzica şi literatura* (Editura Cartea Românească).

SAVA Octavian

Născut la 1 februarie 1928 la Bucureşti. Studii de medicină (şase ani, fără a susţine însă examenul de stat). Licenţiat al Facultăţii de Limba şi Literatura Română – Universitatea Bucureşti.

Imediat după cel de-al doilea război mondial încă elev fiind, devine colaborator al emisiunii **Ora şcolii** – la care va participa şi viitorul preşedinte al României, Ion Iliescu. În 1949 este angajat la Radiodifuziunea Română, în redacţia emisiunilor pentru tineret şi copii. Scenariul său după popularul roman al lui Alphonse Daudet, **Tartarin din Tarascon,** este considerat primul serial radiofonic românesc.

Iniţiază emisiunea **Drumeţii veseli** – prezentată de prof. Nicolae Saftu – care s-a bucurat de o remarcabilă audienţă la toate categoriile de vârstă şi, în primul rând, la publicul tânăr de radio.

Promovat redactor-şef adjunct la redacţia emisiunilor culturale, Octavian Sava devine responsabil al programelor de satiră şi umor, în zona sa de competenţă aflându-se şi teatrul radiofonic. Unul din marile succese ale acestui compartiment a constituit-o piesa **Nota zero la purtare** – scrisă împreună cu dramaturgul (coleg de redacţie) Virgil Stoenescu. Piesa (constituind dezvoltarea dramaturgică a scenariului *Vioara fermecată*, al celor doi autori) a cunoscut – începând din 1956 o veritabilă carieră pe

scenele din ţară şi chiar din străinătate.

Transferat în 1964 la Televiziunea Română, Octavian Sava a continuat să colaboreze un timp la emisiunile de divertisment, ca şi la programele de teatru radiofonic.

SĂBĂREANU Constantin

Născut la 6 aprilie 1930, în Bucureşti. Studii nefinalizate de filologie. Absolvent al Facultăţii de Ziaristică (1979). Din 1956 şi până la pensionare (1986) lucrează la Radiodifuziunea Română. Iniţial crainic sportiv apoi, din 1958, redactor şi realizator în redacţia culturală. Iniţiator al ciclului de reportaje **Acuarele bucureştene**, dedicat aniversării a 500 de ani de atestare documentară a „cetăţii lui Bucur". La 4 decembrie 1967, înfiinţează **Studioul de poezie** şi editează revista cu acelaşi titlu, publicaţie internă a Radiodifuziunii şi caiet de sală al unor complexe manifestări cu public. Este scenaristul şi regizorul acestor spectacole radiofonice de ţinută. Ca şef al secţiei de poezie, coordonează emisiunile **Biblioteca de poezie românească** şi **Meridiane lirice**. În 1972 iniţiază ciclul de reportaje **Jurnal de ţărm** (prezentare a aşezărilor dunărene) şi realizează **Convorbiri radiofonice**. Un an mai târziu se află printre fondatorii Programului III (echipa îi cuprindea pe Sofia Şincan, Eduard Jurist, Octav Iordăchescu, Dan Ursuleanu, Marius Grozea, Sebastian Sârcă etc.). Rămâne credincios noii redacţii până la retragerea sa neaşteptată. O boală necruţătoare avea să-l răpească familiei – faţă de care avea un ataşament mistic – şi colegilor, pentru care se dovedise nu o dată un veritabil mentor cultural. Natură incomodă pentru oficialităţi, Constantin Săbăreanu a constituit pentru mai tinerii săi confraţi un model de devotament faţă de universul radiofonic. Şi, nu o dată, un adevărat dascăl de jurnalism combativ şi eficient. Inamic declarat al rostirii comune, se afla mereu în căutarea unor noi mijloace expresive. Vocea sa răsunătoare era aşteptată de ascultători, pentru că era purtătoarea de mesaj a unor idei neconvenţionale. Calităţile de moderator ale lui Constantin Săbăreanu au fost puse în valoare şi de emisiunea **Clubul invitaţilor**, concepută de el ca forum radiofonic al dezbaterii de idei.

Poetul Constantin Săbăreanu ne-a lăsat moştenire şi câteva volume de versuri. *Semnele trecerii* (Editura pentru literatură, 1966) constituie cartea sa de debut, vestind un autor preocupat de forma poetică. I-a urmat volumul intitulat simplu *Poeme* (Editura Albatros, 1973), confirmare a unei vocaţii lirice manifeste. În 1999, Editura Vinea făcea cunoscute versurile rămase în manuscris. Tipărit prin grija fiicei scriitorului, volumul *Ruguri ascunse* propunea cititorului o întâlnire de taină cu un poet de mari profunzimi ale gândului. Un poet pentru care cuvântul reprezenta o valoare esenţială. Sobre, infuzate de o melancolie subtilă, poemele lui Constantin Săbăreanu exprimă un orizont filosofic cuprinzător, o pătrunzătoare vibraţie cosmică păstrată în „rugurile ascunse" ale unui suflet ales. O antologie din întreaga sa creaţie poate pune în valoare *excepţia* întruchipată de acest liric necontaminat de mode, gata să se arate în faţa lumii la fel de pur ca primul om ieşit din oceanul planetar. Poetul nu putea fi altfel decât omul care optase pentru o existenţă liberă, nesupusă dogmelor şi convenţiilor sociale. Cei ce l-au cunoscut îi păstrează această imagine a integrităţii morale şi a spiritului viu, dispreţuind suveran compromisul.

SĂCĂDAT Gavrilă

Născut la 21 noiembrie 1914 în localitatea Alma, judeţul Sibiu. Între 1958 şi 1982 a lucrat la Radiodifuziunea Română ca reporter, secretar de redacţie şi şef de

secţie la emisiunile pentru copii şi tineret (în ultima perioadă a activităţii a fost şef al secţiei „Scrisori şi audienţe“). Coordonator al unor emisiuni precum: **Şcoala şi viaţa, Seară pentru tineret, Audienţa radio. Teatrul radiofonic pentru copii şi tineret** i-a difuzat mai multe scenarii: *Vlăstare în furtună, Drumul victoriei* şi *Aripi neînfrânte* (ultimele două în colaborare cu Noe Smirnov).

Autor al volumelor *Săgeata răzbunării* şi *Peneş Curcanul*, apărute la Editura Militară şi al scenariului la filmul de scurtmetraj. *Eroul de la ’77* produs de Studioul Cinematografic al armatei cu prilejul Centenarului Independenţei de stat a României. În volumul colectiv *Povestesc veteranii* (Editura Militară) este inclus cu *Însemnări pe patul armei*, evocare a experienţei de front a autorului, fost sergent în armata română pe frontul antihitlerist.

SĂPLĂCAN Radu

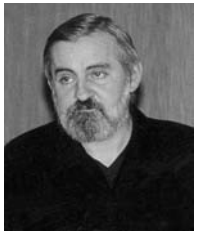

Născut la 2 aprilie 1954 la Bucureşti. Decedat la 15 aprilie 2002 la Cluj-Napoca. Absolvent al Facultăţii de Filosofie – Universitatea „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca. Din 1990 este realizator de emisiuni la Studioul de Radio Cluj, autor al unor apreciate ediţii ale ciclului **Ateneu,** dar şi al unor emisiuni sportive şi de actualităţi (**Radio-duminica; Actualităţi, muzică, sport; Spate în spate; Radio-circuit**). Afirmat încă din anii studenţiei ca autor de cronici literare care i-au adus în 1977 Premiul revistei „Tribuna“ şi de literatură originală, Radu Săplăcan a publicat după 1990 câteva volume de versuri: *Livada Roentgen* (Editura POPA’S, Timişoara, 1994), *Uşor deasupra lumii* (Editura Charmides, Bistriţa, 1999) şi *Factorul Şarpe* (Editura Axa, 2000). Postum i-a apărut cartea de poezie *Memorial cu păianjeni şi fructe* (Editura Dacia, 2002) şi antologia de critică literară *Exerciţii de balistică* (Editura Elkon, Cluj-Napoca, 2003). O selecţie din creaţia sa lirică a tipărit amintita editură Charmides în 2003 sub genericul *Poezii*.

Ilustrând o lungă tradiţie a îngemănării literaturii cu sportul, Radu Săplăcan s-a afirmat (în linia Camil Petrescu-Eugen Barbu-Radu Cosaşu) drept un susţinător fervent al palestrei. Iniţiator al „galelor literare“ de la Radio Cluj, el a lansat şi **Galele de sport** de aici. Autor al unor talk-shows cu tematică sportivă, mult preţuite de ascultători, Radu Săplăcan a fost distins cu Premiul „Pro Sport“ pentru comentariu sportiv (2001). Premiu ce se alătură numeroaselor distincţii literare primite în timpul vieţii sale, prea timpuriu întrerupte: Premiul pentru critică al revistei „Astra“ (*Poemul comentat*), premiul pentru debut în poezie al Salonului de carte din Cluj (1995 – pentru volumul *Livada Roentgen*), marele premiu pentru poezie al Festivalului de la Sighetul Marmaţiei (1999) şi Premiul Uniunii Scriitorilor la zilele „George Coşbuc“ desfăşurate în acelaşi an – 1999 – la Bistriţa.

Radu Săplăcan este numele unui scriitor ce urmează a fi descoperit la dimensiunea pe care i-o conferă opera sa literară, plină de energie intelectuală.

SĂRARU Dinu

Născut la 30 ianuarie 1932 la Râmnicu-Vâlcea. Absolvent al Facultăţii de Ziaristică de pe lângă Academia „Ştefan Gheorghiu“ (1978). Carieră jurnalistică timpurie la Radiodifuziunea Română. Între 1950-1960 lucrează în redacţia culturală ca reporter, alături de Corneliu Leu şi Dionisie Şincan. La Radio apar şi primele sale preocupări pentru

lumea teatrului, preocupări care aveau să-l consacre drept cronicar dramatic. Multe din textele sale dedicate Thaliei şi slujitorilor ei vor fi strânse în volumele *Teatru românesc şi interpreţi contemporani* (1966) şi *Al treilea gong* (1973).

Prestaţiile de la radio, dar, mai ales, cele din coloanele revistei „Luceafărul“ unde a ţinut ani de zile cronica dramatică, îl impuseseră deja pe Dinu Săraru drept un comentator activ al fenomenului teatral contemporan. Stilul dinamic, verva analitică şi – nu o dată – intuiţiile infailibile l-au aşezat printre cronicarii temuţi ai epocii. Când totul părea definitiv tranşat în cariera sa, sub semnul decisiv al teatrului, s-a produs marea surpriză cu **Nişte ţărani** (1974), roman ce va fi de altfel, adaptat pentru scenă (prima iubire nu se uită!) la Teatrul Mic (al cărui director a fost între 1977 şi 1989) sub titlul *În şapte anotimpuri.* Excelenta cunoaştere a mediului ţărănesc şi aflarea – în personajul Năiţă Lucean – a unei identităţi rurale cu totul remarcabile l-au aşezat pe Dinu Săraru între prozatorii de interes ai momentului. Eroul noii *saga* ţărăneşti este prisma inocentă în care se răsfrâng, mutilante, toate violenţele istoriei recente a ţării. Desfiinţarea proprietăţii private în numele bunăstării generale este sursa principală a dramelor. Autorul a insistat, de altfel, în volumul *Adevăruri de toată ziua* (1987) asupra ficţiunii limitate a cărţii, revendicată dintr-o realitate socială, cam la modul la care operase Liviu Rebreanu în urmă cu vreo şapte decenii („*Ion* îşi trage originea dintr-o scenă pe care am văzut-o acum vreo trei decenii“ – mărturisea marele înaintaş în volumul *Amalgam*).

Dinu Săraru a preluat şi el fapte de viaţă pline de dramatism şi semnificaţie pentru a crea tensiunea epică din *Nişte ţărani*. Destinul lui Năiţă Lucean este urmărit şi în romanele ce au urmat: **Clipa** (1976) şi **Dragostea şi revoluţia**, trilogie (în 1981: **Toamnă roşie**, în 1986: **Cei care plătesc cu viaţa** şi în 1989: **Speranţa**). Cadrul narativ se amplifică la nivelul unei unităţi administrative ceva mai consistente (raionul), în care implicaţiile „transformării socialiste a agriculturii“ aduc în prim plan

activişti refulaţi şi despoţi locali luminaţi. Poziţia scriitorului este manifest ostilă actelor represive ce au condus la încheierea colectivizării şi probabil că stagiile de cândva, de reporter al radioului, l-au ajutat să înţeleagă tragedia ţărănimii române, aneantizate ca grup social esenţial şi creatoare de istorie.

Cărţile lui Dinu Săraru se remarcă şi prin echilibristica menită să înşele vigilenţa cenzurii oficiale, „dând Cezarului ce e al Cezarului şi lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu“. Important este că în ele se află multe pagini ce exprimă deschis simpatia faţă de o comunitate expusă exterminării sociale prin măsuri coercitive, nu o dată barbare. Gravitatea temei impune şi gravitatea formulei stilistice. Cadenţa epică e plină de energie, protagoniştii se exprimă potrivit mediului căruia îi aparţin, raportul dintre autoritatea politică şi săteni e înfăţişat cu anume precauţie, pentru a nu cădea în primejdia partinităţii. Probabil că pentru generaţiile ce vor veni, cărţile lui Dinu Săraru vor părea de-a dreptul exotice, dezvăluind o lume demult dispărută. Aportul documentar la înţelegerea acesteia va rămâne binevenit. Şi, mai presus de orice, va rămâne sentimentul solidarităţii depline a autorului cu lumea unui sat oltenesc botezat aproape mitic: Cornul Caprei; un sat dezvăluind într-un ceas de amurg al istoriei strălucirea unei umanităţi colosale, refuzând noua şerbie în care puternicii vremii doreau s-o scufunde. Desigur, asupra aspectelor politice cuprinse în cărţile lui Dinu Săraru se poate discuta în fel şi chip. Ele rămân oricum, secundare, în raport cu tristeţea aproape metafizică, sfâşietoare, însoţind procesul de destrămare, prin ucaz administrativ şi prin forţa aparatului de represiune al regimului comunist a unei componente sociale măsurând mai mult de jumătate din populaţia României: ţărănimea.

„Efectul *Ion*“ reprezentat de romanul lui Liviu Rebreanu şi-a aflat în literatura lui Dinu Săraru un câmp de acţiune prelungit. O piesă intitulată *Crimă pentru pământ* avea să se joace pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti (al cărui director general devenise – după 2000 – Dinu Săraru, ca succesor îndepărtat în

timp al lui Liviu Rebreanu), pornind de la tenebroasa conştiinţă morală a proprietăţii. Conştiinţă reactivată după 1989, în condiţiile în care dreptul sacru asupra pământului a fost redobândit, fără a se putea reface – din păcate – ţărănimea, în sensul pe care-l conferise tradiţia satului românesc.

SĂRĂŢEANU Leon

Născut la Bucureşti în anul 1919. Decedat în acelaşi oraş în anul 2001. Absolvent *magna cum laudae* al Facultăţii de Litere şi Filosofie din Bucureşti. Conferenţiar la catedra de literatură universală a Facultăţii de Filologie. Membru al Uniunii Scriitorilor din România. Din 1953 a lucrat la Radiodifuziunea Română, deţinând funcţia de şef al secţiei emisiunilor în limba franceză şi redactor-şef adjunct al REPS. Corespondent special la Geneva, Paris, Londra. Co-fondator al postului estival Radio-Vacanţa.

Spirit bonom, exersând cu dexteritate umorul, Leon Sărăţeanu a fost un radiofonist mult îndrăgit de colegi, pentru care s-a dovedit un inspirat mentor. Parafrazând o frază celebră despre Nicolai Vasilievici Gogol, se poate spune că „din *Mantaua* lui L. S. s-au ivit toţi marii profesionişti ai RRI“ (Andrei Magheru, Paul Grigoriu, Lena Murgu etc.). Devenit legendă a Radioului, Leon Sărăţeanu a lăsat în urma sa câteva cărţi în care energia intelectuală distinctă şi umorul său blând, angajând nu o dată autopersiflarea, sunt încă prezente: *Din experienţa unui automobilist... lipsit de experienţă* (Editura Stadion – 1973), *Elveţia* (colecţia „Pe harta lumii“, Editura Enciclopedică, 1974), *Oameni... de la Cercul Polar la Tropice* (Editura Sport-Turism, 1980), *Poveşti de spus în patru anotimpuri* (Editura Sport-Turism, 1984). Din ceţurile Scoţiei în lumina insulei Ceylon, din

tărâmurile nordului european în cele ale Mediteranei, Leon Sărăţeanu a străbătut lumea însoţit de reportofon şi de hazul său nesfârşit. Memorate pe bandă magnetică ori în pagini de carte, întâmplările vieţii sale devin un excelent manual de supravieţuire într-o lume asediată de suficienţă şi tembelism. Prea puţini au ştiut să vadă – dincolo de zâmbetul său larg deschis – o suferinţă de-a dreptul tragică, provocată de seismele unei istorii brutale.

SÂRBU Cristina-Maria

Născută la 22 iulie 1953 la Orăştie, jud. Hunedoara. Absolventă a Conservatorului de Muzică „Gheorghe Dima“ din Cluj-Napoca şi a Facultăţii de Filologie a Universităţii din acelaşi oraş. Doctor în muzicologie. Colaboratoare (1973-1974) a Studioului Teritorial de radio Cluj şi a emisiunilor muzicale centrale (1980-1996). Între 1996-2004 a fost redactor-şef la redacţia literatură-arte a SRR. În afara activităţilor manageriale solicitate de postul deţinut a realizat emisiunea **Muze hertziene** (Radio România Actualităţi). Distinsă de Uniunea Compozitorilor, Interpreţilor, Coregrafilor şi Criticilor Muzicali pentru activitatea de critic muzical desfăşurată la Radio şi în paginile revistelor „Actualitatea muzicală“ şi „Spectacolul muzicii“. Energia sa jurnalistică o determină adeseori să depăşească aria competenţelor profesionale certe, angajându-se în demersuri publicistice dintre cele mai felurite. Esenţialmente, Cristina-Maria Sârbu rămâne însă un muzicolog competent, fapt evidenţiat de cărţile publicate. Monografia *Carl Orff – viaţa şi opera* (apărută în anul 1996 la Editura Anima) este o exhaustivă cercetare consacrată unuia dintre cei mai mari şi mai îndrăzneţi muzicieni ai secolului XX. La fel, cartea închinată compozitorului german Hans Werner

Henze (apărută doi ani mai târziu în aceeaşi editură reprezentând valorificarea editorială a tezei de doctorat susţinută la Conservatorul din Cluj-Napoca în anul 1998). Beneficiind de o bogată documentaţie, cele două lucrări monografice amintite se adresează cu precădere specialiştilor, răspunzând însă şi nevoii de informare a unui public mai larg, iniţiat în muzica secolului XX. Un util „ghid de operă“ se dovedeşte lucrarea *4 secole de teatru muzical* redactată în colaborare cu colega sa de la radio, Ana Buga, (Editura Du Style, 1999). Aproape 400 de creaţii muzicale lirice sunt înfăţişate sintetic, oferind o ilustrare a principalelor şcoli naţionale (italiană, franceză, germană, engleză, spaniolă, americană, rusă, cehă, slovacă, maghiară, poloneză şi, evident, românească). Volumul, însumând 560 de pagini, a apărut cu sprijinul logistic al Societăţii Deutscher Musikrat din Bonn şi al Centrului ORFF din München.

SÂRCĂ Sebastian

Născut la 30 iunie 1946 la Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Litere, Universitatea Bucureşti, promoţia 1969. Din 1971 este angajat la Radiodifuziunea Română (între 1969-1971 fusese colaborator extern). Redactor la emisiunile pentru copii şi tineret, şef secţie, secretar general de redacţie şi – între 1993-1996 – redactor-şef adjunct la Radio România Tineret. Din 1996 până în 2003 – director al Direcţiei Patrimoniu a SRR, iar din 2003 director al Editurii „Casa Radio“. Membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Multe din emisiunile realizate după 1990 au fost recuperate editorial în volume de publicistică. *Dragostea şi bunele maniere* a apărut cu o postfaţă de Mircea Sântimbreanu la Editura Nemira

în 1996. La aceeaşi editură şi în acelaşi an apărea şi volumul *Săgetaţi de Cupidon* (coautor: Doina Berchină).

Telefonul de noapte (2000) prezintă „aventura unui talk-show radiofonic“ socotit – nu numai de autor – drept prima emisiune interactivă din media românească postdecembristă. În sfârşit, *Punţi către semeni* (2001, în colaborare cu psihologul Vlad Oncescu) confirmă virtuţile publicisticii radiofonice pentru tineret. Prezenţă longevivă în aria acestui tip de jurnalism, Sebastian Sârcă este autorul unor radioprograme atractive, ce au angajat – de-a lungul timpului – o comunicare eficientă între oameni cu orizonturi culturale diferite, sub semnul unor confesiuni ce denotă sinceritate şi implicare afectivă. Prof. univ. dr. Romul Munteanu recomanda de altfel această „publicistică necesară pentru toate mediile, agreabilă şi încurajatoare pentru cele mai variate categorii de tineret“.

Beletristica este reprezentată de volumul *Călătorind spre vârful fiinţei mele* (Casa editorială Odeon, 1993) un „mic Bildungsroman“ modular, urmărind ascensiunea eroului în plan social exclusiv prin efortul instrucţiei şi al autodepăşirii şi de romanul *Martorii lui Seninu* (Editura Hiparion, 2000). Acesta din urmă prezintă un interes particular datorită tentativei autorului de a readuce în discuţie scandalul politic, orchestrat de oficialităţile comuniste ale anilor ’80, în jurul aşa-numitei grupări a Meditaţiei Spirituale Transcendentale, scandal soldat cu desfiinţarea unor prestigioase instituţii ştiinţifice naţionale şi cu persecutarea unor distinse personalităţi ale vieţii noastre culturale. Momentul respectiv este analizat – cu mijloacele ficţiunii (recent, publicista şi scriitoarea Doina Jela a întreprins un demers similar în datele unei minuţioase documentări) de un autor care izbuteşte să creeze radiografia unui regim politic rigid, întins pe durata a peste patru decenii. „Împlinirea prin suferinţă“ a eroului cărţii, tânărul universitar Seninu Gheorghiu îl transformă pe acesta într-un personaj-oglindă, într-un martor al epocii în chestiune. Rezultă un bun „roman de formaţie“, în care copilăria, adolescenţa şi prima tinereţe a valorosului cărturar (victimă a birocraţiei epocii) devin borne dramatice ale evo-

luţiei unei personalităţi aflată tot timpul „sub vremi“. În multe privinţe, personajul Seninu Gheorghiu se aseamănă cu un binecunoscut personaj al lui Marin Preda – Victor Petrini, eroul din *Cel mai iubit dintre pământeni...* Amândurora le este dat să se purifice prin suferinţă, această materie primă a industriei ideologice din România postbelică. Cartea – înfăţişând o veritabilă ceremonie a violenţei politice – se încheie cu momentul răzvrătirii populare din decembrie 1989. O carte cu final deschis, deci...

Numele lui Sebastian Corneliu Sârcă este legat şi de apariţia şi dezvoltarea Editurii „Casa Radio“ pe care o conduce din anul 1998 (iniţial în calitate de director al Direcţiei Patrimoniu, ulterior în aceea de director al editurii amintite).

Sprijinit de un admirabil colectiv de colaboratori interni şi externi, el a reuşit să tipărească unele cărţi excepţionale, pornind de la valorificarea tezaurului existent în arhivele scrise şi sonore ale SRR. Ediţiile critice Nicolae Iorga (*Sfaturi pe întunerec*), Ion Petrovici (*Talentul oratoric*), Constantin Rădulescu-Motru (*Caracter şi destin*) se alătură masivei *Bibliografii radiofonice româneşti* (în 3 volume), *Istoriei SRR* (autor: Eugen Denize) şi antologiilor de texte (sub prestigioase semnături) apărute în ultimii 5 ani ca o necesară rememorare a ideilor care au stat la fundamentele instituţiei radiofonice naţionale. Remarcabilă este şi diversificarea producţiei editoriale de aici, pe lângă clasicele formule tipografice fiind promovate cu mult curaj noul format al *audio-book*-ului şi al suportului electronic. Fapt ce acordă Editurii „Casa Radio“ meritele unui pionierat românesc în domeniu.

SCIPIONE Ileana

Născută la 1 ianuarie 1946 la Constanţa. Absolventă a Facultăţii de Limbi Străine – Universitatea Bucureşti. Studii postuniversitare şi de doctorat (acestea finalizate cu teza *Aspecte ale livrescului – De la Borges la Eliade*). Din 1968 lucrează la redacţia emisiunilor pentru străinătate, secţia spaniolă. Realizatoare a programelor **Radio-clubul Tineretului, Radio Domingo**, **România – America Latină**. A fost corespondent special al Radiodifuziunii în Spania, Cuba, Uruguay, Columbia, Chile.

Hispanist preţuit, Ileana Scipione este autoarea unui *Mic dicţionar spaniol-român* (1973) şi a unui *Dicţionar de dificultăţi ale limbii spaniole* (1979).

A tradus din literatura Elenei Văcărescu, *Hoinari în ţara zânelor* (1991) şi *Femei celebre* (1998) contribuind la restituirea către patria-izvor a unor pagini memorabile ale acestei admirabile ambasadoare a culturii române în Franţa şi în lumea întreagă, destul de puţin cunoscute în patria de obârşie a autoarei. În 2002, Ileana Scipione a primit premiul Uniunii Scriitorilor pentru traducerea în limba spaniolă a cărţii lui Vintilă Horia, *El fin del exilio. Cuentas de juventud* (*Sfârşitul exilului. Povestiri din tinereţe*) – apărută la Editura Criterio Libros din Madrid. Împreună cu criticul iberic Javier Barreiro a realizat antologia *Un veac de poezie în Aragon* (Editura Retromond, 1995) la care e autoarea studiului introductiv şi a selecţiei traducerii. A echivalat admirabil în limba română (împreună cu poetul Radu Cârneci) versurile tragicei poete uruguayene Delmira Agostini (*Dulci elegii* – Editura Paideia, 2003) pe care le-a însoţit de studiul introductiv (extrem de util) intitulat *Biografie, mit şi operă*. A publicat nenumărate eseuri şi studii despre literatura română şi universală în publicaţii din Spania şi din America Latină. O versiune restrânsă a tezei sale de doctorat – susţinută cu eminentul hispanist Paul Alexandru Georgescu – a apărut în anul 2000 la Editura Retromond sub titlul *Borges & Eliade – Alchimia livrescului*.

SCOROBETE Miron

Născut la 1 mai 1933 în localitatea Răchitova, jud. Hunedoara. Absolvent al Facultăţii de Filologie – Universitatea „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca – promoţia 1957. După 1970 a lucrat la Studioul de radio Cluj în calitatea de redactor şi – ulterior – secretar general de redacţie. Prezenţă discretă şi eficientă în organizarea activităţii redacţionale a studioului.

Ca scriitor, Miron Scorobete a debutat în 1962 cu volumul de versuri *Manuscris*, în cuprinsul generaţiei în care se află Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Cezar Baltag, poeţi care aveau să schimbe înfăţişarea poeziei româneşti postbelice.

Adept al tradiţionalismului transilvan, Miron Scorobete nu se va angaja în „aventura“ dinamitardă a confraţilor săi. El va prefera să publice rar, creându-şi *Imperiul unei singurătăţi* (titlul este al unei cărţi de poeme din 1985), în care simţămintele să se dezvolte firesc, în raport cu trăirile molcome ale autorului. Alături de galeria strămoşilor (vol. *Fântâni*, 1966) apar elemente ale energiei naturii (vol. *Ultima vânătoare de toamnă*, 1969) care-l plasează pe autor în descendenţa B. Fundoianu – I. Pillat. Convertirea la proză se produce prin prozele din *Drumul Gomorei* (1967), *Femeia venită de sus* (1971) şi – mai ales – prin romanul *Meduza* (1976). Literatura SF îi acaparează la un moment dat interesul, în alternanţă cu literatura pentru copii născută de fapt din aceeaşi propensiune pentru fantastic.

Elemente de basm şi de legendă abundă în aceste volume: *Comoara din peştera scheletelor* (1967), *Părul Berenicei* (1976) ş.a. iar accente comice uşor detectabile sunt prezente în *Crâncena bătălie dintre „Ate“ şi „Abile“* (1976) şi în *Trofeul* (1980) – două stranii volume de povestiri.

Revenirea la poezie se produce pe un palier superior al lirismului prin *Imperiul unei singurătăţi* (1985) şi *Scrisori din Isihia* (1987) – în care solilocviul capătă dimensiuni metafizice.

Împreună cu confratele său Vasile Rebreanu, Miron Scorobete a tipărit în 1979-1989 la Editura Dacia, *Cu microfonul dincoace şi dincolo de Styx*, (în două volume) însumând mărturiile unor ilustre personalităţi transilvane, memorate pe banda de magnetofon.

SCRIPCĂ Gheorghe

Născut la 27 iulie 1930 în localitatea Ilişeşti, judeţul Suceava. Absolvent al Facultăţii de Filosofie a Universităţii din Iaşi. Între două lungi stagii profesionale în Televiziunea Română a lucrat câţiva ani buni la Radiodifuziune – în redacţia emisiunilor pentru tineret şi copii – în perioada de mare efervescenţă publicistică a Programului III – condus cu tact şi pricepere de doamna Sofia Şincan. Emisiunile pentru cei mici redactate de Gheorghe Scripcă abundau în materiale de teren pe care redactorul – reporter neobosit – le punea la dispoziţia ascultătorului. Mulţi mici artişti şi-au făcut debutul în coloanele sonore ale acestor programe specializate în problematica „vârstei de aur“.

Încă din timpul studiilor universitare (anii ’50 ai secolului XX), Gheorghe Scripcă a început să publice versuri marcate de noxele proletcultismului (mărturia aparţine autorului, care consideră că adevărata sa activitate literară începe cu editarea primelor sale cărţi de poezie şi proză). Bibliografia se deschide cu *Nimbul izvoarelor* (Editura Militară, 1974), volum de poezie urmat de un altul, intitulat *Fântâni* (Editura Albatros, 1977). Teritoriul predilect se va dovedi cel al literaturii pentru copii – reflex al anilor de gazetărie radio şi de televiziune, dedicaţi vârstelor fragede. Proza este cuprinsă în volumele *Misterul nucului trăsnit* (povestiri – Editura Ion Creangă,

1975), *Băiatul din cămaşa cu cai* (roman – Editura Ion Creangă, 1977), *Noroc, şi fii băiat de treabă* (roman – Editura Ion Creangă, 1981), *Făt-Frumos din deltaplan* (roman – Editura Ion Creangă, 1986), *Cinci sub cerul liber* (roman – Editura Ion Creangă, 1984), iar versurile se află în volume, precum *A venit un pui de brad* (Editura Ion Creangă, 1989) dar şi în *Prizonier în Disneyland* (Editura Porto-Franco, 1993) sau *Hai la groapa cu furnici* (aceeaşi editură: Porto-Franco, 1998). De altfel, literatura pentru copii a lui Gheorghe Scripcă aliază nu o dată proza cu poezia, unele cărţi fiind „romane în versuri", punând în valoare deopotrivă aptitudinile prozodice ale autorului şi fantezia sa generoasă.

Piesele pentru copii ale lui Gheorghe Scripcă s-au jucat (şi se joacă încă) pe scene din Bucureşti, Galaţi, Târgu-Mureş, Ploieşti, Botoşani, Piteşti. În ultimii ani, autorul a desfăşurat şi o anume activitate publicistică transoceanică, în paginile unor publicaţii ale emigraţiei româneşti, precum „Universul" (director A. Buhoiu), „Clipa" (redactor Valentin Verzeanu), „Micromagazin" (ulterior „Magazin românesc"). Aflat deseori în California la copiii săi, stabiliţi după 1990 în SUA, Gheorghe Scripcă îi încântă pe româno-americani cu pluguşoarele, răvaşele şi epigramele sale, punându-se astfel în serviciul unei literaturi mai degrabă utilitare decât artistice.

SFINTEŞ Laurenţiu

Născut la 26 iunie 1960 în localitatea Căneşti, judeţul Buzău. Absolvent al Şcolii Militare de Ofiţeri activi „Nicolae Bălcescu". Ziarist militar, redactor – după 1990 – în redacţia emisiunilor militare Radio.

Cursuri de pregătire în Canada şi corespondent de presă în Bosnia. În prezent îşi desfăşoară activitatea în diplomaţia militară.

Poezia sa, plină de muzicalitate, poate sta foarte bine sub genericul *Numele focului*. Este titlul volumului colectiv (alături de Laurenţiu Sfinteş mai semnează George David, George Mihalcea, Vasile Ursache, Liviu Vişan) – apărut la Editura Militară, colecţia „101 poeme de dragoste", în anul 1997.

SIMIONESCU Ion

Zecile de conferinţe rostite la Radio de Ion (Ioan) Simionescu (1873-1944) vizează în primul rând domeniul profesional (geologia şi geografia) în care a strălucit de-a lungul impresionantei sale cariere ştiinţifice. Născut la 10 iulie 1873 în localitatea Fântânele din judeţul Bacău, savantul şi-a făcut studiile la universităţile din Iaşi, Viena şi Grenoble, obţinând un doctorat (specialitatea geologie) în capitala Austriei. Aici, la Viena a şi publicat prima sa lucrare ştiinţifică: *Die Barremefauna im Quellgebiete der Dâmbovicioara*.

În acelaşi an, 1897, tânărul cercetător tipărea la Iaşi lucrarea *Crida superioară şi calcarul Lithothamnium pe malul Prutului*, deschizând astfel un drum nou în cercetarea paleontologică a reliefului românesc. Sute de studii – publicate în limbile germană, franceză şi română – vor întregi bibliografia ştiinţifică a autorului. Lectura miilor de pagini semnate de Ion Simionescu poate recompune însuşi traseul vieţii – din cele mai vechi timpuri până în vremurile moderne – în arealul carpato-danubiano-pontic. De la *Constituţiune geologică a ţărmului Prutului* (1907) la *Studii geologice şi paleontologice din Dobrogea* (şase volume apărute între 1907-1912) la *Lecturi geografice* (1921) şi *Lecţiuni de anatomie şi fiziologie* (1929) – savantul a cercetat semnele vieţii în această parte de lume – după cum, în alte lucrări despre *Japonia, ţara minunilor* (1922) şi *Indonezia* (1930) ori despre *Viaţa*

la tropice (1934) n-a încetat să înalţe un imn minunii existenţei omului şi naturii, indiferent de situarea lor pe planetă. Indiscutabil, mulţimea titlurilor ce-i poartă semnătura şi foarte variatele conferinţe radiofonice i-au atras faima de „cel mai bun popularizator al ştiinţelor naturale la noi“ (apud Lucian Predescu, *Enciclopedia României*).

Începându-şi constanta şi oportuna colaborare cu SRR încă din zorii noii instituţii (membru al Comitetului de programe din 1932), Ion Simionescu a conferenţiat într-un registru tematic generos despre *Mediul pământului* (**Universitatea Radio** din 12 mai 1930) şi *Viaţa pământului* (**Universitatea Radio** 28 decembrie 1931), despre *Relieful general în legătură cu tectonica* (**Universitatea Radio** din 4 ianuarie 1933) şi *Artişti preistorici* (11 februarie 1941). A insistat asupra raporturilor dintre oameni şi mediu (*Protecţia naturii* în **Universitatea Radio** din 24 aprilie 1933), *Omul modern şi natura* – în **Universitatea Radio** din 26 octombrie 1937) putând fi perceput astăzi drept un pionier al ecologiei moderne. A semnalat totodată *Unitatea geografică a României* (în **Universitatea Radio** din 18 noiembrie 1938), ca şansă a unei armonioase dezvoltări economice.

A consacrat medalioane unor savanţi români, (*Petru Poni* în **Universitatea Radio** din 6 aprilie 1930, *Grigore Cobălescu* – în **Universitatea Radio** din 10 aprilie 1942) sau străini (*Charles Darwin* în **Ora şcoalei** din 1 iulie 1933) şi a înfăţişat viaţa unor zone din ţară (*Pe Bistriţa, cu pluta* în trei episoade, **Universitatea Radio** din 25 aprilie, 2 mai şi 9 mai 1931, *Torontalul* – în două episoade, la 11 iulie şi 1 august 1929, *Peste Prislop* – **Universitatea Radio** din 4 iunie 1932, *La izvoarele Oltului* – **Universitatea Radio** din 18 martie 1933 etc. etc.)

Multe din aceste conferinţe radiofonice aveau să fie tipărite ulterior în broşură – precum *Lămurirea potopului* (**Universitatea Radio** din 19 ianuarie 1931) şi *Scrisori cereşti* (difuzată în **Universitatea Radio** din 30 ianuarie a aceluiaşi an).

Prin conferinţele sale radiofonice, academicianul Ion Simionescu a creat o admirabilă imagine a ţării şi a lumii – atât pe orizontala geografică a teritoriului investigat – cât şi pe verticala geologică şi istorică, marcată de Timpul cercetat de savant până aproape de clipa divină a Creaţiunii.

SIMIONESCU Rodica

Născută la 19 noiembrie 1949 la Călăraşi. Absolventă a Facultăţii de Ziaristică. Secretar general de redacţie la Studioul Teritorial de Radio Constanţa, editor-coordonator al emisiunilor consacrate minorităţilor etnice din zonă (vizând atât aspecte legate de actualitate, cât şi de istorie şi tradiţie, cu accent pe unele personalităţi).

Rodica Simionescu este autoarea unui roman: *Uimind regina nopţii* şi a trei monografii consacrate unor femei care au desfăşurat activitate de pionierat profesional în România şi chiar în lume. E vorba de *Angela Lefterescu – un căpitan de cursă lungă*, de neurochirurgul Sofia Ionescu – subiect al cărţii *Neodihna binelui* şi de silvicultoarea *Aurora Gruescu* – eroina volumului *Legământ cu taina codrilor*. Relevanţa amănuntului biografic şi – mai ales – pasiunea pentru profesii destinate prin tradiţie sexului tare – fac din eroinele acestor cărţi posibile modele pentru generaţiile mai noi, trăind într-o vreme în care barierele convenţionale între sexe au fost demult timp abolite, încurajând performanţa în profesie.

SIRETEANU Ana-Maria

Născută la 21 februarie 1945 la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Filologie de la Universitatea din Bucureşti şi doctor în psihologia mass-media. După o perioadă de colaborare la redacţia emisiunilor pentru străinătate (programul **Glasul Patriei** consacrat românilor din exil) este angajată în 1975 la redacţia emisiunilor pentru tineret (Programul III) unde realizează emisiunea de versuri **Poetica**, preluată de la Titus Vîjeu. Din 1977 lucrează la redacţia radioteleşcoală unde redactează emisiunile **Radioenciclopedie** şi **Şcoala şi viaţa**. Din 1990 până în 1996 este realizator, ulterior şef de secţie la Departamentul ştiinţă-învăţământ pentru ca în 1996 să devină director al Postului România Cultural. În această calitate (deţinută până la pensionare, în anul 2002), Ana-Maria Sireteanu s-a remarcat prin câteva proiecte urmărite de-a lungul unor largi intervale. E vorba de **Arta poetică** – spectacole cu public dedicate liricii româneşti clasice şi contemporane – sau de diverse sesiuni de comunicări (precum cea închinată, în anul 2002, publicisticii eminesciene). Materialele acestor simpozioane şi conferinţe au apărut şi în volume coordonate de A.-M. Sireteanu. Nu trebuie uitat faptul că această jurnalistă cu mare suprafaţă de cuprindere (culturală) este şi autoarea unor volume de autor. Poeta Ana-Maria Sireteanu a debutat cu un volum de versuri lirice intitulat *Viaţa, acest paradoxal reportaj* pentru ca, mai târziu, să încerce a se exprima esopic în fabulele din volumul *Întâmplări din tranziţara*, dovedind că multe din faptele abuzive ale lungii noastre tranziţii nu o lasă indiferentă. Mai multe instituţii academice, guvernamentale şi neguvernamentale au recunoscut prodigioasa activitate a doamnei Ana-Maria Sireteanu prin acordarea unor binemeritate distincţii, unele vizând chiar creativitatea dumneaei.

SLĂVESCU Victor

Membru al Academiei Române, profesorul universitar Victor Slăvescu (1891-1975) a fost membru al Consiliului de administraţie al SRR în perioada 1930-1932. Doctor în ştiinţe economice şi financiare al Universităţii din Halle (Germania). Director general la Societatea Naţională de Credit Industrial a avut şi o intensă activitate politică. De mai multe ori a fost ales deputat pe listele partidului liberal şi a deţinut portofolii ministeriale. Între 5 ianuarie 1934 şi 1 februarie 1935 a fost ministru al finanţelor.

Membru corespondent al Academiei (în 1936) şi membru activ (din 1939). Profesor la Academia Comercială. Opera sa de economist-finanţist este marcată de studii precum: *Băncile comerciale mijlocii din România* (1915), *Lipsa de lucru în timp de război* (1915), *Marile bănci comerciale din România* (1915), *O victorie a capitalului românesc* (1916), *Banca Naţională Română şi Războiul Naţional* (1918), *Creditele financiare din România* (1924), *Istoricul BNR* (1925), *Finanţarea întreprinderilor economice* (1927), *Statul şi întreprinderile economice* (1928), *Tratat de bancă* (1930), *Politică bancară a României şi depresiunea economică mondială* (1932), *Politica financiară a Partidului Naţional Liberal* (1934), *La situation économique de la Roumanie et sa capacité de paiement* (1934).

În emisiunea **Universitatea Radio** a conferenţiat despre *Micile economii şi viaţa satului* (31 octombrie 1934) şi despre *Marea în progresul nostru economic* (19 aprilie 1937) şi a evocat personalitatea lui Petre Mavrogheni (10 octombrie 1941) şi Petre Carp (31 octombrie 1941) – văzuţi de autor drept „mari financiari din trecutul statului nostru“.

De notat că o contribuţie importantă la readucerea în actualitate a lui Victor Slăvescu (boicotat multă vreme de regimul comunist din pricina opţiunilor sale

politice liberale) a avut-o în anii ’80 ai secolului XX un istoric şi publicist a cărui viaţă a fost strâns legată de Radiodifuziunea pe care o slujise cândva şi marele economist. Este vorba de dr. Eugen Preda care, în paginile revistei „Magazin istoric“ a publicat fragmente din jurnalul lui Victor Slăvescu, insistând în comentariile însoţitoare asupra valorii distincte a consemnărilor lui V. S. în posibila recompunere a unei epoci istorice.

SMIRNOV Noe

Născut la 5 aprilie 1930 la Ploieşti, ca descendent – pe linie paternă – al unui basarabean refugiat la sfârşitul secolului al XIX-lea în vechiul Regat al României. Absolvent al Facultăţii de Filologie a Universităţii din Bucureşti. Din 1950 a lucrat – până la pensionare, cu o întrerupere determinată de satisfacerea stagiului militar – la Radiodifuziune, în redacţia emisiunilor pentru copii şi tineret, devenită – după 12 martie 1973 – Programul III al Radioului naţional. A practicat multe dintre genurile gazetăriei radiofonice în spaţiul unor emisiuni pe care le-a redactat cu nedezminţit profesionalism: **Roza vânturilor, Clubul călătorilor, Seară pentru tineret, Meridian-club**. A fost şi un bun, competent dascăl în profesie pentru mai tinerii săi colegi, veniţi în Radio de pe băncile universităţilor. Cu o politeţe desăvârşită, marcă a personalităţii sale inconfundabile, Noe Smirnov a contribuit la crearea unui climat de lucru şi de creaţie expurgat de rivalităţi şi orgolii. Autor a peste 150 de scenarii originale, adaptări şi dramatizări după romane şi povestiri clasice şi contemporane – difuzate în cadrul **Teatrului radiofonic pentru copii** şi al emisiunilor **Traista cu poveşti, Înşir-te, mărgărite, Vreau să ştiu, Biografii şi memorii**.

Literatura l-a atras încă de timpuriu, devenind la doar 19 ani membru stagiar al Uniunii Scriitorilor din România. Deceniul 50-60 l-a prenumărat pe Noe Smirnov printre autorii prolifici ai clipei. Editura pentru Literatură i-a publicat piesa într-un act *Mesajul*, iar Televiziunea Română îşi inaugura la 1 august 1957 „teatrul de televiziune“ cu o lucrare dramatică a sa, *Seara luminoasă.* A mai publicat în volume, nuvela *Strada fericirii* şi povestirile din *Cu amândouă mâinile*. Startul timpuriu însoţit de o anume notorietate s-a dovedit împovărător pentru acest autor care avea să cunoască în deceniile următoare, ca scriitor, o anume criză de creştere soldată cu o vizibilă timiditate editorială, Noe Smirnov devenind mai degrabă un autor de materiale (scrise totdeauna cu probitate şi cu talent) destinate almanahurilor. De la o anume gravitate, proza sa a evoluat către umorul bine distilat, învăluind într-o tandreţe bine controlată personajele. Chiar şi pe cele programate a fi antipatice. Întrucât în mapele sale de lucru se află mai multe lucrări literare, sperăm ca un editor inspirat să ne ofere imaginea actuală a unui scriitor care-şi va fi depăşit de mult timp „criza de creştere“ de cândva.

SPALAS Marina

Născută la 20 iunie 1949 în Bucureşti, Marina Spalas (în acte: Marina-Ileana Spalos) este absolventă a Facultăţii de Filologie – Universitatea Bucureşti (specialitatea română-italiană). Între 1972-1984 este redactor la Redacţia Programe TVR. Din 1984 şi până în prezent – realizator de emisiuni la Teatru radiofonic. Profesionist recunoscut al breslei Marina Spalas a realizat monografii radiofonice consacrate unor mari regizori (Liviu Ciulei) şi unor actori de marcă ai teatrului românesc de azi (Dorel Vişan etc.) adaptând pentru radio

texte de Mihail Sadoveanu, Tudor Muşatescu, Mircea Radu Iacoban etc., şi traducând inspirat din Luigi Pirandello, Marivaux şi André Roussin. Câteva sute de cronici de radio şi televiziune au fost publicate în perioada 1990-1998 în „Contemporanul – Ideea Europeană“ (director Nicolae Breban), contribuind la cunoaşterea şi preţuirea unor producţii audiovizuale. Spirit iscoditor, marcat de o inteligenţă ce o face respectată (şi temută!) de confraţi, Marina Spalas este preocupată de informaţia culturală, adjudecându-şi – printr-un sistem propriu – deţinerea prioritară a acesteia. A cultivat – din prietenie reală dar şi din interes strict profesional – relaţii de durată cu multe din personalităţile artei şi culturii româneşti. Volumul de interviuri *Întâlniri cu oamenii secolului XX* (2002) este o excelentă panoramă a robusteţii intelectualităţii române, aflată nu o dată în ultimele decenii în situaţii de marginalizare, expusă fiind vexaţiunilor şi chiar violenţelor din partea oficialităţii. Mărturiile înregistrate cu fidelitate de Marina Spalas recompun imaginea unui paradis al gândirii, terorizat continuu de vecinătatea infernului.

Autoarea a mai redactat notele la una dintre importantele cărţi de estetică ale secolului XX (*Critica gustului* de Galvano Delle Volpe) şi a înlesnit – prin tălmăcirea sa fluentă – cunoaşterea de către cititorul român a cărţii lui Umberto Eco *Lector in fabula*.

STARK Alexandru

Născut la 6 decembrie 1931 la Târgovişte. Decedat la 30 octombrie 1992 la Paris. Studii de jurnalistică la Bucureşti şi Moscova. La 14 ani debutează la emisiunile pentru copii de la Radio şi face parte din corul de copii al instituţiei. La 11 august 1949 este angajat reporter II. La 1 martie 1958 este transferat la TVR. Din iulie 1960 până în mai

1963 este corespondent radio la Moscova. Între 3 iunie 1963 şi începutul anului 1990 este realizator de emisiuni la TVR. Transferat la Ministerului Afacerilor Externe – şi ulterior la Guvernul României – este trimis special (corespondent guvernamental) la Paris. Corespondenţele sale sunt găzduite de TVR şi Radio România Actualităţi.

Natură dinamică, neliniştită, Alexandru Stark a reprezentat tipul reporterului – format la şcoala „freneziei“ lui Egon Erwin Kisch şi a marilor reporteri români interbelici (F. Brunea-Fox, Geo Bogza, Tudor Teodorescu-Branişte etc.). A mai colaborat la presa scrisă bucureşteană („Flacăra“, „Scânteia“, „Scânteia tineretului“, „România liberă“, „Magazin istoric“, „Cinema“, „Secolul XX“ etc.). A scris sute de articole şi a publicat multe cărţi. Cu toate acestea, Alexandru Stark a rămas un „prinţ al oralităţii“, marcat fiind de exerciţiul radiofonic din tinereţe. Timbrul vocii sale şi, mai ales, cadenţa rostirii l-au făcut lesne recognoscibil. Reporter de vocaţie, s-a supus comandamentelor clipei. Când a simţit că există un pericol al perisabilităţii jurnalistice şi-a concentrat harul asupra cărţilor pe care avea să le scrie – fără a renunţa totuşi la farmecul oralităţii. A debutat cu *Maşini electronice de spus „noapte bună“ şi alte cronici inverse* – apărută în 1973 la Editura Meridiane, cu prefaţa lui Eugen Barbu. A continuat cu *De ce nu cade soarele? – şi alte povestiri neştiinţifico-fantastice,* Editura Ion Creangă, 1975, *Reportaj despre un reportaj,* Editura Dacia, 1975; *Daţi-mi voie să vă întreb. Amintiri despre amintirile altora*, Editura Junimea, 1976, *Aventuri pe diagonală*, Editura Albatros, 1982. Împreună cu soţia sa Sorina (Sara) Stark, a scris „uşoare schiţe de călătorie“ publicate la Editura Sport-Turism, sub genericul *Cu sufletul la gură*. În sfârşit, *La cinci minute după cosmos* înregistrează „gândurile paralele“ ale cosmonautului Dumitru Prunariu şi ale gazetarului Alexandru Stark (Editura Militară, 1982).

Bun cunoscător al limbii ruse, Alexandru Stark a tradus în limba română opere ale unor autori foarte diferiţi, de la Ilya Ehrenburg (*Hrăpăreţul*, Editura Univers, col. „Romanul secolului XX“, 1975) la Gheorghi Vladi-

mov (*Trei minute de tăcere*, Univers, 1978) şi Elizar Malţev (*Ultima întâlnire*, Univers, 1985, cu o utilă postfaţă a traducătorului). De un mare succes s-a bucurat culegerea faimoşilor umorişti Ilya Ilf şi Evgheni Petrov, *Atitudine dispreţuitoare faţă de stomac*. Apărute în anul 1979, la Editura Univers, într-un moment de vârf al „programului de alimentaţie raţională“ şi al altor aberaţii partinice, însemnările, foiletoanele şi schiţele celebrului tandem umoristic ruso-sovietic, selectate şi traduse de Alexandru Stark, vizând realităţi ale anilor ’30, mărturiseau cititorului român – la o jumătate de veac distanţă – că nimic nu-i nou sub soarele comunismului victorios.

În 1995, la trei ani de la dispariţia impetuosului gazetar, Editura Carro publica lucrarea *Cuvinte şi tăceri. Cu şi despre... Alexandru Stark*, omagiu adus aceluia care a marcat profesiunea de reporter (în pofida contestărilor de ordin politic întâmpinate la începutul anilor ’90) cu energia sa fizică şi intelectuală distinctă.

STĂNESCU Camelia

Născută la 13 aprilie 1947 în Bucureşti.

Absolventă a Facultăţii de Limbi Romanice – Universitatea Bucureşti. Realizatoare de emisiuni la redacţia Programului III (**Clubul curioşilor** etc.) şi, după 1990, la Radio România Tineret (redacţia jocuri şi concursuri). Autoare a zeci de scenarii radiofonice (emisiunile **Jurnale şi memorii, Biografia unei capodopere**). Dramatizări după Panait Istrati, puse în undă la Teatrul radiofonic (**Neranţula** – în 1985, cu multiple reluări, **Ciulinii Bărăganului** – premiera, 1989). Autoarea este de altfel şi preşedinta Asociaţiei Române „Prietenii lui Panait Istrati“, calitate în care a organizat – după 1990 – tabere de creaţie literară, radiofonică, artă plastică şi de fotografie pentru tineret, în ţară şi în

străinătate. Proiectul cultural *Balcanii şi Mediterana – o tradiţie a comunicării: Pe urmele lui Panait Istrati*, pus în operă cu sprijinul Comisiei Europene şi la care au luat parte tineri din Franţa, Italia, Ucraina, Grecia şi România ar fi putut reprezenta un excelent punct de plecare – în 1995 – pentru coproducţii de radio şi televiziune.

Stagii de formare profesională în Franţa sub diferite egide, de la Radio France la.... Christian Dior. Marele premiu naţional de radio *Marconi* (acordat de UNCER sub această fastuoasă titulatură) pentru emisiunea **Biografia unei capodopere**: **Domnişoarele din Avignon de Pablo Picasso**.

Radiogenia constituie una din calităţile profesionale esenţiale ale acestei realizatoare de emisiuni care-şi alcătuieşte cu minuţie programele sale, cu deschidere culturală constantă.

Camelia Stănescu este autoarea unei cărţi pentru copii: *Gărgăriţa călătoare* – apărută la Editura Ion Creangă în 1992, carte semnată împreună cu Carmen Pahomi în calitatea acesteia de grafician. În 1995 a publicat la Editura Nemira traducerea cărţii lui Luigi Menghini *Reacţie în lanţ* (subintitulată: *Masa Critică: „un soldat şi o prismă azurie“*) facilitând cunoaşterea de către cititorul român a operei unui interesant autor din patria lui Dino Buzzati.

Este soţia publicistului şi scriitorului Dan Ursuleanu.

STOENESCU Virgil

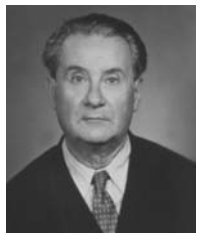

Născut la 1 octombrie 1915. Decedat în anul 1997. A fost timp de aproape patru decenii redactor al departamentului Teatru radiofonic şi responsabil al acestuia. Talentul său dramaturgic a fost remarcat o dată cu **Nota zero la purtare**, piesă a anilor ’50, scrisă în colaborare cu colegul său de radio Octavian Sava, povestea unui adolescent (Ştefan Vardia)

aflat „la întâlnirea cu viaţa“. În Fonoteca SRR se află şi câteva din scenariile sale radiofonice în regia lui Dan Puican: **Marele preţ al omenieі** (premiera la 29 iunie 1984), în rolurile principale: Ion Caramitru, Telly Barbu, Mircea Şeptilici, **Pledoaria** (premiera la 24 septembrie 1986, cu George Constantin, Mircea Albulescu, Ovidiu Iuliu Moldovan, Ion Marinescu, Gheorghe Cozorici) şi **Lumina e în noi** (semnată împreună cu Florea Nedelcu, premieră la 11 ianuarie 1982, cu George Constantin, Mircea Şeptilici şi Virgil Ogăşanu în rolurile principale).

STOICAN Mariana-Mihaela

Născută la 8 iunie 1950 la Braşov. Absolventă a Facultăţii de Limbi Străine – Universitatea Bucureşti (secţia germană-engleză) – promoţia 1973. Cursuri de management radiofonic la Deutsche Welle (Köln, 1992 şi 1998). De la 1 noiembrie 1974 este angajată la secţia germană REPS (în prezent Radio România Internaţional). Redactor, şefă de secţie (1986), redactor-şef adjunct (1990), redactor-şef (1997) al emisiunilor pentru Europa Occidentală ale R.R.I. Realizatoare a emisiunilor **Oameni şi locuri** (despre cultura şi civilizaţia etnicilor germani din România), **Univers cultural artistic**, **Pagini din literatura română**. Numeroase interviuri cu personalităţi politice şi oameni de cultură din Germania, Austria, Elveţia. Comunicare la Congresul Internaţional al Germaniştilor (1996) despre *Invazia anglicismelor în limbajul german de presă*, peste 50 de articole apărute în perioada 1998-2003 în revista „Iris“ a Observatorului European al Audiovizualului (referitoare la legislaţia din domeniul mass-media în România). A tradus poezii şi eseuri de Marin Sorescu pentru antologii apărute în Germania şi Elveţia şi a semnat versiunea românească a

piesei **Go Wost** de John von Düffel – difuzată în programele de profil ale SRR cu ocazia *Săptămânii culturii Republicii Federale Germania în România* în toamna anului 1995.

A semnat traducerea cărţii *Radio Management. Manualul jurnalistului de radio* (autori: Michael H. Haas, Uwe Frigge, Gert Zimmer), apărută în anul 2001, în seria „Media“ a Editurii Polirom, îmbogăţind biblioteca de texte de specialitate – din ce în ce mai necesare şi utile lucrătorilor de la posturile publice şi private de radio, ca şi studenţilor de la facultăţile de profil.

STOICHIŢOIU Titu

Născut la 22 februarie 1950 în localitatea Turceni, judeţul Gorj. Absolvent al Fcultăţii de Ziaristică de pe lângă Academia „Ştefan Gheorghiu“ (1979). După o perioadă de intensă colaborare cu Studioul de Radio Craiova, devine în 1980 redactor, contribuind la realizarea unor emisiuni de actualităţi şi de reportaj. Transmisii de la întreceri fotbalistice. În 1987 e cooptat în corpul corespondenţilor locali de la Radiodifuziunea Română – redacţia Actualităţi. Prin relatările şi radioreportajele realizate, ascultătorii postului naţional pot afla informaţii legate de viaţa social-culturală şi economică a judeţului Gorj. Acestui tărâm legendar îi va consacra Titu Stoichiţoiu prima sa carte – volumul de reportaje *Viaţa la Pârâul Cerbului* (Editura Gorjeanul, 1991). Bibliografia sa mai consemnează o carte de versuri pentru copii, *Avion fără balcon*, apărută în 1994 cu sprijinul Camerei de Comerţ a judeţului Gorj.

Ş

ŞEICARU Pamfil

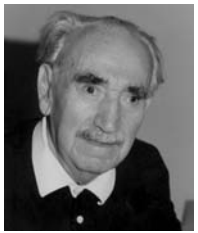

Numele cunoscutului gazetar interbelic (1894-1980) se leagă de istoria SRR în primul rând prin prezenţa sa în Consiliile de Administraţie din 1935 şi 1936 (preşedinte: general adjutant N. M. Condiescu) ca şi în cele din 1937 şi 1938 (preşedinte: general C. Ştefănescu-Amza). În cel din 1940 îl aflăm în grupul administratorilor (până la 11 iunie), alături de Dragomir Hurmuzescu şi Em. Bucuţa. Director al ziarului „Curentul", care avea o influenţă considerabilă în publicistica vremii, a înţeles bine că radioul oferă noi posibilităţi exprimării publice. În spiritul promovării „naţionalismului integral" al lui Charles Maurras (1868-1952) i-a dedicat gazetarului şi omului politic francez, animator al mişcării „L'Action française" un medalion în 15 iulie 1938.

A mai vorbit la Radio despre *Cultul zeilor* (18 mai 1939) şi l-a cinstit pe *Gazetarul Eminescu* (18 iunie 1939) la semicentenarul dispariţiei marelui înaintaş. În primii ani de funcţionare a Radiodifuziunii naţionale colaborase cu profiluri consacrate lui Frédéric Mistral, laureat al Premiului Nobel în 1904 (21 august 1930) şi lui Alphonse Daudet (2 ianuarie 1931). Un medalion era consacrat la 14 iulie 1931 în **Universitatea Radio** – comilitonului său Cezar Petrescu de care era unit prin preocupări jurnalistice comune, manifestate la scurt timp după primul război mondial, la care sublocotenentul Pamfil Popescu (numele de stare civilă al lui Pamfil Şeicaru) luase parte cu eroism. Revista social-politică „Hiena" (1919) le solidarizase celor doi idealul jurnalistic.

Spirit combativ, manifestat uneori în exces de-a lungul întregii sale cariere interbelice (şi manifestat cu consecinţă şi în exilul său început în august 1944 în Suedia, continuat în Spania şi Republica Federală Germania, până la stingerea din viaţă în anul 1980), Pamfil Şeicaru considera că „firescul acceptării unei voinice înfruntări a istoriei, iată maiestatea eroismului românesc".

În *Jurnalul* lui Liviu Rebreanu găsim referinţe utile la activitatea lui Pamfil Şeicaru în domeniul radiofonic. Scriind despre proiectul unei Case a Radiofoniei, autorul *Răscoalei* consemna la 3 mai 1936 că „s-a făcut o comisie, prezidată de mine, cu Dimitriu şi Şeicaru, care să lucreze aşa încât în toamnă să punem temelia".

Apoi: „La 1 d(upă) a(miazi) am fost cu Şeicaru la Radio, unde convocasem pe toţi directorii şi am comunicat măsurile luate (notaţie din 13 ianuarie 1937, legată de «scandalul de la Radio» când, urmare a contestatării de către Pamfil Şeicaru a bugetului, ministrul de Interne solicitase convocarea, pentru 18 ian., a Consiliului de Administraţie). Pot fi reţinute şi accente ale comportamentului gazetarului: „Atunci Şeicaru s-a înfiinţat, a răcnit, l-a ameninţat (pe George D. Dimitriu (membru al Consiliului, n.ns.) şi a plecat (...). I-am telefonat lui Şeicaru punctele noi cu Condiescu; m-a asigurat că victoria e a noastră" (13 ianuarie 1937). De altfel, energia lui Şeicaru părea pusă de multe ori în serviciul unor manevre de culise. Iritat de inacţiunea preşedintelui de consiliu, generalul N. M. Condiescu, pregăteşte debarcarea acestui aghiotant regal, propunându-şi chiar „să-l alunge de la Palat".

Natură controversată, Pamfil Şeicaru se afla de multe ori în centrul atenţiei publice. „E certat rău cu Iorga, care îl sapă pretutindeni fiindcă regele a spus într-un consiliu că iubeşte pe Şeicaru. Iorga şi Miron Cristea l-au înlăturat de unde se poate, încât sub noul regim are mai multe greutăţi ca înainte" (însemnare din 23 mai 1938). Pentru Liviu Rebreanu, Şeicaru era şi o inepuizabilă sursă de informaţii. La Radio „sparge gheaţa" trăgând sforile şi introducând în comitetul de programe oamenii săi de

încredere. Adevărul este că maestrul şantajului de presă ştia să folosească orice canal (uneori şi orice canalie) pentru a-şi atinge scopul. Evocarea în aceste pagini a controversatei sale figuri nu-l poate feri pe Pamfil Şeicaru de savoarea cancanurilor cultivate de el atât de voluptuos în epocă...

ŞEULEANU Dragoş

Născut la 29 ianuarie 1962 la Bucureşti. Absolvent al Academiei de Studii Economice Bucureşti (1985). Master of Bussiness Administration (MBA – în 1995). Studii de doctorat în management.

Din 1990 este angajat la Radiodifuziune în redacţia emisiunilor pentru tineret-copii, la care colaborase încă din vremea studenţiei. Carieră profesională energic ascendentă: redactor de rubrică la Departamentul Ştiinţă-Învăţământ (1990), redactor-şef adjunct la Direcţia Programe (1991-1994), Director Resurse Umane (1994-1996), Secretar General al Societăţii Române de Radiodifuziune (1996-1999), calitate în care a supervizat proiecte editoriale interesante ale Editurii „Casa Radio“. Director General executiv al SRR (1999-2001), Director General interimar al SRR (2001-2002). Din anul 2002 devine (cel mai tânăr) Preşedinte-Director General al Societăţii Române de Radiodifuziune. Din 1990 realizează emisiunea **Tradiţii şi valori culturale pe pământ românesc** (destinată prezentării obiceiurilor populaţiilor ce convieţuiesc pe teritoriul ţării) care a fost inclusă în Carta Albă a României pentru Consiliul Europei. **Cafeneaua oamenilor de afaceri** şi **Cafeneaua politică** au adus la microfonul postului de radio România Actualităţi importanţi actanţi ai procesului de tranziţie, în încercarea de a dezbate public probleme spinoase ale procesului amintit. În 2001, Dragoş Şeuleanu a iniţiat o emisiune cu profil social-cetăţenesc (**Buturuga mică răs - toarnă carul mare**) menită să semnaleze noile intenţii editoriale de apropiere a radioului de problemele curente ale masei de ascultători. Declarând într-un articol-manifest din revista „Diplomat club“ că „noi am optat pentru economia de piaţă“, Dragoş Şeuleanu redefinea sarcinile serviciului public de radio pe care-l conduce în funcţie de necesităţile impuse de etapa istorică traversată. Strategia sa managerială a cunoscut contestări din partea unor factori politici şi chiar din interiorul instituţiei. Faptul se înscrie în ceea ce un cunoscut poet al avangardei literare româneşti – considera a fi „dialectica dialecticii“. Oricum, procesul de reformă iniţiat în forţă de el are nevoie de o validare din partea timpului.

Împreună cu Carmen Dumitriu – constanta sa parteneră de emisiuni radiofonice (şi, într-o vreme la televiziunea Tele 7 ABC unde au realizat **Manager XXI**), Dragoş Şeuleanu este autorul volumului intitulat *Amintirile mitropolitului Antonie Plămădeală* (Editura CUM, 1999). Teolog şi scriitor, ierarhul intervievat de cei doi gazetari este deţinătorul unei experienţe existenţiale aşezată sub semnul spiritului şi al edificării prin credinţă. Apărător al valorilor ortodoxiei, dar şi adept al ecumenismului, mitropolitul Antonie Plămădeală îmbogăţeşte prin confesiunile sale fondul sapienţial românesc, ajutându-şi cititorii să pună rânduială în viaţa cea de toate zilele, prin pilda unei experienţe existenţiale aşezată sub semnul cugetului îndreptat către ceruri şi către stăpânul dintotdeauna al Lumii.

ŞINCAI Diana-Maria

Născută la 4 septembrie 1956 în comuna Sălişte, jud. Sibiu. Absolventă a Facultăţii de Filologie (secţia limba franceză – limba spaniolă) a Universităţii „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca. Din 1999 lucrează ca referent de specialitate la Direcţia de relaţii in-

ternaţionale a SRR. A colaborat cu materiale radiofonice la emisiunea **Antenele Terrei**, selectând şi traducând reportaje puse la dispoziţia ascultătorilor români de posturi de radio partenere ale SRR din spaţiul latino-american.

Este autoarea volumului de versuri *Inorogi şi vremuri*, apărut în anul 2001 la Fundaţia Culturală „Gheorghe Marin Speteanu" din Bucureşti. Poezia Dianei-Maria Şincai este precumpănitor elegiacă şi baladescă. Ecuaţii ale vieţii şi morţii îşi aşteaptă rezolvarea exclusiv prin exerciţiul erotic, distilat de memorie. Adeseori, autoarea îmbracă cu voluptate armura unui *chevalier errant* aflat în căutarea unei iubiri ideale. Absorbţia realităţii imediate conduce la naşterea unui cadru atemporal, sugerând identificarea dragostei cu însăşi veşnicia. Într-o lume a lirismului contrafăcut, poezia Dianei-Maria Şincai – deşi insuficient cunoscută – proclamă dreptul versului armonios la liberă existenţă, în condiţiile – unanim acceptate de critică şi de cititori – a destructurării discursului liric.

ŞINCAN Dionisie

Născut la 18 decembrie 1929 la Constanţa. Decedat la 8 noiembrie 2000 în Bucureşti. Între 1950-1951 urmează cursurile Şcolii de Literatură „Mihai Eminescu" de pe lângă Uniunea Scriitorilor din România. Absolvent al Facultăţii de Filologie din Bucureşti (cursuri începute în 1951, întrerupte în 1953, reluate în 1962 *ab initio* şi încheiate în 1967 cu o teză despre *Reportajul literar* – coordonată ştiinţific de prof. univ. dr. Şerban Cioculescu). Angajat la Radiodifuziunea Română în 1952, când începe să se dedice jurnalisticii (aceasta este şi explicaţia retragerii sale din amfiteatrele universităţii bucureştene).

În redacţia culturală realizează montaje literare şi scrie reportaje şi recenzii. Între ciclurile

de reportaje realizate în perioada 1961-1965 amintim *Oraşe dunărene, ţara apelor* (despre Delta Dunării) şi *Prefaţă la viitoare pagini literare*. În 1965 este numit redactor-şef adjunct al redacţiei culturale. Este iniţiatorul şi autorul – timp de doi ani – al emisiunii **Memoria pământului românesc**, consacrată descoperirilor arheologice şi marilor momente din istoria ţării.

Personalitate al cărei destin jurnalistic părea definitiv marcat de radio (ceea ce, într-un fel, s-a şi dovedit), Dionisie Şincan a fost transferat în 1968 la Televiziune, unde devine redactor-şef al redacţiei „Social-educative". Emisiunile promovate de el (între care celebrul **Reflector**) s-au distins printr-un mod tranşant, curajos de a aborda realităţile vremii.

În 1978, după mai multe „avertismente", este înlocuit din funcţie. Lăsa însă în filmoteca TV zeci de filme documentare cu tematică istorică (unele, realizate împreună cu academicianul Emil Condurachi, la solicitarea UNESCO, despre civilizaţia sud-est europeană).

Între 1980-1989 a lucrat la „Scânteia" ca reporter ce nu-şi dezminţea vocaţia de „eretic". Anchetele şi reportajele sale o dovedesc din plin. În 1990, la invitaţia lui Eugen Preda a revenit la Radio. Devine – din februarie 1990 – cronicarul parlamentar al instituţiei. De la gureşul CPUN la noile înfăţişări (nu mai puţin marcate de verbozitate) ale Parlamentului, Dionisie Şincan a reţinut în cronicile sale primul deceniu al prefacerilor democratice româneşti, marcând cu bile albe şi – mai ales – cu bile negre activitatea forurilor legislative ce s-au succedat. Chiar când a devenit – între 1993-1996 – director general adjunct al Televiziunii Române – nu a renunţat la corespondenţele sale din Dealul Mitropoliei. În 1995 (septembrie) a fost ales membru în Consiliul de Administraţie al Societăţii Române de Radiodifuziune pentru un mandat de patru ani, pe care l-a onorat cu autoritatea sa etică şi profesională.

A fost distins de-a lungul anilor cu diverse ordine şi medalii ale ţării. Cea mai dragă distincţie i-a fost cea reprezentată de Premiul „Pamfil Şeicaru", acordat acestui gazetar care „s-a impus cu strălucire opiniei publice prin comentariile sale

privind viaţa parlamentară şi lumea politică românească".

Adevărul este că Dionisie Şincan a reprezentat – şi continuă să reprezinte – modelul reporterului şi comentatorului de radio. Pentru această profesie şi-a sacrificat – cu bună ştiinţă – o carieră literară ce se anunţase interesantă. După debutul editorial din 1956 cu *Oameni şi stânci*, culegere de reportaje literare, născute ca urmare a documentărilor sale radiofonice, a publicat *Ceairul lui Ali*, primul volum de „povestiri dobrogene", ce avea să-l individualizeze în contextul generaţiei sale.

A continuat să publice reportaje literare pline de nerv şi proză recuperând imaginile unei fabuloase, mirifice Dobroge. E vorba de *Drumuri albastre* (1962), de romanul *Lumini de poziţie* şi de *O cursă lungă* (1964), de publicistica din *Viaduct în timp* (1967). (În anul 2002 – doamna Sofia Şincan avea să publice la Editura Vinea o culegere din paginile literare ale scriitorului Dionisie Şincan, pagini însoţite de un „jurnal" menit să pună în lumină personalitatea patetică a autorului).

Cronicile sale consacrate legislativului românesc au fost strânse (e vorba de câteva sute de pagini din cele 18 000 rămase) de aceeaşi devotată soţie, în volumul *Vorbe parlamentare* (2001). Cartea a văzut lumina tiparului la Editura „Casa Radio", care, în anul 2003, îi va publica şi tabletele radiofonice difuzate în 1999-2000 de **Matinal duminical** sub genericul *Noi, latinii Bizanţului*.

Avem de-a face, în acest caz, cu un *opus* vizând densa spiritualitate românească, manifestată de două milenii încoace sub semnul creştinismului. Informaţia amplă, discursul publicistic persuasiv, strălucirea demonstraţiei oratorice fac din această carte un reper valoros în configurarea hărţii amintitei spiritualităţi. Beneficiind de un succint „cuvânt înainte" al Î.P.S. Teodosie, episcopul Tomisului şi de o postfaţă aparţinând prof. univ. dr. Alexandru Suceveanu, *Noi, latinii Bizanţului* este nu doar un spectacol revelator al erudiţiei autorului ci şi o dovadă a necesarei valorificări editoriale a unor texte promovate iniţial de programele Radiodifuziunii. Editura „Casa

Radio" a avut de altminteri inspiraţia să pună la îndemâna cititorilor şi două compact-discuri cuprinzând o parte din tabletele rostite de Dionisie Şincan la microfonul Radio România, restituind pregnanta „amprentă sonoră" a celui care, prin tot ce a făcut, a lăsat imaginea unui profesionist nepereche, investit de ascultători cu atributele unei veritabile instanţe mass-media.

ŞINCAN Sofia

Născută la 24 ianuarie 1937 la Bucureşti. Absolventă a Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale". Din octombrie 1958 este angajată la Radioteleviziunea Română, redacţia emisiunilor culturale, unde se ocupă de actualitatea teatrală românească. După un „interludiu TV" se întoarce în Radio în calitate de redactor-şef adjunct. Din anul 1973 este redactor şef al Programului III, pe care-l fondează pe structura fostei redacţii a emisiunilor pentru copii şi tineret, cu atragerea unor profesionişti din alte compartimente. Povestea acestei „aventuri radiofonice" va fi istorisită de Sofia Şincan în paginile publicaţiei „Radio România", la trei decenii de la intrarea în emisie (12 martie 1973) a Programului III (devenit după 1990 – Radio România Tineret). Retrasă din activitatea managerială a postului la 1 mai 1990, Sofia Şincan a rămas unul din colaboratorii esenţiali ai Radiodifuziunii Române, redactând studii despre *Cultura organizaţională a Societăţii Române de Radiodifuziune* (1996) şi despre *Începuturile informatizării în SRR* (1997). A participat la întocmirea bazei de date a fonotecii vorbite şi a editat cataloagele **Teatrului radiofonic**, ale **Teatrului pentru copii şi tineret**, şi ale fluxului **100 de legende româneşti**. Co-editor al „Integralei Caragiale" (pe CD) şi coordonatoare a colecţiilor „Fono-

teca de aur“ (teatru radiofonic pe CD, în versiuni integrale) şi „Radio-Prichindel“ (audio-book), Sofia Şincan a îmbogăţit fonoteca Radiodiofuziunii Române cu mai multe scenarii şi dramatizări precum: **Comediile lui Carlo Goldoni, Românii sub(t) Mihai-Voievod Viteazul** (de Nicolae Bălcescu), **Norocul nestatornic** (dedicat cărturarilor Cantacuzini), **Şapte întâlniri imaginare** (dramatizare după *Gog* de Giovanni Papini). A adaptat, de asemenea, pentru televiziune, tragedia din 1939 a lui Romain Rolland, *Robespierre*.

Figură emblematică a Radioului naţional („societară a Radiodifuziunii“ – cum a numit-o Eugen Preda), doamna Sofia Şincan nu şi-a cruţat energia angajându-se în editarea unor pagini de publicistică şi de literatură rămase în manuscris (ori în înregistrări radiofonice) de la soţul său, eminentul jurnalist care a fost Dionisie Şincan. Volumul *Vorbe parlamentare* (sinteză a peste 18 000 de file consemnând activitatea de reporter parlamentar – pe parcursul unui deceniu – a lui D. Ş.) a apărut în anul 2001 la Editura „Casa Radio“, cea care va edita şi ciclul de tablete radiofonice *Noi, latinii Bizanţului* (2003).

În 2002 Editura Vinea a tipărit *Pagini de jurnal. Pagini literare*, selecţie din opera beletristică a lui Dionisie Şincan, aparţinând devotatei sale soţii. Restituirea unui scriitor „zvelt în gândire, profund în disocieri, scânteietor în analogii“ (cum îl defineşte Fănuş Neagu pe colegul său de breaslă, Dionisie Şincan) face parte din acţiunea culturală de ţinută a doamnei Sofia Şincan, componentă a unui strălucit binom jurnalistic, înnobilând cu truda sa de decenii, Radiodifuziunea Română.

ŞOIMESCU Ştefan

În 1938 funcţia de vicepreşedinte al Consiliului de administraţie al Societăţii Române de Radiodifuziune a fost deţinută de profesorul Ştefan Şoimescu (1889-1957), care a funcţionat şi ca membru al C.A. în anii 1939-1940. Doctor în filosofie, Ştefan Şoimescu a fost cadru didactic la Facultate de Litere din Bucureşti, inspector general şcolar şi membru în Consiliu de conducere al „Străjii Ţării“ (organizaţie aflată sub directa coordonare a Regelui Carol al II-lea) şi al „Casei Şcoalelor“.

Este autorul lucrării *Idealul moral în filosofia lui Rousseau* (1929). În 1934 a publicat (în colaborare cu C. Manolache) volumul *Definiţia iubirii*.

La Radio a prezentat cu precădere aspecte legate de străjerie, văzută ca instituţie doctrinară a tineretului român (21 mai 1938), insistând pe rolul de „pedagog al neamului“ al lui Carol al II-lea (10 iunie 1938).

În general, conferinţele lui Ştefan Şoimescu s-au distins printr-o exaltare a sentimentului patriotic (*Sentimentul naţional în cultul tradiţiei* – în **Universitatea Radio** din 17 decembrie 1937, *E sărbătoare azi* – în **Ora ostaşului** din 19 iulie 1941).

Versurile sale, citite cândva la microfon, făcând proba aceluiaşi elan militant n-au fost reţinute de istoria literară.

ŞOITU Laurenţiu

Născut la 8 aprilie 1945 în localitatea Şuletea, judeţul Vaslui. Absolvent al Facultăţii de Filosofie, Universitatea „Al. I.

Cuza“ din Iaşi, 1968. Doctor în logică (1982) şi în pedagogie (1997). Între 1969-1985 a fost redactor la Studioul de Radio Iaşi, unde a realizat emisiuni ştiinţifice, cu caracter enciclopedic. După desfiinţarea studioului – în 1985 – a lucrat în învăţământ. În prezent – profesor universitar. Este autorul multor studii privind comunicarea – văzută prin prisma semioticii şi a mesajului audio-vizual. Preocupări legate de stabilirea „personalităţii emisiunilor de radio“ încă din anii ’70 ai secolului trecut, fapt ce-l aşează între pionierii cercetărilor în domeniu.

Laurenţiu Şoitu este autorul volumelor: *Retorică audio-vizuală* (Editura Cronica – 1993), *Aspecte educaţionale ale limbajului audio-vizual* (Editura Universităţii „Al. I. Cuza“, 1993), *Comunicare educaţională* (aceeaşi editură, 1994), *Comunicare şi acţiune* (1997) şi *Philosophy of communication* (2001) – ultimele două apărute sub egida Institutului European din Iaşi. Autorul analizează noul univers comunicaţional în datele unui sistem complex, ataşat noilor exigenţe ale civilizaţiei tehnologice şi cu efecte importante asupra individului şi a societăţii. Fapt ce conduce la validarea ideii de cândva a lui Theillard de Chardin – potrivit căreia „umanitatea se constituie din ce în ce mai mult în organism dotat cu o fiziologie proprie şi – am putea spune – cu un metabolism comun“.

Metabolism activat de noua tehnologie a informaţiei şi de strategiile moderne ale comunicării, analizate subtil de Laurenţiu Şoitu în cărţile sale.

ŞTIUBEI Paul

Născut la 3 octombrie 1906 la Iaşi. Absolvent al Institutului Electronic din oraşul natal (1930), unde avea să rămână asistent şi substitut al şefului de lucrări. Lucrări de cercetare în aria magnetismului împreună cu

marele fizician Ştefan Procopiu. Din decembrie 1933 este angajat la Societatea Română de Radiodifuziune ca inginer. Contribuie la construcţia postului Radio România 20 Kw Bod. Din 1935 a lucrat la studiourile din Bucureşti, ocupându-se cu realizarea transmisiilor din ţară (vizite ale regelui Carol al II-lea, transmisii muzicale de la Biserica Neagră din Braşov etc.). În 1941 a condus lucrările de montaj ale studioului de radio „Moldova“ din Iaşi.

După război, amenajează studiourile (provizorii) de la Liceul „Sf. Sava“ din Bucureşti şi ajută la refacerea studioului central (care fusese dezafectat ca urmare a bombardamentelor suferite). În 1945 este numit director al Exploatării tehnice. A condus lucrările de instalare a noilor studiouri din Bucureşti dar şi a celor din Tg.-Mureş şi Cluj. În 1960 a realizat montajul aparatelor la sala de concerte a Radiodifuziunii. Din 1967 a fost transferat la TVR, de unde s-a pensionat în luna august 1968.

Paul Ştiubei este inventatorul modulaţiei de frecvenţă prin gaze ionizate. A publicat zeci de articole în reviste de specialitate şi a tipărit la Editura Tehnică volumul *Înregistrarea sunetului*. Coautor al volumului *Instalaţii de amplificare şi distribuţie a sunetului*. (Editura Tehnică, 1959). A fost căsătorit (din 1931) cu Theodora Sadoveanu.

T

TACHE Cristina

Născută la 18 aprilie 1956, la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Limbi Străine – Universitatea Bucureşti (specializarea engleză-franceză). Studii postuniversitare la Facultatea de Drept şi curs de jurnalism BBC.

Din 1990 lucrează la Radiodifuziunea Română. Realizator de emisiuni la Antena Bucureştilor: **Colecţii şi colecţionari** (în colaborare cu criticul de artă Petre Oprea), **Bucureştii de altădată** (invitat: acad. Constantin Băl ă ceanu-Stolnici), **Un bucureştean în Europa** (impresii personale de călătorie). Din 1996 funcţionează la redacţia politică a SRR, făcând parte din colectivul **Radiojurnalului**. A fost corespondent ROR la Londra şi a efectuat un stagiu de un an la Beijing – în calitate de expert pe lângă departamentul în limba română al postului Radio China International.

A tradus două romane din literatura engleză contemporană: *O chestiune de onoare* de Jeffrey Archer şi *Crucea de foc* de Colin Forbes.

TĂTAR Ioan Alexandru

Născut la 28 iunie 1953 în localitatea Tăutcu, judeţul Bihor. Absolvent al Facultăţii de Ziaristică – de pe lângă Academia „Ştefan Gheorghiu“ – 1985.

Din 1990 este angajat la Studioul de Radio Timişoara, unde realizează emisiunea informativă **Curierul de duminică seara** şi din 1995 – concursul de cultură generală **Campionii întrebărilor** – ce se bucură de mare audienţă în mai multe judeţe din vestul ţării. Pentru a veni în ajutorul acestor competitori radiofonici a redactat un chestionar de cultură generală purtând titlul emisiunii în cauză (*Campionii întrebărilor*, Editura Mirton, 2001).

În aceeaşi editură timişoreană, care sponsorizează, de altfel, concursul, i-a apărut lui Ioan Alexandru Tătar şi un volum de versuri, purtând un titlu oarecum desuet (extras parcă din recuzita genericelor editoriale ale anilor ’60): *Anotimpul iubirii*.

TĂUŞAN Grigore

Una dintre cele mai îndelungi şi consistente prezenţe la microfoanele Radioului se datorează lui Grigore Tăuşan (1878-1956), licenţiat în litere şi filosofie al Universităţii din Bucureşti şi doctor în drept (titlu obţinut la Bruxelles), fost membru al Academiei Române (1939). A publicat studii precum *Filosofia lui Plotin* (1900), *Morala lui Kant şi adversarii ei* (1901), *Tâlcuirea Constituţiei pentru folosul ţărănimei* (1906), *Evoluţia sistemelor de morală* (1921) şi volume în care filosofia este integrată trăirilor personale ori colective: *Variaţiuni literare şi filosofice* (1931) ori *Dincolo de cotidian* (fără an de apariţie). Sub pseudonimul Petronius a tipărit în paginile ziarului „Viitorul“ incitante tablete consacrate existenţei de zi cu zi a societăţii româneşti a

vremii. A tradus – la începutul secolului XX –, folosind versiunea franceză, opere literare de Nikolai Vasilievici Gogol (*Tarass Bulba* – 1908) ori Henryk Sienkiewicz (*Pe câmp de glorie* – în puţin timp după dobândirea de către scriitorul polonez a Premiului Nobel pentru literatură – 1905).

Grigore Tăuşan a fost membru activ în Consiliul Cenzorilor SRR (1934-1935) şi membru al Consiliului de administraţie (între 30 august 1940-25 ianuarie 1941, poate cea mai dificilă perioadă din viaţa Societăţii Române de Radiodifuziune şi a ţării întregi, marcată parantetic de Dictatul de la Viena şi de reprimarea rebeliunii legionare).

Conferinţele sale au vizat cu precădere viaţa şi opera marilor filosofi ai lumii, de la Platon (**Universitatea Radio de vară** din 11 iulie 1930, **Universitatea Radio** din 14 mai 1942) la Hegel (**Universitatea Radio** din 4 decembrie 1931), Schopenhauer (3 aprilie 1935, 8 aprilie 1940, 21 martie 1942), Husserl (1 octombrie 1938) şi Bergson (**Universitatea Radio** din 9 ianuarie 1931). În acelaşi timp a abordat poeziile filosofice ale lui Eminescu (**Universitatea Radio** din 29 mai 1931) ca şi proza acestuia (*O nuvelă kantiană: Sărmanul Dionis* – în **Universitatea Radio** din 20 ianuarie 1933) şi aspecte mai puţin cunoscute din biografia lui Titu Maiorescu (14 iulie 1937, 9 septembrie 1939, 7 februarie 1940). A consacrat medalioane unor personalităţi ale vieţii politice şi sociale româneşti, de la bătrânul Ion Brătianu (20 iulie 1936) la Tache Ionescu (2 iunie 1932) ori Eugeniu Carada (2 decembrie 1936). De la poeţii şi gânditorii antichităţii precum Vergilius (21 octombrie 1937), Ovidius (1 martie 1942) ori Marc-Aureliu (15 aprilie 1939) la Machiavelli (**Universitatea Radio** din 15 octombrie 1930) şi Leonardo da Vinci (4 octombrie 1933) şi – mai departe – la Giacomo Leopardi (**Universitatea Radio** din 4 mai 1947) şi Henryk Szyenkiewicz (**Quo Vadis** – în ciclul **Literatura universală – epopei moderne** – din 26 iulie 1941), Grigore Tăuşan n-a încetat să ofere ascultătorilor repere ale cugetului şi harului, marcând evoluţia umanităţii. În acelaşi timp, nu s-a sfiit să comenteze *Filosofia ţăranului român* (**Universitatea Radio** din 10 octombrie 1930) şi să elogieze meritele unor cărturari români precum B. P. Hasdeu (**Universitatea Radio** din 14 septembrie 1943), Vasile Conta (12 noiembrie 1948), Ion Petrovici (30 aprilie 1943) şi Nicolae Iorga (28 iulie 1943).

Energia publicistică a întâlnit fericit, în cazul lui Grigore Tăuşan profunzimea unui gânditor apt să confere operei sale (încă prea puţin cunoscută, din nefericire) însuşiri nu o dată excepţionale.

TEBEICA Val

S-a născut la 12 august 1930 la Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Geografie de la Universitatea din Bucureşti (1962). La Radiodifuziune lucrează din anul 1952 – până în 1970 – când este transferat la TVR (de aici se va pensiona în martie 1996). La Radio a lucrat iniţial la **Radiojurnal** şi la emisiunile pentru sate. Vocaţia sa publicistică se va împlini însă ca realizator al emisiunii **Roza vânturilor** – una din cele mai iubite de către tinerii ascultători. Aceasta avea un caracter preponderent geografic, facilitând ascultătorilor cunoaşterea diverselor spaţii (şi, în primul rând, a celui naţional) prin radiomontaje şi scenarii (care-l aveau ca personaj central pe Căpitanul Uragan, interpretat cu forţă de regretatul actor Silviu Stănculescu). Talentul de scenarist al lui Val Tebeica l-a recomandat ca preţuit colaborator al **Teatrului radiofonic pentru copii** şi al emisiunii **Vreau să ştiu**.

Este autorul mai multor volume ce se revendică din preocuparea sa jurnalistică de durată: geografia. Titlurile lor: *Străbătând lumea, Călători români pe şapte continente, Un român în Africa, Malgaşii, Câţi poli are Pământul?* – confirmă aserţiunea de mai sus. De un mare succes naţional şi internaţional s-a bucurat lucrarea de istorie poştală *Primele mărci poştale româneşti*,

premiată la expoziţii filatelice de ţinută (Washington, Praga, Bruxelles, Paris). Tradusă în mai multe limbi (maghiară, germană, franceză) – lucrarea în cauză a vestit lumii valoarea excepţională a filateliei româneşti, componentă discretă, dar imposibil de ignorat, a civilizaţiei noastre.

TEI Daniel

Născut la 12 septembrie 1941 la Timişoara. Absolvent al Facultăţii de Filologie din cadrul Universităţii din oraşul natal şi al Facultăţii de Ziaristică – Bucureşti. După un stagiu în învăţământ, este angajat, prin concurs, reporter la Studioul de Radio Timişoara. Se remarcă în calitate de realizator al emisiunii-magazin **De joi până joi** şi prin transmisiile duplex Bucureşti-Timişoara. În 1976 se transferă la redacţia emisiunilor Programului III din Bucureşti, unde realizează interviuri, reportaje, mese rotunde şi transmisii în direct. Activitatea radiofonică este continuată în cadrul emisiunilor culturale. Interviurile realizate de-a lungul anilor cu distinse personalităţi ale artei şi ştiinţei româneşti vor fi reunite peste ani în volumul *Destine...*, apărut în anul 2003 la Editura Semne. Mărturiile unor scriitori ca Victor Eftimiu, Valeriu Anania, Nina Cassian, Ana Blandiana, Mircea Dinescu, ale unor oameni de ştiinţă precum Ana Aslan, Pius Brânzeu şi Octav Onicescu compun harta spiritualităţii româneşti a ultimelor decenii. Reporterul Daniel Tei investighează cu mult tact zone de mare interes public, întrebările sale dovedind o profundă cunoaştere a vieţii şi operei subiecţilor selectaţi. În calitate de realizator TV, a îmbogăţit zestrea Departamentului de Teatru Naţional TV cu o excelentă serie de emisiuni consacrate spectacolului dramatic, realizate la Bucureşti şi Paris cu sprijinul eminentului teatrolog George

Banu, unul dintre cei mai avizaţi comentatori europeni ai fenomenului teatral.

Ca scriitor, Daniel Tei s-a afirmat în mai multe genuri literare: portrete, eseuri, note de călătorie (volumul de debut *Drumeţ prin ţara Mioriţei* – Editura Sport-Turism, 1982), versuri pentru copii reunite în cinci plachete, dramaturgie consacrată aceloraşi „fiinţe mici“ (textele sale dramatice s-au jucat pe scena Teatrului „Ţăndărică“ din Capitală). Un volum de proză onirică şi teatru scurt (*Acoperişul fără casă* – Ed. Semne, 2002) grupează texte publicate în anii ’70 în reviste de cultură („Amfiteatru“ şi „Orizont“) sau aflate mult timp în sertar. Imaginea literaturii onirice româneşti – reprezentată de autori esenţiali precum Leonid Dimov şi Dumitru Ţepeneag – este completată prin contribuţia acestui autor discret şi tenace care este Daniel Tei. Câteva dintre petele albe ale istoriei recente româneşti (universul concentraţionar al anilor ’50 şi enigma teroriştilor din decembrie 1989) sunt analizate în volumul *Anno Domini 1989* – apărut în anul 2001 la editura bucureşteană Semne, casa de editură preferată în ultima vreme de autor. Avem de-a face cu investigaţia lucidă a unor fapte cu tragice consecinţe asupra mentalului colectiv, asupra dezvoltării sincopate a societăţii româneşti postbelice, nevoită să accepte spaima ca vector al puterii politice. Un citat din filosoful polonez Adam Michnik, fixează poziţia morală a scriitorului: „Sunt fericit că mă ştiu de partea cea bună, printre victime, şi nu printre călăi“...

În anul 2003 a publicat un microroman (*Obsesia*, Ed. Semne) aflat în linia cercetării abisului sufletesc al omului modern, cu excelente intersectări ale visului cu brutala realitate. Exerciţiile onirice din tinereţe – amintite mai sus – îşi configurează aici energiile cu o remarcabilă rigoare. Daniel Tei este căsătorit cu Victoria Andrei, cunoscută realizatoare de emisiuni radio.

TEODOSIU Lucian

Născut la 21 iunie 1942 la Turnu-Măgurele. Absolvent al Facultăţii de Filologie, Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iaşi.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România. A debutat, în 1963, cu versuri la Radio Iaşi, unde avea să devină, după absolvirea studiilor universitare, redactor al unor emisiuni de reportaj (**Biografii contemporane**) sau cu amplă deschidere culturală (**Constelaţia lirei**, **Floare albastră**, **O carte, câteva idei, un autor**, **Studioul de poezie**). Între emisiunile realizate în ultimii ani s-au distins: **Europa – lumea spre care ne îndreptăm** – dedicată unor oameni de succes ai momentului – şi **Gânduri creştine**, revistă de ecumenism şi etică spirituală.

Poet înzestrat şi „plin de o tandră camaraderie“, după cum se autodefineşte într-un poem închinat colegilor săi din Radio, Lucian Teodosiu a debutat editorial relativ târziu, cu volumul *Ceruleum* (Editura Junimea, 1989), urmat – şase ani mai târziu – de *Planetă la marele bal* (Editura Moldova, 1985). Discursul liric este întrerupt de apariţia unui eseu memorialistic dedicat unui admirabil poet, de altfel conjudeţean cu Lucian Teodosiu. E vorba de *Dimitrie Stelaru, aşa cum l-am cunoscut* (Editura Junimea, 1998), carte ce aduce utile informaţii despre acest melancolic poet din Segarcea-Vale (Teleorman), incorigibil vagant sub marile astre ale poeziei, autor al lui *Mare incognitum* şi al *Păsărilor incandescente*.

Alte volume de versuri semnate de Lucian Teodosiu: *Într-o bună dimineaţă* (Editura Danaster, 1999), *Despre libertatea Calului* (Editura Helicon, 1999) şi *O zi din viaţa mea* (ediţie bilingvă, româno-franceză, apărută la Editura Viitorul Românesc în anul 1999). Versurile par a fi scrise cu „sentimentul unei indestructibile iubiri“, pe cartonul elegant al unei „ilustrate de la mare“, adresată celor care merg „orbeşte, spre nici un punct cardinal“. Un poet necesar acestor vremi debusolate...

THEODORESCU Răzvan

Născut la 22 mai 1939 la Bucureşti. Studii universitare la Facultatea de Istorie – Universitatea Bucureşti – întrerupte de o excludere politică din amfiteatrele facultăţii. Doctor în istorie. Profesor universitar, membru al Academiei Române. Din decembrie 2000 – ministru al Culturii şi Cultelor. Medievist reputat, secretar general al Uniunii Balcanice a Istoricilor, Răzvan Theodorescu este autorul a 12 cărţi de specialitate, a căror valoare i-a atras nenumărate onoruri pe plan naţional şi european. A publicat peste 600 de studii şi articole, dintre care circa 50 ţintesc mass media. Între februarie 1990 şi iulie 1992 a fost preşedinte al Radioteleviziunii (definită în epocă drept „liberă“). Venirea sa în fruntea instituţiei se producea pe fondul unei cunoaşteri intime a RTV, la care colaborase între 1966-1969 cu asiduitate, fiind solicitat să participe la realizarea a zeci de emisiuni. Atitudinea publică de condamnare a politicii ceauşiste în domeniul patrimoniului artistic şi cultural naţional îi asigurase o certă aură de rezistent faţă de acţiunile demolatoare ale Partidului Comunist Român, adevărate atentate la tradiţia spiritualităţii naţionale. Perioada pe care a petrecut-o în fruntea Radioteleviziunii Române Libere a coincis însă cu una dintre cele mai fierbinţi ale segmentului istoric postrevoluţionar. Demonstraţii publice vehemente, încleştări de stradă, mineriade – acordau un dramatism nemaiîntâlnit traiectului anevoios spre democraţie al unei Românii disputate de interese politice divergente. Figură publică de interes naţional, fostul preşedinte al RTVR a devenit ţinta unor atacuri deschi -

se. Acuzaţiile de partizanat politic ce i s-au adus au fost potenţate de atitudinea dezinvoltă a acestui intelectual cu mari disponibilităţi ludice care, în loc să îşi explice şi eventual să îşi justifice atitudinile incriminate, se complăcea voluptuos în marele spectacol al contestărilor. Cărturarul preţuit de cândva era tot mai hulit pentru „setea de putere“, pe care şi-ar fi dorit-o. Peste ani, Răzvan Theodorescu va analiza „la rece“ perioada în care s-a aflat la cârma Radioteleviziunii Române, în cartea *Cele 900 de zile ale manipulării* (Editura Tinerama, 1994). Mărturiile sale sunt astăzi de interes mai degrabă istoric decât imediat: „Am orgoliul să mărturisesc că pentru o perioadă atât de concentrată între bine şi rău, îmi recunosc nu doar greşelile ştiute de mulţi, dar, mai ales, pe cele ştiute doar de mine. Nu am fost un *manager*; de altfel, cu gândul la etimologia care vrea să spună că englezescul *management* vine din italienescul *manegio,* ce înseamnă pur şi simplu dresare, nu pot să uit că în locul unui pur-sânge eu am avut de îngrijit o mârţoagă!; am păcătuit, o vreme, prin vanitatea de a crede că pot să conduc singur un colos; am făcut compromisuri – cel din decembrie ’90 e elocvent – nu am avut inima să scot la timp pe unii dintre cei pe care timpul îi depăşise. Şi altele, şi altele...“

Oricând contestabil din punct de vedere politic, Răzvan Theodorescu este mereu invulnerabil din punct de vedere cultural. Opera sa o dovedeşte. Cât despre perioada în care – în calitate de preşedinte al RTVR – s-a lăsat expus oprobriului public, e poate nevoie să spunem – dat fiind contextul istoric atât de inflamat – că până şi un înger de s-ar fi aflat în fruntea marii instituţii mass media, n-ar fi putut-o părăsi la un moment dat păstrându-şi aripile imaculate...

TOMA Enache

Născut la 1 noiembrie 1970 în localitatea Mihail Kogălniceanu, judeţul Constanţa. Studii superioare agro-zootehnice şi teatrale (regie teatru). Din anul 2000 este redactor la secţia aromână a Postului de Radio România Internaţional unde realizează – între altele – o rubrică de umor aromân. O manifestare insolită în cadrul *Anului Caragiale* (2002) a constituit-o traducerea în aromână şi dramatizarea piesei **Conu’ Leonida faţă cu reacţiunea** de către Enache Toma (deţinător al rolului principal şi semnatar al regiei). Întregistrată în studioul teatrului radiofonic al SRR, piesa a fost difuzată în emisiunile secţiei aromâne, fiind totodată înregistrată pe casete audio şi pe compact-discuri distribuite în comunităţile aromâne din Balcani. Pe acelaşi suport audio a fost înregistrată şi versiunea în aromână a poemului *Luceafărul* de Mihai Eminescu.

Enache Toma este autorul a două volume de versuri: *Arta destinului* (Editura Litera, 1993) şi *Lagărul minţii* (Editura Publistar, 2002) care-l vestesc drept un autor liric substanţial.

TOMESCU-STACHIE Nicolae

Născut la 23 iunie 1961 la Iaşi. Absolvent al Facultăţii de Istorie-Filosofie (Universitatea „Al. I. Cuza“) – promoţia 1985 şi al SNSPA – Facultatea de Comunicare şi Relaţii Publice „David Ogilvy“ – promoţia 2002.

Realizator de emisiuni la Studioul de Radio din Iaşi, a abordat mai multe genuri publicistice, de

la comentarii de specialitate la programe interactive. Migraţia de la un compartiment la altul (camera ştirilor, cultură, economie, sport ş.a.) presupune mobilitate dar şi riscul disipării.

Pregătirea sa de istoric ar recomanda concentrarea asupra unor emisiuni precum: **Istorie şi adevăr, Eterna Bucovină, Constelaţia lirei** (cu trimiteri la realităţile Basarabiei). Noua sa emisiune **Repere în istorie** şi-a propus să surprindă România profundă, apropiind trecutul şi experienţele (faste, nefaste) de emoţiile şi configuraţiile mentale proprii (din declaraţiile autorului, aflate într-o fişă de creaţie ce proclamă perfecţionismul său *sans rivages*, învecinat cu narcisismul).

Nicolae Tomescu-Stachie este şi un autor prolific, prezent în publicaţiile ieşene („Monitorul", „24 de ore", „Cronica", „Evenimentul") în almanahuri şi suplimente de tot felul. Colaborator la „Analele ştiinţifice" ale Universităţii „Al. I. Cuza" este şi semnatarul unor volume precum *Războiul din Golf* (Editura CERMI, Iaşi, 1997, ediţie revăzută şi adăugită în 1998 la Editura Majadahonda), *Situaţia Africii la sfârşitul sec. al XIX-lea* (Editura Ankarom, Iaşi, 1998), *Consideraţii istoriografice,* ori *Politica externă a României întregite. Reflecţii şi atitudini în presa vremii* (Editura Fides, Iaşi, 2000), *Principalele conflicte internaţionale şi lumea islamică* (Editura CERMI, Iaşi, 2003).

Un volum intitulat *În căutarea indiscreţiilor* (Editura CERMI, Iaşi, 1999) cuprinde convorbiri cu personalităţi de pe mai multe continente, în timp ce *Himalaya. Acolo unde se sfârşesc munţii* (Editura Institutului European, Iaşi, 2000) demonstrează că nu numai istoria îl obsedează pe autor, ci şi geografia. În sfârşit, un volum (liric) numit *Cristale sfărâmate* (Editura Ankarom, Iaşi, 1997) a primit premiul pentru debut la Festivalul „Drumuri de spice" desfăşurat într-o comună din Banatul Sârbesc – Uzdin – renumită pentru pictura naivă a locuitoarelor aşezării.

TUCHILĂ Costin

Născut la 8 octombrie 1954 la Ploieşti. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română – Universitatea din Bucureşti. Din 1995 lucrează la Radiodifuziunea Română, unde colaborase încă din 1976 cu comentarii pe teme literare. Activitate redacţională la Antena Bucureştilor (pentru o scurtă perioadă), continuată din 1996 la redacţia teatru şi emisiuni scenarizate. Realizator al unor documentate emisiuni referitoare la istoria teatrului universal (**Clasicii dramaturgiei universale** – împreună cu Puşa Roth), la istoria teatrului românesc, cu focalizare pe teatrul radiofonic. A adaptat mai multe piese de teatru şi a comentat fenomenul teatral contemporan. A realizat o utilă imagine teatrului radiofonic în presa centrală şi de specialitate. A desfăşurat şi o publicistică activă în coloanele sonore ale emisiuni - lor de actualităţi (mai ales în cuprinsul radioprogramului **Matinal**).

Costin Tuchilă a debutat editorial cu volumul de critică literară *Cetăţile poeziei* (Editura Cartea Românească, 1983), care-l recomanda drept unul dintre cei mai aplicaţi comentatori ai fenomenului liric contemporan. Treptat, preocupările sale aveau oarecum să se diversifice. *Privirea şi cadrul* (Cartea Românească, 1988) denotă o deschidere spre estetică, opera literară devenind pretextul unor consideraţii elastice, menite să pună în evidenţă opinii cu un caracter general. În anul 2001, Editura Viitorul Românesc îi tipăreşte volumul *Punctul pe cuvânt*, cuprinzând tablete radiofonice difuzate în amintitul radioprogram **Matinal**. Publicist sobru, deşi plin de nerv, Costin Tuchilă schiţează panorama unei lumi a tranziţiei, pendulând între sublim şi ridicol, cu sincope morale nu o dată jenante. Observator ce nu-şi ascunde causticitatea, el face un jurnalism terapeutic, în speranţa vindecării organismului social de noxe mai vechi sau mai noi.

Autorul este însă şi un meloman consecvent. Pentru el muzica a încetat să fie un simplu *violon d'Ingres*, exerciţiul îndelungat în spaţiul comentariului muzical (precumpănitor în teritoriul muzicii de operă) investindu-l cu atestări profesionale în domeniu. După aproape trei decenii de publicistică făcută sub semnul lui Eutherpe şi al Melpomenei, Costin Tuchilă publică în 2002 volumul *În căutarea capodoperei* (Editura Viitorul Românesc) care-l investeşte ca muzicolog plin de autoritate. În acest fel, Costin Tuchilă pare a reface traiectul cultural al mai vârstnicului său confrate, Valeriu Râpeanu, pentru care muzica reprezintă, alături de literatură şi publicistica la zi, o constantă a existenţei sale profesionale.

TURTUREANU Nicolae

Născut la 25 noiembrie 1941 în localitatea Iacobeni, judeţul Suceava. Absolvent al Facultăţii de Filologie, Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi – promoţia 1966. Redactor la Studioul de Radio Iaşi, în perioada 1966-1971. Realizator al unor emisiuni culturale de ţinută. În 1971 se transferă la revista „Cronica" – unde susţine la un moment dat cronica literară a revistei.

A debutat editorial cu volumul *Punctul de sprijin* (1971), în care, sub sugestia arhimedică, aptă să răstoarne universul, se ascundea nostalgia după o copilărie petrecută în Ţara de Sus a Moldovei. Ecourile din Nicolae Labiş erau decelabile atât la nivelul trăirii cât şi al expresiei. Un compact volum de *Nocturne* (1975) l-a impus pe Nicolae Turtureanu

drept un meditativ, incorigibil romantic într-un ev agresiv. Poetul îşi recunoaşte vulnerabilitatea şi-şi caută salvarea sub armura eminesciană a nopţii. Asumarea ieşirii din timp e vizibilă şi în *Pentru cine exist* (1979), care preia câteva poeme din volumul anterior ca o confirmare a continuităţii unei atitudini de boicotare a realităţii imediate. Importantă este „starea poetului" (aceeaşi, se pare, de la poeţii goliarzi şi până la zi), pe care Nicolae Turtureanu o afişează, nu fără ostentaţie, într-un timp obsedat de „comanda socială". Plin de umor şi chiar de autoironie, discursul său liric militează pentru o *Poezie deschisă* (titlul volumului de versuri din 1984), în care cititorul să se poată oricând regăsi şi să-i compună (ca în *Opera aperta* a lui Umberto Eco) „o formă la „ceea ce poate părea dezordine, stare amorfă, dezmembrare, lipsă a oricărui raport" prin „exerciţiul unei raţiuni care încearcă să aducă lucrurile în lumina expresiei".

După 1990, acest poet de mare subtilitate s-a retras din vuietul jurnalisticii, devenind castelanul „Vilei Sonet", reşedinţa de cândva a poetului-actor Mihai Codreanu şi ieşind tot mai rar în public. O memorabilă antologie din opera sa (*Ascunsa rană*) avea să apară spre sfârşitul mileniului doi la editura timişoreană Helicon, amintind lumii că poezia lui Nicolae Turtureanu încă ne mai poate uimi cu sunetul ei baladesc.

Ţ

ŢĂROI Ileana-Valeria

Născută la 19 iunie 1957, la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Limbi şi Literaturi Străine – Universitatea Bucureşti – specializarea franceză-engleză. Din iunie 1990, redactor la serviciul francez de la Radio România Internaţional. Din 1997 este realizator-coordonator al serviciului francez R.R.I. Realizatoare a unor rubrici şi emisiuni specifice radiourilor internaţionale (ex.: **Femmes-Actualité**). Preocupări teoretice în definirea domeniului în comunicarea *Radiourile internaţionale – spaţii de interculturalitate* – susţinută la Colocviul Internaţional organizat de Institutul de Ştiinţe ale Educaţiei (2000).

Ileana Ţăroi este traducătoare a trei volume aparţinând lui John Grisham apărute la Editura RAO: *Firma* (1993), *Clientul* (1994) şi *Camera morţii* (1993) şi a *Dosarelor X – Duhurile* de Charlie Grant (RAO, 1996). Împreună cu Virginia (Nanu) Vârgolici – în prezent realizatoare de emisiuni la Antena Bucureştilor – a tradus *Jocul* lui John Le Carré, unul dintre cei mai populari scriitori contemporani de literatură *policier*.

ŢUCULESCU Radu

Născut la 1 ianuarie 1949 la Târgu-Mureş. Absolvent al Conservatorului „Gheorghe Dima“ din Cluj-Napoca – promoţia 1972. Din anul absolvirii lucrează (cu întreruperea instituţională determinată de decizia desfiinţării studiourilor teritoriale – 1985-1989) la Studioul Teritorial de Radio Cluj unde realizează emisiuni precum **Compozitorul – poet al sunetelor** şi **Vocea poetului**. Instrumentist profesionist (posedă studii complete de vioară) şi animator al vieţii teatrale clujene (a condus cercul de teatru şi pantomimă „Atelier“), Radu Ţuculescu s-a numărat printre autorii acelui experiment unic pe care l-au reprezentat spectacolele „Acusticon“, găzduite de Studioul clujean în timpul directoratului lui Horia Bădescu.

Polivalenţa lui Radu Ţuculescu este determinată (mai ales) de prezenţa sa în câmpul literelor, unde s-a afirmat drept unul din cei mai activi şi acizi prozatori contemporani. Romanele şi prozele sale scurte pun sub proiectorul unei conştiinţe rebele „fauna bufonă“ (pentru a folosi titlul–sintagmă al unei cărţi de Romulus Dianu) proliferată graţie unui sistem politico-social protejând mediocritatea şi arbitrariul. În acest fel, cărţile sale introduc prin ricoşeu necesara tablă de valori menită să salveze sufletele celor mulţi, aflaţi la cheremul dictatorial al prostiei şi laşităţii.

Radu Ţuculescu a debutat cu volumul de povestiri *Portocale şi cascadori* (1978), urmat de *Grădina suspendată* (1981). Rapid omologat de critica literară drept un spirit necesar prozei româneşti a momentului, autorul trece la genul proteic al romanului, publicând *Vânătorul de aripi* (1982), *Ora păianjenului* (1984) şi *Degetele lui Marsias* (1985). Acesta din urmă, campat în universul profesional familiar autorului – al unei orchestre simfonice – aminteşte de lumea unor filme admirabile, precum felliniana capodoperă *Proba de orchestră,* neuitatul *Dirijorul* de Andrzej Wajda şi chiar *Ispita lui Venus* al lui Szábo István.

Revenirea la proza scurtă se produce prin volumele de schiţe *Portrete în mişcare* (1986), în care talentul de portretist al lui Radu Ţuculescu este concurat de verva sa epică investigând o lume aflată la limita patologicului. Observaţiile „de insectar“ eviden-

ţiază şi ele rezervele de ironie şi umor îndreptate împotriva unei lumi în care prostia instituţionalizată poate conduce la apariţia unor monştri ce degradează umanitatea.

Prezenţa unor pagini de Radu Ţuculescu în antologia *Proza satirică românească* (1984) era, aşadar, una firească, deşi viziunea generală a prozatorului este mai apropiată de dramă decât de comedie.

Prozator al provinciei, Radu Ţuculescu nu este deloc un scriitor provincial. Cărţile sale se înalţă la înălţimea interesului general al criticilor pentru că ele vizează de fapt „centrul“ unei lumi ce-şi înalţă precara structură de rezistenţă pe condiţia stupidă a existenţei dirijată de ordinul administrativ şi pe mistificarea însăşi a realităţii.

ŢUNDREA Iulius

Născut la 20 iulie 1929 la Tălpăşeşti, jud. Gorj. Absolvent al Facultăţii de Filologie a Universităţii din Bucureşti (1952 – şef de promoţie). De la 8 decembrie 1952 şi până la pensionare (mai 1990) a lucrat neîntrerupt la Radiodifuziunea Română în cadrul emisiunilor culturale, al căror redactor-şef avea să devină. Între 1953-1956 a redactat cronici de carte şi medalioane consacrate unor scriitori clasici şi contemporani, dar a realizat şi interviuri, radioreportaje şi emisiuni complexe. Şef al secţiei literare (1957) şi, de la 1 februarie 1965, redactor-şef adjunct al emisiunilor literar-teatrale. De la 1 aprilie 1967 Iulius Ţundrea devine redactor-şef, funcţie care-i permite punerea în undă a unui program îndrăzneţ de proiecte

culturale. A iniţiat **Zilele radiofonice** închinate marilor nume ale literaturii române şi cicluri radiofonice ample (**Eminesciana, Argheziana** etc.), iar din 1969 până în 1990, a fost redactorul emisiunii **Fonoteca de aur**, axul unei gândiri patrimoniale nemaiîntâlnite până la el. A fost obsedat de ideea constituirii unui „muzeu sonor al culturii româneşti“, prin valorificarea tuturor documentelor sonore şi scrise aflate în posesia instituţiei. În 1995 a fost distins cu diploma de onoare a Societăţii Române de Radiodifuziune „pentru o viaţă închinată Radioului“. La 24 septembrie 2001, Iulius Ţundrea a încetat din viaţă cu mâhnirea de a nu fi fost ajutat să-şi ducă la bun sfârşit proiectele. Crezuse cu veritabil fanatism în vocaţia culturală a Radioului naţional şi publicase peste 200 de articole („Contemporanul“, „România literară“, „Manuscriptum“, „Panoramic Radio TV“, „România liberă“) în care susţinuse ideea acestei componente esenţiale a culturii naţionale pe care o reprezenta cultura la radio. A realizat pentru fosta Organizaţie Internaţională de Radio şi Televiziune (OIRT), cu sediul la Praga, cinci cataloage ample cu înregistrările aflate în Fonoteca de aur a Radiodifuziunii. A prezentat, de asemenea, în reuniunile anuale ale OIRT (Bratislava – 1967, Bucureşti – 1970, Varna – 1976, Postdam – 1982) comunicări despre rolul Radioului în activarea interesului public faţă de valorile culturale perene şi despre necesitatea difuzării literaturii contemporane. Datorită bunelor sale relaţii cu Georges Charbonnier, director cultural al ORF, a organizat **Săptămâna culturală românească** la posturile franceze de radio (1970), manifestare de amploare, din păcate nerepetată nici până azi.

Publicistica editorială a lui Iulius Ţundrea este axată exclusiv pe „marea dragoste“ pe care a reprezentat-o pentru el Radioul. A tipărit în 1979 *Inscripţii pe o bandă de magnetofon* (titlu cu argheziană rezonanţă, menit să descifreze vocaţia culturală a Radioului). A revenit, în 1982, cu *Fonoteca de aur* (*Un muzeu sonor al culturii româneşti*) în care, preluând sugestiile unui faimos eseu al lui André Malraux, se pronunţă în favoarea

unui „muzeu ne-imaginar“, bine alcătuit, din documente solide radiofonice. În sfârşit, în 1985, Iulius Ţundrea publica *O sonoră coloană infinită* (conjudeţeanul marelui Constantin Brâncuşi valorifica exemplar simbolul acelui *axis mundi*, cum definea Mircea Eliade creaţia fără seamăn de la marginea municipiului Târgu-Jiu). Cele trei cărţi au apărut la Editura Eminescu, avându-l director pe domnul Valeriu Râpeanu, fost coleg de facultate al lui Iulius Ţundrea şi admirabil om de radio, fost vicepreşedinte al Radioteleviziunii române, însărcinat cu programele culturale ale instituţiei în anii ’70 ai secolului trecut.

Iulius Ţundrea reprezintă o personalitate al cărei destin s-a identificat cu acela al instituţiei pe care a slujit-o cu devotament exemplar o viaţă de om. În ultimii ani de viaţă, retras discret în bibliotecă, spera ca Radioul naţional să redevină ceea ce fusese cândva, la începuturile sale: principala instituţie culturală a ţării.

A fost căsătorit cu Eugenia Ţundrea, fost redactor al emisiunilor teatrale şi este părintele Domnicăi Ţundrea, realizator al programelor **Teatru radiofonic**.

U

UBA Traian

Născut la 30 mai 1921 la Turnu Severin. Decedat la 6 ianuarie 1990 în Bucureşti. Studii militare şi de drept. Ofiţer activ al armatei române, veteran al celui de-al doilea război mondial.

A fost redactor şi coordonator al emisiunilor militare de radio şi televiziune, contribuind la formarea unui important eşalon de jurnalişti militari.

Proza sa, cuprinsă în numeroase cărţi (cele mai multe uitate astăzi) se revendică prioritar din mediul ostăşesc, abordat oarecum didactic în *O zi frumoasă* (1949), *Flăcăul de pe tanc* (1951), *Ora de istorie* (1953). Literatură de aventuri în *Agentul* (1957) şi *Caseta* (1967). Cea mai cunoscută creaţie literară a sa rămâne *Dincolo de pădurea vieneză* (1957), descriere a participării armatei române la operaţiunile militare de pe frontul de vest, până pe teritoriul Austriei.

La fel, *Ultima bătălie* (1964), celebrare a eroismului oştirii române în amintita conflagraţie, carte apărută într-un moment istoric de reevaluare a tradiţiilor militare naţionale.

UDREA Cornel

Născut la 27 martie 1947 în oraşul Gheorghieni, judeţul Har-

ghita. Absolvent al Facultăţii de Filologie de la Universitatea „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca. Din 1969 şi până în prezent lucrează la Studioul Teritorial de Radio Cluj. Realizator şi producător al celei mai longevive emisiuni de aici (**Radioduminica** – fiinţând din 1973). Specializat în emisiuni de divertisment (**Umorul de la A la Z**, colaborări consistente la emisiunile de profil de la Radio Bucureşti). Cornel Udrea (debut editorial cu poezia din *Iasomia* – 1972, urmat de *Respiraţia ceasornicelor* – 1975, ambele la Editura Dacia) avea să-şi descopere apetitul pentru umor, publicând – după 1975 – un număr impresionant de cărţi în care lumea e privită prin lentila necruţătoare a umoristului. După *Cu alte cuvinte* (Editura Albatros, 1975) a urmat *Obiceiuri de nuntă la cangurii şchiopi* (prima ediţie – Dacia, 1979, a doua, în 1994, la Editura Mesagerul transilvan). Simpla citare a titlurilor ce compun bibliografia autorului poate stârni, dacă nu cumva hohote de râs, măcar subtile ridicări de sprânceană: *Duminica la iarbă verde, Mersul pe jos, Dinastiada, Verişorii siamezi,* (până aici funcţionează gimnastica evocatei sprâncene, urmând cascada hohotelor), *Marele zid chinezesc german, Reproducerea la bufniţele împăiate, Transsiberianul de Feteşti, La pas cu deltaplanul, De serviciu în clepsidră, Lebăda mahmură, Duminica de luni, Umorul Reformei, – reforma umorului, Ciroza la ţânţari...* La împlinirea vârstei de 55 de ani, a avut inspiraţia să-şi dedice un album literar şi umoristic intitulat *C. U.* (deci Cornel Udrea) *55 – autografe pe suflet.* În Editura Napoca-Star au apărut şi câteva volume de teatru (*Salina de cărbuni, Românie dragă, Elveţia mea* şi *S-a întâmplat ieri...*). Textele dramatice ale lui Cornel Udrea nu se pot sustrage nici ele ironiei şi umorului bine dozat al autorului. Căci, trebuie spus, o caracteristică a acestui scriitor o constituie precizia farmaceutică a umorului său, porţionarea sa eficient-discretă, autorul rezistând ispitei de a proceda – precum cei mai mulţi dintre confraţi – la revărsarea de poante mai mult sau mai puţin inspirate, menite să descreţească frunţile beneficiarilor. Părinte al unor memorabile personaje literare

(între care Achile Bilă, varianta livrescă a folcloricului domn Bulă), Cornel Udrea este un meşter al decorticării stratului de snobism şi precară cultură al unei lumi care a părăsit mileniul al doilea şi a intrat în cel următor cu sentimentul că viaţa de pe planetă începe o dată cu ea. O lume aflată în dificultate de a se exprima identitar tocmai pentru că nu îşi cunoaşte rădăcinile. Vidul sufletesc e marcat de prostie şi – mai nou – de corupţia suverană. Personajele lui Cornel Udrea se consideră adesea nemuritoare şi ar fi un adevărat blestem pe capul acestui popor ca amintita convingere a lor să se şi realizeze. Oricum, prin cărţile sale – atât de devotate genului comic – Cornel Udrea rămâne unul din cei mai subtili umorişti români, într-un moment în care, peste cititorul ipostaziat adesea ca telespectator, se revarsă tone de vorbe tembele de pe ecranul unor televizoare ajunse la incandescenţă, din pricina cantităţii de prostie folosite pe unitate de timp în cursa pentru asigurarea combustiei infernale a audienţei.

URBANOVICI Maria

Născută la 17 septembrie 1948 în localitatea Ţepeş Vodă, judeţul Călăraşi. Absolventă a Facultăţii de Limbi şi Literaturi Străine – Universitatea Bucureşti. Din iulie 1990 lucrează la Radiodifuziunea Română, redacţia literatură-arte, unde realizează emisiuni de profil: **Revista literară Radio** (1990-2000) şi suplimentul estival al acesteia, **Caietele verii, Diotima** (o pledoarie pentru frumuseţe şi iubire, destinată tinerilor ascultători), **Remember pentru mileniul III** (conexiuni ale literaturii cu filosofia, istoria şi morala în momente de referinţă ale umanităţii), **Talk-show de poezie contemporană** (realizată *live*, emisiunea a avut prestigioşi invitaţi care au dezbătut, împreună cu moderatoarea, starea poeziei de azi şi dintotdeauna).

Maria Urbanovici este şi autoarea unor admirabile spectacole literare cu public, sub genericul **Salonul literar – Artă poetică,** în cuprinsul cărora a fost readusă în atenţia iubitorilor de poezie lirica unor autori importanţi, precum Ana Blandiana, Ileana Mălăncioiu, Angela Marinescu, Marin Mincu, Mihai Ursachi. Succesul acestor spectacole-eveniment a fost asigurat şi de faptul că ele erau opera unei poete, reprezentative pentru lirica românească de azi. Maria Urbanovici a debutat în anul 1976, cu volumul *În prelungirea luminii,* urmat de *Cratere* (1980) şi *Lut ars* (1984) – toate trei apărute la Editura Cartea Românească. Cea de-a patra carte de versuri a sa, (*Heliante*, Editura Albatros, 1987) împlinea parcursul primului deceniu de receptare publică a unei autoare de aleasă vocaţie. Zece ani mai târziu – un volum intitulat *Febra esenţială* (Editura Helicon, Timişoara, 1997) antologa poeme din anterioarele patru apariţii editoriale. Faptul confirmă strategia discretă a acestei autoare, ocolind proiectoarele luminoase ale publicităţii. Chiar evitând „cărările gloriei“, Maria Urbanovici rămâne o poetă suferind continuu de „febra esenţială“ a poeziei. O poetă a insomniilor, prefăcând-o într-o „coloană de foc, luminând drumul“ şi destrămând „esenţele lui Hypnos“ pentru a-şi asigura accesul la o luciditate supremă. Lirismul este alungat programatic din încăperile de cuvinte ale poemului, pentru ca realitatea să poată pătrunde în ele, sub forma unor şocuri continue, ca acele „întâlniri cu aproapele“, despre care vorbea cândva Cesare Pavese, scriitorul meridional evocat în poemul *Printre mesteceni* (vol. *Lut ars*). Ca şi pentru acela, literatura este, şi în cazul Mariei Urbanovici, „o meserie de a trăi“, menită să combată „viciul absurd“ (*il vizio assurdo)* al morţii: „Cu aceste încălţări/ de culoarea sângelui închegat/ am traversat cea mai cumplită noapte,/ încalţă-te,/ descalţă-te,/ mori odată,/ dar mai bine încearcă să trăieşti,/ viforul sparge afară toate felinarele/ acum e timpul să arăt/ cum îmi scot viaţa de pe mine/ precum cămaşa de fiecare zi“.

În anul 2003, autoarea a tipărit la Fundaţia Luceafărul volumul *Ce-ar fi să-i dezbrăcăm sufletul?* (subintitulat *Fabula rasa II*) în care aflăm voluptatea secretă a hipertextului liric, ajutând-o să descopere „ceva care i-ar schimba Calea“. Intersectarea – prin Elytis – a melancoliei eline („de versurile lui Elytis mă sprijin ca de o viaţă care a curs paralel pe lângă mine, îmbiindu-mă să o trăiesc“) conferă poemelor o aură mediteraneană, sub care soarele calcinează visarea.

Poezia Mariei Urbanovici, densă şi unitară, există în primul rând, graţie acelui „flux dialectic“, în care viaţa şi moartea fixează „un strigăt metafizic“ pe frunţile de luceafăr ale poeţilor adevăraţi.

URICARU Eugen

Născut la 1 noiembrie 1946 la Buhuşi, judeţul Bacău. Absolvent al Facultăţii de Filologie a Universităţii „Babeş-Bolyai“ din Cluj-Napoca, secţia română italiană (1971).

Încă din studenţie, se afirmă în paginile revistei „Echinox“, făcând parte din prima generaţie echinoxistă (alături de Horia Bădescu, Adrian Popescu, Ion Mircea, Dinu Flămând, Aurel Şorobetea). Redactor la revista „Steaua“, cunoaşte o rapidă consacrare ca prozator. După 1990 se stabileşte în Bucureşti, unde deţine funcţii de conducere în cadrul Uniunii Scriitorilor. În prezent, este preşedintele acestei uniuni de creaţie.

În toamna anului 2002, a fost mandatat de conducerea Societăţii Române de Radiodifuziune în funcţia de director al Postului

de Radio România Cultural din care se retrage în decembrie 2003 pentru a se consacra activităţii de coordonare a diplomaţiei culturale româneşti ca Secretar de Stat în Ministerul Afacerilor Externe. Orientarea pe care a impus-o postului amintit se revendică din datoria serviciului public de radio de a oferi publicului ascultător programe de ţinută, informative şi formative, în care valorile clasice şi moderne ale culturii naţionale să-şi găsească locul cuvenit. O atenţie distinctă a fost acordată cultivării limbii române şi prezenţei la microfon a unor autori contemporani semnificativi. Fost lucrător în diplomaţia culturală (a deţinut funcţia de director adjunct al Accademiei di Romania din Roma, în timpul directoratului doamnei acad. prof. Zoe Dumitrescu-Buşulenga) a sprijinit dialogul culturii române cu celelalte culturi. Bun traducător din literatura italiană (poeme de Cesare Pavese şi proză de Curzio Malaparte), Eugen Uricaru rămâne, în primul rând, un scriitor important, autor al unor cărţi în care istoria românească – mai veche sau mai nouă – este principalul lor personaj sau, dacă doriţi, *personajul unificator*.

Prima sa carte, *Despre purpură* (1974) aducea în prim plan un univers aproape mitic, ce avea să se continue peste ani în romanul *Vladia*. Prozatorul şi-a creat propria sa Yoknapatawpha, în care iluzia este mult mai robustă decât contondenţa realului. Ca în basmele populare, viaţa din Vladia nu cunoaşte graniţa dintre viaţă şi moarte, între fericire şi destrămare. Aşa cum istoria s-a născut din candoarea mitului, tot astfel proza lui Eugen Uricaru, generată de necesitatea identificării lumilor posibile, evoluează spre conturul istoric ferm. În *Rug şi flacără*, splendid ecou risorgimental în spaţiul literaturii române avem de-a face cu procesul clarificărilor identitar-naţionale, într-un moment de erupţie libertară a Europei postpaşoptiste. Cartea aminteşte – prin acest patos al literaturii şi prin temele iniţiatice introduse – de capodopera polonezului Stefan Zeromski, *Cenuşa,* care avea în centrul atenţiei campaniile napoleoniene. Perioadei primului război mondial îi sunt consacrate romanele *Aşteptându-i pe învingători* (1981) retipărit aproape două decenii mai târziu sub titlul, neacceptat iniţial de cenzură, *Aşteptându-i pe barbari* (Cartea Românească – 1998) şi *Memoria* (1983).

Imaginea unui Bucureşti ocupat de trupele germane ale marelui şalului Mackensen pune în joc virtuţile şi servituţile spiritului dâmboviţean.

Moldovean prin naştere, transilvan prin formaţie, Eugen Uricaru se vădeşte a fi şi un subtil comentator al duhului valah, pendulând între sublim şi ridicol.

Memoria va continua – în contextul reprimării grevei tipografilor din decembrie 1918 (orchestrată de vizionari socialişti, ce nu vor ezita, peste numai trei ani, în 1921, să constituie un partid comunist, ce va fi afiliat apoi Internaţionalei bolşevice) – această examinare a resorturilor pe care istoria le declanşează în conştiinţa individuală.

Un alt moment de uriaş dramatism îl reprezintă răscoala lui Horia, surprinsă cu admirabilă forţă epică în *1784 – Vreme în schimbare*. Prin valoarea transpunerii documentului istoric în rama imaginaţiei, romanul este prelungirea în planul simţirii a acelei copleşitoare lucrări a istoricului clujean David Prodan – închinate Răscoalei lui Horia, văzută în conexiuni surprinzătoare cu istoria europeană a vremii.

Cu vremea, atracţia actualităţii, prezentă încă din *Mierea* (1978), se amplifică prin *Glorie* (1987) şi *La anii treizeci...* (1989), fără a şterge cu desăvâşire sigiliul mitologic de cândva, din primele cărţi ale autorului (*Despre purpură*, *Vladia*) şi, mai nou, din *Stăpânirea de sine* (Ed. Eminescu, 2003).

Multe din paginile lui Eugen Uricaru ar putea constitui obiectul unor adaptări radiofonice de succes. Există în ele potenţial dramatic, personaje atipice, energie şi emoţie a rostirii...

URSACHE Vasile

Născut la 19 septembrie 1959 în localitatea Breaza, judeţul Suceava. Absolvent al unei Şcoli de Ofiţeri (specialitatea: grăniceri) în 1981 şi licenţiat al Facultăţii de Istorie, Universitatea Bucureşti – 1987. Între 1982 şi 1990 a lucrat în redacţia emisiunilor militare Radio. În prezent este redactor-şef al revistei „Poliţia Română“. Alături de emisiunile **Pentru patrie** – al căror redactor a fost, Vasile Ursache a colaborat la emisiunile Radio România Tineret (**Radio în blue-jeans**) prin materiale ce-i puneau în valoare spiritul hâtru, departe de „canonul cazon“ în care fusese format autorul.

Vasile Ursache a debutat în volumul colectiv *Numele focului* (Editura Militară, 1997). Placheta *Primire la regină* (Editura Timpolis, 2002) îi probează abilităţile prozodice şi sensibilitatea neoromantică. Originar – ca şi George Florin Cozma – din Ţara de Sus a Moldovei, poetul pare a descinde şi el din familia de autori tutelată de geniul liric spontan al lui Nicolae Labiş. Aceeaşi „adolescenţă durută“ se prelungeşte în poezia sa, pe fondul unui cavalerism întârziat, asumat cu anume voluptate de autor.

URSU Liliana

Născută la 11 iulie 1949 la Sibiu, Liliana Ursu a absolvit Facultatea de Limbi Germanice (limba şi literatura engleză) a Universităţii din Bucureşti. Poetă, prozatoare, eseistă, traducătoare. Membră a Uniunii Scriitorilor din România. După câţiva

ani petrecuţi în TVR, lucrează – din 1981 – ca realizator de emisiuni radio în redacţia culturală (actualmente literatură-arte). Între emisiunile redactate de ea se află: **Revista literară Radio, Lecturi în premieră, Meridianele poeziei, Arcă spre mileniul trei, Talk-show de poezie** etc. Câteva burse Fulbright i-au oferit ocazia de a activa ca *visiting professor* la Universitatea de Stat din Pennsylvania (1992-1993/ 1997-1998) şi de a ţine cursuri de *writing* la Universitatea de Stat din Louisville (SUA).

Bibliografia impresionantă începe cu volumul de versuri *Viaţa asupra oraşului* (Cartea Românească, 1977), care a atras atenţia criticii asupra unei strălucite autoare. Au urmat volumele de poezii *Ordinea clipelor* (1978) şi *Piaţa aurarilor* (1980), apărute la Editura Cartea Românească şi *Zonă de protecţie* (1984) şi *Corali* (1987), tipărite de Editura Eminescu. Volumele de proză scurtă *La jumătatea drumului* (Cartea Românească, 1986) şi *Visul* (Editura Glasul/Vasile Cârlova, 1995) pun în valoare metodele de investigaţie complexă a unei realităţi nu o dată brutale, chiar şi atunci când ea se află la incidenţa visului. „Visul avu efectul acelui avion prăbuşit peste o străveche aşezare unde s-a descoperit apoi un adevărat templu subteran cu obiecte de cult, cu morminte princiare încărcate de odoare şi bijuterii, totul neatins nici măcar de vitregia celor 3000 de ani ce trecuseră“. Astfel începe povestirea ce dă titlul cărţii de proză din 1995, consemnând rolul activ al reveriei în descoperirea realului. Nici poezia Lilianei Ursu nu se află în afara acestui experiment de scufundări în apele profunde ale timpului, în straturile unei realităţi pe care civilizaţia o sugrumă sau o schimonoseşte. Ea a atras atenţia unor editori străini care n-au ezitat să o publice. În 1997, Editura Bloodaxe Books tipărea *The Sky behind the Forest* (Cerul dinapoia pădurii) în traducerea preţuiţilor Adam Sorkin şi Tess Gallagher. Volumul avea să fie distins de altfel cu premiul Societăţii poeţilor din Marea Britanie pentru cea mai bună carte de poezie în traducere pe anul 1997. Un an mai târziu, poetul Bruce Weigl publica la editura Universităţii de nord-vest din Chicago antologia *Angel Riding Beast* (Înger alergând fiara), care

dezvăluia opţiunile spirituale ale unei autoare punându-şi poezia în serviciul credinţei creştine.

La rândul ei, Liliana Ursu a tradus admirabil în limba română poeme de Diana Wakowsky (*Norii magelanici*) şi din alţi autori aparţinând literaturilor anglo-saxone, şi a înfăţişat publicului anglofon valori ale literaturii române: *15 Young Romanian Poets* (15 tineri poeţi români – Editura Eminescu, 1983) şi *Fires on Water* (Focuri deasupra apei – Cartea Românească, 1992). Această ultimă antologie reuneşte poemele a şapte poeţi sibieni, în încercarea de a despresura, prin traducere, zidul indiferenţei ce înconjoară adeseori, în chip nemeritat, literatura unor autori de vocaţie.

Liliana Ursu este cofondator şi membru în Consiliul Executiv al centrului de dialog est-vest „Constantin Noica“ din Sibiu şi membră a Asociaţiei internaţionale a scriitoarelor din SUA. Literatura autoarei a evoluat de la sunetul *beat* la cel al meditaţiei cosmice, într-o desfăşurare firească, lipsită de ostentaţie.

URSULEANU Dan

Născut la 6 noiembrie 1942, la Cernăuţi (actualmente în Republica Ucraina). Absolvent al Facultăţii de Filologie a Universităţii din Bucureşti (limba şi literatura română – 1965). Din 1966 lucrează la Radiodifuziunea Română. Realizator al unor emisiuni de prestigiu: **Caravana fanteziei, Laboratoarele performanţei, Căutătorii de energie, La frontierele cunoaşterii**. O emisiune de avangardă s-a dovedit a fi **Exploratorii zilei de mâine,** în care se întâlneau ştiinţele de frontieră, fenomenologie paranormală şi literatura SF. În cadrul ei, Dan Ursuleanu a realizat mai multe dramatizări radiofonice în serial: (**Soarele gol** şi **Eu, robotul** de Isaac Asimov, **Marele Portret** de Dino Buzzati, **Krakatit** de Karel Čapek, **Oraşele scufundate** de Felix Aderca). Emisiunea a fost premiată de Ministerul Tineretului pentru capacitatea ei de influenţare a creativităţii juvenile.

După 1990, Dan Ursuleanu este numit director al noii Direcţii de relaţii cu publicul (Secretariat General) şi şef al noului post de radio **Antena Bucureştilor**, organizat şi dezvoltat sub autoritatea direcţiei amintite. Din 1996 este redactor-şef la redacţia jocuri, concursuri, divertisment tineret-copii, unde a realizat mai multe concursuri de cultură generală cu sprijinul unor ambasade străine la Bucureşti. Umorist de vocaţie, este şi coordonatorul (1997-1998) programelor radio de Revelion. În 1999 a primit diploma de excelenţă a Uniunii Ziariştilor Profesionişti.

Scriitorul Dan Ursuleanu este autorul volumelor de povestiri *Umor pe patru roţi* (1981 – continuând linia umorului... automobilistic, inaugurată de mai vârstnicul său confrate Leon Sărăţeanu), şi *Comic-voiajor* (1987), ambele tipărite la Editura Sport-Turism. La editura ieşeană Junimea, a publicat două cărţi de versuri pentru copii: *Lupul care a uitat proverbele* (1983) şi *Poveşti cu poze şi... pozne* (1989). Este şi autorul unui *Dicţionar de scrabble* (Editura Recoop, 1988), Dan Ursuleanu fiind esenţialmente un ludic, creator de jocuri şi practicant fervent al acestora şi – nu în ultimul rând – un filatelist redutabil. „Spadasin al vorbelor de spirit“ – cum a fost denumit de colegi, Dan Ursuleanu (care a început ca un critic şi istoric literar hărăzit) şi-a dăruit câteva decenii de viaţă Radioului sub semnul zâmbetului senin, adresat ascultătorilor săi numeroşi cu o generozitate ce se cuvine notată.

V

VARTOLOMEI Luminiţa

Născută la 3 august 1945 la Bucureşti. Absolventă a Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu“ – promoţia 1968. Între 1 septembrie 1968 şi 1 ianuarie 1972 a lucrat la Radiodifuziunea Română, redacţia emisiunilor muzicale. Ciclul de emisiuni **Teme celebre** – iniţiat în 1969 – a fost reluat după aproape trei decenii. Specialist în muzica simfonică şi camerală, Luminiţa Vartolomei (Kivu) a continuat să colaboreze la Radio şi după transferul său la Filarmonica „George Enescu“. Între programele realizate se numără **Cartea orgii, Şapte decenii de muzică** şi **Microenciclopedie muzicală**. A fost unul dintre colaboratorii constanţi ai emisiunii **Clubul artelor** – unde a realizat rubrici de educaţie estetică pentru tinerii ascultători. Timbrul uşor recognoscibil al vocii şi marea competenţă în materie au asigurat autoarei un statut bine precizat. Este unul dintre muzicologii care s-au bucurat de preţuirea profesională a lui Iosif Sava – împreună cu care Luminiţa Vartolomei a lucrat la redactarea a trei volume de specialitate: *Dicţionar de muzică* (Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1979), *Muzică şi muzicieni* (Editura Romfel, 1992) şi *Mică enciclopedie muzicală* (Editura Aius, 1997). Este şi autoarea unui *Soclu pentru efemeride* (Editura Muzicală, 1992) şi a unui *Stop-cadru în sonor* (cuprinzând două volume, apărute la aceeaşi Editură Muzicală: *Dialoguri* – 2001 şi *Portrete* – 2002).

Consideraţiile autoarei vădesc o cultură muzicală impresionantă. Spiritul doct rezistă însă întotdeauna ostentaţiei. Ceea ce guvernează programul estetic al autoarei este echilibrul, însoţit de rigoare. Preocupări de sondare a interferenţei artelor (*Teatrul din umbra muzicii*, Editura Muzicală, 2003).

VASILESCU Carmen

Născută la 17 septembrie 1941, în localitatea Târgşoru-Nou, judeţul Prahova. Absolventă a Facultăţii de Limbi şi Literaturi Străine – Universitatea Bucureşti. Din 1966 este redactor-realizator la redacţia emisiunilor pentru străinătate (în prezent Radio România Internaţional) unde realizează emisiuni de cultură (**Mic dicţionar de literatură română; La microfon, limba română; Univers cultural** etc.).

Preocupări constante de popularizare în România a literaturii portugheze şi braziliene. *Moştenitoarea* de Julio Dinis a apărut în 1983 la Editura Univers. În 2001, publică la Editura Economică, studiul lui José Nivaldo Junior *Machiavelli – Puterea*, destinat descifrării mecanismelor politice ale autorităţilor. În acelaşi an publică la Editura Humanitas, romanul lui Paolo Coelho, *Muntele*, contribuind astfel la cunoaşterea tot mai profundă în România a operei scriitorului brazilian, aflat astăzi în topul celebrităţilor literare.

VÂRTIC Dumitru

Născut la 26 iunie 1942 la Năsăud, judeţul Bistriţa-Năsăud. Decedat la 15 februarie 1981. Absolvent al Conservatorului de Muzică „G. Dima“ din Cluj-

Napoca. Între 1967-1981 a fost redactor la Studioul de Radio Cluj, realizând emisiuni de etnografie şi folclor ce s-au distins prin largul spectru de prezentare a datinilor şi obiceiurilor ţărăneşti, a marilor interpreţi ai cântecului popular. **La fântâna dorului** s-a impus ca o emisiune de ţinută, ce s-a bucurat de o mare audienţă în zonă. A angajat un viu şi durabil dialog cu ascultătorii prin emisiuni realizate la sugestia acestora. **Scrisori, preferinţe, melodii** a reuşit nu numai să răspundă solicitărilor muzicale ale publicului, dar şi să impună zeci de interpreţi ai cântecului transilvan. **Plaiuri strămoşeşti** a fost o altă emisiune a sa, bilunară, care s-a dorit o trecere în revistă a corurilor de amatori din Ardeal, înfăţişate sub forma unor monografii culturale. A realizat sute de înregistrări în studioul clujean cu orchestre şi interpreţi de muzică populară care aveau să cunoască o afirmare naţională. Emisiunea **Mioriţa** a Postului de Radio Bucureşti l-a prenumărat printre statornicii şi valoroşii ei colaboratori.

În timpul vieţii i-au apărut două culegeri de folclor – cu sprijinul Casei Creaţiei populare a judeţului Bistriţa-Năsăud. Este vorba de **Trandafir cu creanga-n apă** (1970) şi de **La fântâna dorului** (1972) – expresie a bogăţiei folclorului de pe Valea Someşului şi a Bârgaielor.

Două volume de versuri originale aveau să apară postum, la Editura Napoca-Star, prin grija fostului său amic şi confrate, scriitorul Cornel Udrea: *Statui de frunze* (1999) şi *Mai am de mers o nemurire* (2001). Poezia lui Dumitru Vârtic se află în deplină consonanţă cu valorile metaforice şi cu trăirile esenţiale ale folclorului, pe care l-a iubit cu o dragoste acaparantă, totală. O dragoste dintre cele care scurtează nemeritat viaţa celui ce-o poartă în inima sa.

VERMAN Gheorghe

Născut la 10 martie 1942 la Constanţa. Absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română de la Universitatea Bucureşti. Din 1969 lucrează la Radioteleviziunea Română, afirmându-se ca realizator de emisiuni şi ca manager. Domeniul predilect l-au constituit emisiunile economice, cu accent pe cele destinate agriculturii. În 1991 proiectează şi organizează postul de radio Antena Satelor. Şef al Departamentului de Actualităţi Radio (1992), director general adjunct, şef al Departamentului Studiourilor Teritoriale şi Locale (1995), director general adjunct al SRR, şef al Departamentului posturi naţionale şi al departamentului studiourilor teritoriale şi locale (2002), va cunoaşte din decembrie – aceluiaşi an – titulatura de Director general adjunct al S.R.R, şef al Departamentului producţie teritorială. Deţine ordine şi medalii ale sistemului politic dinainte de 1989, dar şi titluri oferite după 1990, unele dintre ele exprimând cordialitatea cu care este privit acest incontestabil profesionist al microfonului (Marele Premiu acordat de Federaţia Agricultorilor Privatizaţi din România, Premiul Bursei de Mărfuri Maritime şi de Mărfuri – Constanţa, titlul de Megaradiofononist, acordat de Consiliul de Administraţie al SRR, cel de „senator de onoare“, acordat de Universitatea din Sibiu şi care face referire la Senatul Universităţii în cauză...). Cu sau fără aceste distincţii, Gheorghe Verman rămâne – indiscutabil – un cunoscut (şi chiar preţuit) om de radio, graţie miilor de emisiuni realizate cu un ataşament remarcabil faţă de satul românesc de azi, aflat, din păcate, într-o prelungită situaţie de criză identitară.

După anul 2000, Gheorghe Verman s-a manifestat şi ca autor al unor cărţi consacrate civilizaţiei rurale şi – în general – spiritualităţii naţionale. La Editura Gramar i-a apărut, în 2001, *Poartă la sfinţenie* (ediţia în limba engleză *Gate to Sanctity,* în

2002) şi *Iarba verde de acasă* – reunind materiale găzduite iniţial de rubrica sa populară din emisiunea duminicală închinată de Radio România Actualităţi, **Vieţii Satului**. În 2002, Editura Mirton din Timişoara publică *Reîntâlniri pe uliţa mare*, volum închinat aceleiaşi lumi a satului românesc, pe care Gheorghe Verman l-a fixat drept reper esenţial al existenţei sale jurnalistice. Un studiu managerial despre *Radioul public regional* (coordonat de el şi editat în anul 2002 de Universitatea „Lucian Blaga“ din Sibiu) poate interesa deopotrivă profesioniştii din reţeaua radiourilor teritoriale şi studenţii la facultăţile de jurnalism şi comunicare audiovizuală preocupaţi de fenomenul descentralizării informaţiei.

În anul 2004 Editura „Casa Radio“ i-a tipărit volumul *Tărâmul îngerilor* în care, pe lângă tablete radiofonice sunt incluse interviuri ample cu personalităţi ce-şi exprimă opiniile despre satul românesc de azi şi dintotdeauna.

VERONA Dan

Născut la 1 iulie 1947 în localitatea Luncani, judeţul Bacău. Absolvent al Facultăţii de Filologie – Universitatea Bucureşti, promoţia 1972, şi al celei de Teologie Ortodoxă (2003).

Membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Din 1972 este realizator de emisiuni la Radiodifuziunea Română (cu o întrerupere a activităţii în perioada 1988-1990). Autor a sute de emisiuni consacrate poeziei româneşti şi universale, concepute ca o panoramă esenţială a spiritului uman. Fonoteca Societăţii Române de Radiodifuziune dispune la ora de faţă – graţie excepţionalei lucrări a lui Dan Verona – de o veritabilă antologie comentată a poeziei religioase universale. Aproape două milenii de poezie creştină sunt ilustrate de stihurile unor

Efrem Sirul, Grigorie din Nazianz, Roman Melodul, Ioan Damaschin, Francisc din Assisi, Juan de la Cruz, Teresa de Avila, Charles Péguy, Rainer-Maria Rilke, Francis Jammes, T. S. Elliot, Vasile Voiculescu. Proiectul cultural (unic în istoria radiodifuziunilor lumii) aparţinând lui Dan Verona a izbutit recuperarea – adesea prin propriile-i echivalenţe – a imnografiei greco-latine, relevându-ne texte ale unor mari poeţi mistici, de la poetele-logodnice ale Divinului mire (Hildegard din Bingan, Gertrud cea Mare din Helfta, Caterina de Siena, Hadewijch din Antwerpen) la monasticii iberici din sec. al XVI-lea (Juan de la Cruz, fra Luis de León, Teresa de Avila, Juan de Avila) şi de la autorii jansenişti de la Port-Royal (sec. al XVII-lea), la marii inspiraţi ai sfârşitului celui de-al doilea mileniu.

În paralel, Dan Verona a difuzat capodopere ale poeziei universale, de la Homer, Dante şi Shakespeare la Hölderlin şi Novalis, în tălmăcirile admirabile ale unor poeţi şi traducători români. Autori contemporani (Şt. Aug. Doinaş, Romulus Vulpescu, C. D. Zeletin etc.) au fost invitaţi la microfon spre a-şi rosti eminentele lor echivalări. Performanţa radiofonică a lui Dan Verona a fost aşadar aceea a realizării unei biblioteci sonore care, de trei decenii este îmbogăţită seară de seară cu noi opere lirice.

Debutul editorial al lui Dan Verona a fost unul eclatant. În 1972 – volumul *Nopţile migratoare* vestea (nu numai prin prefaţa entuziastă a lui Alexandru Paleologu care vedea în D. V. „un nou Hölderlin“) un important poet al sfârşitului de veac XX. Impresie confirmată de celelalte cărţi ale autorului: *Zodia măslinului* (1974), *Cartea runelor* (1975), *Daţi ordin să înflorească magnolia* (1977), *Viaţa la treizeci şi trei de ani* (1981), *Balada Vestitorului şi alte poeme* (1986). Dan Verona este un poet imnic, slujind sacralitatea poeziei, afirmată de-a lungul unor „veacuri de aur“. Orfismul său este evident, scandalizând chiar la un moment dat critica, tot mai ataşată valorilor postmodernismului. Nostalgia „paradisului pierdut“, afirmată în noile contexte ale civilizaţiei, a apărut unor comentatori drept reflexul unei atitudini donquijoteşti, fără a se distinge în ea nevoia dintotdeauna a

omului de a intercepta „spuza unor paradisuri albastre“ chiar şi în vârtejurile hipertehnologiilor şi ale „privighetorilor electrice“. Căutarea vinei tragice conduce şi la asumarea amintitului *hybris*. Acuzaţiile de retorism vizează mai cu seamă mărturiile extatice ale acestui poet, angajat într-o amplă viziune estetică şi morală asupra lumii. Evident că şi „vechiului Hölderlin“ i s-ar fi adus – la finele secolului XX – reproşuri similare.

Un roman autobiografic, *Îngerii chilugi* (1982, Premiul Uniunii Scriitorilor) i-ar putea edifica pe analiştii poeziei lui Dan Verona despre contorsiunile unui traseu existenţial complicat, fixând – în cheia ironiei romantice, gen Heinrich Heine – reperele contemporane ale tragicului.

Dan Verona a publicat în 1988 traducerea din persană a volumului de versuri *Întâlnire în noapte* de Forugh-e Farrokhzad (împreună cu Vasile Sofineti, coleg, în epocă, la emisiunile în limba farsi de la RRI) şi, în 1989, traducerea romanului *Chelnerul şi supravieţuitorii* al acelui „fenomen unic în literatura olandeză“ care a fost eruditul Simon Vestdijk. A scris texte pentru cântecele unor autori de muzică folk prin care a dobândit la un anume moment o popularitate ce a depăşit faima pe care i-o conferea splendida sa poezie.

VIANU Tudor

Născut la 27 decembrie 1897 la Giurgiu. Decedat la 21 mai 1964 în Bucureşti. Licenţiat al Universităţii Bucureşti în drept (1919) şi filosofie (1920). Doctor în estetică al Universităţii din Tübingen (1923) cu o teză despre *Problema valorizării în poetica lui Schiller* – publicată în anul următor la Bucureşti în forma originală (*Das Wertungsproblem in Schillers Poetik*). Carieră universitară de-a lungul a patru decenii la Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti cu unele întreruperi determinate de seismele politice postbelice.

A mai deţinut şi alte funcţii publice (ambasador al României în Iugoslavia, director al Teatrului Naţional din Bucureşti) şi a fost membru activ al Academiei Române (1955).

Erudiţia sa copleşitoare a contribuit la dezvoltarea esteticii, a comparatismului şi a stilisticii româneşti. *Estetica* lui Tudor Vianu – publicată în două volume, I – 1934, II – 1936 – rămâne esenţială pentru gândirea românească modernă. Precedată de cercetări precum *Dualismul artei* (1925), *Fragmente moderne* (1925), *Masca timpului* (1926), *Poezia lui Eminescu* (1930), *Arta şi frumosul* (1931), *Idealul clasic al omului* (1934). *Estetica* a fost urmată de lucrări vădind o anume complementaritate: *Filosofie şi poezie* (1937), *Studii de filosofie şi estetică* (1939), *Arta prozatorilor români* (1941), *Introducere în teoria valorilor* (1942). Împreună cu harnicii săi comilitoni, Vladimir Streinu şi Şerban Cioculescu, Tudor Vianu a semnat spre sfârşitul războiului *Istoria literaturii române moderne,* carte reeditată în anii ’70.

După 1944 a avut de înfruntat – ca întreaga sa generaţie – obstacolele impuse de rigiditatea noilor oficialităţi. Cu toate acestea, şi-a continuat cercetările în aria literaturii şi a filosofiei, predilectă pentru savantul român. *Figuri şi forme literare* (1946), *Probleme de stil şi artă literară* (1955), *Problemele metaforei şi alte studii de stilistică* (1957), *Studii de literatură universală şi comparată* (1960) – sunt titluri ce completează ampla sa biografie.

Tudor Vianu a editat critic opera lui Al. Macedonski şi a lui Alexandru Odobescu, a tradus din clasici ai literaturii universale (Shakespeare: *Iuliu Cezar* şi *Coriolan;* Goethe: *Poezie şi adevăr*) şi a consacrat monografii unor poeţi români pe care-i preţuia nespus: *Ion Barbu* (1945), *Arghezi, poet al omului* (1964). Un volum de *Postume* – apărut în 1966, la doi ani de la dispariţia sa fizică a completat imaginea unei *Opere* esenţiale ce avea să-şi găsească proiecţia într-o ediţie cuprinzătoare alcătuită de foşti studenţi ai săi (Matei Călinescu, Sorin Alexandrescu, Gelu Ionescu,

George Gană) care aveau să-şi însuşească într-un mod prioritar ţinuta academică ireproşabilă a gândirii, rostirii şi scrierii – proprie lui Tudor Vianu.

În 1929, Tudor Vianu a făcut parte – în calitate de cenzor supleant – din prima structură administrativă a Societăţii Române de Radiodifuziune (funcţia avea rolul de supraveghere şi îndreptare a demersului instituţiei în plan managerial şi nicidecum pe acela al intervenţiei în plan editorial). În acelaşi an (1929) îl găsim în calitate de activ colaborator al programelor Radiodifuziunii în cuprinsul cărora a vorbit despre proza lui Liviu Rebreanu (24 martie), sculptura lui Oscar Han (14 aprilie) ori despre opera unor Thomas Mann (la 18 mai, anticipând laurearea – la sfârşitul anului 1929 a scriitorului german cu Premiul Nobel pentru literatură) sau Hugo von Hofmannstahl (14 noiembrie 1929). O excepţională latură a activităţii sale radiofonice o reprezintă **Actualităţile săptămânii** – rubrică deţinută cu fervoare jurnalistică de-a lungul anilor 1929-1930.

Spaţiul generos oferit de **Universitatea Radio** i-a permis să vorbească publicului ascultător despre *Poezia lui Mihai Eminescu* (31 martie 1930), despre Kant (11 aprilie 1930), Ibsen (25 aprilie 1930), Hobbes (2 mai 1930), Titu Maiorescu (2 ianuarie 1931), dar şi despre *Tip şi individualitate* (27 martie 1931), *Tendinţele esteticii contemporane* (7 octombrie 1932) ori despre *Poezia filosofică* (6 mai 1933).

La microfonul Radioului, Tudor Vianu a avut putinţa de a se dezvălui în ipostaza sa de *uomo universale*, conferenţiind competent pe varii subiecte de la *Jocul berzelor* (**Universitatea Radio**, 9 octombrie 1930), la *Teatralizarea vieţii* (**Universitatea Radio**, 31 octombrie 1931), de la *Valoarea sportului* (**Universitatea Radio**, 6 februarie 1931), la *Spaţiul şi timpul în viaţa modernă* (**Universitatea Radio**, 27 aprilie 1931) şi de la *Cronica socială* (**Universitatea Radio**, 6 mai 1933) la *Funcţia artei* (**Universitatea Radio**, 26 octombrie 1933).

Spre sfârşitul anilor ’30, sub influenţa prietenului său Mihail Ralea va dizerta pe teme favorizând domeniul de care răspundea acesta ca ministru al muncii (v. *Arta şi munca* – 6 octombrie 1938, *Universitatea muncitorească* 7 ianuarie 1939, 9 iunie 1940). Gestul va fi recompensat în anii ’50 când, alungat de la catedră, Vianu va fi reîncadrat graţie influenţei politice a vechiului său coleg şi amic, M. Ralea.

Până în anul stingerii sale (1964), Tudor Vianu a continuat să onoreze cu prezenţa sa emisiunile radiofonice, precumpănitor prin medalioane consacrate unor scriitori români (Eminescu, Arghezi) sau străini (Cervantes, Goethe etc.).

VINTILĂ Octavian

Născut la 22 iunie 1938 la Ploieşti. Absolvent al Academiei de Educaţie Fizică şi al Facultăţii de Ziaristică. După 1990, lucrează la Radiodifuziunea Română în redacţia emisiunilor sportive, al căror vechi şi devotat colaborator se vădise. A realizat transmisiuni în direct de la Jocurile Olimpice (1972, 1976, 1980, 1992, 1996 şi 2000), fiind unul dintre cei mai activi propagatori ai spiritului olimpic. În acest sens a realizat concursuri de tipul **Cine ştie olimpism – câştigă** şi seriale radiofonice dedicate jocurilor olimpice. Este şi autorul lucrării *Fenomenul olimpic în emisiunile radio-tv*, premiată de Comitetul Olimpic Internaţinal cu trofeul „Sportul şi universalitatea“.

Director executiv al Fundaţiei Radio România şi autor al câtorva cărţi, consacrate clubului sportiv preferat, în care a activat ca sportiv şi militar activ, colonel al armatei române. E vorba de *Stelele Stelei* şi *Steaua – performanţă şi prestigiu,* în care demersul jurnalistic intersectează şi zone ale istoriei sportului militar. În urma prezenţei sale la Jocurile Olimpice de la Sidney (2000) a scris împreună cu prietenul şi confratele său Paul Grigoriu o carte-reportaj despre „saltul la antipozi“ al acestui tandem jur-

nalistic, bine ştiut din emisiunile matinale ale postului România Actualităţi. Probabil că şi atunci când cartea nu va mai putea fi găsită, titlul ei va continua să cutreiere gândul: *Cangur la toate...*

VIŞAN Constantin

Născut la 18 aprilie 1930 în comuna Aiorman, judeţul Caliacra (actualmente Republica Bulgaria). Absolvent al Facultăţii de Filologie de la Universitatea „C. I. Parhon“ – Bucureşti. De la 15 iulie 1953 şi până la pensionare a lucrat la Radiodifuziunea Română, cu un scurt interludiu profesional. O jumătate de veac măsoară deci activitatea publicistică radiofonică a acestui gazetar sobru, conştient de valoarea sa profesională, dar mereu închis în armura discreţiei. A debutat cu reportaje la redacţia literară (împreună cu Dionisie Şincan, Corneliu Leu, Dinu Săraru). A iniţiat şi susţinut cicluri de amploare: **Cărţi şi eroi, De la frescele Voroneţului la Coloana Infinitului, Dialoguri culturale, Semnături în contemporaneitate**. A deţinut funcţii de conducere în cadrul Radioteleviziunii Române. În 1993 a dobândit titlul de realizator profesionist de excepţie, ca recunoaştere a însuşirilor sale jurnalistice, verificate pe un larg segment temporal. „Dialogul-portret“ a constituit tema sa favorită. Scriitori, critici literari, oameni de teatru şi film, pictori şi sculptori de seamă au fost invitaţii săi la microfon. Scopul demersului a fost de fiecare dată realizarea unei efigii sonore a creatorului respectiv. Întrebările simple şi directe ale realizatorului emisiunii au provocat patosul confesiv al invitaţilor. Dinamica ideilor a fost urmărită de la problematica atelierului de creaţie la desfăşurarea ideilor epocii. Totul, în ideea apărării unor permanenţe spirituale, menite să scoată în relief vocaţia edificatoare a culturii

române, deschiderea acesteia către dialogul cu lumea. O caracteristică a interviurilor realizate de Constantin Vişan a constituit-o respectarea caracterului radiofonic, oralitatea fiind cultivată cu atenţie, pentru a se evita discursul academic şi contrafacerea. De notat şi stilul publicistic precis evidenţiat de **Cronica ultrascurtă**, susţinută de Constantin Vişan timp de mai mulţi ani în cuprinsul **Revistei literare Radio**. Concizia şi expresivitatea caracterizează întreaga operă radiofonică a acestui gazetar, care a avut inspiraţia de a reuni multe din prestaţiile sale radiofonice în pagini de carte. Constantin Vişan este autorul volumului *Semnături în contemporaneitate* (Editura Cartea Românească, 1986) care-şi extrage substanţa din amintitele emisiuni, dar şi al unor povestiri, schiţe, nuvele şi note de călătorie cuprinse în volumele *Dorul zăpezii* (1973) şi *Transmisie în direct* (1981) – apărute la aceeaşi editură a Uniunii Scriitorilor din România, breaslă căreia îi aparţine – pe drept – din anul 1986.

VIŞAN Gabriela

Născută la 15 august 1954 la Bucureşti. Absolventă a Facultăţii de Limbi şi Literaturi Străine de la Universitatea Bucureşti (secţia franceză-engleză) – promoţia 1980. Din februarie 1997 lucrează la Radiodifuziunea Română, ca referent de specialitate în cadrul Direcţiei de relaţii internaţionale. În această calitate a colaborat la traducerea unor emisiuni care au reprezentat SRR în competiţii internaţionale

A tradus cărţi de popularizare medicală (*Stimulaţi-vă energia vitală* de Mantak Chia şi *Cultivarea energiei feminine* de Mantak Chia şi Maneewan Chia – Editura Antet, 1994), dar şi tratate serioase de medicină, precum *Tratatul Oxford de Endocrinologie*, considerat o veritabilă Biblie a acestei specialităţi medicale (Editura Tehnică, 1997).

Ataşamentul Gabrielei Vişan faţă de cărţile ştiinţifice exprimă o atitudine culturală ceva mai greu de întâlnit într-un moment în care se constată o anume febră a echivalării unor creaţii literare de succes imediat (biografii romanţate, romane poliţiste, poveşti de amor)...

VIZIRESCU Pan. M.

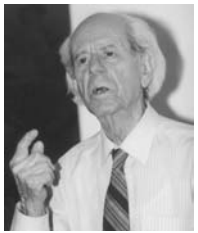

Născut la 16 august 1903 în comuna Braneţ din fostul judeţ Romanaţi (în prezent: comuna Bârz, judeţul Olt). Decedat la 27 ianuarie 2000 la Slatina, judeţul Olt. Absolvent al Facultăţii de Litere şi Filosofie din Bucureşti. Doctor în litere.

A fost subdirector (director-adjunct) la Societatea Română de Radiodifuziune (compartiment Radio-jurnal). Colaborare la Radio încă din anul 1931. La invitaţia poetului Vasile Voiculescu, director al programelor literare, a susţinut conferinţe (peste 30) la microfonul programului **Ora naţiunii**. Excelent vorbitor, conferenţiază cu succes şi la sala Dalles, la Teatrul Naţional şi în diverse centre culturale ale ţării. A făcut parte din echipa strălucitului sociolog Dimitrie Gusti (director al gazetei „Curierul Serviciului Social“). Ulterior, a condus revista „Muncitorul Român“, organ de presă al Ministerului Muncii – pe toată perioada războiului, când Pan. (Pantelimon) M. Vizirescu a deţinut şi funcţia de şef de cabinet al Ministrului Propagandei Naţionale. După 23 august 1944 a fost supus prigoanei politice. Destinul său devine unul cutremurător. Judecat de Tribunalul Poporului din Bucureşti – în lotul celor 14 gazetari şi scriitori români consideraţi „colaboraţionişti“ – a fost condamnat la muncă silnică pe viaţă. Timp de două decenii a stat ascuns în casa părinţilor din Slatina, într-un adăpost ingenios, din care avea să iasă abia în anul 1967, la timp pentru a beneficia

de un decret de graţiere a grupului în care fusese inclus.

După 1990 s-a dovedit extrem de activ în viaţa literară a ţării. În ciuda vârstei înaintate, Pan. M. Vizirescu a reuşit să recupereze aproape o jumătate de secol în a cărui tăcere fusese scufundat de ostracizarea la care fusese supus. A publicat cărţi şi a ţinut conferinţe, a dat interviuri de mare interes documentar posturilor de radio şi televiziune. În 1991 a reînfiinţat revista „Gândirea“ (serie nouă), pe care avea s-o conducă până în clipa dispariţiei sale pământeşti (27 ianuarie 2000). Radio România Cultural i-a decernat Premiul de excelenţă „pentru contribuţii de mare valoare la realizarea emisiunilor transmise în întreaga ţară de-a lungul anilor“, iar Teatrul radiofonic i-a pus în undă piesa în 4 acte **Liga oamenilor cinstiţi** (care fusese inclusă în repertoriul Teatrului Naţional din Bucureşti pentru stagiunea 1944/ 1945 şi care, din pricina schimbărilor politice intervenite avea să primească „botezul public“ abia în aprilie 1999 la Radio România Cultural).

Cel care susţinuse în faţa unei comisii prezidate de filosoful Constantin Rădulescu-Motru (la acea dată Preşedinte al Academiei Române) teza de doctorat intitulată *Poezia specificului românesc* şi care, în 1943, tipărea sinteza *Poezia noastră religioasă*, avea să consacre fenomenului liric naţional câteva conferinţe cu emoţionant conţinut. E vorba de *Legenda Curţii de Argeş* (6 ianuarie 1936), de *Poezia iernii* (5 ianuarie 1937), de *Poezia primăverii şi a Învierii* (3 mai 1937) ori de *Poezia de inspiraţie creştină* (20 aprilie 1939). El a descifrat *Expresia durerii naţionale* (29 iulie 1940) şi a exaltat *Mistica pământului* (20 august 1940) şi *Eroica transfigurare a ţării* (16 octombrie 1940), în condiţiile de cumpănă ale istoriei naţionale.

Revenirea în arena literelor, după o îndelungată absenţă, în 1982 cu volumul *Poeme* s-a produs oarecum discret, poetul fiind încă urmărit de tragica-i ostracizare. Au urmat *Sunet peste culmi* (1985) şi *Călătorie de taină* (1988) exprimând continuitatea cu valorile estetice în care se formase sub semnul revistei

„Gândirea“ pe care, cum am arătat, avea s-o relanseze în condiţiile istorice de după 1989.

VÎJEU Titus

Născut la 1 august 1948 în oraşul Breaza, judeţul Prahova. Absolvent al Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale“ din Bucureşti – secţia Teatrologie-Filmologie. Doctor în cinematografie şi media, profesor la catedra de comunicare audio-vizuală a Facultăţii de Film din Universitatea Naţională de Artă Teatrală şi Cinematografică – Bucureşti. Din 1 martie 1972 lucrează la Radiodifuziunea Română. A fost redactor la redacţia Culturală (1972-1973), iar din 12 martie 1973 a făcut parte din redacţia Programului III, condusă de doamna Sofia Şincan, unde realizează emisiunile **7 zile – 7 arte** (literatură, film) şi **Clubul artelor,** moderează în direct programul de dimineaţă **Studio T**. Împreună cu scriitorul şi traducătorul Romulus Vulpescu – a realizat pe durata unui deceniu **Cărţi pentru eternitate,** rubrică prezentă în coloanele sonore ale emisiunilor **Clubul artelor** şi **Universul artelor**. Din mai 1990 până în octombrie 1991, este redactor-şef adjunct la Radio România Tineret. La 1 noiembrie 1991 devine directorul Direcţiei de relaţii internaţionale a Radiodifuziunii Române (primul departament de acest gen al instituţiei). În mai 1996 este confirmat prin concurs în această funcţie, pe care o părăseşte, la cerere, de la 1 noiembrie 1997. În acest interval Societatea Română de Radiodifuziune a devenit membru al Uniunii Europene de Radio (UER), şi al Universităţii Internaţionale de Radio şi TV (URTI). Rămâne consilier pentru relaţii externe al Preşedintelui SRR şi desfăşoară activitate jurnalistică în cadrul departamentului literatură-arte. Realizator (din 1990) al emisiunii

săptămânale **Din marea poezie a lumii** (Radio România Actualităţi) şi – din 1997 – al emisiunii **Dicţionar de literatură universală**. Din 2003 realizează împreună cu scriitorul George Astaloş **Povestiri din marele şi micul Paris** (RRA).

Este membru al Uniunii Scriitorilor din 1970. A publicat mai multe volume de versuri: *Panatenee* (1969), *Deplasarea spre roşu* (1974), *Ca un meteor îndrăgostit de pământ* (1975), *Aniversarea unui crin* (1976), *Sâmbătă seara unui deceniu* (1979), *Alergând* (1983), *Pasul licornei* (1986), *Biblioteca de rouă* (1993).

Eseuri şi note de călătorie în *Cea mai frumoasă statuie* (1983), *Fotografia unei iubiri* (1987), *Fratele Grâu* (1990), *Miazăzi – Miazănoapte* (1996), *Memorie de rezervă* (2000).

A publicat prefeţe, postfeţe, comentarii la volume de Bojin Pavlovski (*Western Australia*), Taşko Gheorghievski (*Calul roşu, Sămânţa neagră*), Petar Petrovici Njegoş (*Cununa munţilor*) etc.

Poemele sale au fost traduse în limbile: franceză, portugheză, italiană, maghiară, sârbă, albaneză, turcă, bulgară etc. În 1989, Editura Misla din Skopje a editat o antologie din versurile sale, în limba macedoneană, sub titlul *Ghenot va prazninata* (Gena de vid).

A reprezentat Societatea Română de Radiodifuziune la reuniuni internaţionale şi ca trimis special la diverse evenimente. Călătoriile sale în SUA, Franţa, Italia, Japonia, Cehia, Spania, Anglia, Germania, Elveţia, Danemarca, Suedia, Iugoslavia, Finlanda, Grecia, Ungaria, Norvegia, China, Spania, Portugalia etc. au făcut obiectul unor memoriale de drum.

O selecţie din tabletele radiofonice găzduite de rubrica duminical-matinală **Cafeaua de dimineaţă cu Titus Vîjeu** a fost publicată în anul 2003 de Editura „Casa Radio“, sub titlul *Eterul şi eternul* cuprinzând – între altele – evocări ale unor personalităţi radiofonice mai vechi sau mai noi, sub acolada unei amicale viziuni auctoriale.

VLĂDESCU Gheorghe

Născut la 5 august 1939 la Bucureşti, Gheorghe Vlădescu a lucrat până la pensionare la Radiodifuziunea Română îndeplinind funcţia de coordonator tehnic în cadrul Serviciului de transmisii exterioare. Producţiile sale lirice au fost găzduite de emisiuni culturale precum **Almanah literar** şi **Moment poetic**. În anul 2001 autorul şi-a adunat poemele în placheta *Minunea fără de sfârşit*, apărută la Editura Victor Frunză. Notându-şi de-a lungul anilor trăirile personale, Gheorghe Vlădescu a realizat o adevărată diagramă a existenţei. Chiar dacă unele poeme au un caracter conjunctural, cele mai multe izbutesc să evite captivitatea unor stări legate de o întâmplare anume, înălţându-se la o emoţie aptă să-l intereseze pe cititor. Este imaginea unei existenţe lipsite de spectaculos, aptă să impună o certă sinceritate şi oferind cititorului sentimentul afilierii versului la istoria unei patrii şi chiar a unei întregi planete. Un poem *Pentru Nichita* mi se pare a fi revelator pentru *ambitus*-ul liric al autorului: „A murit!/Şi moartea trece/Sufletul n-a vrut să plece/A rămas sănveţe cartea/Să trăiască toată moartea/ Cartea,/ Suflet,/ Suflet,/ Carte,/Viaţă/ Dincolo de moarte./ Cel ce-a scris-o/ Nu-i departe/ Când pe masă/E o carte...“

VOICULESCU Vasile

Născut la 13 octombrie 1884 în localitatea Pârscov, judeţul Buzău. Studii de Litere şi Filosofie (neterminate) la Universitatea din Bucureşti şi studii de medicină la Facultatea de Medicină din acelaşi oraş. Doctor în medicină (1910). Debut literar în revista „Convorbiri literare“ (1914). Prima culegere de *Poezii* apare în anul 1916. Medic de circumscripţie în judeţele Gorj, Dâmboviţa, Ilfov şi – din 1918 – în Bucureşti.

În 1920 primeşte premiul Academiei Române pentru volumul *Din Ţara Zimbrului*. Membru al Societăţii Scriitorilor Români şi subdirector (ulterior director) al Fundaţiei Culturale. Devine unul din primii colaboratori de nădejde ai Societăţii Române de Radiodifuziune după intrarea în emisie, la 1 noiembrie 1928, a postului naţional de radio. La 19 februarie 1929 citeşte din versurile sale, la 6 mai conferenţiază despre Novalis, iar la 5 noiembrie 1929 despre *Misterul shakespearean*. Anul 1930 marchează prezenţa sa tot mai activă la microfon. Susţine conferinţe despre *Cultură şi civilizaţie* (9 martie) ca şi despre *Falsa cultură şi falsa civilizaţie* (**Universitatea Radio** din 13 aprilie). Îl evocă pe Alexandru Vlahuţă, a cărui casă de la Bârlad o frecventase în vremea războiului mondial la care luase parte ca medic militar – eminenta-i activitate avea să fie răsplătită în 1922 prin decorarea sa cu „Coroana României, în grad de ofiţer“. Avea – faţă de Al. Vlahuţă – o iubire, mereu mărturisită căci, declara V. Voiculescu, „n-a fost gând al meu pe care să nu i-l spun, n-a fost vers pe care să nu i-l citesc, n-a fost faptă de care să nu ştie!“

Prietenia sa cu Gh. D. Mugur, marcată şi de o ferventă colaborare în plan editorial (volumul de *Proverbe* din 1928, culese de cei doi, avea să fie urmat de numeroase lucrări de popularizare precum: *Îndreptar cultural, Cartea misionarului, Chestionar de anchetă socială pentru monografie, Chestionar folcloric, Îndreptar pentru conducătorii culturali la sate*) constituie un argument al apropierii sale fără rezerve de postul naţional de radio, unde Gh. D. Mugur îndeplinea funcţia de director. Din primăvara anului 1930, V. Voiculescu iniţiază **Programul pentru săteni** – care va deveni **Ora satului** – în care e prezent atât ca medic cu sfaturi de specialitate (*Buruie-*

nile de leac – 7 septembrie 1930, *Sfaturi medicale* – 17 mai 1931 etc.), cât şi ca publicist de actualităţi rurale (*Veştile săptămânii* – 15 iunie 1980, 6 iulie 1930 etc.)

Evident, prestaţia sa nu se limitează la aceste programe pentru săteni. La **Universitatea Radio** va conferenţia despre *Călătorii de altădată despre România* (11 octombrie 1930), *Hora ca factor social şi cultural* (19 octombrie 1930), *Sufletul şi medicina* (30 octombrie 1931), *Paludism* (14 august 1932), *Diabetul* (2 octombrie 1932), *Tradiţionalismul în poezia eroică* (5 mai 1933) – făcând dovada dublei sale reprezentativităţi: cea de om de ştiinţă şi de om de cultură. Nu s-a sfiit să înfăţişeze ascultătorilor de la sate numeroase *Cunoştinţe folositoare* – oferite în spaţiul unei rubrici cu acest titlu în **Ora satului** – să vorbească tinerilor despre patriotism (*Mormântul stegarului,* în **Ora premilitară** din 12 mai 1940).

Originea sa ţărănească şi experienţa dobândită în tinereţe ca medic în circumscripţiile rurale ale ţării l-au apropiat de un univers plin de sevă, pe care-l va ilustra admirabil în scrierile sale literare. Într-un supliment duminical al ziarului „Universul“ din ianuarie 1931, Victor Ion Popa scria despre drama sa în patru acte *Fata ursului*, jucată în respectiva stagiune la Teatrul Naţional că „e în literatura noastră cel dintâi vestitor al unei adevărate vieţi de sat. Tehnic, autorul s-a dovedit un om fără de nici un respect faţă de calapoadele vechi. De nu le cunoaşte ori nu vrea să le cunoască ne este totuna. Neîndoielnic, însă e faptul că a izbutit să confirme valoarea dramatică a «povestirii»“.

La 1 septembrie 1933, Vasile Voiculescu a fost numit în funcţia de referent literar la Radio. Doi ani mai târziu, în 1935, va fi avansat consilier-referent literar cu rang de director clasa I, la Direcţia de programe a Radiodifuziunii. În acelaşi an, este ales cenzor, împreună cu Tudor Vianu, al noului Consiliul de administraţie, prezidat de generalul N. M. Condiescu.

În martie 1945, V. Voiculescu se retrage din funcţia deţinută la Radio – cu satisfacţia de a fi orientat programele instituţiei către un public auditor tot mai amplu şi de a fi oferit culturii locul prominent cuvenit. O atenţie specială a fost acordată literaturii (V. Voiculescu a proiectat „Revista literară radio“) şi atragerii unor colaboratori de prestigiu. Nu ştia, desigur, la data aceea ce viitor sumbru îi rezervă soarta, sieşi şi Radioului mult iubit. Principala instituţie de cultură a ţării (aşa cum o concepuseră ctitorii săi) avea să fie rapid transformată într-un instrument primitiv de propagandă ideologică. Literatura scriitorului, marcată de sensurile înalte ale spiritualităţii naţionale, este pusă la index de noile autorităţi. Autorul volumului *Poeme cu îngeri* (1927) trebuia să răspundă în faţa Antihristului pentru neostenita sa încredere în dumnezeire. V. Voiculescu este prigonit şi chiar arestat la 4 august 1958. Va rămâne în temniţă până la 2 mai 1962, când este eliberat. Omul Vasile Voiculescu fusese învins. În noaptea de 25/26 aprilie 1963, bătrân şi bolnav el s-a stins din viaţă, fără să fi acceptat pactul cu diavolul. Opera sa avea să-i supravieţuiască. În 1964 apăreau postum, la Editura pentru literatură *Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară de V. Voiculescu*.

În 1966 apar cele două volume de nuvele inedite *Capul de zimbru* şi *Ultimul Berevoi* – cu un studiu introductiv de Vladimir Streinu – care-l afirmă pe autor drept „un magician al ficţiunii“ (N. Manolescu), iar în 1968 culegerea de *Poezii* (în două volume), de la aceeaşi Editură pentru literatură, restituie cititorului opera lirică a acestui autor. În sfârşit, în 1969, Editura Dacia din Cluj-Napoca tipăreşte romanul inedit *Zahei orbul* – scris în anii crunţi de după cel de-al doilea război mondial. După cum avea să scrie Liviu Grăsoiu, exegetul devotat al lui V. Voiculescu, „*Zahei orbul* este romanul refacerii lumii din unghiul unui ales al soartei... Romanul poate fi interpretat şi ca o parabolă a artistului creator, situat, aproape întotdeauna, ca individ social, pe graniţa ce separă lumea sa ideală de cea reală“.

Însuşi V. Voiculescu a fost un astfel de „ales al soartei“, care a încercat „refacerea lumii“. A făcut-o printr-o continuă căutare de sine şi – mai ales – într-o necontenită căutare de Dumnezeu. Poate de aceea, în plin ateism, stimulat de oficialităţile

vremii, literatura scriitorului avea să fie căutată cu înfrigurare de noile generaţii de cititori.

Radioul şi oamenii lui au contribuit la difuzarea acestei literaturi în varii modalităţi. În 1980, Teatrul radiofonic a înfăţişat ascultătorilor – în regia lui Cristian Munteanu şi în interpretarea magistrală a lui George Constantin şi Ion Caramitru – piesa în patru acte **Demiurgul**, apărută în 1943.

Multe din textele din arhiva autorului aveau să fie reunite de istoricul literar Victor Crăciun (cunoscut realizator de emisiuni radiofonice) şi de fiul scriitorului, dr. Radu Voiculescu în volumul *Gânduri albe* (Editura Cartea Românească, 1986). Sunt cuprinse aici şi multe texte difuzate în premieră la Radio Bucureşti – sau cu referiri la această minune a veacului care era pentru el radioul. Într-un pios omagiu adus contelui Guglielmo Marconi, inventator al noului mijloc de comunicare, V. Voiculescu scria că „o undă de cea mai pură emanenţă a divinităţii creatoare, spiritul lui Marconi a creat, într-o lume şi cu material ce depăşeşte umanul, (...) minunea care ne face să credem în spirit şi nevăzute puteri“.

Exprimându-şi convingerea că „nu există o invenţie mai populară, mai umană şi mai democrată ca radiodifuziunea“, V. Voiculescu s-a străduit să demonstreze prin întreaga sa trudă la Radio că lucrurile stau chiar aşa.

Se cuvine consemnat faptul că tocmai un om de radio precum Liviu Grăsoiu şi-a asumat sarcina cercetării în adâncime a operei voiculesciene. Autor al volumului de critică *Poezia lui V. Voiculescu*, Domnia Sa este şi un aplicat editor al operei scriitorului.

E vorba de cele două volume tipărite de Editura Minerva în colecţia „Biblioteca pentru toţi“ (1983) şi de postumul Vasile Voiculescu: *Poezii alese*, antologie, prefaţă, cronologie şi analize literare de Liviu Grăsoiu, Editura Vremea, Bucureşti (1996).

Acelaşi Liviu Grăsoiu va semna şi scenariul spectacolului de poezie **Inscripţie pe un basm**, difuzat în direct la 15 mai 1998 de Canalul România Cultural.

Cel mai recent gest de apreciere a marelui poet aparţine unui

scriitor care şi-a legat şi el viaţa de Radiodifuziune. Viaţa şi moartea, deopotrivă. E vorba de poetul Vasile Preda, autorul volumului *Ultimele sonete închipuite ale lui Vasile Voiculescu*, apărut postum (2003) sub egida Societăţii Scriitorilor Militari. În nota asupra ediţiei se precizează faptul că volumul „cuprinde 99 de sonete, începând cu sonetul 245, unde s-a oprit Vasile Voiculescu, folosind acelaşi pretext literar“.

Iată, spre convingere şi îndreptăţită meditaţie, sonetul CCXLVI (246):

„Mă iartă, dar că-ţi adumbresc lumina/ Cu pana mea surpată de nesomn,/ Pe jilţul tău de preot şi de domn/ Mă iartă că mi-am pus o clipă tina./ Dar poate vântul m-a adus prin zări,/ Grăunte de nisip fără vedere,/ Închis în scoica plină de mistere,/ Sihastrul mănăstirii de sub mări./ Las toamnei ăstea sufletul sub ploi/ Să-l calce frunzele cu paşi de-aramă/ Sub pârjolirea brumei să dea seamă/ Şi orb să-l ducă mamei înapoi;/ Prin labirintul negru al Fiinţei/ Să pipăi cu toiagul umilinţei“.

Spiritul poeziei lui V. Voiculescu pluteşte încă, dramatic şi purificator deasupra poeziei române de azi...

Z

ZATTI Lucian

Născut la 6 februarie 1927 în localitatea Brezoi, judeţul Vâlcea. Decedat în august 1993 la Craiova. Studii secundare, completate prin cursuri de jurnalism la Academia „Ştefan Gheorghiu“ (1972-1974). În ianuarie 1953 este angajat la Radiodifuziunea Română (în epocă, instituţia se numea Comitetul de Radio de pe lângă Consiliul de Miniştri al Republicii Populare Române), lucrând la direcţia emisiunilor literare şi teatrale, unde i-a avut colegi pe Pop Simion, Dinu Săraru şi Dionisie Şincan.

În octombrie 1953 este detaşat la Craiova, cu misiunea de a pregăti intrarea în emisie a studioului de radio de aici. După inaugurarea studioului (în iunie 1954) rămâne în Bănie, lucrând ca redactor-şef adjunct şi ca realizator al unor emisiuni precum: **Oltenia turistică, În sat la noi, Izvoraşul, Mituri şi legende**. La desfiinţarea, în 1985, a studioului se pensionează pe motive medicale. După 1990, este colaborator permanent la Radio Craiova, unde realizează emisiuni precum **Viaţa satului** şi **Magazin duminical**. Reporter de vocaţie, Lucian (Luciano – în acte) Zatti a semnat mai multe volume de publicistică. Coautor (cu poetul – şi el dispărut – Petre Dragu) al cărţii *Pe plaiurile pandurilor* – apărută în 1957, cu focalizare pe transformările de ordin istoric din zona Olteniei. În 1960 a publicat *Birnive,* iar în 1967 – *Oraşele dragostei*.

Tonul reportajelor devine degajat în *Triunghiul apelor* (1978), în *Cantată olteneasca* (1981) şi în *Drumuri şi oameni din Oltenia* (1985). Reportajele sale au apărut în mai multe antologii ale genului, precum *Marea de aur* (Editura pentru literatură, 1961 – unde semnează alături de Geo Bogza, Eugen Barbu, D. R. Popescu ş.a.), *Continuitate* (1970) şi *Carte de reportaj* (Editura Eminescu, 1972 – unde este prezent alături de Geo Bogza, Ioan Grigorescu, Miko Ervin). Alături de „literatura de frontieră“ a cultivat beletristica în *Telegrame de dragoste*, cuprinzând schiţe şi povestiri (Editura Scrisul românesc, 1984) şi în *Curcubeul romanticilor* (aceeaşi editură, 1987). Lucian Zatti a colaborat intens şi cu redacţia culturală a Radiodifuziunii Române, semnând ample reportaje în emisiuni precum **Mărturii contemporane** şi **Carte radiofonică de reportaj**.

ZOTTOVICEANU Elena

Născută la 8 aprilie 1933 la Chişinău. Studii de pian la Conservatorul de Muzică „Ciprian Porumbescu“. Muzicolog, cercetător la Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu“ al Academiei Române, este – între aprilie 1991 – noiembrie 1993 – director al Direcţiei muzicale a Radiodifuziunii Române. Din 1994 – consilier la Direcţia Formaţii Muzicale a Radioului. A publicat studii de muzicologie în volumele *George Enescu* (1964), *George Enescu* (1971) şi *Mihail Jora* (1998). Peste 100 de studii şi comunicări ştiinţifice de profil în reviste academice din ţară şi străinătate. Importante distincţii şi recunoaşteri profesionale: Premiul „C. Porumbescu“ al Academiei Române (1964); Premiul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor pentru muzicologie (1971); Premiul

„Bernier“ al Academiei Franceze de Arte Frumoase, Institutul Franţei (1971); Premiul Uniunii Criticilor Muzicali (1989, 1993); Premiul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor pentru critică muzicală (1998). În anul 2000 a prezentat la simpozionul internaţional UNESCO, consacrat patrimoniului artistic, lucrarea *Colecţiile muzicale ale Societăţii Române de Radiodifuziune – punte sonoră între prezent şi trecut*. Articole de critică muzicală în revista „România literară“, ce se adaugă numeroasele contribuţii publicate în anii mai îndepărtaţi în „Studii şi cercetări de istoria artei“, „Revue Roumaine d’histoire de l’art“ şi „Synthesis“ – ajutând la definirea contribuţiei muzicii româneşti în contextul universalităţii.